

The Hebrew University
Department of the History of the Jewish People
Texts and Studies for Students

TEXTBOOK
of
ARAMAIC
DOCUMENTS
from
ANCIENT
EGYPT

NEWLY COPIED, EDITED
AND TRANSLATED INTO HEBREW AND ENGLISH
by

BEZALEL PORTEN • ADA YARDENI

1

LETTERS

APPENDIX: ARAMAIC LETTERS FROM THE BIBLE

Bezalel Porten and Ada Yardeni
Textbook of Aramaic Documents from Ancient Egypt

Volume I

Letters

Distributed by
EISENBRAUNS
Winona Lake, IN
U.S.A.

Cover photo: תצלום העטיפה האנגלית:
The Hermopolis Letters As Found (A2.1-7) אגרות הרמופוליס כפי שנתגלו

© Copyright 1986 by Bezalel Porten. All rights reserved by the authors.
This book may not be reproduced in whole or in part in any form
(except by reviewers) without written permission from the authors.

ISBN 965-222-075-2

Typesetting — CTS, Jerusalem

The Hebrew University
Department of the History of the Jewish People
Texts and Studies for Students

TEXTBOOK
of
ARAMAIC
DOCUMENTS
from
ANCIENT
EGYPT

NEWLY COPIED, EDITED
AND TRANSLATED INTO HEBREW AND ENGLISH
by

BEZALEL PORTEN • ADA YARDENI

1

LETTERS

APPENDIX: ARAMAIC LETTERS FROM THE BIBLE

Foreword

The first Aramaic papyri to be discovered were letters. The Padua papyri (A3.3-4) were acquired by Giovan Battista Belzoni at Elephantine between 1815 and 1819; the Turin papyrus (A5.3) was part of the Drovetti collection (1824); and a piece discovered by François Auguste Mariette in the Memphis Serapeum (noted in 1862) found its way into the Egyptian Museum in Cairo (A5.4). The latter two pieces were among the ten Aramaic papyri incorporated into the *Corpus Inscriptionum Semiticarum* in 1893 (Nos. 144, 151). That same year Charles Edwin Wilbour acquired an Aramaic letter among other papyri (A3.9). In 1898 a piece from Elephantine came to the (now-called) Bibliothèque Nationale et Universitaire of Strasbourg (A4.5). Finally, two pieces were discovered by Gaston Maspero in 1902, one at Saqqarah (A5.1) and another at Elephantine (A5.5), and were deposited in the Académie des Inscriptions et Belles-Lettres in Paris. Several of these finds were not properly published, if at all, until years later.

The first discovery of a *collection* of Aramaic letters was made by Otto Rubensohn and Fr. Zucker who excavated at Elephantine for three seasons in 1906-1908. They found nine letters that may be assigned to the Archive of the Jewish communal leader Jedaniah son of Gemariah (A4.1-4, 6-10), six private letters, (A3.1-2, 5-8), and three that may be called official (A5.2, A6.1-2). Of these eighteen pieces only four (A4.1, 6, 7, 9) and part of a fifth (A4.4 = Cowley 34) were retained by the Staatliche Museen in East Berlin. The rest were deposited in the Egyptian Museum in Cairo. The finds of the German expedition were published by Eduard Sachau in 1911. One letter (A3.10) found its way into the Ägyptisches Museum in West Berlin and was not published until 1970, by Zuhair Shunnar. In 1923 Arthur Ernest Cowley published all the then known Aramaic papyri and to this day these items are referred to according to their listing in Cowley.

In 1942 discovery was made at Saqqarah by Zaki Saad of a letter appealing for help, addressed to Pharaoh by King Adon, apparently of Ekron (A1.1). Dating to the end of the 7th century B.C.E., it is the earliest letter in this Textbook and is held by the Egyptian Museum in Cairo.

The first discovery of intact, unopened letters, never delivered, was made in 1945 by Sami Gabra at Hermopolis and deposited in the Museum of the Faculty of Archeology of the University of Cairo. These eight letters were published by Edda Bresciani and Murad Kamil in 1966. Meanwhile, Edda Bresciani published in 1959 a letter in the Museo Archeologico of Florence (A3.11) and in 1960 the Padua papyri (A3.3-4).

In 1947 the Wilbour papyri had been deposited in the Brooklyn Museum and these, including the letter (A3.9), were published by Emil G. Kraeling in 1953. It now appears that another of the items published by Kraeling is also a letter (No. 16; not reproduced here). In 1971 M. Szyner published some of the pieces held by the French Académie (A5.1). Other fragments have been combined (Cowley 80+RÉS 248) to yield a new piece (A5.5).

In addition to these thirty-six letters (and many more fragments), written on papyrus, there are fourteen Aramaic letters (plus fragments) written on leather. They were acquired by Ludwig Borchardt in 1933, transferred to the Bodleian Library in Oxford, and published by Godfrey Rolles Driver in 1954 (A6.3-16). They all concern the Egyptian satrap at the end of the 5th century B.C.E., Arsames.

Aramaic was the *lingua franca* of the great Empires – Assyria (2 Ki. 18:26 = Isa. 36:11), Babylonia (the Adon Letter), and Persia (the Arsames correspondence). Even the Biblical books of Ezra and Daniel have incorporated official (A7.2-6) or apocryphal (A7.7-8) correspondence in Aramaic which thematically and stylistically accords with the epigraphic finds.

As noted, the fifty letters on papyrus and leather are scattered around the world in museums and libraries in Brooklyn, Cairo, East and West Berlin, Oxford, Florence, Padua, Turin, Paris, and Strasbourg. Each piece has been examined at source, often more than once, and hand-copied. Unfortunately, it was not possible to make suitable copies of the Hermopolis papyri (A2.1-7) and so the plates in the Bresciani–Kamil publication have merely been touched up. In many cases new readings have been achieved. All translations are original and have been arranged in paragraphs (following the model of Driver) to facilitate comprehension. Conjectural restorations have been drawn with single strokes in the hand-copy and printed in different script in the transcription and translations. Words of uncertain meaning have been printed in small caps in English. The editing and English translation are by B. Porten, the Hebrew translation by B. Porten and A. Yardeni, and the hand-copies by A. Yardeni. A preliminary Hebrew draft of some of the letters was made by Aharon Meir. The meaning and translation of all the Persian loanwords were clarified with the generous assistance of Prof. Shaul Shaked. Also helpful during various phases of the work was Prof. Joseph Naveh. We are particularly grateful to the directors and curators of the libraries and museums who gave us access to their precious holdings. We likewise extend our appreciation to Koren Publishers Jerusalem Ltd. for permission to use their edition of the Bible for the passages from *Ezra* and *Daniel*. Translations of demotic lines were provided by Profs. George R. Hughes and Karl-Th. Zauzich.

The present collection is the first of four projected volumes of Documents from Ancient Egypt. Volume II will include Contracts; volume III, Lists, Literary, and Historical Texts; and volume IV, Ostraca. This four-volume *Textbook* is a preliminary publication of a complete *Corpus of Aramaic Texts of the Persian Period* which will include introduction, translation, and detailed commentary of each text, as well as an Index and Photo-plates.

Table of Contents

A1.1	The Adon Letter (End 7th Century B.C.E.)	6
A2.1-7	A Parcel of Family Letters discovered at Hermopolis (Department of Archeology, University of Cairo) (Late 6th – early 5th Century B.C.E.)	
A2.1	Bresciani-Kamil 4	10
A2.2	Bresciani-Kamil 2	12
A2.3	Bresciani-Kamil 1	14
A2.4	Bresciani-Kamil 3	16
A2.5	Bresciani-Kamil 5	18
A2.6	Bresciani-Kamil 6	20
A2.7	Bresciani-Kamil 7	22
A3.1-11	Private Letters (Mid 5th – early 4th Century B.C.E.)	
A3.1	Cowley 54 – Egyptian Museum, Cairo Pap. No. 3456 = J. 43493	26
A3.2	Cowley 55 – Egyptian Museum, Cairo Pap. No. 3457 = J. 43494	28
A3.3	Padua 1 – Museo Civico di Padova Aramaic Papyrus 1	30
A3.4	Padua 2 – Museo Civico di Padova Aramaic Papyrus 2	34
A3.5	Cowley 41 – Egyptian Museum, Cairo Pap. No. 3437 = J. 43474	36
A3.6	Cowley 40 – Egyptian Museum, Cairo Pap. No. 3438 = J. 43475	38
A3.7	Cowley 39 – Egyptian Museum, Cairo Pap. No. 3436 = J. 43473	40
A3.8	Cowley 42 – Egyptian Museum, Cairo Pap. No. 3440 = J. 43477	42
A3.9	Kraeling 13 – Brooklyn Museum 47.218.151	46
A3.10	Berlin 23000 – Ägyptisches Museum in West Berlin	48
A3.11	Florence Inv. n. 11913 (el-Hibeh) – Museo Archeologico di Firenze	50
A4.1-10	The Jedaniah Communal Archive (419 – post 407 B.C.E.)	
✓ A4.1	Cowley 21 – Staatliche Museen zu Berlin (East Berlin) P.13464	54
A4.2	Cowley 37 – Egyptian Museum, Cairo Pap. No. 3434 = J. 43471	56
A4.3	Cowley 38 – Egyptian Museum, Cairo Pap. No. 3435 = J. 43472	58
✓ A4.4	Cowley 56 + 34 – Staatliche Museum zu Berlin P. 13456 + Egyptian Museum, Cairo Pap. No. 3439 = J. 43476	60
A4.5	Cowley 27 – Bibliothèque Nationale et Universitaire (Strasbourg) Aram. 2	62
A4.6	Cowley 66 Fragments – Staatliche Museen zu Berlin P. 13445	66
A4.7	Cowley 30 – Staatliche Museen zu Berlin P. 13495	68
A4.8	Cowley 31 – Egyptian Museum, Cairo Pap. No. 3428 = J. 43465	72
A4.9	Cowley 32 – Staatliche Museen zu Berlin P. 13497	76
A4.10	Cowley 33 – Egyptian Museum, Cairo Pap. No. 3430 = J. 43467	78
A5.1-5	Official (semi-official) Letters (436 – end 5th Century B.C.E.)	
A5.1	Académie des Inscriptions 5-7 – Paris	82
A5.2	Cowley 16 – Egyptian Museum, Cairo Pap. No 3431 = J. 43468	84
A5.3	Cowley 70 – Museo Egizio di Torino Prov. 645	86
A5.4	Cowley 76 – Egyptian Museum, Cairo Pap. No. 3654 = J. 59204	88
A5.5	Cowley 80 + RÉS 248 – Académie des Inscriptions 2-4	90
A6.1-16	The Letters of Arsames and his Colleagues (427 – Late 5th Century B.C.E.)	
A6.1	Cowley 17 – Egyptian Museum, Cairo Pap. No. 3429 = J. 43466	94
A6.2	Cowley 26 – Egyptian Museum, Cairo Pap. No. 3432 = J. 43469	96
A6.3	Driver 3 + Fragment 7.1 – Bodleian Library (Oxford) Pell. Aram. VII	102
A6.4	Driver 2 + Pell. Aram. IV bottom left + Fragment 9.6 – Bodleian Library (Oxford) Pell. Aram. XII	104
A6.5	Driver 1 and 1a – Bodleian Library (Oxford) Pell. Aram. VI	106
A6.6	Driver Fragment 5 – Bodleian Library (Oxford) Fragment V	108
A6.7	Driver 5 – Bodleian Library (Oxford) Pell. Aram. IV	110
A6.8	Driver 4 – Bodleian Library (Oxford) Pell. Aram. II	112
A6.9	Driver 6 – Bodleian Library (Oxford) Pell. Aram. VIII	114
A6.10	Driver 7 – Bodleian Library (Oxford) Pell. Aram. I	116
A6.11	Driver 8 – Bodleian Library (Oxford) Pell. Aram. XIII	118
A6.12	Driver 9 – Bodleian Library (Oxford) Pell. Aram. III	120
A6.13	Driver 10 – Bodleian Library (Oxford) Pell. Aram. IX	122
A6.14	Driver 11 – Bodleian Library (Oxford) Pell. Aram. V	124
A6.15	Driver 12 – Bodleian Library (Oxford) Pell. Aram. XIV	126
A6.16	Driver 13 – Bodleian Library (Oxford) Pell. Aram. X	128
A7.1-8	Appendix Aramaic Letters from the Bible	
A7.1	Jeremiah 10:11	131
A7.2	Ezra 5:6-17	132
A7.3	Ezra 6:1-13	134
A7.4	Ezra 4:8-16	136
A7.5	Ezra 4:17-23	139
A7.6	Ezra 7:11-26	140
A7.7	Daniel 3:31-33	143
A7.8	Daniel 6:26-28	143

Concordance of Texts

Adon Letter	= A1.1
Berlin 23000	= A3.10
Bresciani-Kamil	
1	= A2.3
2	= A2.2
3	= A2.4
4	= A2.1
5	= A2.5
6	= A2.6
7	= A2.7
Académie des Inscriptions 5-7	= A5.1
Cowley	
16	= A5.2
17	= A6.1
21	= A4.1
26	= A6.2
27	= A4.5
30	= A4.7
31	= A4.8
32	= A4.9
33	= A4.10
34	= A4.4
37	= A4.2
38	= A4.3
39	= A3.7
40	= A3.6
41	= A3.5
42	= A3.8
54	= A3.1
55	= A3.2
56	= A4.4
66	= A4.6
70	= A5.3
76	= A5.4
80	= A5.5
Driver	
1	= A6.5
2	= A6.4
3	= A6.3
4	= A6.8
5	= A6.7
6	= A6.9
7	= A6.10
8	= A6.11
9	= A6.12
10	= A6.13
11	= A6.14
12	= A6.15
13	= A6.16
Fragment 5	= A6.6
Florence Inv. n. 11913	= A3.11
Kraeling 13	= A3.9
Padua	
1	= A3.3
2	= A3.4
RÉS 248	= A5.5

Bibliography

- Alexander, P.S., "Remarks on Aramaic Epistolography in the Persian Period", *Journal of Semitic Studies* 23 (1978), 155-170.
- Dion, P.E., "Les Types épistolaires hébreo-araméens jusqu'au temps de Bar-Kokhbah", *Revue Biblique* 86 (1979), 544-79.
- Dion, P.E., "La Lettre araméenne passe-partout et ses sous-espèces", *Revue Biblique* 89 (1982), 528-75.
- Dion, P.E., "The Aramaic 'Family Letter' and Related Epistolary Forms in Other Oriental Languages and in Hellenistic Greek", in J.L. White, ed., *Ancient Letter Writing* (Semeia, 22; Chico, CA; Scholars Press, 1982), 59-76.
- Dion, P.E., "Aramaic Words for 'Letter'", in J.L. White, *op. cit.*, 77-88.
- Fitzmyer, J.A., "Aramaic Epistolography", in *A Wandering Aramean: Collected Aramaic Essays* (SBL Monograph Series, 25. Scholars Press, 1979), 183-204.
- Fitzmyer, J.A., "The Padua Aramaic Papyrus Letters", in *op. cit.*, 219-230.
- Gibson, J.C.L., *Textbook of Syrian Semitic Inscriptions* (Oxford, 1975), II, 110-16, 125-47.
- Grelot, P., *Documents araméens d'Égypte* (Paris, 1972).
- Hillers, D., "Redemption in Letters 6 and 2 from Hermopolis", *Ugarit-Forschungen* 11 (1979), 379-82.
- Naveh, J., "The Development of the Aramaic Script", *Proceedings of the Israel Academy of Sciences and Humanities* 5 (Jerusalem, 1970), 21-49.
- Naveh, J., and Shaked S., "A Recently Published Aramaic Papyrus", *Journal of the American Oriental Society* 91 (1971), 379-82.
- Porten, B., *Archives from Elephantine* (Berkeley, 1968).
- Porten, B., and Greenfield, J.C., "The Aramaic Papyri from Hermopolis", *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft* 80 (1968), 216-31.
- Porten, B., and Greenfield, J.C., "Hermopolis Letter 6", *Israel Oriental Studies* 4 (1974), 14-30.
- Porten, B., "The Archive of Jedaniah son of Gemariah of Elephantine: The Structure and Style of the Letters (1)", (Hebrew) *Eretz Israel* 14 (1978), 165-77.
- Porten, B., "The Documents in the Book of Ezra and the Mission of Ezra", (Hebrew) *Shnaton: An Annual for Biblical and Ancient Near Eastern Studies* 3 (1978-1979), 174-96.
- Porten, B., "Aramaic Papyri and Parchments: A New Look", *Biblical Archeologist* 42 (1979), 74-104.
- Porten, B., "Aramaic Letters: A Study in Papyrological Reconstruction", *Journal of the American Research Center in Egypt* 17 (1980), 39-75.
- Porten, B., "The Identity of King Adon", *Biblical Archeologist* 44 (1981), 36-52.
- Porten, B., "The Archive of Yedaniah b. Gemariah of Elephantine: The Structure of the Letters and their Style", in S. Shaked, ed., *Irano-Judaica* (Jerusalem, 1982, Hebrew), 11-24.
- Porten, B., "The Address Formula in Aramaic Letters: A New Collation of Cowley 17", *Revue Biblique* 90 (1983), 396-415.
- Porten, B., "Une lettre araméenne conservée à l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres (AI 5-7): Une nouvelle reconstruction", *Semitica* 33 (1983), 89-100.
- Porten, B., "Aramaic Letters in Italian Museums", in *Studi in onore di Edda Bresciani* (Pisa, 1985), 429-53.
- Verger, A., *Ricerche giuridiche sui papiri aramaici di Elefantina* (Rome, 1965).
- Whitehead, J.D., *Early Aramaic Epistolography: The Arsames Correspondence* (PhD diss., University of Chicago, 1974).

Texts

- Adon Letter = B. Porten, "The Identity of King Adon", *Biblical Archeologist* 44 (1981), 36-52.
- Académie des Inscriptions (AI 5-7) = B. Porten, "Une lettre ...", *Semitica* 33 (1983), 89-100.
- Berlin 23000 = Z. Shunnar "Ein neuer aramäischer Papyrus ...", in F. Altheim and R. Stiehl, *Geschichte Mittelasiens im Altertum* (Berlin, 1970), 111-118, 755-56.
- Bresciani-Kamil = E. Bresciani and M. Kamil, "Le lettere aramaiche di Hermopoli", *Atti della Accademia Nazionale dei Lincei. Classe di Scienze morali, storiche e filologiche* (Rome, 1966), Ser. VIII, 12/5, 356-428.
- Cowley = A.E. Cowley, *Aramaic Papyri of the Fifth Century B.C.* (Oxford, 1923).
- Driver = G.R. Driver, *Aramaic Documents of the Fifth Century B.C.* (Oxford, 1957).
- Florence (el Hibeh) = E. Bresciani, "Un papiro aramaico ...", *Aegyptus* 39 (1959), 3-8.
- Kraeling = E.G. Kraeling, *The Brooklyn Museum Aramaic Papyri* (New Haven, 1953).
- Padua = E. Bresciani, "Papiri aramaici ...", *Rivista degli studi orientali* 35 (1960), 11-24.
- RÉS = *Répertoire d'Épigraphie Sémitique*.

דניאל ג, לא-לג Daniel 3:31-33 A7.7

נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ אַ
 לְכָל-עַמּוּמֵי אֲמִיָּא וְלִשְׁנֵי דִידָרִין בְּכָל-אַרְעָא שְׁלַמְכוֹן דִּירִין
 יִשְׁגָּא: אַתְיָא וְתַמְהֵיָא דִי עֲבַד עִמִּי אֱלֹהָא עֲלִיָּא שְׁפַר קִדְמִי לְב
 לְהַחְוִיָּה: אַתְוְהִי כְמָה רַבְרַבִּין וְתַמְהֵהִי כְמָה תְּקִיפִין לְג
 מְלָכוּתָהּ מְלָכוּת עֵלְם וְשַׁלְטָנָה עִסְדָּר וְדָר:

Encyclical Letter of Nebuchadnezzar in Praise of God

³¹King Nebuchadnezzar to all the peoples, nations, and languages that dwell in all the earth.
May your welfare abound.

³²The signs and wonders that the Most High God has done for me it is pleasing for me to relate. ³³How great are His signs, how mighty His wonders. His kingdom is an everlasting kingdom, His rule is from generation to generation.

כרוז בשבח האל

³¹נְבוּכַדְנֶצַּר הַמֶּלֶךְ לְכָל הָעַמִּים, הָאוֹמוֹת וְהַלְשׁוֹנוֹת הַדְרִים בְּכָל הָאָרֶץ.
שְׁלוֹמְכֶם יִרְבֶּה.

³²הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים שֶׁעָשָׂה עִמִּי הָאֵל הָעֲלִיּוֹן נָא לִפְנֵי לְהַגִּיד. ³³אוֹתוֹתַי כְּמָה גְדוֹלִים וְמוֹפְתֵי
כְּמָה עֲצוּמִים. מְלָכוּתוֹ מְלָכוּת עוֹלָם וְשַׁלְטוֹנוֹ עַד דּוֹר וָדוֹר.

דניאל ו, כו-כח Daniel 6:26-28 A7.8

בְּאֲדִין דְּרִיּוֹשׁ מֶלֶךְ אֲמִיָּא כְּתַב לְכָל-עַמּוּמֵי אֲמִיָּא ט
 וְלִשְׁנֵי דִידָרִין בְּכָל-אַרְעָא שְׁלַמְכוֹן יִשְׁגָּא: מִן-קִדְמִי ט
 שִׁים טַעֲם דִּי וּבְכָל-שְׁלֹטֵן מְלָכוּתֵי לְהוֹן זַאֲעִין וְדַחְלִין מִן- זִיעִין
 קִדְם אֱלֹהֵהּ דִּידְנִיָּאל דִּי-הוּא וְאֱלֹהָא חַיָּא וְקִים לְעֵלְמִין
 וּמְלָכוּתָהּ דִּי-לָא תִתְחַפֵּל וְשַׁלְטָנָה עַד-סוֹפָא: מְשִׁיב וּמְצַל כ
 וְעֲבַד אַתִּין וְתַמְהֵין בְּשִׁמְיָא וּבְאַרְעָא דִּי שִׁיב לְדְנִיָּאל מִן-
 יַד אַרְיוֹתָא:

Encyclical Letter of Darius Decreeing Obeisance to God of Daniel

²⁶(Then, King Darius wrote:)

To all peoples, nations, and languages that dwell in all the earth.
May your welfare abound.

²⁷An order was issued by me that in all the domain of my kingdom they should tremble in fear before the God of Daniel for He is the living God and endures forever. His kingdom shall not be destroyed and His rule is to the end. ²⁸He delivers and saves, and does signs and wonders in heaven and on earth, for He saved Daniel from the hand of the lions.

כרוז המצווה על יראת אלוהי דניאל

(²⁶אז דריוש המלך כתב:)

לְכָל הָעַמִּים, הָאוֹמוֹת וְהַלְשׁוֹנוֹת הַדְרִים בְּכָל הָאָרֶץ.
שְׁלוֹמְכֶם יִרְבֶּה.

²⁷מִלְפְנֵי נִיתֵן צוֹ שֶׁבְכָל שְׁלֹטוֹן מְלָכוּתֵי יִהְיוּ רוֹעֵדִים וּפּוֹחַדִּים מִלְפְנֵי אֱלֹהֵיוֹ שֶׁל דְנִיָּאל שֶׁהוּא אֵל
חַי וְקִים לְעוֹלָמִים וּמְלָכוּתוֹ שֶׁלֹא תִיחָבֵל וְשַׁלְטוֹנוֹ עַד הַסּוֹף. ²⁸פּוֹדֵה וּמְצִיל וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹת וְמוֹפְתִים
בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ, שֶׁפָּדָה אֶת דְנִיָּאל מִיַּד הָאֲרִיּוֹת.

Royal Letter of Appointment.
458 B.C.E.

¹¹(And this is a copy of the RESCRIPT which King Artaxerxes gave to Ezra the Priest [and] Scribe, Scribe in matters of the commandments of the Lord and his statutes upon Israel:)

¹²Artaxerxes King of Kings, to Ezra the Priest (and) Scribe of the law of the God of Heaven.

AND SO FORTH.

And now, ¹³an order was issued by me that anyone of the people Israel or its priests or Levites in my kingdom who volunteers to go to Jerusalem may go with you. ¹⁴Because (instructions) have been sent by the king and his seven advisers to regulate Judah and Jerusalem according to the law of your God which is in your hand ¹⁵and to bring the silver and gold which the king and his advisers have contributed to the God of Israel, whose dwelling is in Jerusalem, ¹⁶and all the silver and gold which you will find in the whole province of Babylon together with the contributions of the people and priests (which) they contribute to the Temple of their God which is in Jerusalem – ¹⁷because of this, you shall buy IN FULL with this money bulls, rams, lambs, and their meal-offerings and their libations, and offer them on the altar of the Temple of your God which is in Jerusalem. ¹⁸And whatever shall please you and your brothers to do with the rest of the silver and gold, you may do according to the wish of your God. ¹⁹And the vessels which are given to you for the service of the Temple of your God deliver to the God of Jerusalem. ²⁰And the rest of the needs of the Temple of your God which shall fall to you to give, you may give from the treasury of the king.

²¹And an order was issued by me, I, Artaxerxes, to all the treasurers who are in (the province of) Beyond the River that whatever Ezra the Priest (and) Scribe of the law of the God of Heaven shall ask of you shall be done IN FULL ²²up to a hundred talents of silver, a hundred kor of wheat, a hundred bath of wine, a hundred bath of oil, and salt without reckoning. ²³Whatever is by order of the God of Heaven shall be done DILIGENTLY for the Temple of the God of Heaven, lest there be wrath upon the realm of the king and his sons. ²⁴And (we) inform you that all the priests and Levites, singers, gatekeepers, Temple-servitors, and servants of this Temple of God – it is not permissible to impose upon them tribute, poll-tax, or land-tax.

²⁵And you Ezra, by the wisdom of your God which you possess, appoint magistrates and judges who will be judging all the people who are in (the province of) Beyond the River, all who know the laws of your God; and whoever does not know you should inform. ²⁶And anyone who is not obeying the law of your God and the law of the king, let judgement be done upon him IN FULL, whether by death, or chastisement, or confiscation of goods, or imprisonment.

כתב מינוי

(¹¹זוה העתק המסמך אשר נתן המלך ארתחשסתא לעזרא הכהן הסופר, סופר דברי מצוות ה' וחוקיו על ישראל:)
¹²ארתחשסתא מלך המלכים לעזרא הכהן סופר חוקת אלהי השמים.

(ו)גומר.

ועתה, ¹³ממני ניתן צו, שכל (ה)מתנדב במלכותי מעם ישראל וכוהניו והלוויים ללכת לירושלים עמך, ילך. ¹⁴כלעומת שמלפני המלך ושבעת יועציו נשלח לבדוק את יהודה ואת ירושלים לפי חוקת אלוהיך אשר בידך: ¹⁵ולהוביל כסף וזהב, שהמלך ויועציו נידבו לאלוהי ישראל שבירושלים משכנו, ¹⁶וכל כסף וזהב שתמצא בכל מדינת בבל עם נדבת העם והכוהנים (ה)מנדבים לבית אלוהיהם שבירושלים ¹⁷כלעומת זה במלואו תקנה בכסף זה שוורים, אילים, כבשים ומנחתם ונסכיהם, ותקריב אותם על המזבח של בית אלוהיכם שבירושלים. ¹⁸ומה שייטב לך ולאחיך לעשות בשאר הכסף והזהב כרצון אלוהיכם תעשו. ¹⁹והכלים הניתנים לך לפולחן בית אלוהיך מסור לפני אלוהי ירושלים. ²⁰ושאר צרכי בית אלוהיך שיפול עליך (=שיוטל עליך) לתת – תתן מבית גנזי המלך.

²¹וממני אני ארתחשסתא המלך ניתן צו לכל הגזברים שבעבר הנהר שכל אשר ישאלכם עזרא הכהן, סופר חוקת אלוהי השמים, במלואו ייעשה ²²עד (סך) כסף כיכרים מאה ועד (סך) חטים כורים מאה, ועד (סך) יין בתים מאה ועד (סך) שמן בתים מאה, ומלח בלי רישום. ²³כל אשר מצו אלוהי השמים ייעשה בשקידה לבית אלוהי השמים, שמא יהיה קצף על מלכות המלך ובניו. ²⁴ולכם מודיעים שכל הכוהנים והלוויים, המשוררים, השוערים, הנתונים, ועובדי בית אלוהים זה, מנדה, בלו והלך אין (איש) רשאי להטיל עליהם.

²⁵ואתה, עזרא, כחכמת אלוהיך שבידך מנה שופטים ודיינים שיהיו דנים את כל העם אשר בעבר הנהר, את כל יודעי חוקי אלוהיך, ואשר לא יודע – תודיעו (לו). ²⁶וכל אשר לא יהיה עושה חוקת אלוהיך וחוקת המלך במלואו, דין ייעשה בו, אם למות, אם למוסר, אם לעונש נכסים או למאסר.

עזרא ז, יא-כו Ezra 7:11-26 A7.6

- וזה | פֶּרֶשׁוּן הַנְּשִׁיתוֹן אֲשֶׁר יא
 נָתַן הַמֶּלֶךְ אֲרִתְחַשְׁטָא לְעֹזְרָא הַכֹּהֵן הַסֹּפֵר סֵפֶר דְּבָרֵי
 מִצְוֹת־יְהוָה וְחֻקֵּי עַל־יִשְׂרָאֵל: יב אֲרִתְחַשְׁטָא מֶלֶךְ
 מַלְכֵיָא לְעֹזְרָא כְּהֵנָּא סֵפֶר דָּתָא דֵי־אֱלֹהֵי שְׁמִיָּא גְמִיר
 וּכְעֵנַת: מִנֵּי שֵׁים טַעַם דֵּי כָל־מִתְנַדָּב בְּמַלְכוּתִי מִן־עֵמָּא יג
 יִשְׂרָאֵל וְכַהֲנֹהֵי וְלוֹיָא לְמַהֲךְ לִירוּשָׁלַם עִמָּךְ יְהֵךְ: כָּל־ יד
 קָבַל דֵּי מִן־קֳדָם מַלְכָּא וּשְׁבַעַת יַעֲטֹהֵי שְׁלִיחַ לְבַקְרָה עַל־
 יְהוּד וְלִירוּשָׁלַם בְּדַת אֱלֹהֵךְ דֵּי בִידְךְ: וְלֵהֵיבְלָה כֶּסֶף וְדָהָב טו
 דֵי־מַלְכָּא וַיַּעֲטֹהֵי הַתְּנַדָּבוֹ לְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל דֵּי בִירוּשָׁלַם
 מִשְׁכָּנָה: וְכֹל כֶּסֶף וְדָהָב דֵּי תַהֲשַׁפַח בְּכֹל מְדִינַת בְּבַל עִם טז
 הַתְּנַדָּבוֹת עֵמָּא וְכַהֲנֵיָא מִתְנַדָּבִין לְבֵית אֱלֹהֵהֶם דֵּי
 בִירוּשָׁלַם: כָּל־קָבַל דְּנָה אֶסְפְּרָנָא תִקְנָא בְּכֶסֶפָּא דְּנָה יז
 תּוֹרִין וְדָכְרִין אִמְרִין וּמְנַחֲתֵהוֹן וְנִסְפִּיהוֹן וְתִקְרַב הִמּוֹ עַל־
 מִדְּבַחָה דֵּי בֵית אֱלֹהֵכֶם דֵּי בִירוּשָׁלַם: וּמָה דֵּי עֲלִיד וְעַל־ ח
 אַחִיד יֵיטֵב בְּשֹׂאֵר כֶּסֶפָּא וְדָהָבָה לְמַעַבְד פְּרַעוֹת אֱלֹהֵכֶם
 תַּעֲבֹדוּן: וּמֵאֲנִיָּא דֵי־מִתְיַהֲבִין לָךְ לְפִלְחֹן בֵּית אֱלֹהֵךְ הַשְׁלָם ט
 קֳדָם אֱלֹהֵי יְרוּשָׁלַם: וּשְׂאֵר חֲשׁוֹת בֵּית אֱלֹהֵךְ דֵּי יַפְלִי לָךְ כ
 לְמִנְתָּן תִּנְתָּן מִן־בֵּית גְּנוּי מַלְכָּא: וּמִנֵּי אֲנִיָּא אֲרִתְחַשְׁטָא כא
 מַלְכָּא שֵׁים טַעַם לְכֹל גּוֹבְרֵיָא דֵּי בְּעֵבֶר נְהָרָה דֵּי כָל־
 דֵּי יִשְׂאֲלֻנְכוּן עֹזְרָא כְּהֵנָּא סֵפֶר דָּתָא דֵי־אֱלֹהֵי שְׁמִיָּא
 אֶסְפְּרָנָא יַתְעַבְד: עַד־כֶּסֶף כְּכַרִּין מָאָה וְעַד־חֲנֻטִין כּוֹרִין כב
 מָאָה וְעַד־חֲמֹר בְּתֵין מָאָה וְעַד־בְּתֵין מִשַׁח מָאָה וּמִלַּח
 דֵי־לָא כְּתָב: כָּל־דֵּי מִן־טַעַם אֱלֹהֵי שְׁמִיָּא יַתְעַבְד אֲדָרְזוּדָא כג
 לְבֵית אֱלֹהֵי שְׁמִיָּא דֵי־לְמָה לְהוּא קֶצֶף עַל־מַלְכוּת מַלְכָּא
 וּבְנֹהֵי: וְלָכֶם מְהוּדְעִין דֵּי כָל־כְּהֵנֵיָא וְלוֹיָא זְמֹרֵיָא תְרַעֲיָא כד
 נְתִינֵיָא וּפְלַחֵי בֵּית אֱלֹהֵי דְּנָה מְנַדָּה בְּלוֹ וְהֵלֶךְ לָא שְׁלִיט
 לְמִרְמָא עֲלֵיהֶם: וְאַנְתָּ עֹזְרָא כְּחַכְמַת אֱלֹהֵךְ דֵּי־בִידְךְ מִנֵּי כה
 שְׁפִטִין וְרִינִין דֵּי־לְהוֹן דְּאִנִּין לְכָל־עֵמָּא דֵּי בְּעֵבֶר נְהָרָה
 לְכָל־יַדְעֵי דַתֵּי אֱלֹהֵךְ וְדֵי לָא יַדַּע תְּהוּדְעוּן: וְכָל־דֵּי־לָא כו
 לְהוּא עֵבֶד דָּתָא דֵי־אֱלֹהֵךְ וְדָתָא דֵּי מַלְכָּא אֶסְפְּרָנָא דֵּינָה
 לְהוּא מִתְעַבְד מְנָה הֵן לְמוֹת הֵן לְשִׁרְשׁוֹ הֵן־לְעַנְשׁ נְכֻסִין
 וְלֹא־סוֹרִין:

עלך
אחד

דינין

לשרשי

עזרא ד, יזכג A7.5 Ezra 4:17-23

פִּתְגָמָא שְׁלַח מֶלֶכָא י
 עַל־רְחוּם בְּעַל־טַעַם וְשִׁמְשֵׁי סִפְרָא וְשָׂאֵר כְּנֻתְהוֹן דִּי יִתְבִּין
 בְּשִׁמְרִין וְשָׂאֵר עִבְר־נְהַרְהָ שְׁלָם וְכַעַת: נִשְׁתַּוְנָא דִּי שְׁלַחְתוּן י
 עֲלִינָא מִפְּרִשׁ קְרִי קְדָמִי: וּמִנֵּי שִׁים טַעַם וּבִקְרוּ וְהִשְׁפָּחוּ דִּי י
 קְרִיתָא דָךְ מִן־יּוֹמַת עֲלָמָא עַל־מַלְכִין מִתְנַשְׂאָה וּמְרַד
 וְאַשְׁתַּדּוּר מִתְעַבְד־בָּהּ: וּמַלְכִין תְּקִיפִין הִוּוּ עַל־יְרוּשָׁלַם כ
 וְשְׁלִיטִין בְּכָל עִבְר־נְהַרְהָ וּמְדָה בְּלוּ וְהִלְךְ מִתְיַהֵב לְהוֹן:
 כָּעַן שִׁימוּ טַעַם לְבַטְלָא גְבַרְיָא אֱלֶךְ וְקְרִיתָא דָךְ לֹא כ
 תִּתְבַּנָּא עַד־מְנֵי טַעְמָא יִתְשָׁם: וְזַהֲרִין הִוּוּ שְׁלוּ לְמַעַבְד
 עַל־דְּנָה לְמָה יִשְׁגָא חֲבֵלָא לְהַנְזִקַת מַלְכִין: אֲדִין כ
 מִן־דִּי פְרִשְׁגֹן נִשְׁתַּוְנָא דִּי אֲרִתְחַשְׁשֵׁתָא מֶלֶכָא קְרִי קְדָם־
 רְחוּם וְשִׁמְשֵׁי סִפְרָא וְכְנֻתְהוֹן אֲזִלוּ בְּבַהִילוּ לִירוּשָׁלַם
 עַל־יְהוּדִיא וּבִטְלוּ הֵמוּ בְּאֲדַרְעֵ וְחִיל:

Royal Order to Cease Work on Fortifications

Ca. 460 B.C.E.

¹⁷(The king sent a MESSAGE:)

To Rehum the Chancellor and Shimshai the Scribe and the rest of their colleagues who reside in Samaria and in the rest of (the province of) Beyond the River.

Greetings.

And now, ¹⁸the RESCRIPT which you sent to us has been read before me in translation.

¹⁹And an order was issued by me and they searched and found that that city has risen against kings from days of old and rebellion and SEDITION have been carried out in it. ²⁰And mighty kings have been over Jerusalem and ruling throughout all (the province of) Beyond the River and tribute, poll-tax, and land-tax have been given to them.

²¹Now, issue an order to stop those men. And that city is not to be (re)built until decree is issued by me. ²²And take care (not) to act (with) NEGLECT in this lest damage increase to the harm of kings.

²³(Then, when copy of the RESCRIPT of King Artaxerxes was read before Rehum and Shimshai the Scribe and their colleagues, they went in haste to the Jews in Jerusalem and stopped them by might and force.)

צו להשבתת ביצור העיר

¹⁷(דבר שלח המלך:)

אל רחום בעל הצו ושמשוי הסופר ושאר חבריהם שיושבים בשומרון ו(ב)שאר עבר הנהר. שלום.

ועתה, ¹⁸המסמך ששלחתם אלינו מתורגם נקרא לפני ¹⁹וממני ניתן צו ובדקו ומצאו שהעיר היא מימות עולם על מלכים מתנשאת ומרד והסתה נעשים בה. ²⁰ומלכים חזקים היו על ירושלים ושולטים בכל עבר הנהר. ומנדה, בלו והלך ניתן להם.

²¹עתה, תנו צו להשבית (את) האנשים ההם והעיר היא לא תיבנה עד (ש)ממני הצו יינתן. ²²וזהירים הו (מ)לעשות הזנחה על זה (=מלהזניח זאת) שמא תרבה החבלה לנזק (ה)מלכים.

²³אז, משהעתק המסמך של ארתחששתא המלך נקרא לפני רחום ושמשוי הסופר וחבריהם, הלכו בחפזון לירושלים אל היהודים והשביתו אותם בזרוע ו(ב)כוח.

Complaint against Fortification of Jerusalem
Ca. 460 B.C.E.

(⁸Rehum the Chancellor and Shimshai the Scribe wrote a letter against Jerusalem to King Artaxerxes as follows: – ⁹Then, Rehum the Chancellor and Shimshai the Scribe and the rest of their colleagues, the judges, the investigators, THE OFFICERS, THE OFFICIALS, the men of Erech, the Babylonians, the Susians, that is the Elamites, ¹⁰and the rest of the nations whom the great and glorious Osnappar (= Ashurbanipal) deported and settled in the cities of Samaria and in the rest of (the province of) Beyond the River [wrote]. And now, ¹¹this is a copy of the letter which they sent to him: –)

To King Artaxerxes, your servants men of (the province of) Beyond the River.

And now, ¹²let it be known to the king that the Jews who came up from you have come to us to Jerusalem. They are (re)building (that) rebellious and wicked city; they are completing the walls and REPAIRING the foundations.

¹³Now, let it be known to the king that if that city be (re)built and the walls completed, they will not give tribute, poll-tax, or land-tax and IN THE END she will harm kings.

¹⁴Now, since we eat the salt of the palace and it is not fitting for us to see the nakedness of the king – for this (reason) we have sent and informed the king ¹⁵that he should search in the Book of Records of your fathers. And you will find in the Book of Records and know that that city is a rebellious city and harmful to kings and provinces and they have been acting SEDITIOUSLY within it from days of old. For this (reason) that city was destroyed. ¹⁶We inform the king that if that city be (re)built and its walls completed, you will thereupon not have a portion in (the province of) Beyond the River.

תלונה על ביצור ירושלים

(⁸רחום בעל הצו ושמשי הסופר כתבו אגרת אחת על ירושלים לארתחששתא המלך כן: ⁹אזי רחום בעל הצו ושמשי הסופר ושאר חבריהם הדיינים והחוקרים "הטרפלים" "הפרסים", הארכים, הבבלים, השושנים שהם העילמים, ¹⁰ושאר האומות שהגלה אסנפר (=אשורבניפל) הגדול והנכבד והושיב אותם בערי שומרון ו(ב)שאר עבר הנהר (כתבו: ועתה ¹¹זה העתק האגרת ששלחו אליו:)

אל ארתחששתא המלך, עבדיך אנשי עבר הנהר. ועתה, ¹²ידוע יהי למלך שהיהודים שעלו מאצלך אלינו באו לירושלים. (את) העיר המורדת והרעה (הם) בונים ו(את) החומות השלימו והיסודות יחברו. ¹³עתה, ידוע יהי למלך, שאם העיר תיבנה והחומות תושלמנה, מנדה, בלו והלך לא יתנו ולבסוף (ל)מלכים תזיק.

¹⁴עתה, לפי שמלח ההיכל אנחנו מלחנו, ו(את) ערות המלך לא יאה לנו לראות, על זה שלחנו והודענו למלך ¹⁵שיברוק בספר הזכרונות של אבותיך, ותמצא בספר הזכרונות ותדע שהעיר היא עיר מורדת ומזיקה למלכים ו(ל)מדינות והסטה עושים בתוכה מימות עולם. על זה העיר היא החרבה. ¹⁶מודיעים אנחנו למלך, שאם העיר תיבנה והחומות תושלמנה – לפי זה חלק בעבר הנהר אין (=לא יהיה) לך.

עזרא ד, ח טז 4:8-16 Ezra 7.4

- ח רְחוּם
 בְּעַל-טָעַם וְשִׁמְשֵׁי סִפְרָא כְּתָבוּ אֲגָרָה חֲדָה עַל-יְרוּשָׁלַם
 לְאַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא מַלְכָּא כְּנַמָּא: אֲדִין רְחוּם בְּעַל-טָעַם ט
 וְשִׁמְשֵׁי סִפְרָא וְשָׂאֵר כְּנֻתֵהוֹן דִּינִיָּא וְאַפְרִסְתִּכִּיא טְרַפְלִיא
 אֲפִרְסִיא אֲרַכּוּי בְּבַלְיָא שׁוֹשְׁנִכִיא דְהוּא עַלְמִיא: וְשָׂאֵר י
 אֲמִיא דִּי הַגְּלִי אֶסְנַפֵּר רַבָּא וְיִקְרִיא וְהוֹתֵב הִמּוּ בְּקִרְיָה
 דִּי שְׁמַרְיִן וְשָׂאֵר עֵבֶר-נְהַרְהָ וּכְעֵנַת: דְּנָה פְרִשְׁנָן כ
 אֲגָרְתָּא דִּי שְׁלַחוּ עֲלוּהִי עַל-אַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא מַלְכָּא עֵבֶרְךָ עֵבֶרְךָ
 אֲנִשׁ עֵבֶר-נְהַרְהָ וּכְעֵנַת: יֵדִיעַ לְהוּא לְמַלְכָּא י
 דִּי יְהוּדִיא דִּי סִלְקוּ מִן-לוֹתְךָ עַלְיָנָא אַתּוּ לִירוּשָׁלַם קְרִיתָא
 מְרֻדְתָּא וּבְאִישְׁתָּא בְּנִין וְשׁוּרֵי אֲשַׁכְּלוּ וְאִשְׁיָא יַחֲסוּ: שְׁכָלוּ
 כְּעֵן יֵדִיעַ לְהוּא לְמַלְכָּא דִּי הֵן קְרִיתָא דְךָ תַּתְּבְּנָא וְשׁוּרִיא י
 יִשְׁתַּכְּלִלוּן מְנַדְהָ בְּלוּ וְהִלְךְ לָא יִנְתַּנּוּן וְאַפְתֵּם מַלְכִים
 תְּהַנְקוּ: כְּעֵן כָּל-קַבְּלֵי דִי-מַלְחָה הֵיכְלָא מְלַחְנָא וְעִירוֹת י
 מַלְכָּא לֹא-אַרְיִךְ לָנָא לְמַחְזָא עַל-דְּנָה שְׁלַחְנָא וְהוֹדְעָנָא
 לְמַלְכָּא: דִּי יִבְקֹר בְּסִפְרֵי דְכַרְנִיָּא דִּי אֲבָהֶתְךָ וְתַהֲשִׁכַח ט
 בְּסִפְרֵי דְכַרְנִיָּא וְתַנְדַּע דִּי קְרִיתָא דְךָ קְרִיָּא מְרֻדָּא וּמַהֲנִיקַת
 מַלְכִין וּמְדַנֵּן וְאַשְׁתַּדוּר עֵבֶרְיִן בְּגוּזָה מִן-יּוֹמַת עַלְמָא עַל-
 דְּנָה קְרִיתָא דְךָ הַחֲרַבְתָּ: מַהוֹדְעִין אֲנַחְנָה לְמַלְכָּא דִּי הֵן ט
 קְרִיתָא דְךָ תַּתְּבְּנָא וְשׁוּרִיָּה יִשְׁתַּכְּלִלוּן לְקַבְּלֵי דְנָה חֵלְקֵי
 בְּעֵבֶר נְהָרָא לֹא אִיתֵי לְךָ:

Royal Order to Subsidize Reconstruction of Temple
Ca. 520 B.C.E.

¹(Then, King Darius issued an order and they searched in the archives where they deposited the treasures in Babylon. ²But in Ecbatana, in the fortress which is in Media the province, a scroll was found and thus was written in it:)

Memorandum:

³In year one of King Cyrus, King Cyrus issued an order: The Temple of God in Jerusalem – let the Temple be (re)built, a site where they offer sacrifices and its foundations are raised up high. Its height: sixty cubits (and) its width: sixty cubits. ⁴Three courses of H E W N stone and a course of new wood. And let the expense be given from the Palace of the king. ⁵And moreover, let them return the gold and silver vessels of the Temple of God which Nebuchadnezzar removed from the sanctuary which is in Jerusalem and brought to Babylon and let (each) go to the sanctuary which is in Jerusalem to its site and you shall deposit (it) in the Temple of God.

⁶Now, Tattenai Governor of (the province of) Beyond the River (and) Shethar-bozenai and their colleagues the investigators who are in (the province of) Beyond the River, stay away from there. ⁷Leave the work on that Temple of God alone. Let the Governor of the Jews and the elders of the Jews (re)build that Temple of God on its site. ⁸And an order was issued by me as to what you should do for those elders of the Jews to (re)build that Temple of God: from the goods of the king (coming from) the tribute of (the province of) Beyond the River let the expense be given I N F U L L to those men that (they) not stop. ⁹And let whatever is necessary – young bulls, rams, or lambs as holocausts to the God of Heaven, wheat, salt, wine, or oil: according to the word of the priests who are in Jerusalem – be given to them day by day without N E G L E C T ¹⁰that they may offer pleasing sacrifices to the God of Heaven and pray for the life of the king and his sons.

¹¹And an order was issued by me that any person who alters this decree shall have a beam removed from his house and he shall be impaled upon it and his house shall be made I N T O R U I N S for this. ¹²And may the God who made His name dwell there overthrow any king or people who shall put forth his hand to alter (this decree or) to damage that Temple of God which is in Jerusalem.

I Darius issued a decree. Let it be done I N F U L L.

¹³(Then, Tattenai Governor of [the province of] Beyond the River [and] Shethar-bozenai and their colleagues did I N F U L L just what King Darius sent [to do]).

צו לתמיכה בשיקום המקדש

¹אז דריוש המלך נתן צו וברדקו בבית-הספרים שמניחים שם (את) הגנזים, בכבל. ²ונמצא(ה) באחמתא, בבירה אשר במדי המדינה, מגילה אחת וכן כתוב בתוכה: זכרון:

³בשנת אחת לכורש המלך, כורש המלך נתן צו: בית האלהים בירושלים – הבית ייבנה, מקום שזובחים זבחים ויסודותיו נישאים. גבהו אמות ששים, רחבו אמות ששים. ⁴נדבכים של אבן גזית שלושה, ונדבך של עץ חדש. וההוצאה מבית המלך תינתן. ⁵ואף כלי בית האלהים של זהב וכסף, שנבוכדנאצר הוציא מן ההיכל שבירושלים והוביל לבבל, ישיבו וילך (כל כלי) להיכל שבירושלים למקומו ותניח(הו) בבית האלהים.

⁶עתה, תתני פחת עבר הנהר שתר בוזני וחבריהם החוקרים שבעבר הנהר – רחוקים היו משם. ⁷עזבו את עבודת בית האלהים ההוא. פחת היהודים וזקני היהודים בית האלהים ההוא יבנו על מקומו. ⁸וממני ניתן צו למה שתעשו עם זקני היהודים ההם לבנות בית האלהים ההוא – מנכסי המלך ש(מ)מנדת עבר הנהר במלואה ההוצאה תהיה ניתנת לאנשים ההם שלא להשבית (אותם). ⁹ומה שצריכים – בני בקר ואילים וכבשים לעולות לאלהי השמים, חטים, מלח, יין ושמן כמאמר הכהנים שבירושלים – יהא ניתן להם יום ביומו(ו) ללא הזנחה ¹⁰שיהיו מקריבים ניחוחות לאלהי השמים ומתפללים לחיי המלך ובניו.

¹¹וממני ניתן צו, שכל אדם שישנה דבר זה ייעקר עץ מביתו וזקוף יוקע עליו וביתו חורבה ייעשה על זה. ¹²והאלוהים ששיכן שמו שם ימגר כל מלך ועם שישלח ידו לשנות (או) לחבל (ב)בית האלוהים ההוא שבירושלים.

אני דריוש נתתי צו. במלואו ייעשה.

¹³אז תתני פחת עבר הנהר, שתר בוזני וחבריהם, לפי ששלח דריוש המלך ככה במלואו עשו.

עזרא ו, איג 1-13 Ezra 6:1-13

באדון דריוש מלכא
 א שם טעם ובקרו | בבית ספריא די גנזיא מהחתינ תמה
 ב בכבל: והשתכח באחמתא בבירתא די במדי מדינתא
 ג מגלה חדה וכוֹ-פתיב בגוה דכרונה: בשנת
 חדה לכורש מלכא פורש מלכא שם טעם בית-אלהא
 בירושלם ביתא יתבנא אתר די-דבחין דבחין ואשוהי
 ד מסובלין רומה אמין שתין פתיה אמין שתין: נדבכין די-
 אבן גלל תלתא ונדבך די-אע חדת ונפקתא מן-בית
 ה מלכא תתיהב: ואף מאנני בית-אלהא די דהבה וכספא
 די נבוכדנצר הנפק מן-היכלא די-בירושלם והיכל לבבל
 י התיבון ויהך להיכלא די-בירושלם לאתרה ותחת בבית
 ו אלהא: כען תתני פחת עבר-נהרה שתר בוזני
 וכנותהון אפרסכיא די בעבר נהרה רחיקין הון מן-תמה:
 ז שבקו לעבידת בית-אלהא דך פחת יהודיא ולשבי יהודיא
 ח בית-אלהא דך יבנון על-אתרה: ומנני שים טעם למא די-
 תעבדון עם-שבי יהודיא אלך למבנא בית-אלהא דך
 ומנכסי מלכא די מדת עבר נהרה אספרנא נפקתא תהוא
 ט מתיהבא לגבריא אלך די-לא לבטלא: ומה חשתון ובני
 תורין ודכרין ואמרין | לעלון | לאלה שמיא חנטיין מלח |
 חמר ומשח כמאמר כהניא די-בירושלם להוא מתיהב
 י להם יום | ביום די-לא שלו: די-להון מהקרבין נחוחין
 יא לאלה שמיא ומעלין לחיי מלכא ובנוהי: ומנני שים טעם די
 כל-אנש די יהשנא פתגמא דנה יתנסח אע מן-ביתיה וזקיף
 יב יתמחא עליה וביתה נולו יתעבד על-דנה: ואלהא די שפן
 שמה תמה ימגר פל-מלך ועם די | ישלח ידה להשניה
 לחבלה בית-אלהא דך די בירושלם אנה דריוש שמת
 י טעם אספרנא יתעבד: אדון תתני פחת עבר-
 נהרה שתר בוזני וכנותהון לקבל די-שלח דריוש מלכא
 כנמא אספרנא עבדו:

Report on Reconstruction of Temple
Ca. 520 B.C.E.

⁶(Copy of the letter which Tattenai Governor of [the province of] Beyond the River and Shethar-bozenai and his colleagues the investigators who are in [the province of] Beyond the River sent to King Darius. ⁷They sent him a MESSAGE and (such) as this was written in it:)

To King Darius.

All greetings.

⁸Let it be known to the king that we went to Judah the province to the Temple of the great God. And it is being (re)built of H E W N stones and wood is being put in the walls. And that work is being done I N F U L L and is succeeding at their hand. ⁹Then, we asked those elders (and) said to them as follows: "Who gave you order to (re)build this Temple and to complete this F U R N I S H I N G?" ¹⁰And moreover, we asked them their names, to inform you, that we might write down the names of the men at their head. ¹¹And they gave us word in reply as follows, saying: "We are the servants of the God of Heaven and Earth and are (re)building the Temple which was built many years before this; and a great king of Israel built it and completed it. ¹²But when our fathers angered the God of Heaven, He gave them into the hand of Nebuchadnezzar the Chaldean, King of Babylon, and he demolished this Temple and exiled the people to Babylon. ¹³However, in year one of Cyrus King of Babylon, King Cyrus issued an order to (re)build this Temple of God. ¹⁴And moreover, the gold and silver vessels of the Temple of God which Nebuchadnezzar had removed from the sanctuary of Jerusalem and brought to the sanctuary of Babylon – King Cyrus removed from the sanctuary of Babylon and they were given to (one) named Sheshbazzar whom he had appointed governor. ¹⁵And he said to him: "These vessels – take, go, deposit them in the sanctuary which is in Jerusalem and let the Temple of God be (re)built on its site." ¹⁶Then, that Sheshbazzar came (and) laid the foundations of the Temple of God which is in Jerusalem and from then and until now it is being (re)built but has not been finished".

¹⁷And now, if it please the king, let search be made in the treasury of the king which is there in Babylon (to see) if it is (so) that order was issued by King Cyrus to (re)build that Temple of God in Jerusalem. And let him send us the wish of the king in this (matter).

דין וחשבון על שיקום המקדש

⁶העתק האגרת ששלח תתני פחת עבר-הנהר ושתר בוזני וחבריו החוקרים שבעבר הנהר אל דריוש המלך. ⁷דבר שלחו אליו וכזה כתוב בתוכו):

לדריוש המלך.

השלום כולו.

⁸ידוע יהי למלך שהלכנו ליהודה המדינה, לבית האלהים הגדול, והוא נבנה אבן גזית ועץ מושם בכתלים. והעבודה ההיא במלואה נעשית ומצליחה בידם. ⁹אז שאלנו את הזקנים ההם, כך אמרנו להם: מי נתן לכם צו בית זה לבנות ואבזרים אלה להשלים? ¹⁰ואף שמותיהם שאלנו אותם להודיעך שנכתוב שמ(ות) האנשים שבראשיהם. ¹¹וכך השיבו לנו דבר לאמר: אנחנו הם עבדי אלהי השמים והארץ ובונים (את) הבית שהיה בנוי לפני זה שנים רבות ומלך ישראל גדול בנהו והשלימו. ¹²אלא משהרגיזו אבותינו את אלוהי השמים נתן אותם ביד נבוכדנאצר מלך בבל הכשדי (ואת) הבית הזה הרס, והעם הגלה לבבל. ¹³ברם, בשנת אחת לכורש מלך בבל, כורש המלך נתן צו (את) בית האלוהים הזה לבנות ¹⁴ואף כלי בית האלוהים של זהב וכסף, שנבוכדנאצר הוציא מן ההיכל שבירושלים והוביל אותם להיכל של בבל, הוציא אותם כורש המלך מן ההיכל של בבל וניתנו לשבצר (זה) שמו, אשר פחה שמו ¹⁵ואמר לו: "אלה הכלים, שא, לך, הנח אותם בהיכל שבירושלים, ובית האלוהים ייבנה על מקומו". ¹⁶אזי, ששבצר ההוא בא, נתן (את) היסודות של בית האלוהים שבירושלים ומאז ועד עתה נבנה ולא נשלם.

¹⁷ועתה, אם על המלך טוב, ייבדק בבית גנזי המלך שם, אשר בבבל, אם יש (=נכון) שמכורש המלך נתן צו לבנות בית האלוהים ההוא בירושלים. ורצון המלך על זה ישלח (להודיע) אלינו.

עזרא ה, ריזו 5:6-17 Ezra 7.2 A7.2

- 1 פֶּרֶשְׁגֵן אֶגְרָתָא דִּי־
 שְׁלַח תִּתְנִי וּפְחַת עֵבֶר־נְהִרָה וּשְׁתֵּר בּוּזְנִי וּכְנֻתָהּ אֶפְרָסְכִּיא
 2 דִּי בַעֲבָר נְהִרָה עַל־דְּרִיּוֹשׁ מְלָכָא: פִּתְגָמָא שְׁלַחוּ עֲלוּהִי
 3 וְכִדְנָה כְּתִיב בְּגִוָּה לְדְרִיּוֹשׁ מְלָכָא שְׁלָמָא כָּלָא: יִדְעוּ לְהוּא
 4 לְמֶלְכָא דִּי־אֲזַלְנָא לִיהוּד מְדִינְתָא לְבֵית אֱלֹהָא רַבָּא וְהוּא
 5 מִתְבַּנָּא אֲבָן גָּלִל וְאָע מִתְשֵׁם בְּכַתְלִיא וְעִבְדִּתָּא דְךָ
 6 אֶסְפְּרָנָא מִתְעַבְדָּא וּמְעַלַּח בִּידְהֶם: אֲדִין שְׁאֲלָנָא לְשַׁבְּיָא
 7 אֲלֵךְ כְּנָמָא אֶמְרָנָא לְהֶם מִן־שֵׁם לְכֶם טַעַם בֵּיתָא דְנָה
 8 לְמִבְנִיָּה וְאֶשְׁרָנָא דְנָה לְשִׁכְלָלָה: וְאָף שְׁמַהֲתָהֶם שְׁאֲלָנָא
 9 לְהֶם לְהוֹדְעוּתְךָ דִּי נִכְתָּב שֵׁם־גְּבַרְיָא דִּי בְרָאִשִׁיֶּהֶם: וְכִנְמָא
 10 פִּתְגָמָא הַתִּיבּוֹנָא לְמִמֵּר אֶנְחָנָא הִמּוּ עֲבָדוּהִי דִּי־אֱלֹהֵי
 11 שְׁמִיא וְאֶדְעָא וּבְנִין בֵּיתָא דִּי־הוּא בְנָה מִקְדַּמַּת דְנָה
 12 שְׁנִין שְׁגִיאִין וּמֶלֶךְ לְיִשְׂרָאֵל רַב בְּנָהִי וְשִׁכְלָלָה: לְהֵן מִן־דִּי
 13 הִרְגִּזוּ אֶבְהַתְנָא לְאֱלֹהֵי שְׁמִיא יְהִב הִמּוּ בִּיד נְבוּכַדְנֶצַּר
 14 מֶלֶךְ־בָּבֶל כַּסְדִּיא וּבֵיתָה דְנָה סְתִירָה וְעַמָּה הִגְלִי
 15 לְבָבֶל: בְּרַם בְּשַׁנַּת חָדָה לְכוּרֵשׁ מְלָכָא דִּי
 16 בָּבֶל כּוּרֵשׁ מְלָכָא שֵׁם טַעַם בֵּית־אֱלֹהָא דְנָה לְבָנָא: וְאָף
 17 מְאִנְיָא דִּי־בֵית־אֱלֹהָא דִּי דְהִבָּה וְכַסְפָּא דִּי נְבוּכַדְנֶצַּר
 18 הִנְפִּק מִן־הֵיכְלָא דִּי בִירוּשָׁלַם וְהֵיבֵל הִמּוּ לְהֵיכְלָא דִּי
 19 בָּבֶל הִנְפִּק הִמּוּ כּוּרֵשׁ מְלָכָא מִן־הֵיכְלָא דִּי בָּבֶל וְיַהֲיִבוּ
 20 לְשִׁשְׁבַּצְר שְׁמִיָּה דִּי פְחָה שְׁמָה: וְאֶמְר־לֵיהּ אֱלֹהֵי מְאִנְיָא
 21 שְׂא אֲזַל־אֲחַת הִמּוּ בְהֵיכְלָא דִּי בִירוּשָׁלַם וּבֵית אֱלֹהָא
 22 יִתְבַּנָּא עַל־אֲתֵרָה: אֲדִין שִׁשְׁבַּצְר דְךָ אֲתָא
 23 יְהִב אֲשִׁיא דִּי־בֵית אֱלֹהָא דִּי בִירוּשָׁלַם וּמִן־אֲדִין וְעַד־כְּעַן
 24 מִתְבַּנָּא וְלֹא שְׁלָם: וְכַעַן הֵן עַל־מְלָכָא טָב יִתְבַּקֵּר בְּבֵית
 25 גְּנֻזִיא דִּי־מְלָכָא תְּמָה דִּי בְּבָבֶל הֵן אִיתִי דִּי־מִן־כוּרֵשׁ מְלָכָא
 26 שֵׁם טַעַם לְמִבְנִיא בֵּית־אֱלֹהָא דְךָ בִירוּשָׁלַם וְדַעוּת מְלָכָא
 27 עַל־דְנָה יִשְׁלַח עֲלִינָא:

פִּסְדָּאָה

אֵל

ירמיהו י, יא A7.1 Jeremiah 10:11

כִּדְנָה
 תֹּאמְרוּן לְהוֹם אֱלֹהֵי דִי־שָׁמַיָא וְאַרְקָא לֹא עֲבָדוּ יַאֲבָדוּ
 מֵאַרְעָא וּמִן־תַּחֲוֹת שָׁמַיָא אֱלֹהֵי:

Citation from Polemical Letter against Idolatry
 End 7th Cen. B.C.E.

¹¹Thus say to them: “The gods who did not make the heavens and the earth shall perish from the earth and from beneath these heavens”.

ציטוט מאגרת פולמוס נגד האלילות
 סוף המאה ה-7 לפני סה"נ

כה תאמרו להם: האלוהים ש(את) השמים ו(את) הארץ לא עשו יאבדו מ(ן) הארץ ומתחת השמים האלה.

A7.1-8 Appendix: Aramaic Letters from the Bible

Of the eight Aramaic letters quoted in the Bible, the five in the Book of Ezra appear to be authentic. They are arranged in thematic order: bad (Rehum/Shimshai-Artaxerxes), neutral (Tattenai-Darius), good (Artaxerxes-Ezra). Chronologically, the second pair is the earliest (ca. 520 B.C.E.) and the first pair next (ca. 460 B.C.E.) and this is the order in which they are arranged here. In their structure and formulary the letters bear striking resemblance to the Jedaniah letters (A4) and particularly to the Arsames correspondence (A6). Dealing as they do with the Temple in Jerusalem, their meaning is further enhanced by comparison with the Elephantine documents seeking reconstruction of the Jewish Temple there (A4.5, 7-10). The eschatological prophecy from Jeremiah is probably a citation from a letter to the exiles (A7.1).

A7.1	To the Exiles from Jeremiah	Citation from Polemical Letter against Idolatry	End 7th Cen. B.C.E.	131
A7.2	To Darius from Tattenai	Report on Reconstruction of Temple	Ca. 520 B.C.E.	132
A7.3	From Darius to Tattenai	Order to Subsidize Reconstruction of Temple	Ca. 520 B.C.E.	134
A7.4	To Artaxerxes from Rehum and Shimshai	Complaint against Fortification of Jerusalem	Ca. 460 B.C.E.	136
A7.5	From Artaxerxes to Rehum and Shimshai	Order to Cease Work on Fortification	Ca. 460 B.C.E.	139
A7.6	From Artaxerxes to Ezra	Royal Letter of Appointment	458 B.C.E.	140
A7.7	From Nebuchadnezzar to all Peoples	Encyclical in Praise of God		143
A7.8	From Darius to all Peoples	Encyclical Decreeing Obedience to God of Daniel		143

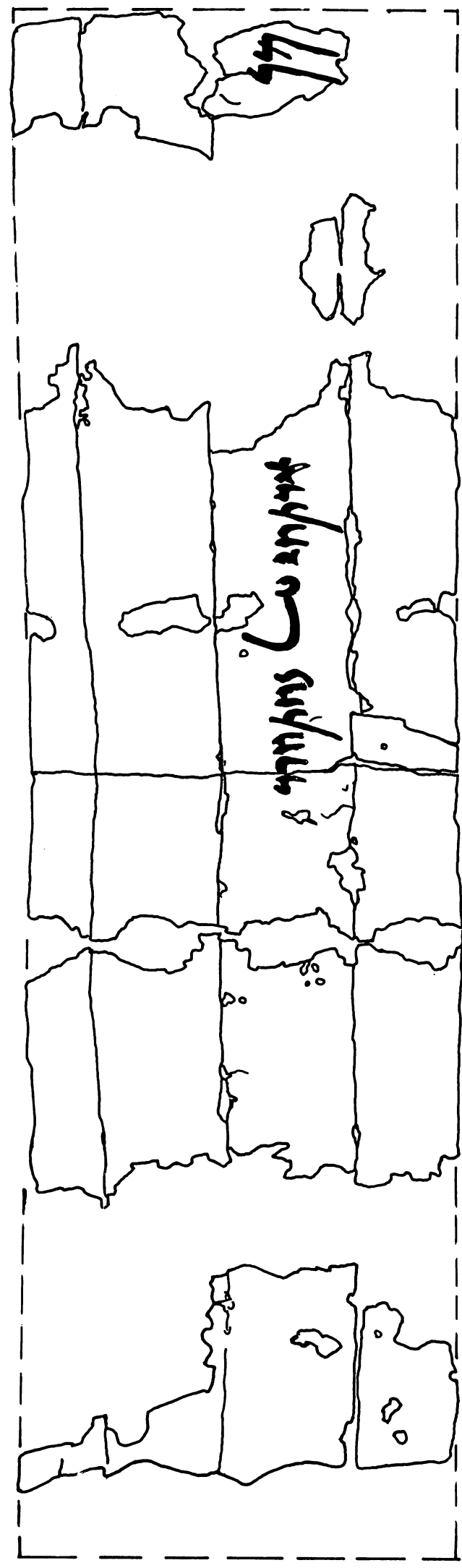
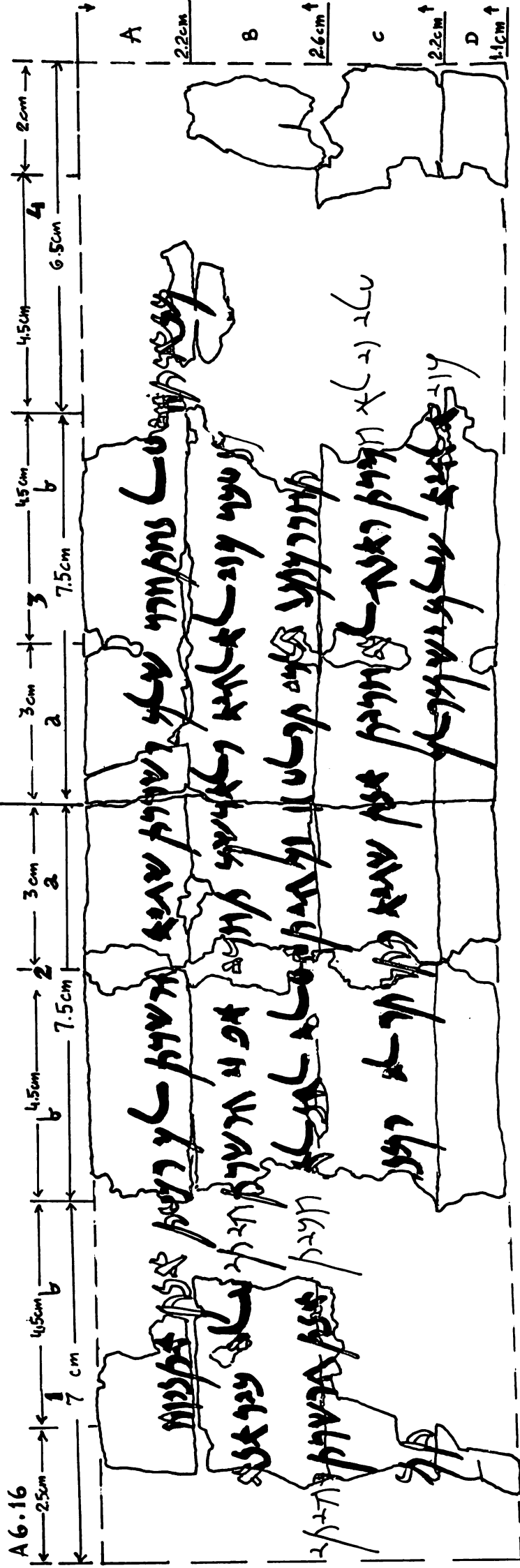
נספח: אגרות ארמיות מן המקרא

משמונה האגרות הארמיות שמצוטטות במקרא, חמש האגרות שבספר עזרא נראות אותנטיות. הן מסודרות לפי טיב נושאייהן – רע (רחום/שמשי – ארתחשסתא), נייטרלי (תתני – דריוש) וטוב (ארתחשסתא – עזרא).

מבחינה כרונולוגית, הצמד השני הוא הקדום (520 בקירוב לפני סה"נ) והצמד הראשון הוא המאוחר (460 בקירוב לפני סה"נ), וזהו הסדר שהן מובאות כאן. במבנה ובנוסח שלהן יש דמיון רב לאגרות ידניה (A4) ובמיוחד למכתבי ארשם (A6). בהיותן דנות במקדש שבירושלים הן מקבלות משנה תוקף בהשוואה עם התעודות הדנות בשיקום המקדש ביב (A4.5, 7–10). הנבואה האסכטולוגית מפי ירמיהו היא, ככל הנראה, ציטוט מאגרת לגולים (A7.1).

131	סוף המאה ה-7 לפני סה"נ	ציטוט מאגרת פולמוס נגד האלילות	A7.1	אל הגולים מירמיהו
132	520 בקירוב לפני סה"נ	דין וחשבון על שיקום המקדש	A7.2	אל דריוש מתתני
134	520 בקירוב לפני סה"נ	צו לתמיכה בשיקום המקדש	A7.3	מדריוש לתתני
136	460 בקירוב לפני סה"נ	אל ארתחשסתא מרחום ושמשי תלונה על ביצור ירושלים	A7.4	
139	460 בקירוב לפני סה"נ	מארתחשסתא אל רחום ושמשי צו להשבתת ביצור העיר	A7.5	
140	458 לפני סה"נ	כתב מינוי	A7.6	מארתחשסתא אל עזרא
143		כרוז בשבח האל	A7.7	מנבוכדנצר לכל האומות
143		כרוז המצווה על ייראת אלוהי דניאל	A7.8	מדרייוש לכל האומות

28.5cm

A6.16 Driver 13 (Pell. Aram. X) דרייבר 13

INSIDE

1. מן אר[ת]ח[י] על נחתחור שלם ושררת שגיא הושרת לך וכע[ת אנ]ת אתנצח]
2. [ ] כן עבד כזי לאלהיא ולארשם תחד[י] אף זי הושרת [היתי] עלי ביד אנא]
3. [ ] תחךְו כתן \ גלדי תולע // זך היתי עלי להן לא [חדית] אנת הושרת ו[היתי]
4. [עלי זי לא ח]סרת ואנה ל[א] חדית אנת שגיא פתסְתו לי ומנ[ ] תמ[ ]
5. [ ] כזי [אלהיא שלם ישמו לך

OUTSIDE

6. מן ארתחי על נחתחור

Complaint re Receipt of Wrong Goods
Late 5th Century B.C.E.

INSIDE

¹From Ar[ta]ḥa[ya] to Nakhtḥor.

I send you abundant (greetings) of welfare and strength.

And no[w, yo]u, be diligent [... ²...] so do that you gladd[en] the gods and Arsames. Moreover, what you dispatched [*was brought*] to me by Ana[... ³...] *th_d^rw* 1 tunic, (and) 2 purple skins – that (one) brought to me but [*I was*] not [*gladdened*]. You dispatched and [*he brought* ⁴*to me what I did not*]ack and I was n[ot] gladdened. You are very praiseworthy to me and ..[...][... ⁵... *that*] the gods may grant you peace.

OUTSIDE

⁶From Artahaya to Nakhtḥor.

(ADDRESS)

תלונה על טעות במשלוח בגדים

פנים

¹מאר[ת]ח[י] אל נחתחור.

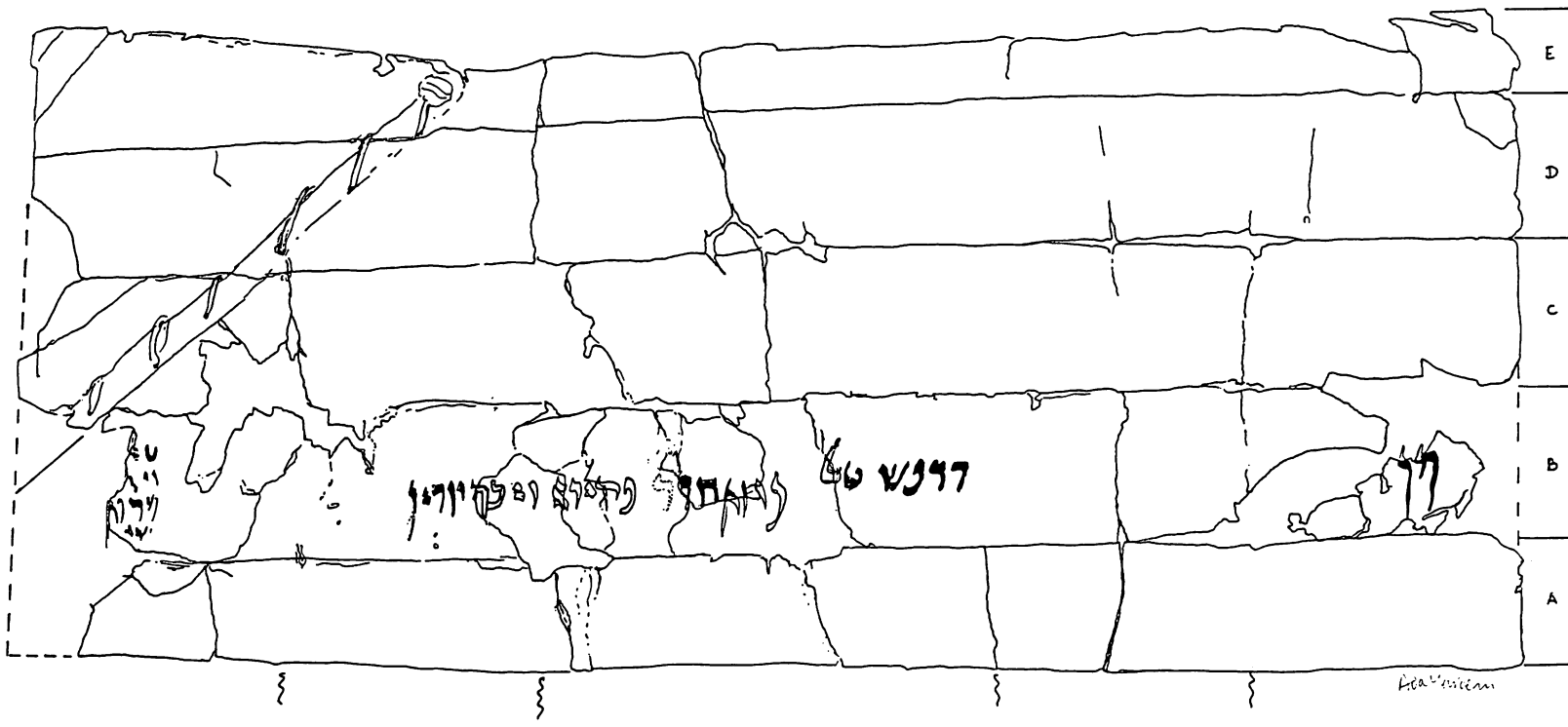
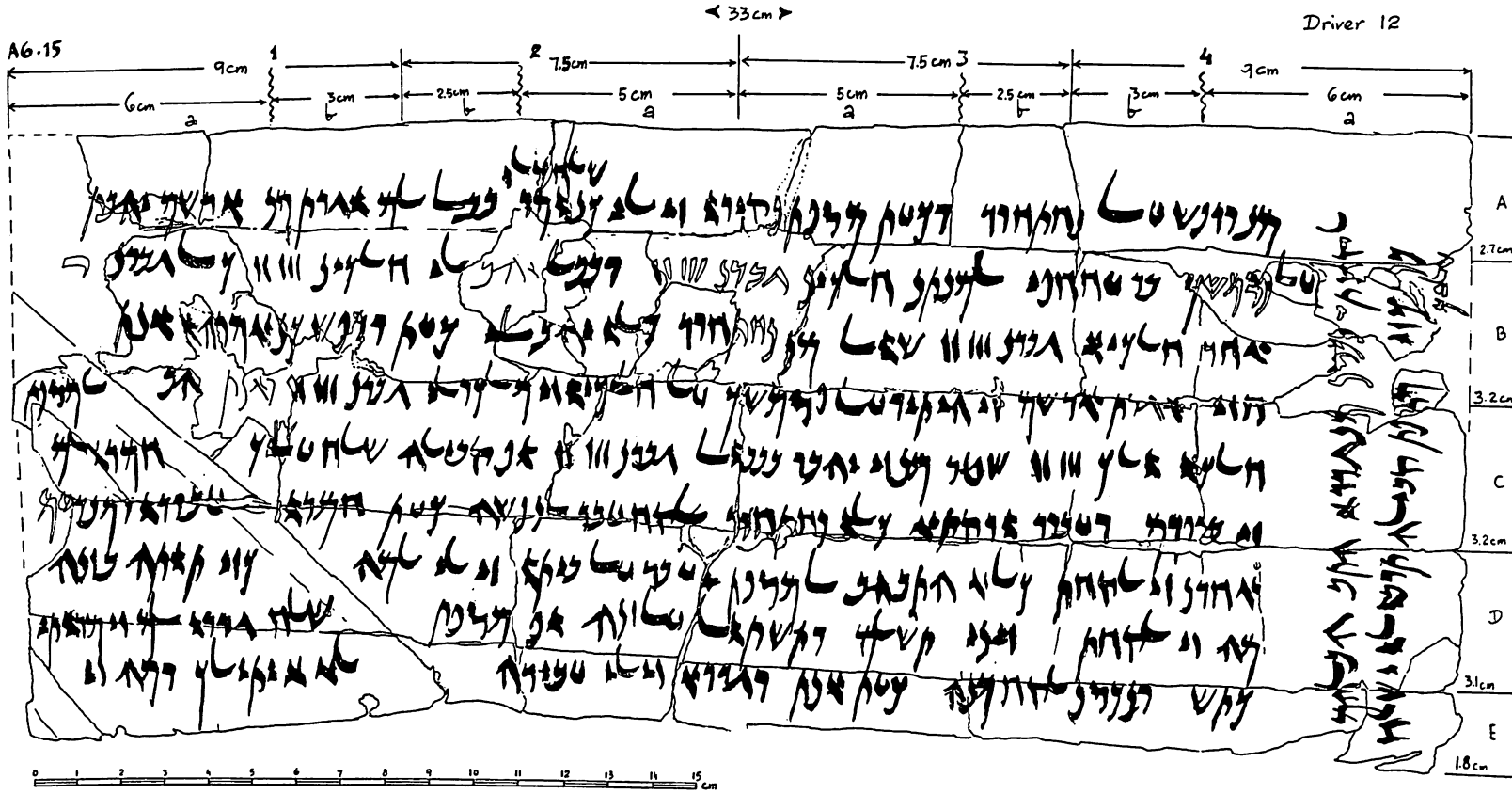
שלום ובריאות הרבה שגרתי לך.

ועת[ה, ה] את[ה] הצטיין [... ² ...] כן עשה, כדי שאת האלוהים ואת ארשם תשמ[ח]. אף אשר שגרת [הובא] אלי ביד אנא[... ³ ...] כתונת 1, עורות (בצבע) תולע 2, ההוא הביא לי, אבל לא [שמחתי]. אתה שגרת ו[הובא] אלי אשר לא ח[סרתי ואני ל]א [שמחתי]. אתה מאד ראוי לשבח לי (=בעיני) ...[...][... ⁵ ...] כדי [ש]האלוהים שלום ישימו לך.

חוץ

(כתובת)

⁶מן ארתחי אל נחתחור.

INSIDE

- שלח עלי
1. מן ורפש על נחתחור וכעת מספת פקידא זילי כן אמר בבל לם אגרת מן ארשם יהבת
  2. על פס[מש]ך בר עחחפי למנתן חלכין[גברן]||| ובבל [יהב] לי חלכין ||| כל גברן [ ]
  3. אחר חלכיא גברן ||| שאל מן [נח]תחור ולא יהב לי כעת ורפש כן אמר הא אנת
  4. חזי אגרת ארשם זי היתיו על פסמשך על חלכיא זי מלכו לי גברן ||| ואת [הב] למספת
  5. חלכיא אלך ||| שטר מן זי יהבו בכבאל גברן ||| אף קבילה שלח עליך חמרא לם
  6. זי בפך[ם] ועבור ארקתא כלא נחתחור לקח עבד לנפשה כעת חמרא עבורא ומנדע[ם]
  7. אחרן זי לקחת כלא התב הב למספת יעבד על ביתא זילי למה כזי תאתה בזנה
  8. מה זי לקחת זיני תשלם ותשתאל על זנה אף מספת שלח גרדא לם זי מראתי
  9. כתש ונכסן לקח מנה כעת אנת וגרדא זילי עבידה לא איתי לך ומה זי
  10. לקחת נכסן [מן גרדא התב הב להם
  11. כן כזי מספת קבילה תובא לא ישלח
  12. ע[ליך]]
  13. מן ורפש על [נ]חתחור[ר פקידא זי ב]מצרין
  14. על]]
  15. זי]
  16. מספת]
  17.]

OUTSIDE

Order to Deliver Cilicians and Return Misappropriated Property

Late 5th Century B.C.E.

INSIDE

¹From Varfish to Nakhtḥor. sent (word) to me.

And now, Masapata my official He says thus, saying: "In Babylon a letter from Arsames was given²to Ps[amsh]ek son of Aḥḥapi to give (me) Cilicians, [4+]1 [persons] and (in) Babylon [he gave] me 5 Cilicians, all (told) [10] persons. ³Then one asked for Cilicians, 5 persons, from [Nakh]ḥor, but he did not give (them) to me".

Now, Varfish says thus: "Behold, you, ⁴regard the letter of Arsames which they brought to Psamshek concerning the Cilicians whom they promised me, 5 persons [and you,] give to Masapata ⁵those 5 Cilicians apart from (the) 5 persons whom they gave (him) in Babylon".

Moreover, he sent a complaint against you, saying: ⁶"Nakhtḥor has taken (and) made his own ⁵the wine ⁶which is in Papremis(?) and the grain of the lands, all of it".

Now, ⁷restore, give to Masapata ⁶the wine, the grain, and anythin[g] ⁷else which you took, all of it. Let him make (them over) to my estate, lest, when you come here, ⁸you will pay damages for what you took and be called to account about this.

Moreover, Masapta sent (word) saying: ⁹"He has assaulted ⁸the domestic staff of my lady ⁹and taken goods from her/them".

Now, you and my domestic staff – you have no business (with them). And what ¹⁰you took (in) good[s] from the domestic staff – restore, give to them ¹¹so that Masapata will not send a complaint again ¹²a[gainst you.]

OUTSIDE

¹³From Varfish to [N] akhḥor [the official who is in] Egypt.

(ADDRESS)

¹⁴Concerning ... ¹⁵which ... ¹⁶Masapata ¹⁷...

(SUMMARY)

צו לאספקת קיליקיים והשבת רכוש גנוב

פנים

¹מורפיש אל נחתחור.

ועתה, מספת, הפקיד שלי, שלח (להודיע) לי. כן אומר, לאמר: (ב)בבל אגרת מארשם ניתנה ²אל פס[מש]ך בן עחחפי לתת קיליקים [גברים +4]1. (ב)בבל [נתן] לי קיליקים 5. (סך ה)כל גברים [10]. ³אחר (כך) קיליקים גברים 5 ביקש מ[נח]תחור ולא נתן לי.

עתה, ורפש כן אומר: הנה אתה ⁴ראה אגרת ארשם שהביאו לפסמשך על הקיליקים שהבטיחו לי, גברים 5 [ואתה] תן למספת ⁵(את) הקיליקים ההם 5 חוץ מ(אלה) שנתנו בבבל, גברים 5. אף קבילה שלח עליך, לאמר: (את) היין ⁶אשר ב... ותבואת הארצות הכל נחתחור לקח, לעצמו עשה (=נטל).

עתה, (את) היין, התבואה ודב[ר]ך ⁷אחר שלקחת הכל השב, תן למספת. יעביר לבית שלי, פן, כאשר תבוא הנה, ⁸מה שלקחת, נזק תשלם ותשא בחומרת הדין על זה.

אף מספת שלח, לאמר: (את) המשרתים של גברתי ⁹היכה ונכסים לקח ממנה. עתה, אתה והמשרתים שלי אין לך עסק (אתם). ומה ש¹⁰לקחת (ב)נכסי[ם] מן המשרתים – השב, תן להם ¹¹כן (כדי) שמספת קבילה שוב לא ישלח ¹²ע[ליך].

חוץ ¹³מן ורפש אל [נ]חתחור[ר הפקיד שב]מצרים. (כתובה)

¹⁴על... ¹⁵אשר... ¹⁶מספת... ¹⁷...

A6.14 Driver 11 (Pell. Aram. V) דרייבר 11

INSIDE

1. מן ורוהי על נחתחור וכנדסירם וכנותה וכעת תנה אנה קבלת לארשם על אחתבסתי
2. פקידא זילי זי מ[נד]ת[א] מנדעם לא מהיתה לי אח[ר] [ת מהיתין בב[אל] כ[ע]ת אנתם
3. אתנצח[ו] והנדרזא עבדו לפקידא [זי]לי עד מנדת[נ] בגיא אלך יהי[ת]ה עלי בבאל כן עב[דו]
4. כזי לי תחדון אף הא שגיא זי בגא זך [ ] לא כשר אף אחתבסתי פקידא ז[ילי]
5. או אחוהי או ברה יאתה עלי בבאל עם מנדתא

OUTSIDE

6. מן ורוהי על נחתחור וכנדסירם פקן

Order to Bring RENT from the Domains
Late 5th Century B.C.E.

INSIDE

¹From Varuvahya to Nakht̄or and Kendasirma and his colleagues.

And now, I complained here to Arsames about Aḥatubasti ²my official who is not bringing me anything of [the] R[ENT] T. The[n ...]... they are bringing to Baby[lon].

N[o]w, you, ³be diligen[t] and issue instruction to [m]y official that he [bri]ng to me to Babylon the RENT of [those domains]. Thus d[o] ⁴that you gladden me. Moreover, behold many years which that domain [...] not suitable. Moreover, Aḥatubasti m[y] official, ⁵or his brother or his son, shall come to me to Babylon with the RENT.

OUTSIDE

⁶From Varuvahya to Nakht̄or and Hendasirma [

צו להבאת הכנסה מן האחויות

פנים

¹מורוהי אל נחתחור וכנדסירם וחבריו.

ועתה, כאן אני קבלתי לארשם על אחתבסתי ²הפקיד שלי ש(מן) [ה]ה[כנסו]ת דבר לא מביא לי. אח[ר] (כך) [...]. מביאים (ל)בב[ל].

ע[ת]ה, אתם ³הצטיינ[ו] והוראה תנו לפקיד [ש]לי, כדי (ש)הכנסות [האחויות ההן יב]יא אלי (ל)בבל. כן עש[ו] ⁴שאותי תשמחו. אף, הנה, שנים רב(ות) שהאחוזה ההיא [...] לא כשר. אף אחתבסתי, הפקיד ש[לי], ⁵או אחיו או בנו יבוא אלי (ל)בבל עם ההכנסות.

חוץ

⁶מן ורוהי אל נחתחור וכנדסירם .. (כתובת)

A6.13 Driver 10 (Pell. Aram. IX) דרייבר 10

INSIDE

1. מן ארשם על נחתחור כנזסרם וכנותה וכעת ורוהי בר ביתא בזנה כן אמר לי בגא לם זי מן מראי יהיב לי
2. במצריין זך מנדעם מן תמה לא מהיתין עלי הן על מראי לם כות טב אגרת מן מראי תשתלח על נחתחור פקידא
3. והמרכריא כזי הנדרזו יעבדון לחתובסתי שמה פקידא זילי זי עד מנדת בגיא אלך יהנפק ויהיתה עלי עם מנדתא זי
4. מהיתה נחתחור כעת ארשם כן אמר אתם הנדרזו עבדו לחתובסתי פקיד ורוהי זי עד מנדת בגיא זי ורוהי אספרן
5. והדאבגו יהנפק ויהיתה ויאתה עם גנזא זי מני שים להיתה בבאל ארתוהי ידע טעמא זנה רשת ספרא

OUTSIDE

6. מן ארשם על נחתחור פקידא כנזסרם וכנותה המרכריא זי במצריין
7. על הנדרזא 8. זי [ ] 9. [ ] 10. [ ] 11. *Htp-ḥp*

Order to Bring RENT from the Domains
Late 5th Century B.C.E.

INSIDE

¹From Arsames to Nakhtḥor, Kenzasirma and his colleagues.

And now, Varuvahya the prince says to me here thus, saying: "The domain which was given to me by my lord ²in Egypt – that (one), they are not bringing to me anything from there. If, then, it thus please my lord, let a letter be sent from my lord to Nakhtḥor the official ³and the accountants that they issue instruction to (one) named Ḥatubasti my official to the effect that he release the RENT of those domains and bring (it) to me with the RENT which ⁴Nakhtḥor is bringing".

Now, Arsames says thus: "You, issue instruction to Ḥatubasti, official of Varuvahya, to the effect that ⁵he release ⁴the RENT of the domains of Varuvahya in full ⁵and the accrued increment and bring (it) and come with the treasure which by me (order) was issued to bring to Babylon".

Artavahya knows this order. Rashta is the scribe.

OUTSIDE

⁶From Arsames to Nakhtḥor the official, Kenzasirma and his colleagues the accountants who are in Egypt. (ADDRESS)

⁷Concerning the instruction ⁸which ... ⁹... ¹⁰... (SUMMARY)
(DEMOTIC)

¹¹Ḥotephep

צו להבאת הכנסות מהאחוזות

פנים

¹מארשם אל נחתחור, כנזסרם וחבריו.

ועתה, ורוהי, בן הבית, כאן כן אומר לי, לאמר: האחוזה שמאדוני נתנה לי ²במצרים, ההיא, דבר משם אין מביאים אלי. לאמר: אם על אדוני כך טוב, איגרת מאדוני תישלח אל נחתחור הפקיד ³ומנהלי החשבונות שהוראה יתנו ל(אדם אחד), חתובסתי שמו, הפקיד שלי, כדי שהכנסות האחוזות ההן יוציא ויביא אלי עם ההכנסות ⁴שמביא נחתחור.

עתה, ארשם כן אומר: אתם, הוראה תנו לחתובסתי, פקיד ורוהי, כדי שהכנסות האחוזות של ורוהי במלואן ⁵והתוספת המצטברת, יוציא ויביא, ויבוא עם האוצר אשר ממני ניתן (צו) להביאו (ל)בבל.

ארתוהי יודע צו זה. רשת הסופר.

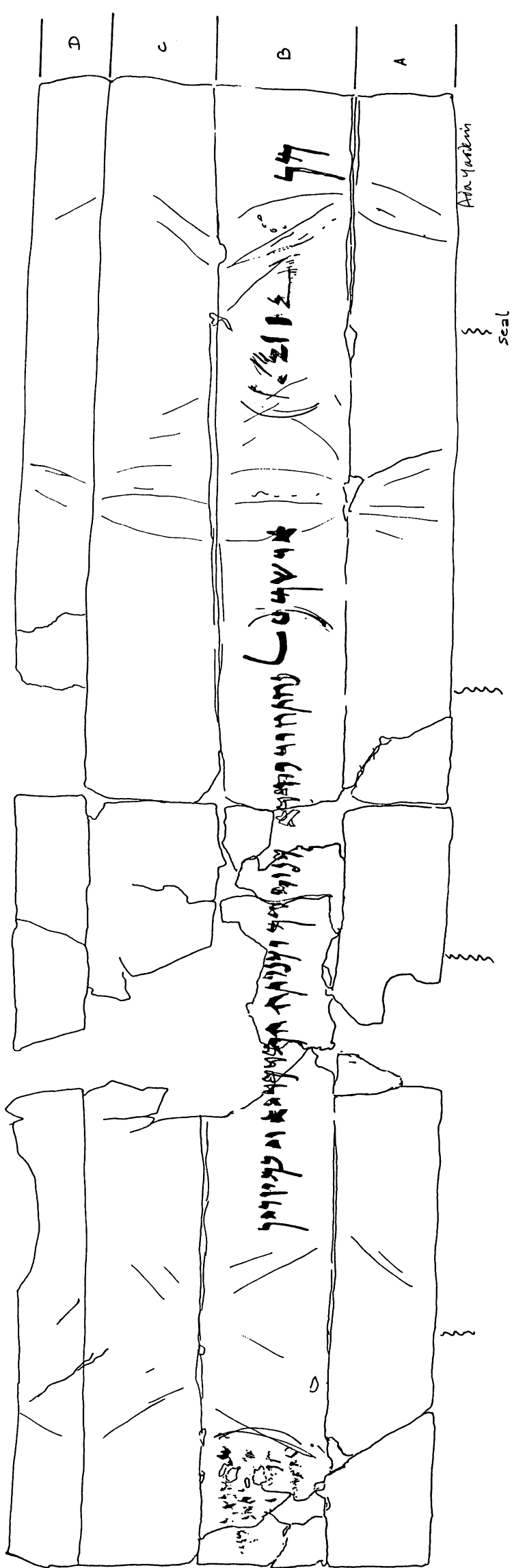
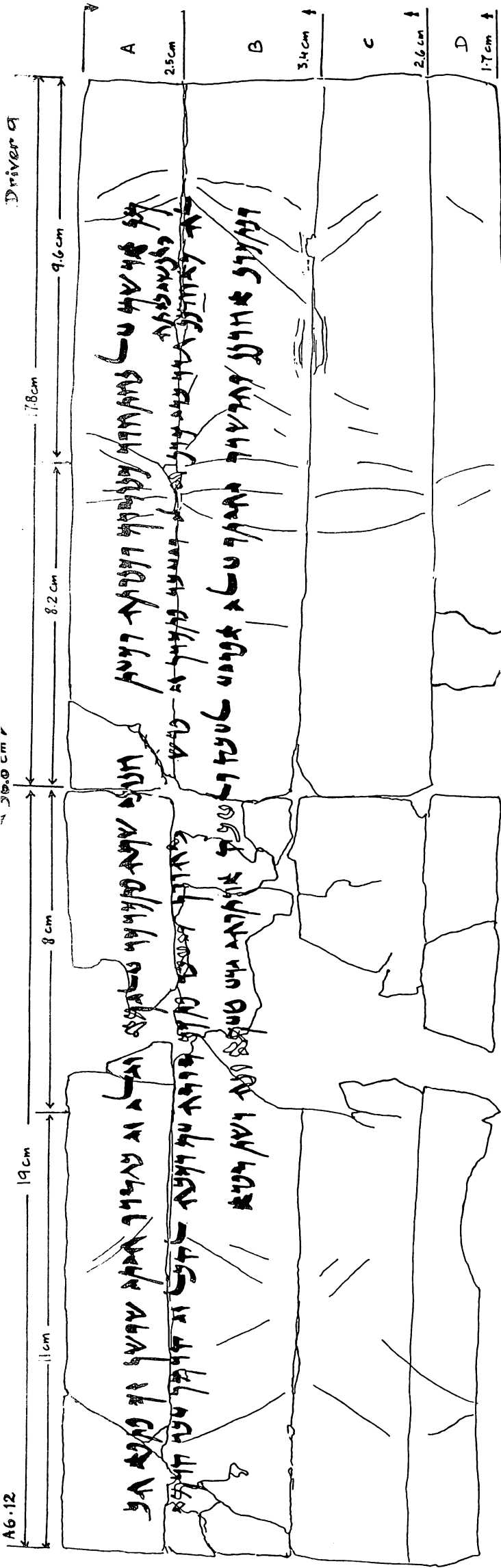
חוץ

⁶מן ארשם אל נחתחור הפקיד, כנזסרם וחבריו מנהלי החשבונות אשר במצרים. (כתובת)
⁷על ההוראה ⁸אשר ⁹... ¹⁰....

¹¹(דמוטית) חתפחה (שם עצם פרטי).

35.0 cm

A6.12

Ata yarden

Seal

A6.12 Driver 9 (Pell. Aram. III) דרייבר 9

INSIDE

1. מן ארשם על נחתחור כנזסרם וכנותה וכעת חנִּזְנִי שמה פתכרכר עלימ[א] זילי זי בגסרו
היתי שושן זך פתפא הב
2. לה כאחרנן גרד בדיכרן זילי ויעבד פתכרן זי פרש [.....] יהוון ויעבד פתכר סוסה עם רכבה לקבל
זי קדמן עבד קדמי
3. ופתכרן אחרנן והושרו יהיתו עלי אפריע לעבק ול[עב]ק ארתוהי ידע טעמ[א] זנה רשת ספרה

OUTSIDE

4. מן ארשם על נחתחור פקי[דא] [כנזסרם וכנותה המ[ר]כריא זי במצרין
5. על [ ]
6. [ ]
7. [ ]
8. [ ]
9. Htp-ḥp

Commission for Sculpture
Late 5th Century B.C.E.

INSIDE

¹From Arsames to Nakhtḥor, Kenzasirma and his colleagues.

And now, (one) named Hinzaⁿⁱ, a sculptor, my servan[t] whom Bagasrava brought to Susa, – that one, give ²him 'rations'^{and his household personnel} like other domestic staff, my ARTISTS. And let him make statues of a horseman ... will be and let him make a statue of a horse with its rider, just as formerly he did for me, ³and other statues. And dispatch (them and) let them bring (them) to me at once, immediately and im[mediate]ly.

Artavahya knows [t]his orde[r]. Rashta is the scribe.

OUTSIDE

⁴From Arsames to Nakhtḥor [the] offici[al], Kenzasirma and his colleagues the ac[cou]ntants who are in Egypt. (ADDRESS)

⁵... ⁶... ⁷... ⁸... (SUMMARY)

(DEMOTIC)

⁹Hṭepḥep

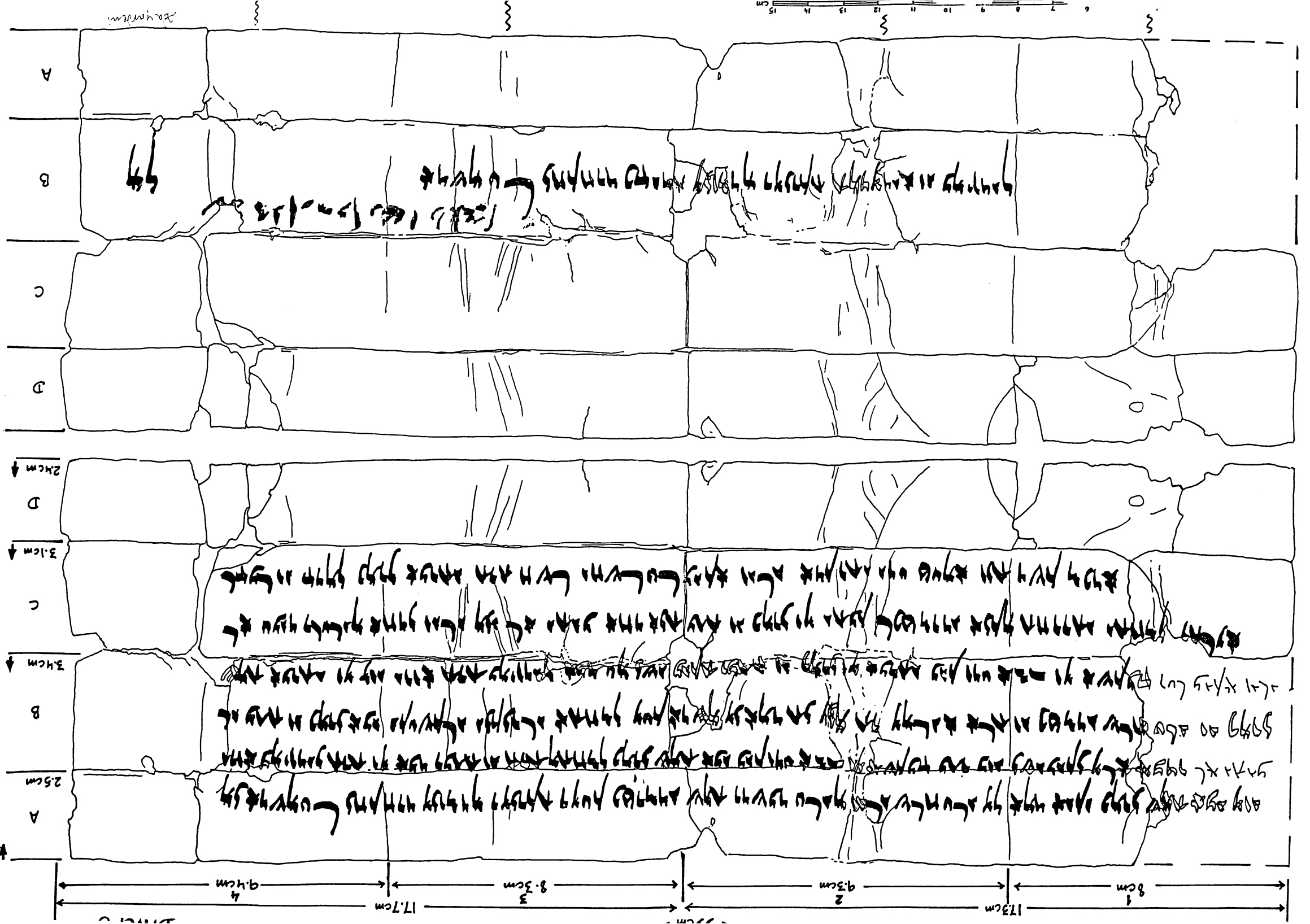
אגרת אודות הזמנת פסל

פנים

¹מארשם אל נחתחור, כנזסרם וחבריו.
ועתה, (אדם אחד), חנִּזְנִי שמו, פֶּסֶל, [ה]נער שלי, שבגסרו הביא לשושן, ההוא, קיצבה תן ²לו,
ולאנשי ביתו
כמשרתים האומנים האחרים שלי, ויעשה פסלים של פרש [...]. יהיו ויעשה פסל סוס ורוכבו כפי
שלפנים עשה לי ³ופסלים אחרים. ושגרו (ו)יביאו אלי מיד חיש מ[ה]ר.
ארתוהי יודע צו זה. רשת הסופר.

חוץ

⁴מן ארשם אל נחתחור [ה]פקי[ד], כנזסרם וחבריו מנהלי הח[ש]בונות אשר במצרין. (כתובת)
⁵... ⁶... ⁷... ⁸...
⁹(דמוטית) חתפחף (שם עצם פרטי).

A6.11 Driver 8 (Pell. Aram XIII) 8 דרייבר 8

INSIDE

1. מן ארשם על נחתחור כנזסרם וכנותה וכעת פטוסרי שמה ורשכר עלים זילן שלח עלי כן אמר איתי פמון שמ[ה אבי כזי]
 2. יוזא במצרין הוה זך אבד ובגה זי הוה מהחסן פמון שמה אבי בית זרע א זך אשתבך בגו בזי נשי ביתן כלא א[בדו לא יהיב]
 3. לי בגה זי פמון אבי יתעשת לי ינתג לי אהחסן כעת ארשם [כן אמר הן כנם הו כמליא אלה זי פטסרי שלח] עלי זי פמון
 4. שמה אבוהי זך כזי יוזא הוה במצרין אבד עם נשי[ן ביתה ו]בגה זי פמון זך אבוהי בית זרע א זך אשתב[ך ועל ביתא זילי]
 5. לא עביד ולעלים אחרן זילי מני לא יהיב אחר אנה בגה זי פמון זך יהבת לפטסורי אנתם הוהוהי יהחסן והלכא
 6. לקבל זי קדמן פמון אבוהי הוה חשל חשל על ביתא זילי ארתוהי ידע טעמא זנה רשת ספרא

OUTSIDE

7. מן ארשם על נחתחור פקידא [כנז]סרם וכנותה [המרכ]ריא זי במצרין
 8. $r^{-}tb; \bar{n}; \bar{h}(w) n Pa\text{-}Imn r. ty(=y) (n) P\bar{s}\text{-}ty\text{-}Wsir$

Reaffirmation of Hereditary Lease

Late 5th Century B.C.E.

INSIDE

¹From Arsames to Nakht̄hor, Kenzasirma and his colleagues.

And now, (one) named Peṭosiri, plenipotentiary, my servant sent to me. He says thus: "There is (one) nam[ed] Pamun, [my father. When] ²there was the unrest in Egypt, that (one) perished. And his domain, of 30 a(rdab) seed capacity, which (the one) named Pamun my father had been holding-as-heir – th[at] was therein abandoned since all our household personnel pe[rished.] ³The domain of Pamun my father ²[was not given] ³to me. Let one take thought of me. Let them give (it) to me. Let me hold-(it)-as heir".

Now, Arsa[mes] says thus: "If it is so according to these words which Peṭosiri sent [to me that] ⁴that (one) named ³[Pamun], ⁴his father, when there was the unrest in Egypt, perished with [his household] personnel [and] the domain of that Pamun his father, of 30 a(rdab) seed capacity – (that) that was abandon[ed and] ⁵not made (over) ⁴[to my estate] ⁵and not given by me to another servant, then I do give the domain of that Pamun to Peṭosiri. You, notify him. Let him hold-(it)-as-heir and ⁶PAY to my estate ⁵the land tax ⁶just as formerly his father Pamun had been PAYING".

Artavahya knows this order. Rashta is scribe.

OUTSIDE

⁷From Arsames to Nakht̄hor the official, [Kenza]sirma and his colleagues the [account]ants who are in Egypt.

(ADDRESS)

(DEMOTIC)

⁸About the fields of Pamun which I have given to Peṭosiri.

אישור זכויות חכירה העוברות בירושה

פנים

¹מארשם אל נחתחור, כנזסרם וחבריו.

ועתה, (אדם אחד), פטוסרי שמו, מיופה הכוח, הנער שלי, שלח (להודיע) לי. כן אומר: יש (אדם אחד) פמון, (זה) שמ[ו, אבי. כאשר] ²היתה מהומה במצרים – ההוא אבד. ואחוזתו אשר היה מחזיק כירש, פמון, (זה) שמו, אבי, בית זרע א(רדב) 30 – ה[היא] ניטשה בתוכו, באשר אנשי ביתנו כולם א[בדו. לא ניתנה] ³לי אחוזתו של פמון אבי. יתעשת לי. יתנו לי. אחזיק כירש.

עתה, ארש[ם] כן אומר: אם כן הוא כדברים האלה שפטוסרי שלח (להודיע) [לי, שפמון], ⁴(זה) שמו, אביו, ההוא, כאשר היתה מהומה במצרים, אבד עם אנשי[ן ביתו, ו]אחוזתו של פמון ההוא, אביו, בית זרע א(רדב) 30, ההיא ניט[שה, ולבית שלי] ⁵לא הועברה, ולנער אחר שלי ממני לא ניתנה, אז אני (את) האחוזת של פמון ההוא נתתי לפטוסרי. אתם הודיעו לו, יחזיק כירש, ו(מס) ההלך, ⁶כפי שלפנים פמון, אביו היה משלם, ישלם אל הבית שלי.

ארטוהי יודע צו זה. רשת הסופר.

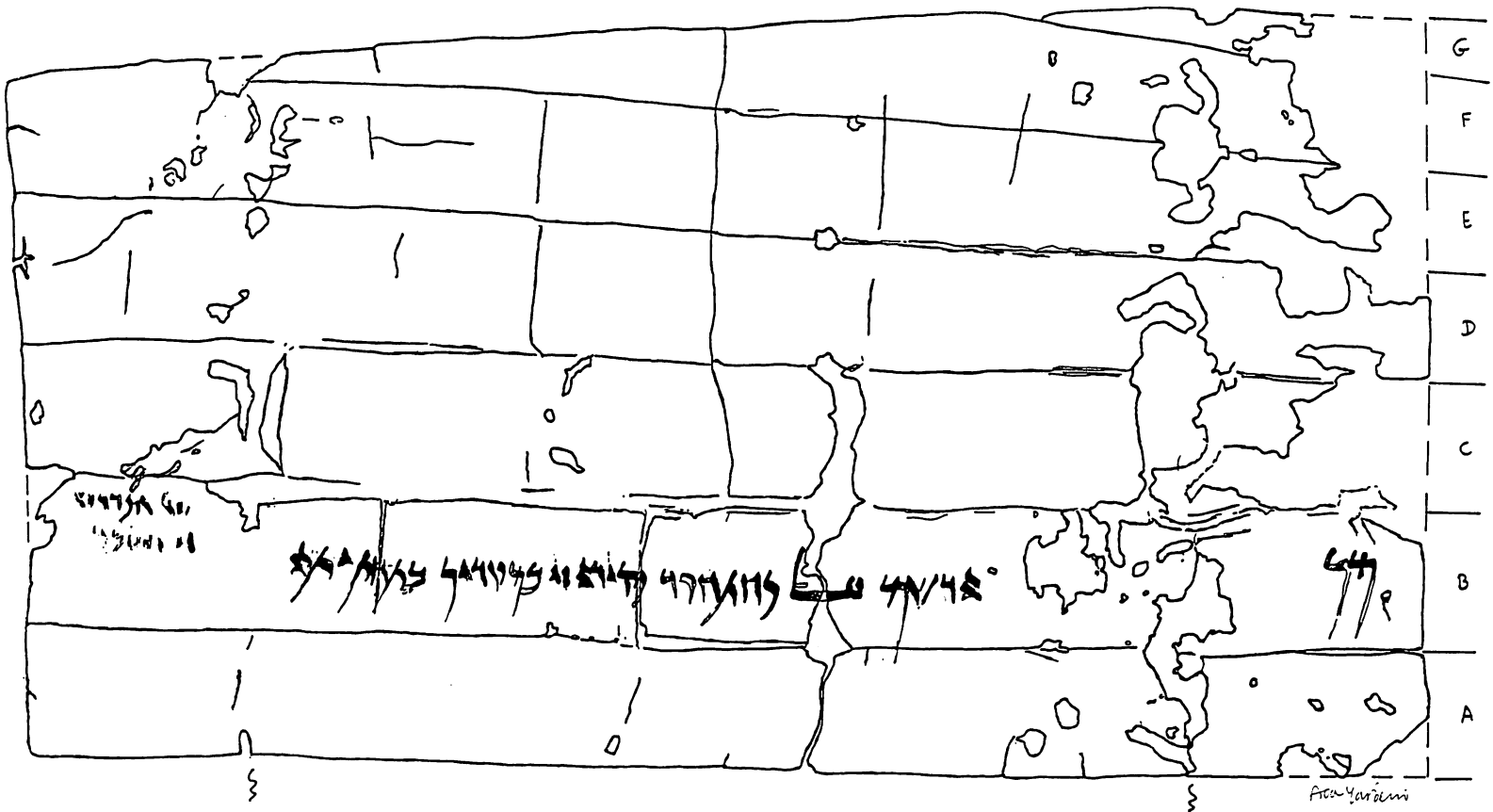
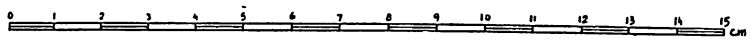
חוץ

⁷מן ארשם אל נחתחור הפקיד, [כנז]סרם וחבריו [מנהלי החש]בונות אשר במצרים. (כתובת)

⁸(דימוטית) אודות השדות של פמון אשר נתתי לפטוסרי.

Driver 7

A6.10

INSIDE

1. מן ארשם על נחתחור וכעת קדמן כזי מצריא מרדו אדין סמשך פקידא קדמיא גרדא ונכסיא
2. זילנא זי [במצריין חסין נטר כן כזי מנדעם כסנתו לא הוה מן ביתא זילי אף מן אתר אחרן גרד
3. אמנן וספון ונכ[ס]ן אחרנן שפיק בעה ועבד על ביתא זילי ובען תנה כן שמיע לי כזי פקידיא זי
4. [בתה] תיתא בשוויא מתנעחן גרדא ונכסי מראיהם חסין נטרן אף אחרנן בעי[ן] מן אתר אחרן
5. ומקוס[פן] על בית מראיהם ואנתם כן לא עבדן כען אף קדמן שלחת עליכם על זנה [א] תנעחו גרדא
6. ונכסיא [זילי] חסין טרו כן כזי מ[נ]דעם כסנתו לא יהוה מן ביתא זילי אף מן אתר אחרן גרד אמנן
7. וספון שפיק בעו והנעלו כתרכצא זילי [וסטרן] בשנתא זילי ועבדו על ביתא זילי כן כזי פקידיא
8. [קד]מיא הוו עבדן כן ידיע יהוי לך הן מן גרדא או מן נכסיא אחרנן זילי מנדעם כסנתו יהוה
9. ומן אתר אחרן לא תבעון ולא תהוספון על ביתא זילי חסין תשתאלון וגסת פתגם יתעבד
10. לך [אר]תחי ידיע [טעמא זנה] רשת ספרא

OUTSIDE

11. מן ארשם על נחתחור פקידא זי במצריין בתחתיתא
12. על הנדרוא
13. זי

Order to Preserve and Enhance the Estates

Late 5th Century B.C.E.

INSIDE

¹From Arsames to Nakhtor.

And now, formerly, when the Egyptians rebelled, then Samshek, the former official, ²strictly guarded our ¹domestic staff and goods ²[which are] in Egypt so that there was not any decrease in my estate. Moreover, from elsewhere ³he sought ²domestic staff ³of craftsmen of all kinds and other go[ods] in sufficient numbers and made (them over) to my estate.

And now, thus have I heard here, that the officials who are ⁴[in Low]er (Egypt) are being diligent during the TROUBLES. They are strictly guarding the domestic staff and goods of their lords. Moreover, they are seek[ing] others from elsewhere ⁵and add[ing (them) t]o the estate of their lords. But you are not doing so.

Now, even formerly I sent (word) to you about this: "You, [be] diligent. ⁶Strictly guard m[y] ⁵domestic staff ⁶and good[s] so that there will not be a[n]y decrease in my estate. Moreover, from elsewhere ⁷seek ⁶domestic staff of craftsmen ⁷of all kinds in sufficient numbers, and bring them into my court, and mark them with my brand, and make (them over) to my estate just as ⁸the [for]mer ⁷officials ⁸had been doing".

Thus let it be known to you: if there be any decrease in the domestic staff or in my other goods ⁹and from elsewhere you do not seek and you do not add to my estate, you will be strictly called to account and a harsh word will be directed ¹⁰at you.

[Ar]tahaya knows this order. Rashta is the scribe.

OUTSIDE

¹¹From Arsames to Nakhtor the official who is in Lower Egypt. (ADDRESS)

¹²Concerning the instruction ¹³which ... (SUMMARY)

צו לשמור על האחוזות

פנים

¹מארשם אל נחתחור.

ועתה, לפנים, כאשר המצרים מרדו, אז סמשך, הפקיד הקודם, (את) המשרתים והנכסים ²שלנו [ש]במצרים שמר בחוזקה, כך שחסר כלשהו לא היה מהבית שלי. ואף ממקום אחר, משרתים ³אמנים, מכל הסוגים, ונכ[ס]ים אחרים, (בכמות) מספקת, חיפש ועשה על (=העביר אל) הבית שלי. ועתה, כאן כן שמעתי שהפקידים אשר ⁴(במצרים) תח[ת]ית, בזמן הפרעות מצטיינים. (את) המשרתים ונכסי אדוניהם שומרים בחוזקה. אף אחרים מחפשי[ם] ממקום אחר, ⁵ומוסי[פים] על בית אדוניהם. ואתם אינכם עושים כן.

עתה, אף לפנים שלחתי אליכם על זה: אתם הצטיינו! המשרתים ⁶ו[ה]נכסי[ם] שלי שמרו בחוזקה, כך שחסר כל[ש]הו לא היה מהבית שלי. אף ממקום אחר משרתים אמנים, ⁷מכל הסוגים, (בכמות) מספקת, חפשו והכניסו בחצר שלי, וסמנו בסימן שלי, והעבירו אל הבית שלי, כמו שהפקידים ⁸[קוד]מים היו עושים.

כן ירוע יהי לך: אם מהמשרתים או מהנכסים האחרים שלי חסר כלשהו יהיה ⁹וממקום אחר לא תחפשו ולא תוסיפו על הבית שלי, בקפידה תיחקרו ונזיפה קשה תינזף.

¹⁰[אר]תחי יודע צו זה. רשת הסופר.

חץ

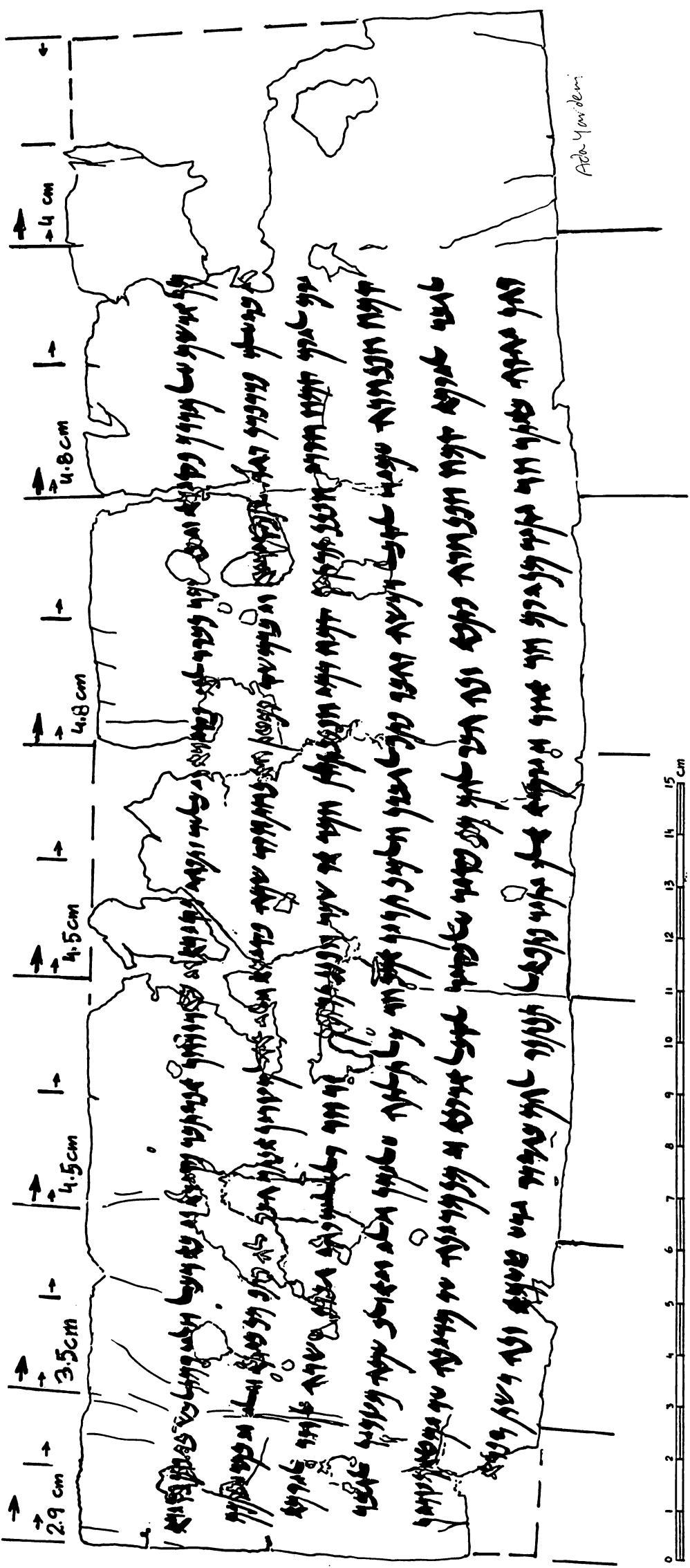
¹¹מן ארשם אל נחתחור הפקיד אשר במצרים התחתית. (כתובת)

¹²על ההוראה ¹³אשר...

A6.9

29 cm

Driver 6

Ada Yon dem

A6.9 Driver 6 (Pell. Aram. VIII) דרייבר 6

INSIDE

1. מן ארשם על מרדך פקידא זי בגא.כך נבודלני פקי[דא] זי בלער זתוהי פקידא [זי ב] ארוזחן אפסתבר פקידא זי בארבל חל. ומתלבש בגפרן פקידא
2. [זי] בסעלם פרדפרן והו.ת [פ]קי[די]א זי בדמשק וכ[ע]ת [ה]א נחתחור שמה פקידא זיל[י] אזל מצרין אנתם הבון [לה פ]תף מן ביתא זילי זי במדינתכם
3. יום ליום קמה חורי חפנן תרת[י]ן קמה רמי חפנן תלת חמר או שכר חפנן תרתין [..].ך חד ולעלימוהי גב[ר]ן עשרה לחד ליומא
4. קמה חפן חדה עמיר לקבל רכשה והבו פתף לגברן חלכין תרין אמן חד כל תלתה עלימן זילי זי אזלן עמה מצרין לגבר
5. לגבר ליומא קמה חפן חדה פתפא זנה הבו להם מן פקיד על פקיד לקבל אדונא זי מן מדינה עד מדינה עד ימטא מצרין
6. והן יהוה באתר חד יתיר מן יום חד אחר זי יומיא אלך יתיר פתף אל תנתנו להם בגסרו ידע טעמא זנה רשת ספרא

Open Letter of Authorization for Rations

Late 5th Century B.C.E.

INSIDE

¹From Arsames to Marduk the official who is in $G^d r^d$; Nabudalani [the] officia[1] who is in Lair; Zatuwahya the official [who is in] Arzuḥin; Upastabara the official who is in Arbel, Hl^o and Matalubash; Bagapharna the official ²w[ho] is in Salam; Phradapharna and $Hw[...]$ t the [off]ic[ial]s who are in Damascus.

And n[o]w, [beho]ld (one) named Nakhtḥor, m[y] official, [is] g[oing] to Egypt. You, give [him ra]tions from my estate which is in your province(s), ³day by day:

“white” flour – t[w]o handfuls,

“inferior” flour – three (ERASURE: 3) handfuls,

wine or beer – two handfuls,

[..]. d^d – one.

And to his servants, ten per[s]ons, to each per day:

⁴flour – one handful,

fodder – according to (the number of) his horses.

And give rations to two Cilician persons (and) one artisan, all (told) three, my servants who are going with him to Egypt, to each ⁵person per day:

flour – one handful.

Give them this ration, each official in turn, according to the route which is from province to province until he reaches Egypt. ⁶And if he be in one place more than one day then for those days do not give them extra rations.

Bagasrava knows this order. Rashta is the scribe.

הוראה למתן קיצבה

פנים

¹מארשם אל מרדך הפקיד אשר בגא.כך; נבודלני [ה]פקיד [ד] אשר בלער; זתוהי הפקיד [אשר ב] ארוזחן; אפסתבר הפקיד אשר בארבל, חל. ומתלבש; בגפרן הפקיד ²[אש]ר בסעלם; פרדפרן והו.ת. ה[פ]קי[די]ם אשר בדמשק.

ו[ע]תה, [הנ]ה, (אדם אחד), נחתחור שמו, הפקיד שלי, [הול]ך (ל)מצרים. אתם תנו [לו ק]יצבה מהבית שלי אשר במדינתכם, ³יום יום:

קמה לבן – שנ[י]ן [י] חופנים,

קמה (“זרוק”) – שלושה חופנים,

יין או שכר – שני חופנים,

[..]. – אחד.

ולנעריו, גב[ר]ים עשרה, לאחד, ליום: ⁴קמה – חופן אחד,

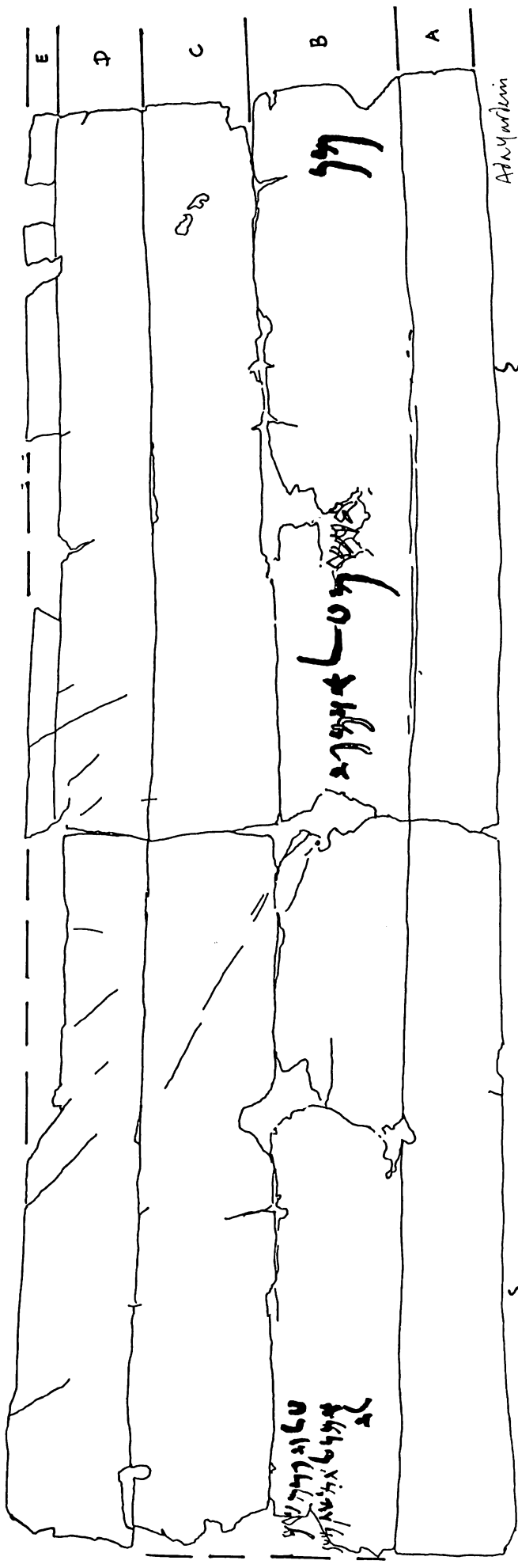
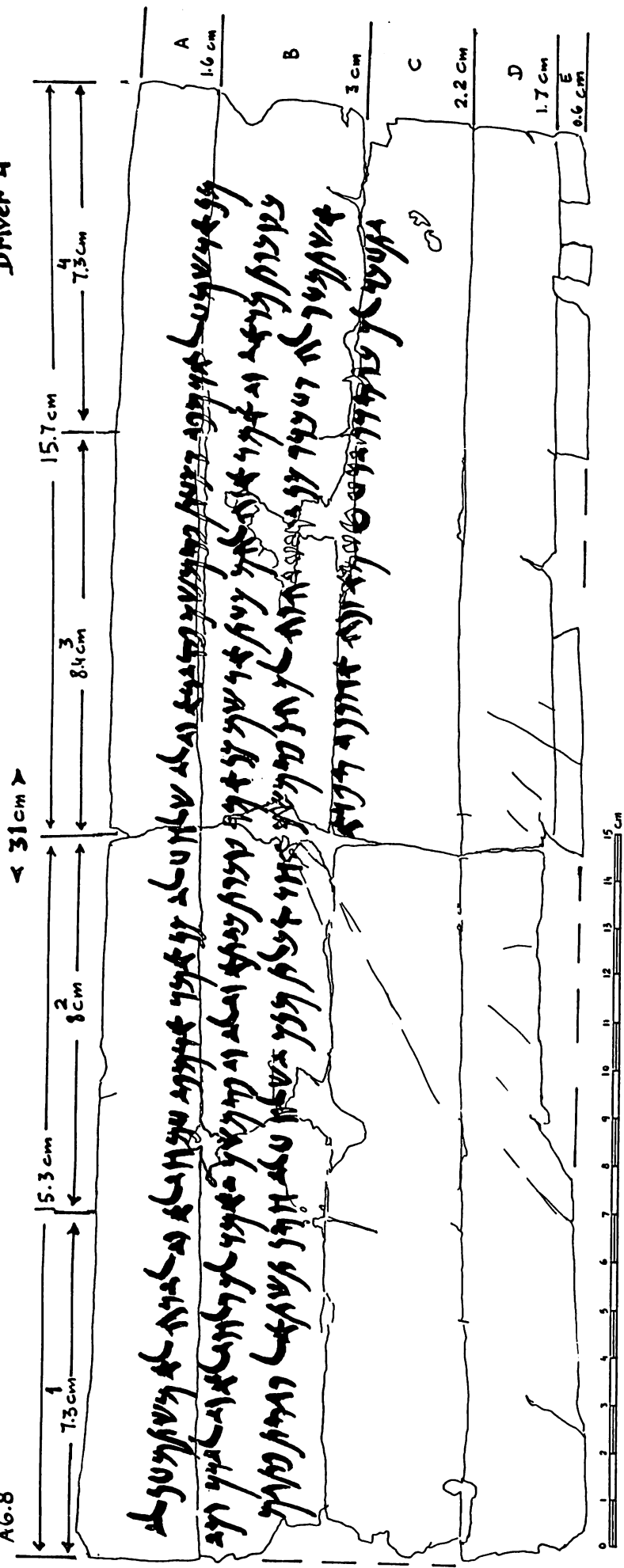
מספוא – לפי סוסיו.

ותנו קיצבה לגברים קיליקיים שניים (ול)אמן אחד, (סך ה)כל שלושה נערים שלי שהולכים עמו (ל)מצרים, לאיש ⁵לאיש ליום: קמה – חופן אחד.

קיצבה זו תנו להם, מפקיד אל פקיד לפי הדרך שממדינה אל מדינה עד (ש)יגיע (ל)מצרים. ⁶ואם יהיה במקום אחד יותר מיום אחד, אז לימים ההם, יותר קיצבה אל תתנו להם. בגסרו יודע צו זה, רשת הסופר.

A6.8

Driver 4

Adm ywrlwin

A6.8 Driver 4 (Pell. Aram. II) דרייבר 4

INSIDE

1. מן ארשם על ארמפי וכעת פסמשך פקידא זילי שלח עלי כן אמר ארמפי עם חילא זי לידה לא משתמען לי
2. בצבות מראי זי אמר אנה להם כעת ארשם כן אמר צבות ביתא זילי זי פסמשך יאמר לך ולחילא זי לידך זכי
3. אשתמעו לה ועבדו כן יד[וי]ע יהוה לך הן פסמשך[ך] אחר קבלת מנך ישלח עלי חסן תשתאל וגסת פתגם
4. יתעבד לך בגסרו ידע טעמא זנה אחפפי ספרא

OUTSIDE

5. מן [א]רשם על ארמפי
6. על זי פסמשך
7. אמר לא משתמ[ען]
8. לי

Order to Obey Superior Authority
Late 5th Century B.C.E.

INSIDE

¹From Arsames to Armapiya.

And now, Psamshek my official sent (word) to me. He says thus: "Armapiya with the troop which is at his command do not obey me ²in the affair of my lord (about) which I am telling them".

Now, Arsames says thus: "(In) the affair of my estate (about) which Psamshek will tell you and the troop which is at your command – (in) that, ³obey him and do (it). Thus [let] it be kn[ow]n to you: If Psamshe[k] later sends me a complaint against you, you will be strictly called to account and a harsh word ⁴will be directed at you".

Bagasrava knows this order. Aḥpepi is the scribe.

OUTSIDE

⁵From [Ar]sames to Armapiya. (ADDRESS)

⁶Concerning (the fact that) Psamshe[k] ⁷said: "They do not ob[e]y ⁸me". (SUMMARY)

צו להישמע לפסמשך

פנים

¹מארשם אל ארמפי.

ועתה, פסמשך הפקיד שלי שלח (להודיע) לי. כן אומר: ארמפי עם החיל אשר לידו לא נשמעים לי ²בענין אדוני אשר אומר אני להם.

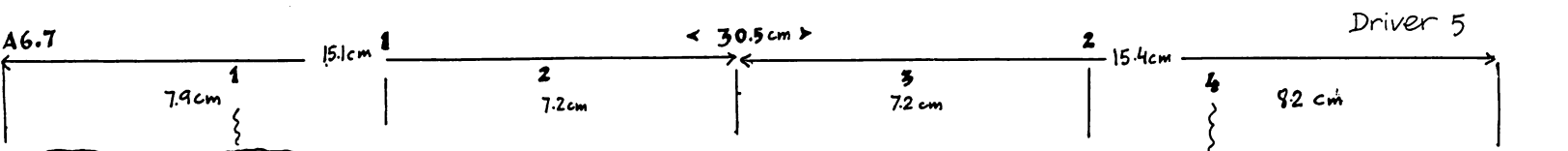
עתה, ארשם כן אומר: עניין הבית שלי אשר פסמשך יאמר לך ולחיל אשר לידך, (ברבר) ההוא, ³הישמעו לו ועשו. כן יד[וי]ע יהיה לך: אם פסמשך[ך] אחר (כך) קבילה ממך (=עליך?) ישלח אלי, בקפידה תיחקר ונזיפה קשה ⁴תינוף. בגסרו יודע צו זה. אחפפי הסופר.

חוץ

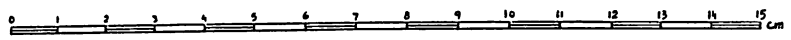
⁵מן [א]רשם אל ארמפי.

(כתובת)

⁶על אשר פסמשך[ך] אמר: לא נשמע[ים] ⁸לי.

Handwritten text in Hebrew, arranged in horizontal lines across a grid. The text is written in a cursive style. The grid is labeled with letters A through G on the right side, and numbers 1 through 4 on the top side. The text appears to be a list or a set of instructions, possibly related to a project or a study. The lines are roughly horizontal, following the grid lines.

A6.7 Driver 5 (Pell. Aram. IV) 5 דרייבר

INSIDE

1. מן ארשם על ארתהנת שלם ושררת שגיא הושרת ל[ך] [וכעת בזנה קדמי שלם
2. אף תמה קדמ[י]ך שלם יהוי וכעת איתי גברן חיל[כין] [עבדן זילי במצרין
3. פרימא שמה \ אמון שמה \ סרך שמה \ תענָי [ש]מה \ ] [מי שמה סדסבנו שמה
4. א[·]ם שמה \ סרמנו שמה \ כא שמה \ בגפרן שמה \ פיתרענו שמה \ אסמרוף
5. שמה \ מוסרם שמה \ כל גברן \ \ \ \ אבשוכן ממנין הוו בין בגיא זילי זי
6. בעליתא ותחתיתא אחר כזי מצרין מרדת וחילא הנדיו הוו אדין
7. פרימא זך וכנותה לא שנציו למנעל בבירתא אחר ג·נ·ו לחיא אחד המו
8. עמה הוו כען הן עליך כות טב מנך יתשם טעם כזי איש מנדעם באיש לא
9. יעבד לפירמא זך וכנותה ישתבכו עבידתא זילי יעבדו כזי קדמן

OUTSIDE

10. מן ארשם ברביתא על ארתהנת זי ב[מצרי]ן
11. על חילכיא] .12 [זילי] .13 [שנציו] .14 [למצָיָה

Request for Release of Slaves Seized During Rebellion

Late 5th Century B.C.E.

INSIDE

¹From Arsames to Artahant.

I send yo[u] abundant (greetings of) welfare and strength. And now, here it is well with me;

²also there may it be well with y[o]u.

And now, there are Cili[cian] persons, my slaves in Egypt –

³ 1 named Pariyama,	(1) named [...]miya,	1 named Bagapharna,
1 named Ammuwana,	(1) named Sadasbinazi,	1 named Piyatarunazi,
1 named Saraka,	⁴ 1 named A·[·]m	⁵ 1 named ⁴ Asmaraupa,
[1 na]med T'n ^d y,	1 named Sarmanazi,	⁵ 1 named Muwasarma:
	1 named Ka,	

all (told) 13 persons, PRESSERS (who) had been appointed in my domains which are ⁶in Upper and Lower (Egypt). Afterwards, when Egypt rebelled and the troop was GARRISONED, then ⁷that Pariyama and his colleagues did not succeed in getting into the fortress. Afterwards, the wicked ·n·^dw seized them (and) ⁸they have been with him.

Now, if it so please you, let an order be issued by you that one not ⁹do ⁸anything bad ⁹to that Pariyama and his colleagues. Let them be released. Let them do my work as formerly.

OUTSIDE

¹⁰From Arsames the prince to Artahant who is in [Egyp]t. (ADDRESS)

¹¹Concerning the Cilicians ¹²... my ¹³... succeed ¹⁴... Mizpeh(?). (SUMMARY)

בקשה לשחרור עבדים שנתפשו במרד

פנים

¹מארשם אל ארתהנת.

שלום ובריאות הרבה שלחתי ל[ך]. [ועתה, כאן שלום לי, ²אף שם שלום לך יהי.

ועתה, יש גברים קילי[קיים], [עבדים שלי במצרים:

בגפרן, (זה) שמו, 1,	[...]מי, (זה) שמו,	³ פרימא, (זה) שמו, 1
פיתרענו, (זה) שמו, 1,	סדסבנו, (זה) שמו,	אמון, (זה) שמו, 1,
אסמרוף, ⁵ (זה) שמו, 1,	א[·]. [·]ם, (זה) שמו, 1,	סרך, (זה) שמו, 1,
מוסרם, (זה) שמו, 1,	סרמנו, (זה) שמו, 1,	תענָי, (זה) [ש]מו, [1],
	כא, (זה) שמו, 1,	

(סך ה) כל גברים 13 מְכַבְּשִׁים (ש)ממונים היו באחוזות שלי ש⁶ב(מצרים) עלית ותחתית. אחר (כך), כאשר מצרים מרדה והחיל התבצרו, אז ⁷פרימא ההוא וחבריו לא הצליחו להיכנס במבצר. אחר (כך).. ג·נ·ו הרשע תפס אותם ⁸(ו)אתו היו.

עתה, אם עליך כך טוב, ממך יינתן צו, שאיש דבר רע לא ⁹יעשה לפרימא ההוא וחבריו. ישתחררו. העבודה שלי יעשו כלפנים.

חוץ

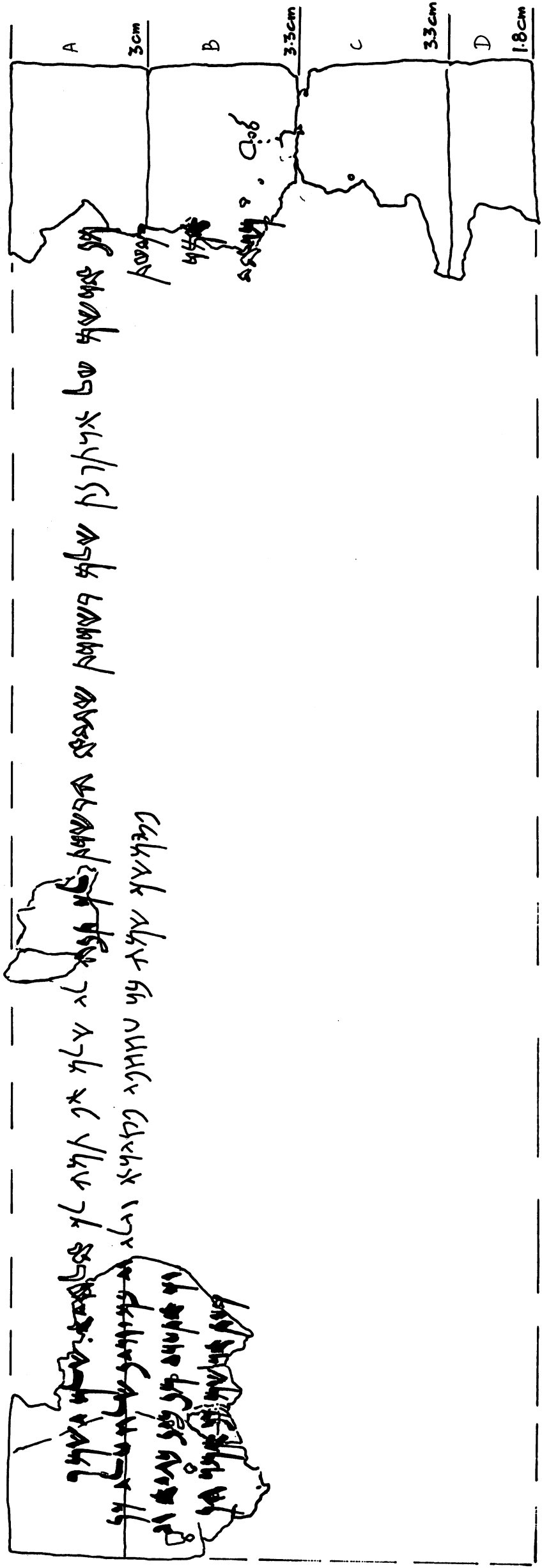
¹⁰מן ארשם בן הבית אל ארתהנת אשר ב[מצרי]ם. (כתובת)

¹¹על הקיליקים ¹²... שלי ¹³... הצליחו ¹⁴.....

Driver Fragments 5/12,5

< 33cm > ?

A6.6

ini adalah bagian dari fragmen yang pecah
 ini adalah bagian dari fragmen yang pecah
 ini adalah bagian dari fragmen yang pecah

Ada 4 ardelem

A6.6 Driver Fragment 5.1, 2, 5 דרייבר קטעים 5

1. מ]ן ארשם על ארתונת שלם ושררת שגיא הושרת] לך תנה] לי שלם אף תמה לך אל]היא שלם ישמו
 2. ו]כעת פסמשך שמה בר עחחפי פקידא זילי] זי במצרין שלח עלי כן
 3. אמ]ר [זך אתעדי מן בין בגיא זי
 4. מרא]י כ]עת ארשם כן אמר הן

Fragmentary Letter re Removal of Someone from Arsames' Domains
 Late 5th Century B.C.E.

INSIDE

¹F[rom Arsames to *Artavant*.

I send] you [abundant (greetings of) welfare and strength.] Here [*it is well with me; also there*] may the [go]ds grant [you] peace.

²And [now, ... (*one*) named *Psamshek son of Ahḥapi, my official*] who is in Egypt, sent (word) to me. ³[He] s[ays] ²thus: ³[...] that [*PN*] was removed from the domains of ⁴[my] lor[d] ....

N]ow, Arsames says thus: If (*the matter is as reported, then ....*)

אגרת מקוטעת אודות סילוק אדם מאחוזות ארשם

¹מ]ן ארשם אל ארתונת.

שלום ובריאות הרבה שלחתי] לך. פה] לי שלום, אף שם לך]ה]אל]הים שלום ישימו.

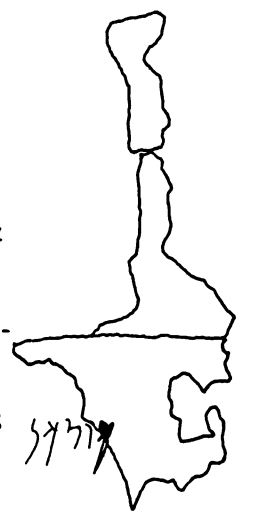
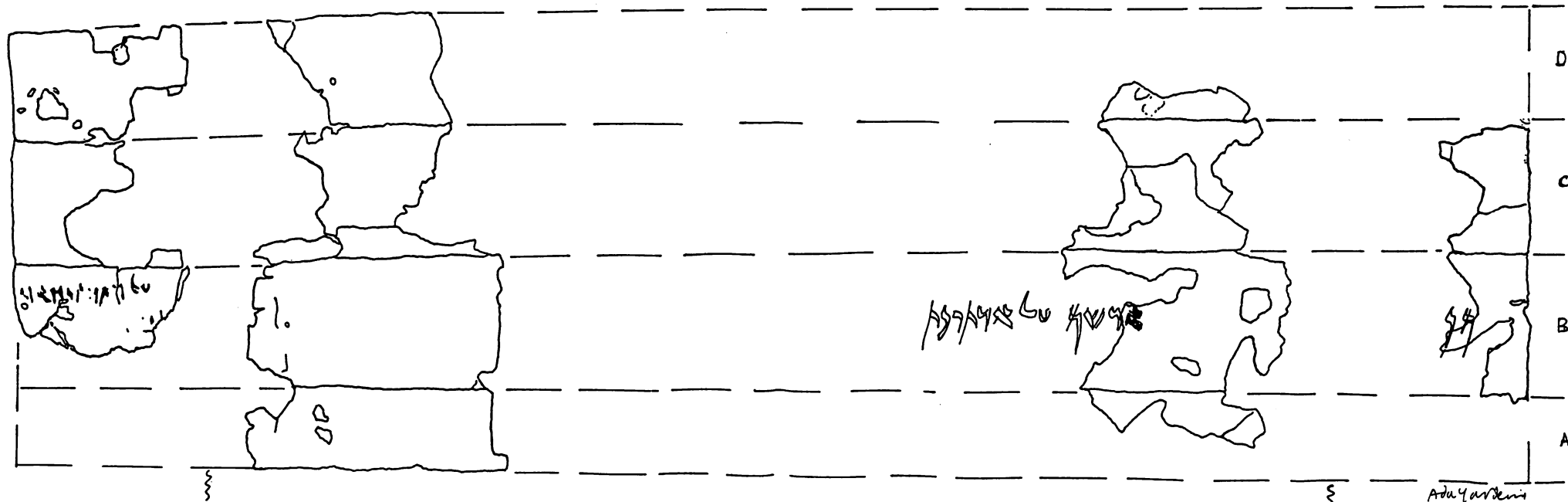
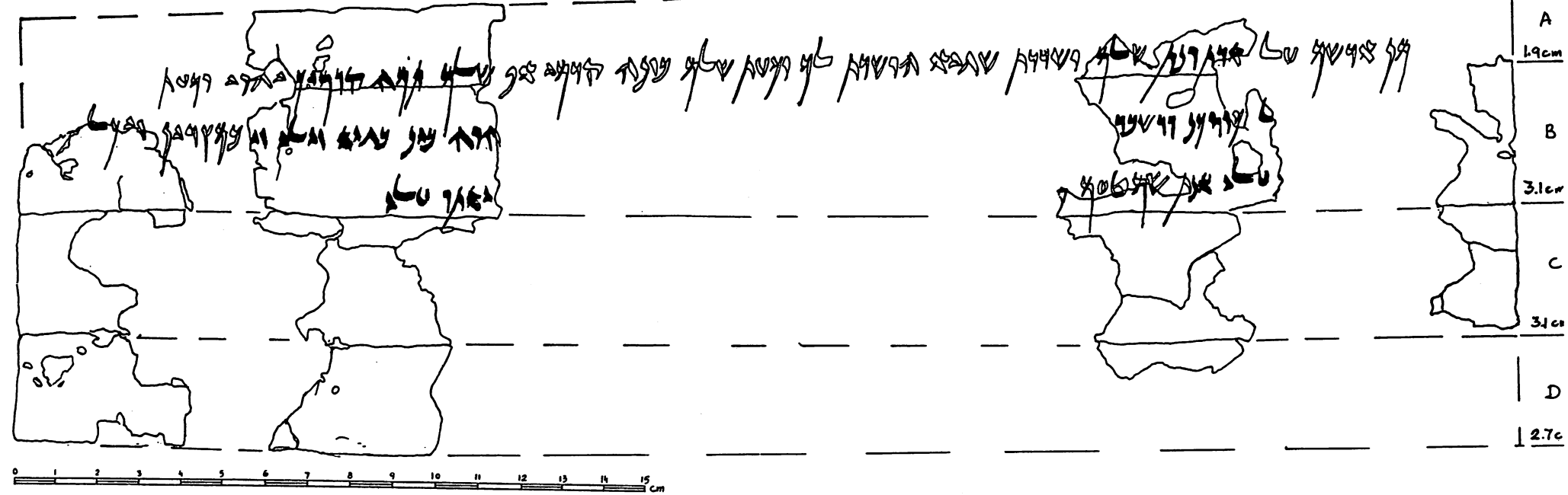
²ו]עתה, ..., פסמשך (זה) שמו בן עחחפי, הפקיד שלי] שבמצרים, שלח (להודיע) לי כן ³אומ]ר: [...
 ההוא הוסר מהאחוזות של ⁴אדונ]י...
 ע]תה, ארשם כן אומר: אם [...]

< 35.5cm ? >

Driver 1

Driver 1a

A6.5

Seal? Adun Arseni

A6.5 Driver 1 (Pell. Aram. VI) דרייבר 1

INSIDE

1. [מן ארשם על] ארתונת שלם [ושררת שגיא הושרת לך וכעת שלם בזנה קדמי אף] שלם תמה קדמיך [יהוי וכעת
 2.] ל כוסכן ורשבר [הוה בין בגיא זילי זי [במצרי]ן זי כל
 3.] · עלי אנת שם ט[ע]ם · [יאתו עלי

OUTSIDE

4. מן א[רשם על ארתונת
 5. על .....ח·זי
 6.]
 7.]

Fragmentary Letter re Domains
Late 5th Century B.C.E.

INSIDE

¹[From Arsames to] Artavant.

[I send you abundant] (greetings of) welfare [and strength. And now, it is well with me here; may it also be] well with you there.

[And now, ... ²...] Kosakan, plenipotentiary [...] was in my domains which are [in Egypt] *t* which ... [³...] to me. You, issue an ord[e]r [...] let them come to me.

OUTSIDE

⁴From A[rsames to Artavant

(ADDRESS)

⁵Concerning ... ⁶... ⁷

(SUMMARY)

אגרת מקוטעת אודות אחוזות

פנים

¹[מארשם אל] ארתונת.

שלום [ובריאות הרבה שלחתי לך. ועתה, שלום לי כאן: אף] שם שלום לך] יהי.
 ועתה, ... ²... [כוסכן, מיופה הכוח] [...] היה באחוזות שלי ש[במצרי]ם אשר ... ³ [...] אלי. אתה, תן
 צ[ו] [...] יבואו אלי.

חוץ

(כתובת)

⁴מן א[רשם אל ארתונת
⁵על... ⁶... ⁷

Driver 1a

INSIDE

1.]
 2.] פ[סמשך פקי]דא

OUTSIDE

[מן] כ[וסכן]

Fragment of Letter

(קטע)

INSIDE

¹... ²[... P]samshek [the] offic[ial]

²פ[סמשך [ה]פקי]ד

...¹

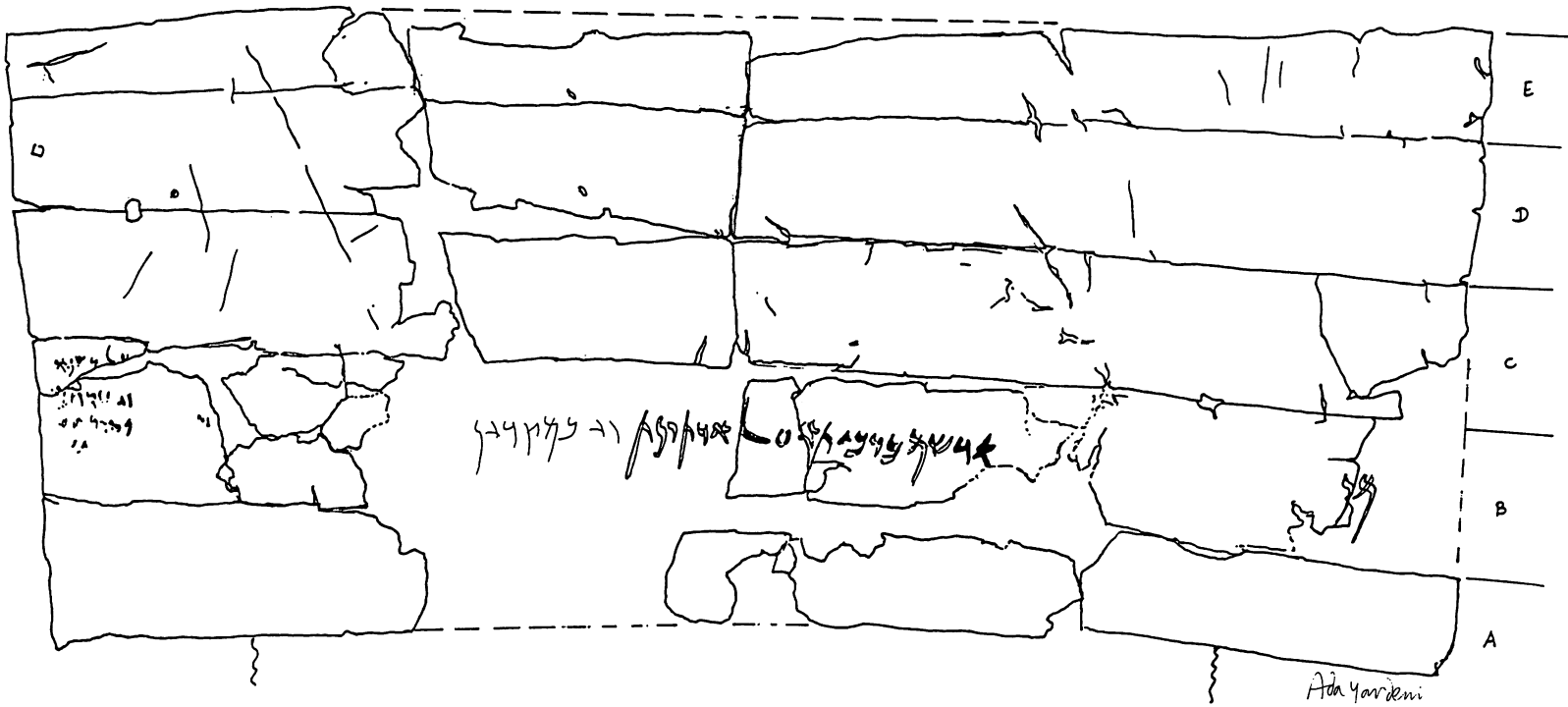
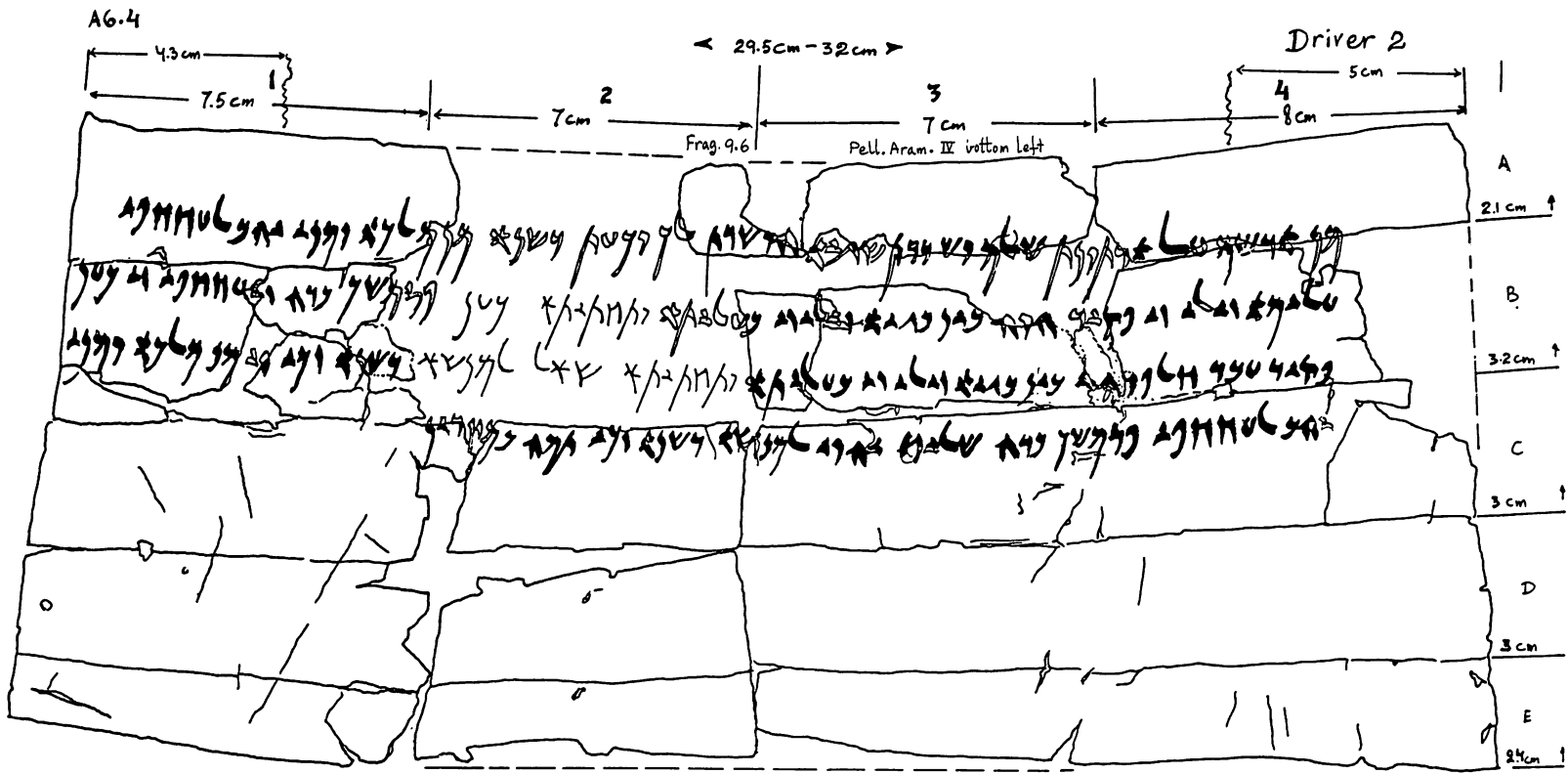
OUTSIDE

חוץ

[From] K[osakan (ADDRESS)

(כתובת)

[מן] ³כ[וסכן]

A6.4 Driver 2 (Pell. Aram. XII) דרייבר 2

INSIDE

1. מן ארשם על אר[תונ]ת שלם ושררת שג[י]א הושרת ל[ך] וכעת דשנא מ[ן] מלכא ומני יהב לעחחפי
2. עלימא זילי זי פק[יד]הוה בין בגיא זילי זי בע[ליתא ותחתיא כען פס]משך ברה זי עחחפי זי כען
3. פקיד עבד חלפוהי בין בגיא זילי זי בעליתא [ותחתיא שאל למנשא] דשנא זכי זי [מן מלכא ומני
4. [י]הב לעחחפי פסמשך ברה שליט יהוי למנשא דשנא זכי תמה במ[צ]רין

OUTSIDE

5. [מ]ן ארשם ברבית[א] על [ארותנת זי במצריין] (ADDRESS)
6. על דשנא
7. זי עחחפי
8. פקידא זי
9. [ ]

Order to Assign to Son Grant Given to Father
Late 5th Century B.C.E.

INSIDE

¹From Arsames to Ar[tavan]t.

I send yo[u abundant] (greetings of) welfare and strength.

[And now, the grant] was given [b]y the king and by me to Aḥḥapi ²my servant who was an offic[ial] in my domains which are in Up[per and Lower (Egypt)].

Now, Ps[amshek] the son of Aḥḥapi who now ³has been made an official in his stead in my domains which are in Upper [and Lower (Egypt) asked to carry on] that grant whi[ch ⁴was gi]ven ³by the king and by me ⁴to Aḥḥapi.

Let Psamshek his son be permitted to carry on that grant there in Eg[yp]t.

OUTSIDE

⁵[Fr]om Arsames [the] prince to [Artavant who is in Egypt]. (ADDRESS)

(SUMMARY)

⁶Concerning the grant ⁷of Aḥḥapi ⁸the official who ⁹...

צו להעניק לבן מתנה שניתנה לאביו

פנים

¹מארשם אל אר[תונ]ת.

שלום ובריאות [הרבה] שלחתי ל[ך].

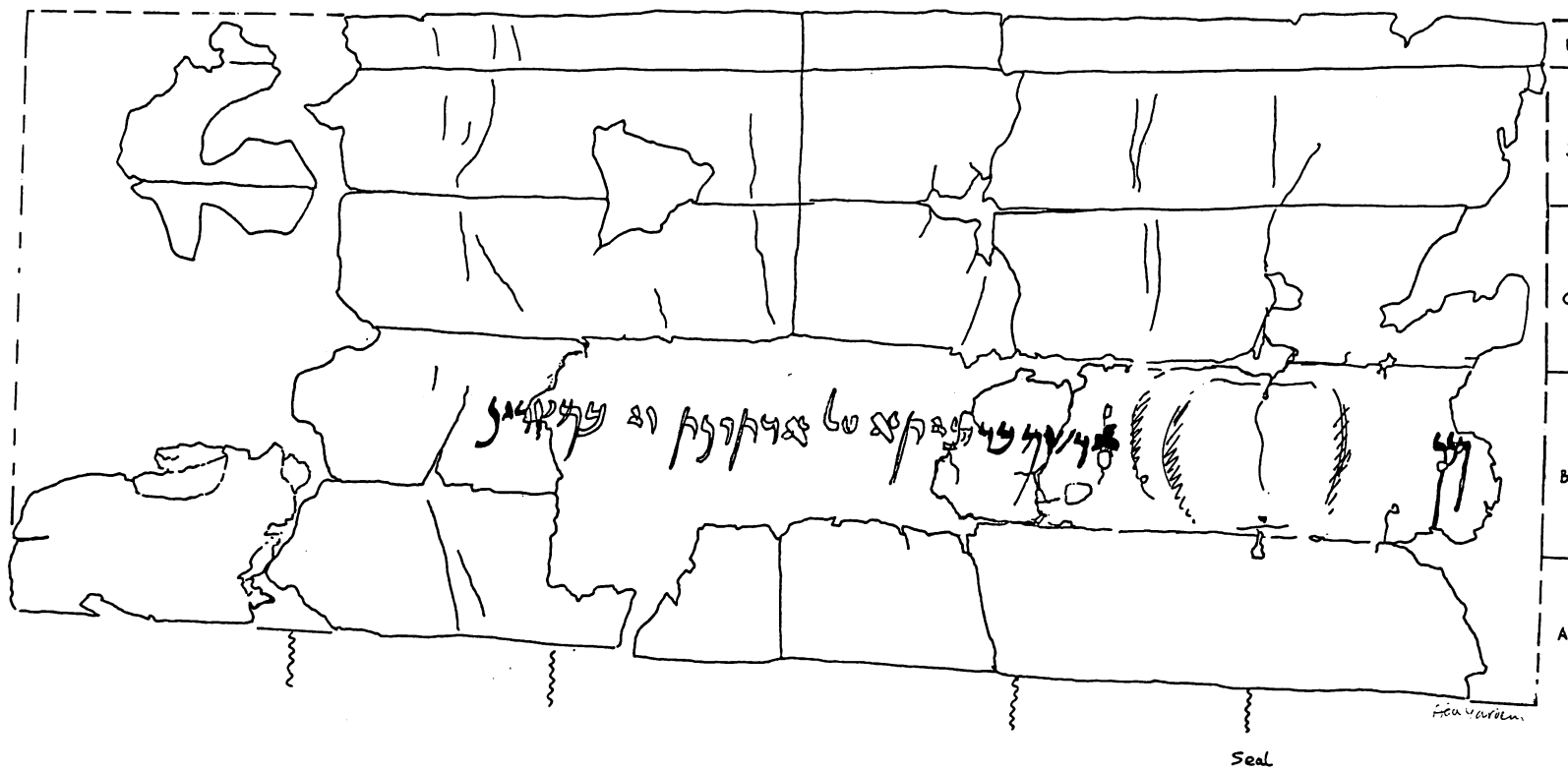
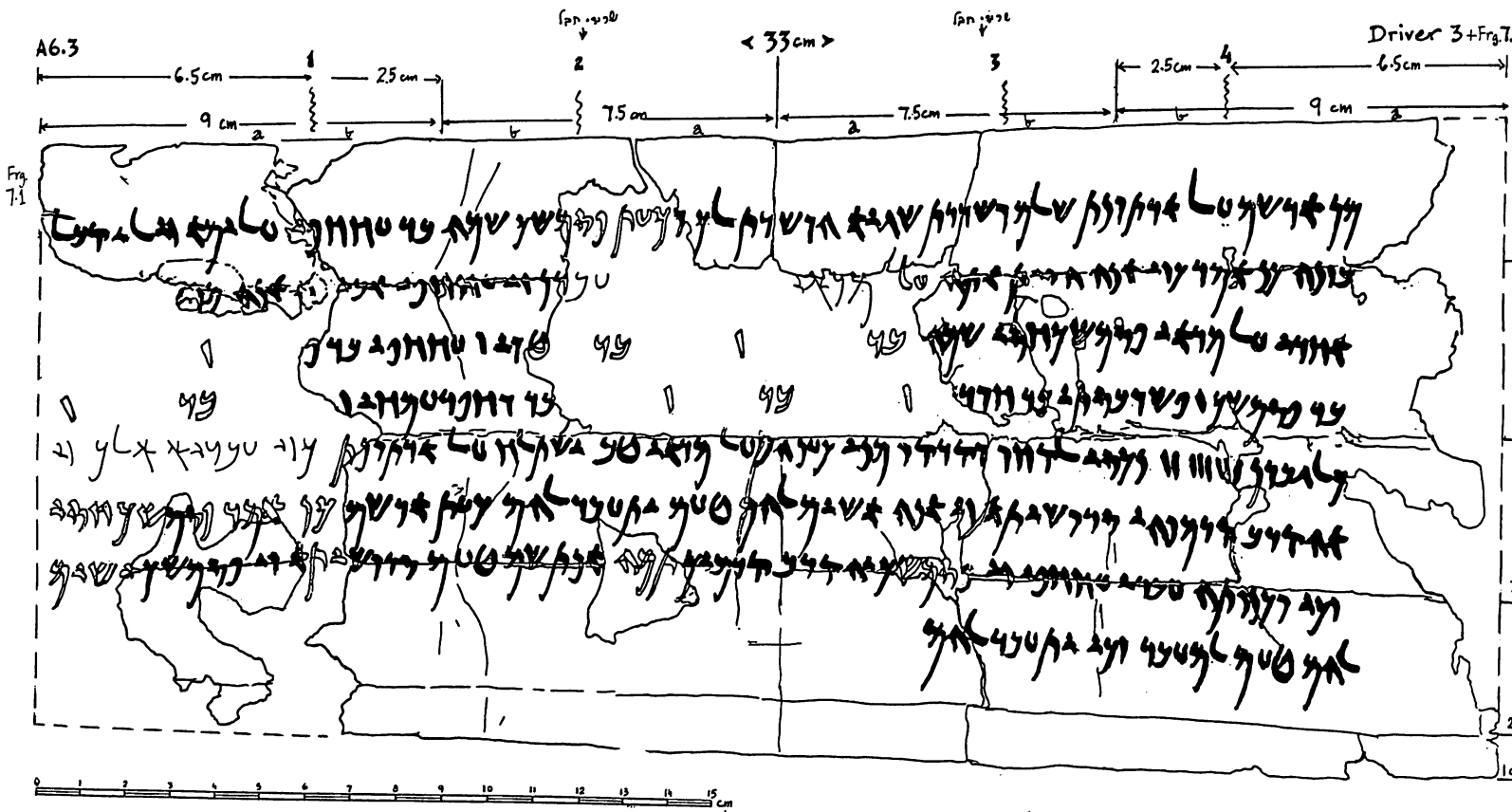
ועתה, מתנה מ[ן] המלך וממני ניתנה לעחחפי, ²הנער שלי, שפק[יד]הוה בין בגיא זילי זי פקיד עבד חלפוהי באחוזות שלי אשר ב[מ]צרים) על[ית] ותחתיא.

עתה, פס[משך], בנו של עחחפי, שעתה ³פקיד נעשה תחתיו באחוזות שלי שב[מ]צרים) עלית [ותחתיא ביקש לקחת] המתנה ההיא א[שר] מן המלך וממני ⁴[ני]תנה לעחחפי. פסמשך בנו רשאי יהי לקחת המתנה ההיא שם במ[צ]רים.

חוצ

[מ]ן ארשם בן [ה]בית אל [ארותנת שבמצרים]. (כתובת)

⁶על המתנה ⁷של עחחפי ⁸הפקיד אשר ⁹[...].

A6.3 Driver 3 (Pell. Aram. VII) + Fragment 7.1 דרייבר 3

INSIDE

1. מן ארשם על ארתונת שלם ושררת שגיא הושרת לך ו[כעת פס]משך שמה בר עחחפ[ני] עלימא זילי קבל
2. בזנה כן אמר כזי אנה הוית אתה [ע]ל מרא[י] [עב]דן זי עחחפי אבי זי אנה מ[...]
3. אחרי על מראי פסמשכחסי שמה [בר \ בר \ טוי \ עחחפי בר פ \ ]
4. בר פסמשך \ פשובסתי בר חור[\ בר \ ] [בר וחפרעמחי \ ]
5. כל גברן ||| ||| נכסי לקחו וקרקו מני כען הן על מראי טב ישתלה על ארתונת[כזי עבדיא אלך זי]
6. אהקרב קדמוהי סרושיתא זי אנה אשים להם טעם יתעבד להם כעת ארשם[כן]אמר [פ]סמש[כחסי]
7. זכי וכנותה עבדי עחחפי זי פ[ס]משך יהקרב קדמיך ת[מה] [אנת שם טעם סרוש[ית]א זי פסמשך י[שים]
8. להם טעם למעבד זכי יתעבד להם

OUTSIDE

9. מן ארשם ברב[יתא על ארתונת זי במ]צריין

Order to Have Guilty Slaves Punished

Late 5th Century B.C.E.

INSIDE

¹From Arsames to Artavant.

I send you abundant (greetings of) welfare and strength.

And [now], (one) named [Psa]mshek son of Ahḥap[i], my servant, complained ²here. He says thus, “When I was coming [t]o [my] lord ... [sl]aves of Ahḥapi my father whom I ... [...] ³after me to my lord –

[1] named Psamshekḥasi [son of PN],

1 [PN son of ...] twy,

[1] Ahḥapi son of P[...],

⁴1 ³[PN] ⁴son of Psamshek,⁵all (told) 8 persons – took my property and fled from me.

[1] Pashubasti son of Ḥor[

[1 PN son of PN],

1 [PN] son of Waḥpremaḥi,

[1 PN son of PN]:

Now, if it please my lord, let (word) be sent to Artavant [*that those slaves whom*] ⁶I shall present before him: the chastisement which I shall issue-an-order for them be done to them”.

Now, Arsames says [thus]: ⁷“That ⁶[P]samshe[kḥasi] ⁷and his colleagues, the slaves of Ahḥapi, whom P[sa]mshek will present before you t[here] – you, issue an order: the chastise[ment] which Psamshek will i[ssue] ⁸-an-order to be done to them – that shall be done to them”.

OUTSIDE

⁹From Arsames [the] pr[ince to Artavant who is in E]gypt.

(ADDRESS)

צו להענשת עבדים שפשעו

פנים

¹מארשם אל ארתונת.

שלום ובריאות הרבה שלחתי לך.

ו[עתה, (אדם אחד) פס]משך שמו, בן עחחפ[ני] הנער שלי, קבל ²כאן. כן אומר: כאשר אני באתי

[א]ל אדוני [י עב]דים של עחחפי אבי שאני ... [א] אחרי אל אדוני:

פשובסתי בן חור. [1 ...],

[1 ... בן ...]

[... בן וחפרעמחי 1,

[1 ... בן ...]

פסמשכחסי, (זה) שמו, [בן ... 1,

[... טוי 1,

עחחפי בן פ[1 ...],

[... ⁴בן פסמשך 1,⁵(סך ה)כל: גברים 8 – נכסי לקחו וברחו ממני.עתה, אם על אדוני טוב, יישלח (להודיע) אל ארתונת, [שהעבדים ההם, אשר] ⁶אקרב לפניו,

העונש אשר אני אצווה להם ייעשה להם.

עתה, ארשם [כן] אומר: [פ]סמש[כחסי] ⁷ההוא וחבריו, עבדי עחחפי, אשר פ[ס]משך יקרבלפניך [ש], [אתה תן צו: העונש]ש[אשר פסמשך י]צווה ⁸לעשות להם – הוא ייעשה להם.

חוץ

⁹מן ארשם בן הב[ית אל ארתונת אשר במ]צרים. (כתובת)

new cedar wood:

<i>ḥnn</i>		two,	each five cubits ¹⁵ (and) three handbreadths by three handbreaths;
bronze nails	for the GUN-WALE	one hundred and fifty,	each three handbreadths,
		two hundred and seventy-five,	¹⁶ each ten fingerbreadths,
all (told) nails:		four hundred and twenty-five;	
bronze plates			twenty cubits;
their nails		two hundred;	

VERSO

¹⁷wood of old cedar *ršwt*:

<i>mšn</i>			one talent, ten mina.
(To) all (of these) add:			
sulphur			ten karsh;
and arsenic	for COATING		one hundred karsh.

¹⁸And let them add onto the wood which will be given:

onto each *tp*: three handbreadths OVERCUT in the length and two fingerbreadths onto the width and the thickness;

and onto ¹⁹each *šym*: three handbreadths OVERCUT in the length and two fingerbreadths onto the width;

and onto each *šp* and *ḥnn*: one handbreadth in the length;

and onto ²⁰*s'bl*, the wood for the GUN-WALE (and the) PANEL SECTIONS, (onto) each (of these): three handbreadths OVERCUT in the length and one fingerbreadth onto the width. The linen CLOTH, the PLATING, ²¹the arsenic (and) the sulphur are to be given in Persian weight.

Let (word) be sent, saying: "These MATERIALS are to be given into the hand of Shamou son of Kanufi, chief of ²²the carpenters, WHITENER, BEFORE OUR EYES (to make) REPAIRS on that boat and let him make (them) immediately as order has been issued"

Now, Arsames says thus: "You, do ²³according to this which the accountants say, as order has been issued"

Anani the Scribe is Chancellor. Nabuaqab wrote (it).

²⁴Waḥpremaḥi ... to be given ... according to it ... ²⁵as order has been issued [...] wrote (DEMOTIC:) Sasobek wrote.

²⁶(DEMOTIC) The boat [...]

²⁷From Arsames who is in Eg[ypt to Waḥpremaḥi.]

(ADDRESS)

²⁸Nabuaqab the scribe. On the 13th [of] Tebeth, year 12 of [King] Dari[us](SCRIBE & DATE)

עצי ארז חדשים:

כל אחד חמש אמות 15(ו) שלושה טפחים על שלושה טפחים	שנים		חנן
כל אחד שלושה טפחים 16 כל אחד עשר אצבעות ארבע מאות עשרים וחמשה	מאה וחמשים מאתים שבעים וחמשה	לחלא	מסמרי נחושת (סך) כל המסמרים טסים של נחושת מסמריהם
עשרים אמות	מאתים		

17 אחר עצי ארז ישן קשות:

ככר אחד עשרה מנים			מצן
עשרה כרשים			(ל) כל (ל) הוסיף גפרית
מאה כרשים		לציפוי	זרניך

¹⁸ ויוסיפו על העצים שיינתנו:

תוספת על טף: (כל) אחד באורך שלושה טפחים וברוחב ועובי שתי אצבעות;

¹⁹ ותוספת ¹⁸ על ¹⁹ שים: (כל) אחד באורך שלושה טפחים וברוחב שתי אצבעות;

ועל שף וחנן: (כל) אחד באורך טפח אחד;

²⁰ ותוספת ¹⁹ על ²⁰ סעבל,

עצי חלא, דרי תמיט: (כל) אחד באורך שלושה טפחים וברוחב אצבע אחת.

בדי הפשתה רקעתא ²¹ הזרניך, הגפרית במשקל פָּרְס יינתן.

יישלח לאמר: האבזרים האלה יינתנו על יד שמו בן כנופי ראש ²² הנגרים מלבין (העץ) לעינינו, (כדי לעשות את) חיזוק הספינה ההיא, ומיד יעשה (אותו) כאשר ניתן צו.

עתה, ארשם כן אומר: אתה עשה ²³ לפי זה שמנהלי החשבונות אומרים כאשר ניתן צו.

ענני הסופר (הוא) בעל הצו. נבועקב כתב.

²⁴ וחפרעמחי ... יינתן [...] ... לפיו/כמוהו ... ²⁵ כאשר ניתן צו ... כתב. (דמוטית: כתב ססבק.

²⁶ (דמוטית: הספינה)....

²⁷ מן ארשם אשר במצ[רים אל וחפרעמחי]. (כתובת)

²⁸ נבועקב הסופר. ב- 13 [ל]טבת שנת 12 (ל)דרני[וש המלך].

Alexander, "Epistolography", 158-69, 166-68; Dion, "Lettre", 538, 549, 554, 563; Dion, "Letter", 79-80; Fitzmyer, "Epistolography", 186, 189-91, 194; Grelot, *Documents*; Naveh, "Aramaic Script", 33 + Fig 6/1; Porten, *Archives*, 46, 56-59, 66, 130, 140, 142, 148, 166, 262, 280, 282, 290, 311-12; Whitehead, *Arsames*, 119-54.

Authorization of Boat Repair
January 12, 411 B.C.E.

RECTO

¹From Arsames to Wahpremahi.

And now, ...[...] ²to us, saying: Mithradates the boatholder says thus: Psamsinei[th ... *and PN* ... *all (told) two, boatholders of*] ³the Carians said thus: "The boat which we hold in hereditary lease — the time has come to ma[ke] REPAIRS".

[...] ⁴let it be drawn up onto dry land and let (word) be sent to the treasury accountants. Let them with [the] foreme[n ...] ⁵see ⁴[*that boat*] ⁵and make a RECKONING. And let (word) be sent to whomever is (there). ⁶Let them give ⁵MATERIALS, COATING and other (things) which [...] ⁶and immediately let REPAIRS be done, and other (things) about which (word) was sent from me to them.

About this they sent (word) and [*said*] thus: [...*on*] ⁷the sand which is in front of the fortress [...] Mithradates the boatholder showed us the boat (that) we may see (it. The boat) which is in the hands of Psamsineith and PN,⁸all (told) two boatholders of the Carians, was drawn up on dry land and we showed (it) to Shamashshillech and his colleagues the foremen (and) Shamou so[n] of ⁹Kanufi, chief of the carpenters, WHITENER, and they said thus: "The time has come to make REPAIRS]. These are the MATERIALS which are NECESSARY ¹⁰to make ⁹REPAIRS:

		¹⁰ <u>new wood of cedar and 'r:</u>	
<i>tp</i>			ten cubits;
<i>šym</i>	[for] <i>btq</i>		eighty cubits by three handbreadths;
including <i>sgnn</i>			two ¹¹ ve ¹⁰ cubits;
¹¹ <i>šp</i>		fifteen,	each one twenty cubits;
<i>s'bl</i>			seventy cubits;
<i>hnn</i>	for the hold.	three;	
<i>ql's</i>	for the MAST/BOW	one;	
		¹² <u>wood for the GUN-WALE</u>	sixty cubits;
mooring post	for PROW	one,	two cubits;
stanchions	under the GUN-WALE	five;	
bronze and iron nails		¹³ two hundred;	
		<u>wood of OLD strong cedar:</u>	
PANELLING			twenty cubits.
(For) all (of this) he shall bring (as) their replacement	OLD and broken (wood) to the treasury.		
¹⁴ Thick linen ¹³ CLOTH			¹⁴ one hundred and eighty karsh;
PLATING			two hundred and fifty karsh;

הוראה לתיקון ספינה

¹מארשם אל וחפרעמחי.

וכעת [...]...² אלינו לאמר: מתרדת בעל הספינה כן אומר: פסמסני[ת בן ... ו... בן ... (סך ה) כל שנים, בעלי הספינה של] ³ הכריים כן אמרו: הספינה שאנחנו חוכרים בחכירה ירושתית – הגיעה העת חיזוק לע[שות...].

⁴ יימשך אל ה[י]בשה וישלח (להודיע) אל מנהלי החשבונות של האוצר. הם עם נותני [ה]צו [...] (את) הספינה היא] ⁵ יראו וחישוב יעשו. וישלח (להודיע) למי שהיה (אחראי). אבזרים, ציפוי ו(דבר) אחר אשר[...] ⁶ יתנו ומיר חיזוק ייעשה ו(דבר) אחר שממני נשלח (להודיע) להם. על זה שלחו (להודיע) וכן] אמרו...על] ⁷ החול שלפני הב[י]רה ... מתרדת בעל הספינה הראנו (את) הספינה (ש)נראה (אותה). הספינה אשר) ביד פסמסנית ו...⁸ (סך ה) כל שני בעלי הספינה של הכריים, נמשכה אל היבשה. ואנחנו הראינו לשמשלך ו(ל)חבריו, נותני הצו, (ול)שמו ב[ן] ⁹ כנופי ראש הנגרים, מלבין (העץ), וכן אמרו: הגיעה העת חיזוק לעשות. אלה האבזרים הנחוצים החיזוק ¹⁰ לעשות:

עצי ארז ואר חדשים:

			טף
עשר אמות			
שמונים אמות על שלושה טפחים		[ל]בטק	שים
¹¹ שתיים - ¹⁰ עשרה אמות.			בתוכו סגנן
(כל) אחד עשרים אמות	חמשה-עשר		¹¹ שף
שבעים אמות			סעבל
	שלושה	לבטנא	חנן
	אחד	לקדמתא	קלעס
ששים אמות	¹² <u>עצי חלא:</u>		
שתי אמות	אחד	לפערער	פחטמוני
	חמישה	תחת חלא	אפסי
	¹³ מאתים		מסמרי נחושת וברזל

עצי ארז ישן חזק:

			תמיס
עשרים אמות			
			(ל) כל יביא במקומם ישן ושבורים אל האוצר.
מאה ושמונים כרשים			בדי ¹⁴ פשתה עבים
מאתים וחמשים כרשים			רקען

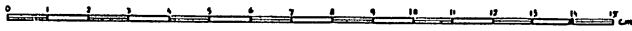
< 31cm >

C 26

AG.2

	a	b	b	a	a	b	b	a	
A	[Handwritten text]								A
1.8 cm									2.3 cm
B	[Handwritten text]								B
2.7 cm									3.1 cm
C	[Handwritten text]								C
3.3 cm									3.3 cm
D	[Handwritten text]								D
3 cm									3.2 cm
E	[Handwritten text]								E
2.8 cm									2.8 cm
F	[Handwritten text]								F
2.75 cm									2.75 cm
G	[Handwritten text]								G
2.7 cm									2.6 cm
H	[Handwritten text]								H
2.65 cm									2.6 cm
I	[Handwritten text]								I
2.4 cm									2.4 cm
J	[Handwritten text]								J
1.3 cm									1.6 cm

Recto

Verso

J	[Handwritten text]								J
I	[Handwritten text]								I
H	[Handwritten text]								H
G	[Handwritten text]								G
F	[Handwritten text]								F
E	[Handwritten text]								E
D	[Handwritten text]								D
C	[Handwritten text]								C
B	[Handwritten text]								B
A	[Handwritten text]								A
	a	b	b	a	a	b	b	a	

26

קאולי A6.2 Cowley 26 (Sachau Plates 8-9)

RECTO

1. מן ארשם על וחפרעמחי וכעת בלא]
2. עלין מתרדת נופתא לם כן אמר פסמסני[ת בר ..... ו..... בר ..... כל תרין נופתיא זי]
3. כרכיא כן אמרו ספינתא זי מהחסנן אנחנה עדן הוה אופשרה למע[בד
4. יתנגד על [ת]בלא וישתלח על המרכריא זי גנזא המו עם פרמנכר[יא ספינתא זך]
5. יחוו ואופכרתה יעבדו וישתלח על מן זי הוה אשרנא הנדונה ואחרן זי]
6. ינתנו ולעבק אופשרה יתעבד ואחרן זי מני שליח עליהם על זנה שלחו וכן [אמרו..... על]
7. חלא זי לקבל ב[י]רתא ב[.....]ה מתרדת נופתא החוין ספינתא נחוי זי ביד פסמסנית [.....]
8. כל תרין נופתא זי כרכיא נגידיה על תבלא ואנחנה החוין לשמשלך וכנותה פרמנכריא שמו ב[ר]
9. כנופי סגן נגריא ספיתכן וכן אמרו עדן הוה אופש[ר]ה למעבד זנה אשרנא זי אפיתא אופשרה
10. למעבד עקי ארזו ואר חדתן טף אמן עשרה שים [ל]בטק אמן תמנין בפשכן תלתה בגו סגנן אמן עשרה
11. ותרין שף עשרה וחמשה חד [ל]אמן עשרן סעבל אמן שבען חנן לבטנא תלתה קלעס לקמתא חד
12. עקי חלא אמן שתן פחטמוני לפעלעך חד לאמן תרין אפסי תחת חלא חמשה מסמרי נחש ופרזל
13. מאתין עקי ארזו לובך חסין תמיס אמן עשרן כלא יהיתה חליפתהם לובך ותבירן על גנזא עזלי
14. כתן עבין כרשן מאה ותמנין רקען כרשן מאתין וחמשן עקי ארזו חדתן חנן תרין לחד אמן חמשה
15. פשכן תלתה בפשכן תלתה לחלא מסמרי נחש מאה וחמשן לחד פשכן תלתה מאתין שבען וחמשה
16. לחד צבען עשרה כל מסמרין ארבע מאה עשרן וחמשה טסן זי נחש אמן עשרן מסמריהם מאתין

VERSO

17. עקי ארזו לובך לשות מצן כנכר חד מנן עשרה כלא הוספה כברי כרשן עשרה ולהנדונה זרניך כרשן מאה
18. ויהוספון על עקיא זי יתיהב על טף בארכא לחד פשכן תלתה חפוש ועל פתיא ועביא צבען תרין ועל
19. שים בארכא לחד פשכן תלתה חפוש ועל פתיא צבען תרין ועל שף וחנניא בארכא לחד פשך חד ועל
20. סעבל עקי חלא דרי תמיס בארכא לחד פשכן תלתה חפוש ועל פתיא צבען חד עזלי כתנא רקעתא
21. זרניכא כבריתא במתקלת פרס יתיהב ישתלח לם אשרנא זנה יתיהב עליד שמו בר כנופי סגן
22. נגריא ספיתכן לעינין אופשר ספינתא זך ולעבק יעבד כזי שים טעם כעת ארשם כן אמר אנת עבד
23. לקבל זנה זי המרכריא אמרן כזי שים טעם ענני ספרא בעל טעם נבועקב כתב
24. וחפרעמחי ..... יתיהב לתובה בל.....ל.....[.....].....[.....]..... כותה .....
25. כזי שים טעם ל כתב *sh S;-sbk*
26. *t; byry*
27. מן ארשם זי במצ[רין על וחפרעמחי
28. נבועקב ספרא בר \// [ל]טבת שנת ר\ דריו[הוש מלכא]

A6.1-16 The Letters of Arsames and his Colleagues
(427 – Late 5th Century B.C.E.)

Two of the sixteen documents in this section were discovered at Elephantine, written on papyrus, and dated (A6.1, 2). The others were acquired from a dealer, written on skin, and undated; according to their script they derive from the late 5th century B.C.E. All the letters concern the Egyptian satrap Arsames. Only one is written to him (A6.1). The others are written by him or his Persian colleagues. Five are sent to the Persian Artavant/Artahant, apparently his deputy in Egypt (A6.3-7), and these essentially regulate the status of individuals on his domains. One is a letter to the military officer Armapiya (A6.8). The recurring personality in these six letters is the Egyptian official Psamshek. He is succeeded in his post by another Egyptian, Nakhtḥor (A6.9). Seven letters were addressed to him: four by Arsames (A6.10-13) and three by the Persians Varuvahya (A6.14), Varfish (A6.15), and Artahaya (A6.16). They deal with a miscellany of topics. The English translation follows the Aramaic word order so as to convey the flavor of a bureaucratic letter.

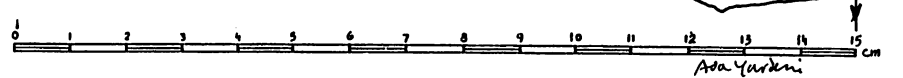
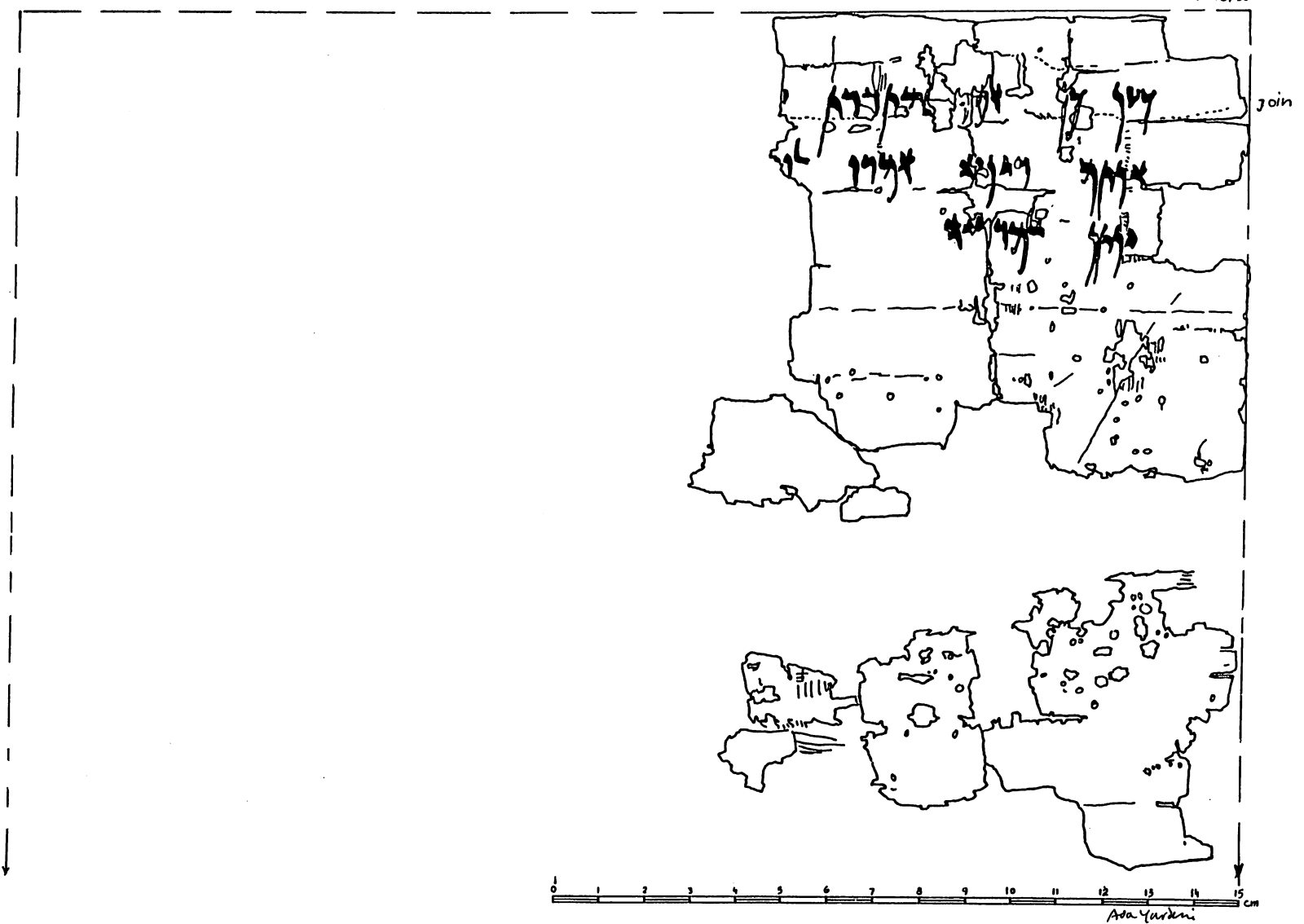
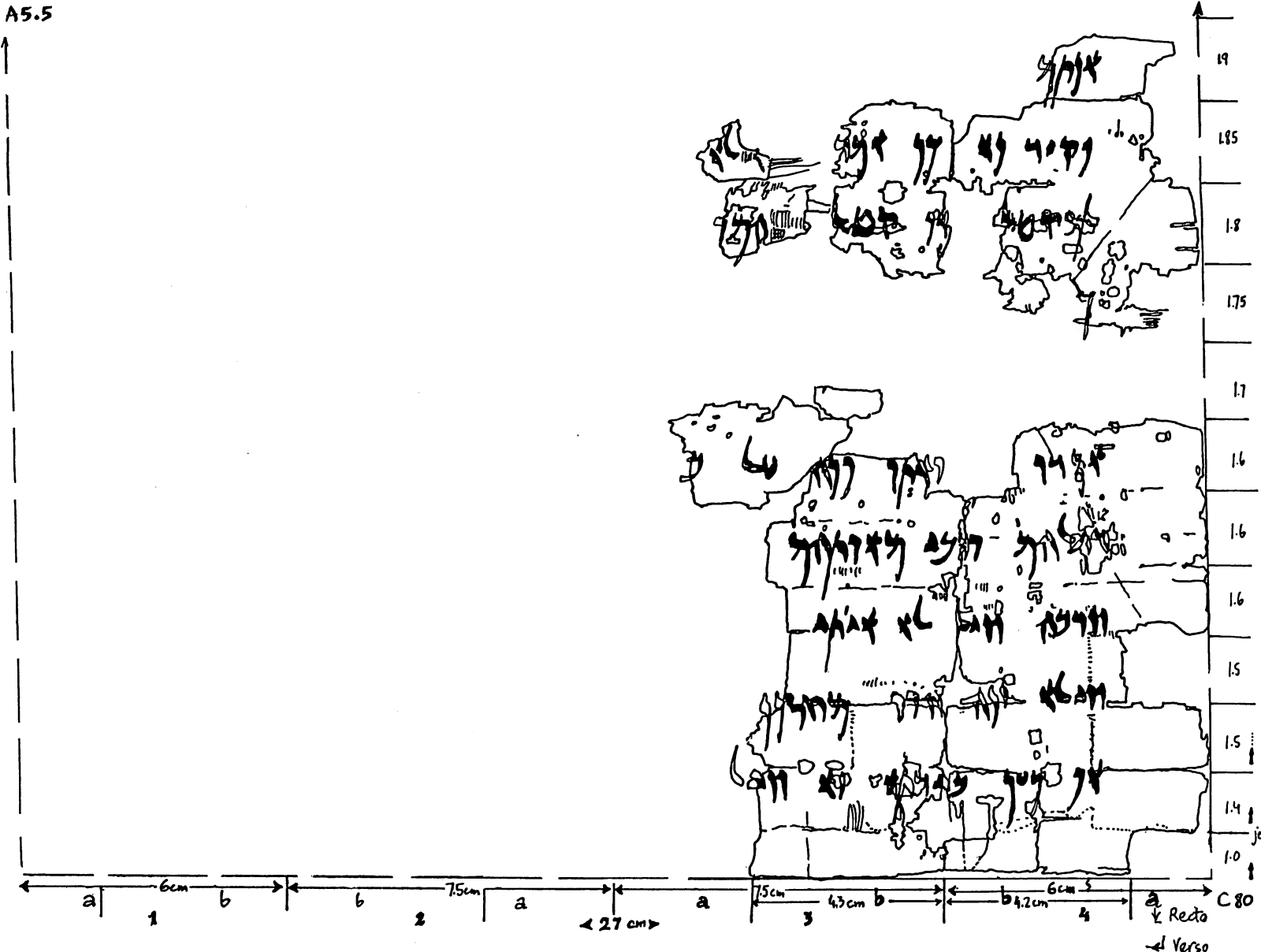
A6.1.	To Arsames from Achaemenes	Fragmentary Letter re Share	Nov. 6, 427 B.C.E.	94
A6.2.	From Arsames to Waḥpremaḥi	Authorization of Boat Repair	Jan. 12, 411 B.C.E.	96
A6.3.	From Arsames to Artavant	Order to have Guilty Slaves Punished		102
A6.4.	From Arsames to Artavant	Order to Assign to Son Grant Given to Father		104
A6.5.	From Arsames to Artavant	Fragmentary Letter re Domains		106
A6.6.	From Arsames to [Artavant]	Fragmentary Letter re Removal of Someone from Arsames' Domains		108
A6.7.	From Arsames to Artahant	Request for Release of Slaves Seized during Rebellion		110
A6.8.	From Arsames to Armapiya	Order to Obey Superior Authority		112
A6.9.	From Arsames to various officials	Open Letter of Authorization of Rations for Nakhtḥor		114
A6.10.	From Arsames to Nakhtḥor	Order to Preserve and Enhance the Estate		116
A6.11.	From Arsames to Nakhtḥor	Reaffirmation of Hereditary Lease		118
A6.12.	From Arsames to Nakhtḥor	Commission for Sculpture		120
A6.13.	From Arsames to Nakhtḥor	Order to Bring RENT from the Domains		122
A6.14.	From Varuvahya to Nakhtḥor	Order to Bring RENT from the Domains		124
A6.15.	From Varfish to Nakhtḥor	Order to Deliver Cilicians and Return Misappropriated Property		126
A6.16.	From Artahaya to Nakhtḥor	Complaint re Receipt of Wrong Goods		128

אגרות ארשם וחבריו
(427-סוף המאה ה-5 לפני סה"נ)

שתיים משש-עשרה התעודות שבקבוצה זו נתגלו ביב, כתובות על פפירוס ומתוארכות (A6.1,2). האחרות נרכשו מסוחר, והן כתובות על עור ואינן מתוארכות. לפי הכתב שלהן זמנן סוף המאה ה-5 לפני סה"נ. כל האגרות נוגעות לאחשדרפן המצרי ארשם. רק אחת מיועדת אליו (A6.1). את האחרות כתב הוא או חבריו הפרסים. חמש נשלחו אל הפרסי ארתונת/ארתהנת, כנראה נציגו של ארשם במצרים (A6.3-7), ואלה עוסקות בעיקר בהסדרת ענייני אחוזותיו של ארשם. אחת זו אגרת אל שר-החיל ארמפי (A6.8). האישיות הנזכרת בכל שש האגרות האלה היא הפקיד המצרי פסמשך. אחריו בא במקומו מצרי אחר - נחתחור (A6.9). שבע אגרות מיועדות אליו - 4 מאת ארשם (A6.10-13) ושלוש מאת הפרסים ורוהי (A6.14), ורפש (A6.15) וארתחי (A6.16). הן עוסקות בנושאים שונים.

94	אגרת מקוטעת אודות מנה	6 בנובמבר 427 לפני סה"נ	A6.1 אל ארשם מאחמנש
96	הוראה לתיקון סירה	12 בינואר 411 לפני סה"נ	A6.2 מארשם אל ופרעמחי
102	צו להענשת עבדים שפשעו		A6.3 מארשם אל ארתונת
104	צו להעניק לבן מתנה שניתנה לאביו		A6.4 מארשם אל ארתונת
106	אגרת מקוטעת אודות אחוזות		A6.5 מארשם אל ארתונת
108	אגרת מקוטעת אודות סילוק אדם מאחוזות ארשם		A6.6 מארשם אל [ארתונת]
110	בקשה לשחרור עבדים שנעצרו בעת מרד		A6.7 מארשם אל ארתהנת
112	צו להישמע לפסמשך		A6.8 מארשם אל ארמפי
114	הוראה למתן קצבה		A6.9 מארשם אל כמה פקידים
116	צו לשמירת האחווה והגדלתה		A6.10 מארשם אל נחתחור
118	אישור זכויות חכירה		A6.11 מארשם אל נחתחור
120	אגרת אודות הזמנת פסל		A6.12 מארשם אל נחתחור
122	צו להבאת ההכנסה מהאחוזות		A6.13 מארשם אל נחתחור
124	צו להבאת ההכנסה מהאחוזות		A6.14 מורוהי אל נחתחור
126	צו לאספקת קיליקיים והשבת רכוש גנוב		A6.15 מורפש אל נחתחור
128	תלונה אודות טעות במשלוח בגדים		A6.16 מארתחי אל נחתחור

A5.5

A5.5 Cowley 80 + RÉŠ 248 (Académie des Inscriptions 2-4) RÉŠ 248 + 80 קאולי 80 + 248
(Cowley 80:1-2 = line 6; 80:3-9 = lines 7-13)

RECTO

1. .1 אנתם]
2. .2 פקיד נא כן אמר] [הילא]
3. .3 למקטל] [אף קטל] [המו]
4. .4 כן]
5. .5]
6. .6 אמרו [ו ··] אתו פנה על ב]

7. .7 דגלהם ורבי מאותהם]
8. .8 חרבה חיל לא איתי]
9. .9 חילא זנה הוו מחסנן]
10. .10 אף כען בירתא זא חי]ל

VERSO

11. .11 כען כן אמר מתרדת ·]
12. .12 אנתם דיניא אמרו לפ ·]
13. .13 ינתן למרדיא

Fragmentary Letter re Rebellion, Hereditary Lease
Late 5th Century B.C.E.

RECTO

(BEGINNING MISSING)

¹You [...]

Now, PN] ²officer of Thebes says thus: [...] the troop [...] ³to kill [...] Moreover, killed [...] they/them [...] ⁴ [...] ⁵(MISSING) ⁶they said [...] and] they came to *Pnh* to [...] ⁷their detachment and the chiefs of their centuries [...] ⁸is/were destroyed (OR: his sword). There is no troop [*in it* ...] ⁹this troop had been leasing [...] ¹⁰even now this fortress [*this*] tro[*op* ....]

VERSO

¹¹Now, thus says Mithradates: [...] ¹²you judges say to P[N ...] ¹³let him give to the rebels.

אגרת מקוטעת אודות מרד ואודות חכירה בירושה

פנים

(השורות הראשונות חסרות).

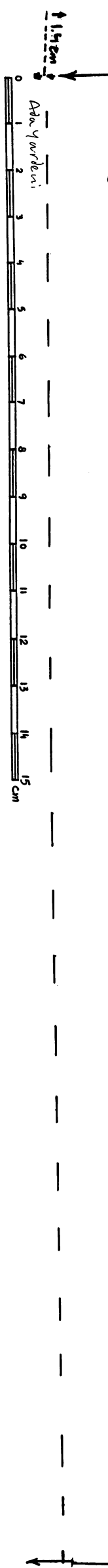
¹אתם] [...] ²פקיד נא כן אומר] [...] החיל] [...] ³להרוג] [...] אף הרג/הרוג] [...] אותם/הם] [...] ⁴ [...] ⁵ [...] ⁶אמרו] [...] באו (ל)פנה אל] [...] ⁷דגליהם ושרי מאותיהם] [...] ⁸חרבו/חרבה/חרבו. חיל אין] [...] ⁹החיל הזה היו חוכרים בירושה] [...] ¹⁰אף עתה הבירה הזאת] [...] ¹¹עתה, כן אומר מתרדת] [...] ¹²אתם הדיינים אמרו לפ] [...] ¹³יתן למורדים. אחר

A5.4

16cm

32cm

Handwritten text in Hebrew script, arranged in three columns. The text is written on a parchment-like surface with irregular edges. The columns contain approximately 15 lines of text each. The script is a cursive style, likely from the 19th or 20th century. The text is oriented vertically on the page.

Adyarabuni

C 76 & 59204

קאולי 76 (CIS II/1 151) A5.4 Cowley 76

	RECTO
]·[ ]··[	] .1
תחותמעו כמר אמיר לשחפימו [ז]ך צחא זך	] .2
תחותמ]עו וכנותה הנש ^{עביד ל} ·· עמ ^ל [ת הוה צחא זך	] .3
ה צחא זך להיתיה ביום ל־ לפאוני כעת	] .4
יה]יתו על משאלתא ישתאלו עם	] .5

Fragmentary Letter re Egyptians, one a Priest; Interrogation
Late 5th century B.C.E.

RECTO

¹[... ²...] Thotomous, a priest was said to [th]at Shaḥpimu (and) that Ṣeḥa ³[... Thotom]ous and his colleagues ... [...] ^{was done to} [...] was that Ṣeḥa ⁴[...] that Ṣeḥa to bring him on the 10th day of Payni.

Now, ⁵[...] they will [br]ing to the interrogation. They will be interrogated with
(BOTTOM MISSING)

אגרת אודות חקירה

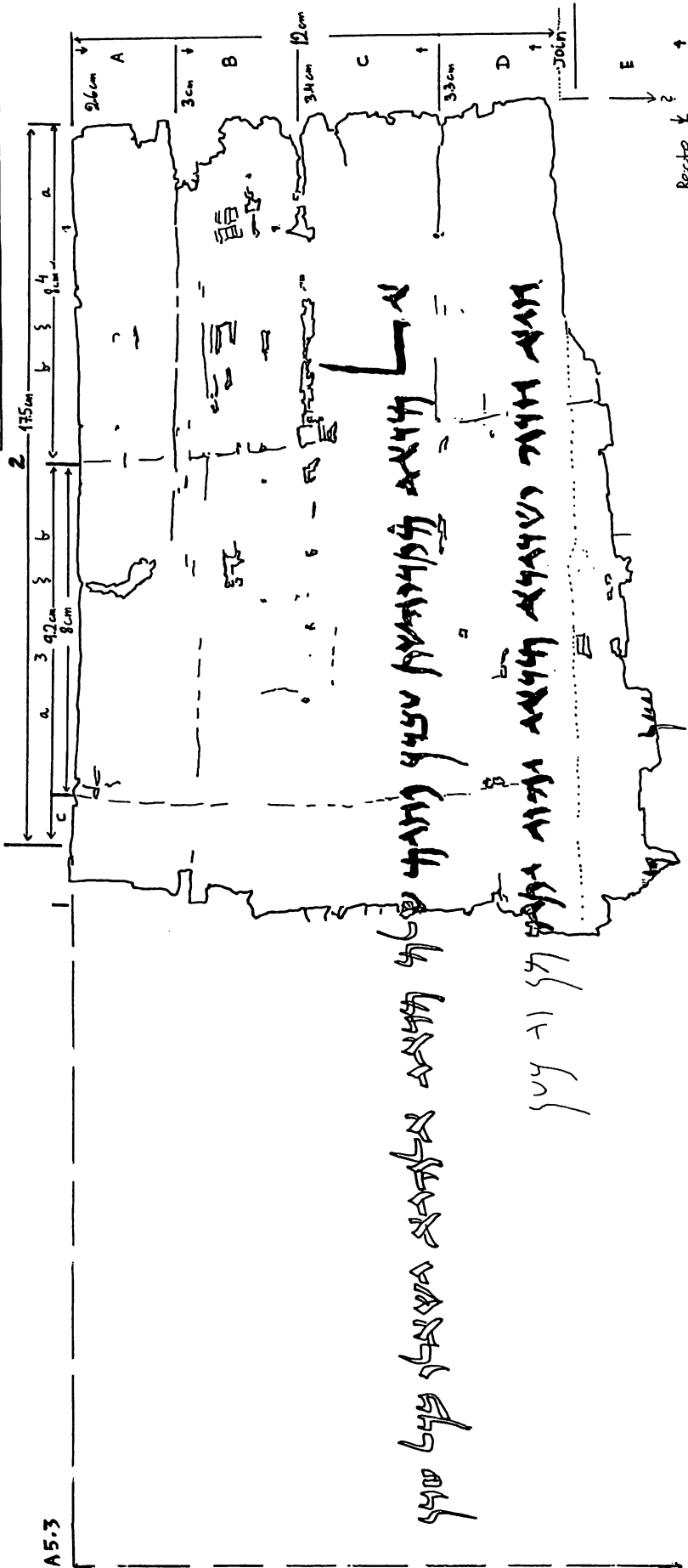
פנים

¹[... ²...] תחותמעו כומר נאמר לשחפימו [הה]וא צחא ההוא ³[... תחותמ]עו וחבריו ... היה ⁴[...] צחא ההוא ⁵[...] עתה, ⁵[... יבני]או אל החקירה יחקרו עם ...

C70

< 35 cm >

A5.3

Recto ↓
Verso ↓

קאולי 70 (CIS II/1 144) A5.3 Cowley 70

	RECTO
1.	אל מראי מתרוהשת עבדך פחים ש[לם מראי אלהיא ישאלו בכל עדן]
2.	חיא חדה ושרירא מראי יהוי יתיר] מן זי כען
3.	][ ]ן[
	VERSO
4.	אל מראי מתרוהשת]

Fragmentary Letter (Address and Greetings)
Late 5th century B.C.E.

RECTO

¹To my lord Mithravahisht, your servant Paḥim.

[May the gods seek after the] w[elfare of my lord at all times].

²May my lord be living, happy, and strong exceedingly [

³[...]

VERSO

⁴To my lord Mithravahisht [...].

(ADDRESS)

אגרת מקוטעת (ברכות וכתובת)

פנים

¹אל אדוני מתרוהשת עבדך פחים.

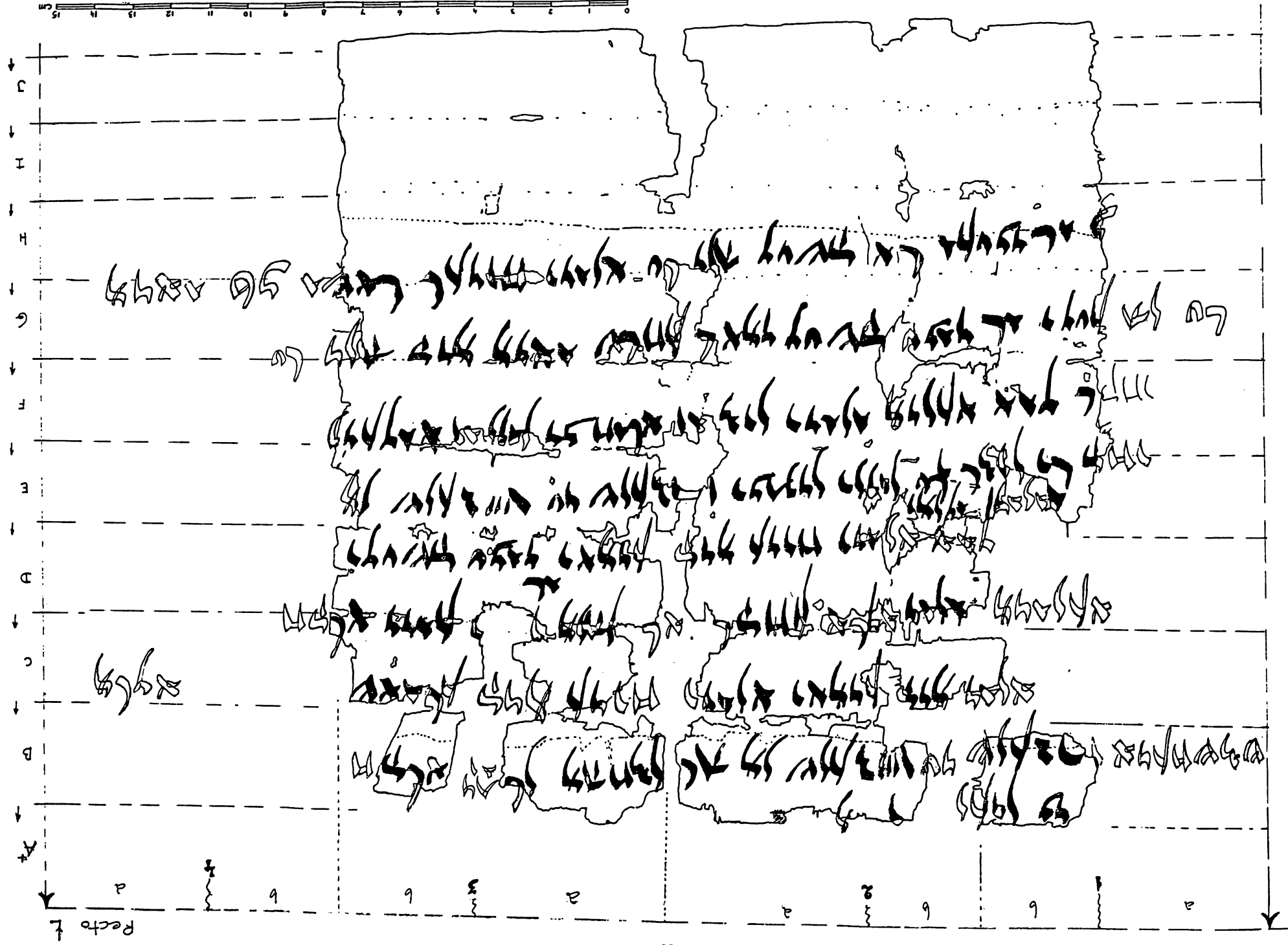
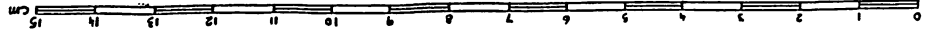
ש[לום אדוני האלוהים ישאלו בכל עת.] ²חי, שמח ובריא אדוני יהיה יותר] מאשר עתה

³[...] ...[...]

אחור

(כתובת)

⁴אל אדוני מתרוהשת [...]

Cowley 16

A5.2

קאולי 16 (Sachau Plate 7) A5.2 Cowley 16

- .1 מִּוּוֹ] נַתּוֹן בֵּר]
 .2 ח[קלא] דָּגַלְן מֵהַחֶסֶן לֵה מִן שְׁנַת רַב \\\\\\ ע[ד] שְׁנַת רַב [אֲרַתְחַשְׁשׁ]
 .3 [מלכא] שאילת [קד]ם תרו[ח ו] דינא ואמרת קדם דינ[א]
 .4 חק[לא רדית ו]ו[... מנהן ל]א [לקחת אלכי דיני [מדינתא
 .5 [וכעשק עביד ואמרת קדם תרוח ודי[נא] איך]
 .6 [מן שנת רַב \\\\\\ עד שנת רַב ובגפרן ונפין עלו לסון ולק[חו] ומנכיד דיני]א
 .7 [פֶּרְתַכְיָא זִי נַפִּין רַב חִילָא זִי סוֹן וְדִינִי מִדְנַתָּא אִיךְ לִקְ[חו]
 .8 על [דנה קדם מראי שלחת לאמר כעשק עביד לי וכע[ת הן על]
 .9 [מראי טוב י]שאל לתרוח ודינא על דנה כעשק אל יתעבד לי ב]

Petition for Rectification of Injustice
 After 434/33 B.C.E.

RECTO

(OPENING LINES MISSING)

¹[... Na]ttun son of [... ²...] our [*detach*]ment held (this) [fi]eld as a hereditary lease from year 24 un[til] year 31 of ³[King] ²Artaxerxes ³[...] I was interrogated [befo]re Tarwu[ḥ and] the judge and I said before [the] judge, ["... ⁴ ...] I ploughed the [fiel]d (but) did n[ot] take ... from them". Those judges [of the province ... ⁵ ...] and an injustice indeed was done^{to me}. And I said before Tarwuḥ and [the] judg[e] how [... ⁶ ...] from year 24 until year 31. And Bagapharna and Naphaina entered Syene and to[ok ... ⁷ ...] the FOREMOST (aides) of Naphaina, garrison commander of Syene, and the judges of the province, how [they] t[ook ... ⁸ ...Because of] this I have sent before my lord, saying, "An injustice indeed was done to me".

And now, [if it ⁹please my lord, let] him ask Tarwuḥ and the judge about this. Let an injustice indeed not be done to me ...

בקשה לעשיית צדק

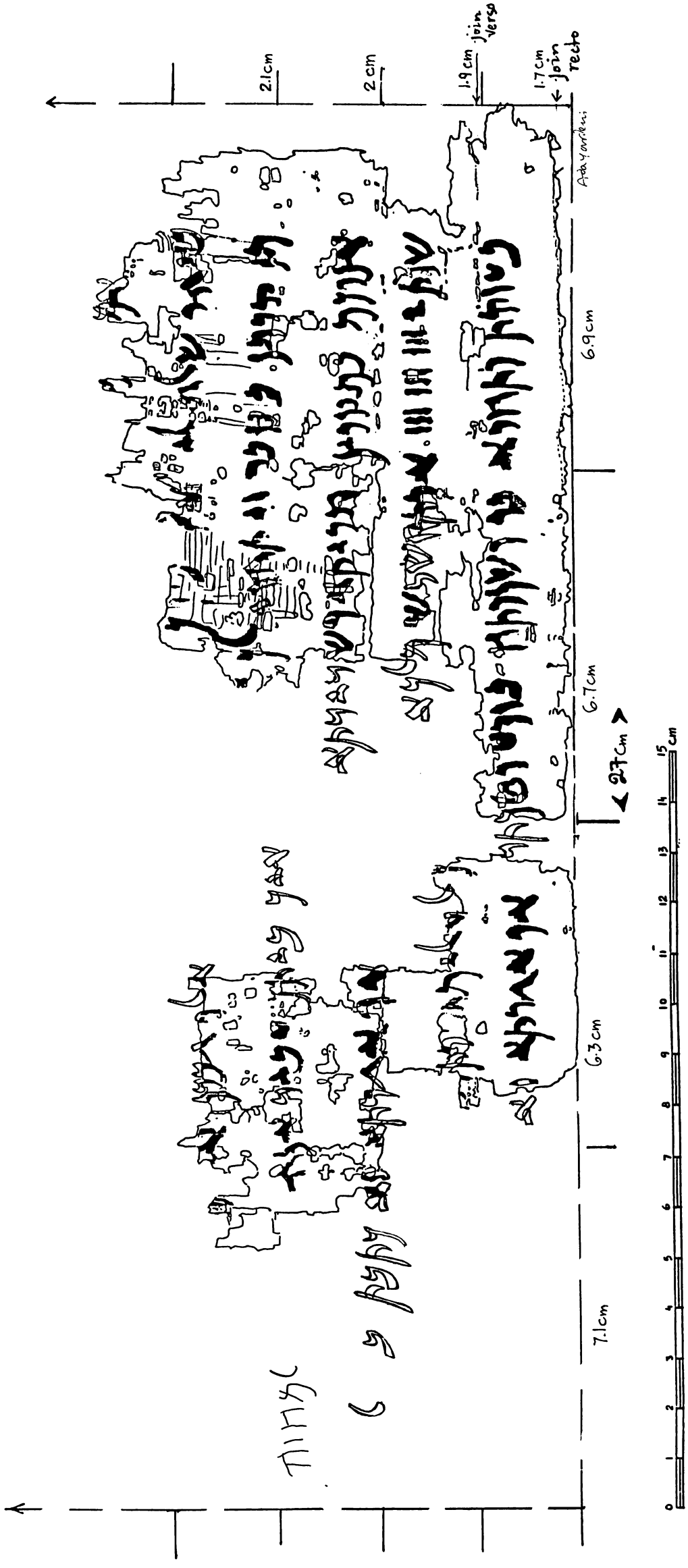
פנים

...¹... [נ]תון בן [...]ה[ש]דה [דָּגַלְן] לנו חוכר אותו בירושה משנת 24 ע[ד] שנת 31 (ל)ארתחשש ³המלך ... [נחקרתי [לפ]ני תרו[ח ו]הדיין ואמרתי לפני [ה]דיין [...]ה[ש]דה [חרשתי ו]... מהן ל[א] לקחתי. דיני [המדינה] ההם [...] ואכן, עושק נעשה לי. ואמרתי לפני תרוח ו[ה]דיין [איך] [...] משנת 24 עד שנת 31. ובגפרן ונפין נכנסו לסון ולק[חו]...⁷ הראשונים (=העוזרים) של נפין שר-החיל של סון ודיני המדינה. איך לק[חו]...⁸ על זה לפני אדוני שלחתי לאמר: אכן עושק נעשה לי.

ועת[ה] אם על⁹ אדוני טוב י[שאל את תרוח והדיין על זה. אכן, עושק אל יעשה לי. [...]

A5.1

↓ AI5-7 (RÉS 1810)

A5.1 Académie des Inscriptions 5-7

1. [...]אמ[...]
2. בזי הו שלח לי א·[·]·כ [אלף גברן א·[·]·
3. מן קדמן בצבר זי תהוּי לך· [איך בי]תך עביד אנה· [למחזה]
4. אנפכם במצרין חדיתא וש[רירתא] אף אגרתא זא [כתבת ב ל
5. שנת ר||| ||| ||| ארתחשש מ[לכא] [כל עלימי קְת·]
6. בעזקת פתחוא בר פשנפתח בזרע פטנ[תר] אף אגרתא ז[א]

Fragmentary Semi-official Letter
436/35 B.C.E.

RECTO

(BEGINNING MISSING)

¹... ²since he sent (word) to me ...[...] thousand/boat, men [...] ³formerly. In the matter/wish that you may have [...] how] your [hou]se is doing. I [... to see] ⁴your face in Egypt. Happy and s[trong ....]

Moreover, [I wrote] this letter [on (day) of (month),] ⁵year 29 of K[ing] Artaxerxes. [...] *all the servants of PN* [...] ⁶with the seal of *Pthw*' son of Pashenptah of the seed of Peṭene[ter.]

Moreover, th[is] letter [....]

אגרת קטועה חצי רשמית

(חסרות שורות)

¹[...]...[...]²באשר הוא שלח לי [...]...[...] סירה,אלף גברים [...]...[...]³לפנים. בחפץ שיהיה לך [...]...[מה]
שלום [בי]תך? אני [...] לראות] (את)⁴פניכם במצרים. שמחה וב[ריאה...]
אף אגרת זו] כתבתי ב...ל...⁵שנת 29 (ל)ארתחשש [ה]מ[לך... [כל נערי(?)]...[...]⁶בחותם
פתחוא בן פשנפתח מזרע פטנ[תר].
אף אגרת ז[ו]...

A5.1-5 Official (semi-official) Letters
(436 – end 5th Century B.C.E.)

Five letters, all fragmentary, may be classified as official or semi-official. Two were discovered at Elephantine (A5.2, 5), one at Saqqarah (A5.1) and the provenance of the other two is unknown. Two were among the early discoveries of the 19th century (A5.3, 4), two were discovered at the turn of this century (A5.1, 5) and only one was uncovered during the excavations of Rubensohn (A5.2). They are designated “official” or “semi-official” either because of the contents or the parties. It is possible that if they were all intact one or another might be reclassified as “private”.

A5.1.	... ..	Fragmentary Semi-official Letter	436/35 B.C.E.	82
A5.2.	... ..	Petition for Rectification of Injustice	After 434/33 B.C.E.	84
A5.3.	To Mithravahisht from Pahim	Fragmentary Letter	Late 5th Century B.C.E.	86
A5.4.	... ..	Fragmentary Letter re Egyptians, one a Priest; Interrogation	Late 5th Century B.C.E.	88
A5.5.	... ..	Fragmentary Letter re Rebellion, Hereditary Lease	Late 5th Century B.C.E.	90

אגרות רשמיות (ורשמיות למחצה)
(436-סוף המאה ה-5 לפני סה"נ)

חמש אגרות, המקוטעות כולן, אפשר לסווגן כאגרות רשמיות או חצי-רשמיות על שום תוכנן או על שום הצדדים להתכתבות. שתיים נתגלו ביב (A5.2,5), אחת בסקארה (A5.1) ומוצא השתיים האחרות אינו ידוע. שתיים היו בין הממצאים שנתגלו במאה ה-19 (A5.3,4), שתיים נתגלו על סף המאה ה-20 (A5.1,5) ורק אחת נתגלתה בחפירות של רובנזון (A5.2). אפשר שאחת או שתיים הן אגרות פרטיות אך בגלל היותן קטועות קשה לדעת זאת בוודאות.

82	436/5 לפני סה"נ	אגרת מקוטעת חצי-רשמית	... ..	A5.1
84	אחרי 434/3 לפני סה"נ	בקשה לעשיית צדק	... ..	A5.2
86	סוף המאה ה-5 לפני סה"נ	אגרת מקוטעת (ברכות וכתובת)	אל מתרוהשת מפחים	A5.3
88	סוף המאה ה-5 לפני סה"נ	אגרת מקוטעת אודות מצרים - אחד מהם כומר - ואודות חקירה	... ..	A5.4
90	סוף המאה ה-5 לפני סה"נ	אגרת מקוטעת אודות מרד ואודות חכירה בירושה	... ..	A5.5

קאולי 33 (Sachau Plate 4) A4.10 Cowley 33

1. עבדיך ידניה בר גמ[ריה] שמה \
2. מעוזי בר נתן שמה [\ ]
3. שמעיה בר חגי שמה \
4. הושע בר יתום שמה \
5. הושע בר נתון שמה \ כל גברן \ \ /
6. סונכנן זי ביב בירתא מה[חס]נן
7. כן אמרן הן מראן [...]
8. ואגורא זי יהו אלהא זילן יתבנה
9. ביב בירתא כזי קדמן[ב]נה הוה
10. וקן תור ענז מקלו [ל]א יתעבד תמה
11. להן לבונה מנחה [יקרבון תמה]
12. ומראן אודיס יעב[ד על זנה אחר]
13. נתן על בית מראן כ[סף]
14. שערן ארדבן אל[ף]

Offer of Payment for Reconstruction of Temple
After 407 B.C.E.

RECTO (PARALLEL TO FIBERS)

¹Your servants –

1 named Jedaniah son of Gem[ariah],

²[1] named Mauzi son of Nathan,

³1 named Shemaiah son of Haggai,

⁴1 named Hosea son of Jathom,

⁵1 named Hosea son of Nattun: all (told) 5 persons, ⁶Syenians who are heredi[tary-property-hold]ers in Elephantine the fortress – ⁷say thus:

If our lord [...] ⁸and our Temple of YHW the God be rebuilt ⁹in Elephantine the fortress as it was former[ly bu]ilt – ¹⁰and sheep, ox, and goat are [n]ot made there as burnt-offering ¹¹but [they offer there] (only) incense (and) meal-offering – ¹²and should our lord mak[e] a statement [about this, then] ¹³we shall give to the house of our lord si[lver ... and] ¹⁴a thousa[nd] ardabs of barley.

הצעה לתשלום תמורת שיקום המקדש

¹עבדיך – ידניה בן גמ[ריה], (זה) שמו, 1,

²מעוזי בן נתן, (זה) שמו, [1],

³שמעיה בן חגי, (זה) שמו, 1,

⁴הושע בן יתום, (זה) שמו, 1,

⁵הושע בן נתון, (זה) שמו, 1,

(סך ה) כל גברים 5, ⁶אנשי סון, אשר ביב הבירה נוח[לי]ם – ⁷כן אומרים:

אם אדוננו [...] ⁸ומקדש יהו האל שלנו ייבנה ⁹ביב הבירה כאשר לפני[ם] ב[נוי] היה, ¹⁰וצאן, שור, עז כליל [ל]א ייעשה שם, ¹¹אלא לבונה (ו)מנחה [יקריבו שם] ¹²ואדוננו הודעה יעש[ה על זה, אחר (כך)] ¹³ניתן על בית אדוננו כ[סף]... ¹⁴שעורים ארדבים אל[ף].

קאולי 32 (Sachau Plate 4) A4.9 Cowley 32

RECTO

- .1 זכרן זי בגוהי ודליה אמרו
 .2 לי זכרן לס יהוי לך במצרין לממר קד
 .3 קדם ארשם על בית מדבחה זי אלה שמי
 .4 שמיא זי ביב בירתא בנה
 .5 הוה מן קדמן קדם כנבוזי
 .6 זי וידרנג לחיא זך נדש
 .7 בשנת \\\ / דריוהוש מלכא
 .8 למבניה באתרה כזי הוה לקדמן
 .9 ומנחתא ולבונתא יקרבוני על
 .10 מדבחה זך לקבל זי לקדמין
 .11 הוה מתעבד

Recommendation for Reconstruction of Temple
 After 407 B.C.E.

RECTO (PARALLEL TO FIBERS)

- ¹Memorandum of what Bagothi and Delaiah said
²to me, saying: Memorandum: You may say in Egypt (ERASURE: bef)
³before Arsames about the Altar-house of the God of (ERASURE: Heav)
⁴Heaven which in Elephantine the fortress built
⁵was formerly before Cambyses (and)
⁶which that wicked Vidranga demolished
⁷in year 14 of King Darius:
⁸to (re)build it on its site as it was formerly
⁹and they shall offer the meal-offering and the incense upon
¹⁰that altar just as formerly
¹¹was done.

המלצה לשיקום המקדש

פנים

¹זכרון (דברים) שבגוהי ודליה אמרו ²לי לאמר:
 זכרון (דברים): יהי לך (= אתה רשאי) במצרים לומר ³לפני ארשם על (דבר) בית המזבח
 של אלוהי ⁴השמים – שביב הבירה בנוי ⁵היה מלפנים, לפני כנבוזי, ⁶שוידרנג הרשע ההוא נתן
⁷בשנת 14 (ל)דריוש המלך – ⁸לבנותו במקומו כאשר היה לפנים. ⁹ומנחה ולבונה יקריבו על ¹⁰המזבח
 ההוא כפי אשר לפנים ¹¹היה נעשה.

Dion, "Lettre", 552; Dion, "Letter", 84; Fitzmyer, "Epistolography", 186, 188, 203, n.28; Grelot, *Documents*, 415ff; Naveh, "Aramaic Script", 32; Porten, *Archives*, 109, 111, 262, 278, 293f; Porten, "Jedaniah I", 173-75; Porten, "Papyri", 96-100; Verger, *Ricerche*, 68, 77.

Request for Letter of Recommendation (Second Draft)

November 25, 407 B.C.E.

RECTO

¹To [our] l[ord Bagohi, your servant Jedania]h [the] pri[est and his colleagues the priests who are in Elephantine the fortress and the Jews, all of them].

²May the God of Heav[en] seek after ¹the welfare of our lord ²at all times, g[ra]nt [you] favor [before King Da]rius [and the princes more than now, and] ³give you long ²[life], ³and may you be happy and strong at all times.

Now, your ser[va]nt Jedaniah [and his colleagues *the priests and the Jews* say thus: In the month of Tammuz] ⁴year 14 of King Darius, when Arsames had departed and gone [to] the king, [then the priests of Khnub the god who are in Elephantine] ⁵the fortress gave silver and goods to Vidranga the Chief who was here, say[ing], ⁶“Let them remove from there ⁵[the Temple of YHW the God which is in Elephantine the fortress]”. ⁶Then that Vidranga, the wicked, sent a letter to Na[phai]na his son, w[ho] was garrison commander in Syene the fortress, saying], ⁷“Let them demolish ⁶[the Temple] ⁷of YHW the God which is in Elephantine the fortress”. Then, that Naphaina led the Egypt[ians with the other troops. They came to the fortress of Elephantine with] ⁸their weapons, broke into that Temple, demolished it to the ground, and [the] s[tone] pillars [which were there – they smashed them. Moreover, it happened (that) ⁹they demolished] five great gateways, built of hewn stone, which were in that Temple. [And their standing doors, and the] ¹⁰bronze ⁹[hinges of] ¹⁰those ⁹[doors], ¹⁰and the roof of that Temple, all of it cedarwood, with the r[est of the FITTINGS and other (things) which were there – all of these] ¹¹they burned with fire. But the gold and silver basins and (other) t[h]ings wh[ic]h were in that Temple – all of these they took (and)] ¹²made ¹¹[their own].

¹²And during the day(s) of the kings of Egypt our fathers had built that Temple in Elephantine [the] fo[r]tress and when Cambyses entered Egypt] ¹³he found that ¹²[Temple] ¹³built. And [they overthrew] the temples of the god[s] of the Egyptians, [all] of [them], but one [did not damage] any[thing in that Temple.

And when this] ¹⁴had been done (to us), we with our wives and our children were wearing sackcloth, fas[ting, and praying to YHW the Lord of Heaven who] ¹⁵let us gloat over that Vidranga. The D O G S removed his fetters from his feet and a[ll] goods which he had acquired were lost. And every person who] ¹⁶sought evil for that Temple, all of them, were killed and we gazed upon them.

Moreover, [before this – at the time that this evil was done] ¹⁷to us – we sent a letter about this. We sent to our lord, ev[en] to Jehohanan [the High Priest and his colleagues the priests who are in Jerusalem], ¹⁸and to Ostanes the brother of Anani and the nobles of Judah. [They did not send us] a single le[tt]er.

[Moreover, from the month of Tammuz], ¹⁹year 14 of King Darius and until this day we [are wearing] sackclot[h and fasting; our wives are made as widow(s)]; ²⁰(we) do not anoint (ourselves) with oil and do not drink wine.

[Moreover, fr]om that t[im]e and until t[his day, year 17 of King Darius] ²¹they do not make meal-offering, incense, and holocaust in that Temple.

Now, [your servants Jedaniah and his colleagues *the priests of YHW*] ²²and the Jews, all of them citizens of Elephantine, say thus: If it please our l[or]d, take [thought of that Temple to (re)build it since they do not] ²³let us (re)build it. Regard your obligees and your friends who are here [in Egypt. Let a letter be sent from you to them] ²⁴about the Temple of YHW the God to (re)build it in Elephantine the fortress just [as it was formerly built.

And] ²⁵we shall offer ²⁴[the meal-offering, the incense] ²⁵and the holocaust on the altar of YHW the God in your name and we shall pr[ay for you at all times – we and our wives and our children] ²⁶and the Jews, all of them who are here. If you do thus until that Temple be (re)bu[ilt, you will have a merit before YHW the God] **VERSO** ²⁷of Heaven more than a person who offers him holocaust and sacrifices worth silver, one-thousand talents. Because [of this we have sent (and) informed *our lord*].

[Moreover], ²⁸we sent in our name ²⁷[all] ²⁸the(se) words (in) one letter to Delaiah and Shelemiah s[ons of Sanballat governor of Samaria.

Moreover], ²⁹Arsames did not know ²⁸[about this], ²⁹any (of it) which was done to us.

On the 20th of Marḥeshvan, year 14 [+ 3 of King Darius].

עתירה לשיקום המקדש.
(טיוטה שנייה)

פנים

¹אל א[דוננו בגוהי עבדיך ידני]ה[ה]כוה[ן] וחבריו הכוהנים אשר ביב הבירה והיהודים כולם. שלום אדוננו ²אלוהי [ה]שמ[ים] ישאל בכל עת. לרחמים י[ת]נ[ך] לפני ד[ריוש] המלך ובני הבית יותר מאשר עתה וחיים ³ארוכים יתן לך ושמח ובריא ה[י]ה בכל עת.

עתה, עב[ד]ך ידניה[ן] וחבריו הכוהנים והיהודים כן אומרים: בחודש תמוז ⁴שנת 14 (ל)דריוש המלך, כאשר ארשם יצא והלך [אל] המלך, [אזי כומרי חנוב האל אשר ביב] ⁵הבירה כסף ונכסים נתנו לוידרנג הקצין אשר פה היה לא[מר]: מקדש יהו האל אשר ביב הבירה ⁶יסירו משם. (כך) וידרנג ההוא הרשע איגרת שלח אל נ[פי]ן בנו א[שר שר-חיל היה בסון הבירה לאמר: מקדש] ⁷יהו האל אשר ביב הבירה ינתצו. אחר (כך) נפין ההוא נהג את המצר[ים] עם חיל אחר. באו לבירת יב עם] ⁸כלי-זינם, פרצו למקדש ההוא, ניתצוהו עד הארץ ועמודי [ה]א[בן] שהיו שם שברו אותם. אף היה: ⁹שערים גדולים 5 בנויים אבן גזית, אשר היו במקדש ההוא, [ניתצו. ודלתותיהם (ה)עומדות וצירי הדלתות] ¹⁰ההם (של) נחשת וגג המקדש ההוא, הכל עצי ארז, עם ש[אר האבזורים ו(כל דבר) אחר אשר היה שם (את) הכל] ¹¹באש שרפו. ומזרקי הזהב והכסף והד[ב]רים א[שר היו במקדש ההוא (את) הכל לקחו, לעצמם] ¹²עשו (=נטלו).

ומיום מלכי מצרים אבותינו בנו (את) המקדש ההוא ביב [ה]ב[ירה] וכאשר כנבוזי נכנס למצרים (את) המקדש] ¹³ההוא מצא בנוי ומקדשי אלוהי[ן] המצרים (את) [הכ]ל [מיגר]ו ואיש ד[בר] במקדש ההוא לא חיבל.

וכאשר כך] ¹⁴נעשה, אנחנו עם נשינו ובנינו שקים לובשים היינו צ[מ]ים ומתפללים ליהו אדון השמים אשר] ¹⁵הראנו בוידרנג ההוא. הכלבים הוציאו (את) כבליו מרגליו וכ[ל] (ה)נכסים אשר רכש אבדו וכל גבר אשר] ¹⁶ביקש רע למקדש ההוא כולם נהרגו וראינו בהם.

אף [לפני זה, בעת אשר זאת הרעה נעשתה] ¹⁷לנו, איגרת על זה שלחנו. שלחנו אל אדוננו, א[ף] אל יהוחנן הכוהן הגדול וחבריו הכוהנים אשר בירושלים] ¹⁸ואל אוסתן, אחיו של ענני, וחורי יהודה. איג[ר]ת אחת [לא שלחו אלינו.

אף מחודש תמוז] ¹⁹שנת 14 (ל)דריוש המלך ועד היום הזה אנחנו שקי[ם] לובשים וצמים, הנשים שלנו כאלמנה עשויות], ²⁰(ב)שמן אין סכים ויין אין שותים.

[אף מ]ן [ה]זמן ההוא ועד [היום] (ה)ז[מן] ה שנת 17 (ל)דריוש המלך] ²¹מנחה, לבונה ועולה אין עושים במקדש ההוא.

עתה, עבדיך ידניה וחבריו כוהני יהו] ²²והיהודים כולם בעלי יב כן אומרים: אם על אדו[ן]נו טוב הת[עשת] למקדש ההוא לבנותו באשר אין] ²³מניחים לנו לבנותו. ראה (את) בעלי טובתך ואוהביך אשר פה [במצרים. איגרת ממך תישלח אליהם] ²⁴על (דבר) מקדש יהו האל לבנותו ביב הבירה כפי] אשר בנוי היה לפנים.

ו(את) המנחה, הלבונה] ²⁵והעולה נקריב על מזבח יהו האל בשמך ונתפל[ל] בערך בכל עת, אנחנו ונשינו ובנינו] ²⁶והיהודים כולם אשר פה. אם כן תעשה עד אשר המקדש ההוא ייב[נה] וצדקה תהיה לך לפני יהו אלוהי] אחר ²⁷השמים (יותר) מגבר אשר יקריב לו עולה וזבחים דמי כסף כיכרות אלף. על] זה שלחנו (ו)הודענו אל אדוננו.

אף כל] ²⁸הדברים (ב)איגרת אחת בשמנו שלחנו אל דליה ושלמיה ב[ני] סנבלט פחת שומרון.

אף בזה] ²⁹הכל אשר נעשה לנו ארשם לא ידע.

ב־20 למרחשון שנת 7] 1 (ל)דריוש המלך].

← 31.7cm → 195cm

A4.8 Recto C31

על פניו של המסמך נכתב בשפה העברית טקסט המפרט את תוכן המסמך ואת המטרות שהוצגו בו. הטקסט מורכב משלושה חלקים עיקריים: תיאור המטרות, תיאור התוכנית והמטרות שהוצגו, ותיאור התוצאות שהושגו. הטקסט נכתב בשפה פורמלית ומדויקת, ונראה כי מדובר במסמך רשמי או אקדמי.

הטקסט מתחיל בתיאור המטרות, ומפרט את המטרות שהוצגו. לאחר מכן, מתוארת התוכנית והמטרות שהוצגו, ונפרט את התוצאות שהושגו. הטקסט מסתיים בתיאור התוצאות שהושגו, ומפרט את המטרות שהוצגו.

הטקסט נכתב בשפה פורמלית ומדויקת, ונראה כי מדובר במסמך רשמי או אקדמי. הטקסט מתחיל בתיאור המטרות, ומפרט את המטרות שהוצגו. לאחר מכן, מתוארת התוכנית והמטרות שהוצגו, ונפרט את התוצאות שהושגו. הטקסט מסתיים בתיאור התוצאות שהושגו, ומפרט את המטרות שהוצגו.

A
1.1cm
B
2.4cm
C
2.0cm
D
1.35cm
E
2.3cm
F
2.3cm
G
2.3cm
H
2.3cm
I
2.25cm
J
2.25cm
K
1.35cm
L
2.2cm
M
2.15cm
N
2.1cm
O
2.05cm
P
2.0cm
Q
1.95cm
R
2.0cm
S
1.95cm
T
1.9cm
U
1.85cm
V
1.8cm
W
1.75cm
X
1.7cm
Y
1.65cm
Z
1.6cm
AA
1.55cm
AB
1.5cm
AC
1.45cm
AD
1.4cm
AE
1.35cm
AF
1.3cm
AG
1.25cm
AH
1.2cm
AI
1.15cm
AJ
1.1cm
AK
1.05cm
AL
1.0cm
AM
0.95cm
AN
0.9cm
AO
0.85cm
AP
0.8cm
AQ
0.75cm
AR
0.7cm
AS
0.65cm
AT
0.6cm
AU
0.55cm
AV
0.5cm
AW
0.45cm
AX
0.4cm
AY
0.35cm
AZ
0.3cm
AA
0.25cm
AB
0.2cm
AC
0.15cm
AD
0.1cm
AE
0.05cm

שנייה מן רובו ויבטח את אגף השמאל של המסמך. המטרות שהוצגו במסמך זה הן: תיאור המטרות, תיאור התוכנית והמטרות שהוצגו, ותיאור התוצאות שהושגו. המטרות שהוצגו במסמך זה הן: תיאור המטרות, תיאור התוכנית והמטרות שהוצגו, ותיאור התוצאות שהושגו.

קאולי 31 (Sachau Plate 3) A4.8 Cowley 31

RECTO

1. אל מ[ראן בגוהי עבדיך ידני]ה כה[נא וכנותה כהניא זי ביב בירתא ויהודיא כלא שלם מראן]
2. אלה שמ[יא] ישאל בכל עדן לרחמן י[שי]מנך קדם ד[ר]יוהוש[ן] מלכא ובני ביתא יתיר מן זי כען וחין]
3. אריכן ינתן לך וחדה ושריר הוי בכל עדן כעת עב[ד]ך ידניה[ן] וכנותה כהניא ויהודיא כן אמרן בירח תמוז]
4. שנת ר\/// דריוהוש מלכא כזי ארשם נפק ואזל [על] מלכא [אדין כמריא זי חנוב אלהא זי ביב]
5. בירתא כסף ונכסין יהבו לוידרנג פרתרכא זי תנה הוה ל[ם] אגורא זי יהו אלהא זי ביב בירתא]
6. יהעדו מן תמה וידרנג זך לחיא אגרת שלח על נ[פי]ן ברה זי רבחיל הוה בסון בירתא לאמר אגורא]
7. זי יהו אלהא זי ביב בירתא ינדשו אחר נפין זך דבר מצר[יא] עם חילא אחרנן אתו לבירת יב עם]
8. זניהום עלו באגורא זך נדשוהי עד ארעא ועמודיא זי א[בנא] זי הוה תמה תברו המו אף הוה]
9. תרען רברבן /// // בנין פסלה זי אבן זי הוה באגורא זך [נדשו ודשיהום קימן וציריהום זי דשיא]
10. אלך נחש ומטלל אגורא זך כלא עקה זי ארז עם ש[ירית] אשרנא ואחרן זי תמה הוה כלא]
11. באשתא שרפו ומזרקיא זי זהבא וזי כספא ומ[נ]דעמתא זי הוה באגורא זך כלא לקחו לנפשהום]
12. עבדו ומן יום מלכי מצרין אבהין בנו אגורא זך ביב ב[ירתא] וכזי כנבוזי על למצרין אגורא]
13. זך בנה השכח ואגורי אלה[י] מצריא [כ]ל[א] מגרו[ן] ואיש מנד[ע]ם באגורא זך לא חבל וכזי כזנה]
14. עביד אנחנה עם נשין ובנין שקקן לבשן הוין צי[מ]ן ומצלין ליהו מרא שמיא זי]
15. חוינא בוידרנג זך כלביא הנפקו כבלוהי מן רגלוהי וכל נכסן זי קנה אבדו וכל גבר זי]
16. בעה באיש לאגורא זך כלא קטילו וחזין בהום אף [קדמת זנה בעדן זי זא באישתא עביד]
17. לן אגרה על זנה שלחן שלחן על מראן א[ף] על יהוחנן [כהנא רבא וכנותה כהניא זי בירושלם]
18. ועל אוסתן אחוהי זי ענני וחרי יהוד אג[ר]ה חדה [לא] שלחו עלין אף מן ירח תמוז]
19. שנת ר\/// דריוהוש מלכא ועד זנה יומא אנחנה שקקן [לבשן וצימן נשיא זילן כארמלה עבידן]
20. משח לא משחן וחמר לא שתין [אף מ]ן זך ע[ד]נא ועד זנה יומא שנת ר\/// דריוהוש מלכא]
21. מנחה לבונה ועלוה לא עבדן באגורא זך כען [עבדיך ידניה וכנותה כהניא זי יהו]
22. ויהודיא כלא בעלי יב כן אמרן הן על מר[א]ן טב את[עשת] על אגורא זך למבניה בזי לא]
23. שבקן לן למבניה חזי בעלי טבתך ורחמיך זי תנה [במצרין אגרה מנך ישתלח עליהום]
24. על אגורא זי יהו אלהא למבניה ביב בירתא לקבל [זי בנה הוה לקדמן ומנחתא לבונתא]
25. ועלותא נקרב על מדבחא זי יהו אלהא בשמך ונצל[ה] עליך בכל עדן אנחנה ונשין ובנין]
26. ויהודיא כלא זי תנה הן כן תעבד זי עד אגורא זך יתב[נה] וצדקה יהוה לך קדם יהו אלה[ה]

VERSO

27. שמיא מן גבר זי יקרב לה עלוה ודבחן דמי כסף כנכרן אלף על [זנה שלחן הודען על מראן אף כלא]
28. בכלה מליא אגרה חדה בשמן שלחן על דליה ושלמיה ב[ני] סנאבלט פחת שמרין אף בזנה]
29. כלא זי עביד לן ארשם לא ידע בר למרחשון שנת ר\/// דריוהוש מלכא]

Request for Letter of Recommendation (First Draft)
November 25, 407 B.C.E.

RECTO

¹To our lord Bagohi governor of Judah, your servants Jedaniah and his colleagues the priests who are in Elephantine the fortress.

²May the God of Heaven seek after ¹the welfare ²of our lord abundantly at all times, and grant you favor before King Darius ³and the princes a thousand times more than now, and give you long life, and may you be happy and strong at all times.

⁴Now, your servant Jedaniah and his colleagues say thus: In the month of Tammuz, year 14 of King Darius, when Arsames ⁵had departed and gone to the king, the priests of Khnub ^{the god} who are in Elephantine the fortress, in agreement with Vidranga who ⁶was ⁵Chief here, (said), ⁶saying, "Let them remove from there the Temple of YHW the God which is in Elephantine the fortress". Then, that Vidranga, ⁷the wicked, sent a letter to Naphaina his son, who was garrison commander in Syene the fortress, saying, ⁸"Let them demolish ⁷the Temple which is in Elephantine ⁸the fortress". Then, Naphaina led the Egyptians with the other troops. They came to the fortress of Elephantine with their weapons, ⁹broke into that Temple, demolished it to the ground, and the stone pillars which were there — they smashed them. Moreover, it happened (that) ¹⁰they demolished 5 stone ⁹gateways, ¹⁰built of hewn stone, which were in that Temple. And their standing doors, and ¹¹the bronze ¹⁰hinges ¹¹of those doors, and the cedarwood roof — all of (these) which, with the rest of the FITTINGS and other (things), which ¹²were ¹¹there — ¹²all (of these) they burned with fire. But the gold and silver basins and (other) things which were in that Temple — all (of these) ^{they} took ¹³ and made their own.

And during the days of the king(s) of Egypt our fathers had build that Temple in Elephantine the fortress and when Cambyses entered Eg^{ypt} ¹⁴he found that Temple built. And they overthrew the temples of the gods of Egypt, all (of them), but one did not damage anything in that Temple.

¹⁵And when this had been done (to us), we with our wives and our children were wearing sackcloth and fasting and praying to YHW the Lord of Heaven ¹⁶who let us gloat over that Vidranga. The DOGS removed the fetter from his feet and all goods which he had acquired were lost. And all persons ¹⁷who sought evil for that Temple, all (of them), were killed and we gazed upon them.

Moreover, before this — at the time that this ev^{il} VERSO ¹⁸was done to us — we sent a letter (to) our lord, and to Jehohanan the High Priest and his colleagues the priests who are in Jerusalem, and to Ostan^{the}es' brother ¹⁹of Anani and the nobles of the Jews. They did not send us a single letter.

Moreover, from the month of Tammuz, year 14 of King Darius ²⁰and un^{til} this day we are wearing sackcloth and fasting; our wives are made as widow(s); (we) do not anoint (ourselves) with oil ²¹and do not drink wine.

Moreover, from that (time) and until (this) day, year 17 of King Darius ²²they did not make ²¹meal-offering and ince[n]se and holocaust ²²in that Temple.

Now, your servants Jedaniah and his colleagues and the Jews, all (of them) citizens of Elephantine, sa^y thus: ²³If it please our lord, take thought of that Temple to (re)build (it) since they do not let us (re)build it. Regard ²⁴your ²³ob^{lig}ees and your friends ^{who are} here in Egypt. Let a letter be sent from you to them about the Temple of YHW the God ²⁵to (re)build it in Elephantine the fortress just as it was formerly built. And they will offer the meal-offering and the incense, and the holocaust ²⁶on the altar of YHW the God in your name and we shall pray for you at all times — we and our wives and our children and the Jews, ²⁷all (of them) who are here. If they do thus until that Temple be (re)built, you will have a merit before YHW the God of ²⁸Heaven more than a person who offers him holocaust and sacrifices (whose) worth is as the worth of silver, 1 thousand talents and [[about]] gold. Because of this ²⁹we have sent (and) informed (you).

Moreover, we sent all the(se) words in one letter to Delaiah and Shelemiah sons of Sanballat ^{er}govnor of Samaria.

³⁰Moreover, Arsames did not know about this which was done ^{at all} to us.

On the 20th of Marheshvan, year 17 of King Darius.

עתירה לשיקום המקדש
(טיוטה ראשונה)

פנים

¹ אל אדוננו בגוהי פחת יהודה, עבדיך ידניו וחבריו הכוהנים אשר ביב הבירה. שלום ² אדוננו אלוהי השמים ישאל הרבה בכל עת ולרחמים יתנך לפני דריוש המלך ³ ובני הבית יותר מאשר עתה אלף מונים, וחיים ארוכים יתן לך. ושמח ובריא היה בכל עת. ⁴ עתה, עבדך ידניה וחבריו כן אומרים: בחודש תמוז שנת 14 לדריוש המלך, כאשר ארשם ⁵ יצא והלך אל המלך, כמרי חנוב ^{האל} אשר ביב הבירה, בעצה אחת עם וידרנג, אשר קצין פה ⁶ היה, (אמרו) לאמר: מקדש יהו האל אשר ביב הבירה יסירו משם. אחר (כך) וידרנג ההוא, ⁷ הרשע, אגרת שלח אל נפין בנו אשר היה שר-חיל בסון הבירה לאמר: המקדש אשר ביב ⁸ הבירה ינתצו. אחר (כך) נפין נהג את המצרים עם החיל(ים) האחרים. באו לבירת יב עם תליהם, ⁹ פרצו אל המקדש ההוא, נתצוהו עד הארץ ועמודי האבן אשר היו שם ^{אותם} שברו. אף היה: שערי ¹⁰ אבן 5 בנויים אבן גזית אשר היו במקדש ההוא נתצו. ודלתותיהם (ה) עומדות וצירי ¹¹ הדלתות ההן נחושת והגג ^{של} עצי ארז - הכל אשר עם שאר האבזרים ו(כל דבר) אחר אשר שם ¹² היה (את) הכל באש שרפו. ומזרקי הזהב ו(ה) כסף והדברים אשר היו במקדש ההוא (את) הכל לקחו ¹³ ולעצמם עשו (=נטלו).

ומימי מלך מצרים אבותינו בנו (את) המקדש ההוא ביב הבירה, וכאשר כנבוזי נכנס למצרים ¹⁴ (את) המקדש ההוא בנוי מצאו, ומקדשי אלהי מצרים (את) הכל מיגרו ואיש דבר במקדש ההוא לא חיבל.

¹⁵ וכאשר כך נעשה, אנחנו עם נשינו ובנינו שקים לובשים היינו וצמים ומתפללים ליהו אדון השמים ¹⁶ שהראנו בוידרנג ההוא. הכלבים הוציאו את הכבל מרגליו וכל נכסים אשר רכש אבדו וכל (ה) גברים ¹⁷ אשר ביקשו (את) רעת המקדש ההוא כול(ם) נהרגו וראינו בהם.

אף לפני זה, בעת אשר זאת הרעה ^{אחור} ¹⁸ נעשתה לנו אגרת שלחנו (אל) אדוננו ואל יהוחנן הכוהן הגדול וחבריו הכוהנים אשר בירושלים ואל אוסתן אחיו ¹⁹ של ענני וחורי היהודים. אגרת אחת לא שלחו אלינו.

אף מחודש תמוז שנת 14 לדריוש המלך ²⁰ ועד זה היום אנחנו שקים לובשים וצמים, והנשים שלנו כאלמנה עשויות, (ב) שמן אין סכים ²¹ ויין אין שותים. אף מן (העת) ההיא ועד יום שנת 17 (ל)דריוש המלך מנחה ולבון[נ]ה ועולה ²² לא עשו במקדש ההוא.

עתה, עבדיך ידניה וחבריו והיהודים כול(ם) בעלי יב כן אומרים: ²³ אם על אדוננו טוב, התעשת למקדש ההוא לבנות (אותו) באשר אין מניחים לנו לבנותו. ראה (את) בעלי ²⁴ טובתך ואוהבך ^{אשר} פה במצרים. אגרת ממך תישלח אליהם על (דבר) מקדש יהו האל ²⁵ לבנותו ביב הבירה כפי אשר בנוי היה לפנינו. ו(את) המנחה ו(את) הלבונה ו(את) העולה יקריבו ²⁶ על מזבח יהו האל בשמך, ונתפלל בעדך בכל עת, אנחנו ונשינו ובנינו והיהודים ²⁷ כול(ם) אשר פה. אם כן עשו (=תעשה) עד אשר המקדש ההוא יבנה וצדקה תהיה לך לפני יהו אלהי ²⁸ השמים (יותר) מגבר אשר יקריב לו עולה וזבחים דמי(ה)ם כדמי כסף, ככרים 1 אלף ו[[על]] זהב. על (דבר) זה ²⁹ שלחנו הודענו.

אף כל הדברים באגרת אחת שלחנו אל דליה ושלמיה בני סנבלט פחת שומרון.

³⁰ אף בזה אשר נעשה לנו ארשם לא ידע.

ב-20 למרחשון שנת 17 (ל)דריוש המלך.

Alexander, "Epistolography", 158-60, 162, 164, 166-67; Dion, "Lettre", 529-33, 539-40, 547-54; Dion, "Family Letter", 60; Fitzmyer, "Epistolography", 186, 188-90, 192, 194; Grelot, *Documents*, 406 ff; Muffs, *Studies*, 202; Naveh "Aramaic Script", 32; Porten, *Archives*, 20, 29, 34, 44ff, 70, 76, 87, 102, 109ff, 122, 146, 159, 185f, 201, 251, 262, 278, 284ff, 293f, 311ff; Porten, "Jedaniah I", 165-71; Verger, *Ricerche*, 13ff, 53, 65, 68, 74, 76, 147, 153.

קאולי 30 (Sachau Plates 1-2) A4.7 Cowley 30

RECTO

1. אל מראן בגוהי פחת יהוד עבדיך ידניה וכנותה כהניא זי ביב בירתא שלם
2. מראן אלה שמיא ישאל שגיא בכל עדן ולרחמן ישימנך קדם דריוהוש מלכא
3. ובני ביתא יתיר מן זי כען חד אלף וחין אריכן ינתן לך וחדה ושריר הוי בכל עדן
4. כען עבדך ידניה וכנותה כן אמרן בירח תמוז שנת ׀ ׀ ׀ ׀ דריוהוש מלכא כזי ארשם
5. נפק ואזל על מלכא כמריא זי חנוב זי ביב בירתא המונית עם וידרנג זי פרתרך תנה
6. הוה לם אגורא זי יהו אלהא זי ביב בירתא יהעדו מן תמה אחר וידרנג זך
7. לחיא אגרת שלח על נפין ברה זי רבחיל הוה בסון בירתא לאמר אגורא זי ביב
8. בירתא ינדשו אחר נפין דבר מצריא עם חילא אחרנן אתו לבירת יב עם תליהם
9. עלו באגורא זך נדשוהי עד ארעא ועמודיא זי אבנא זי הוו תמה תברו אף הוה תרען
10. זי אבן ׀ ׀ ׀ בנין פסילה זי אבן זי הוו באגורא זך נדשו ודשיהם קימן וציריהם
11. זי דששיא אלך נחש ומטלל עקהן ארז כלא זי עם שירית אשרנא ואחרן זי תמה
12. הוה כלא באשה שרפו ומזרקיא זי זהבא וכסף ומנדעמתא זי הוה באגורא זך כלא לקח
13. ולנפשהום עבדו ומן יומי מלך מצרין אבהין בנו אגורא זך ביב בירתא וכזי כנבוזי על למצר
14. אגורא זך בנה השכחה ואגורי אלהי מצרין כל מגרו ואיש מנדעם באגורא זך לא חבל
15. וכזי כזנה עביד אנחנה עם נשין ובנין שקקן לבשן הוין וצימין ומצלין ליהו מרא שמיא
16. זי החוין בוידרנג זך כלביא הנפקו כבלא מן רגלוהי וכל נכסין זי קנה אבדו וכל גברין
17. זי בעו באיש לאגורא זך כל קטילו וחזין בהום אף קדמת זנה בעדן זי זא באיש

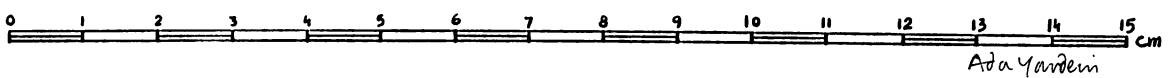
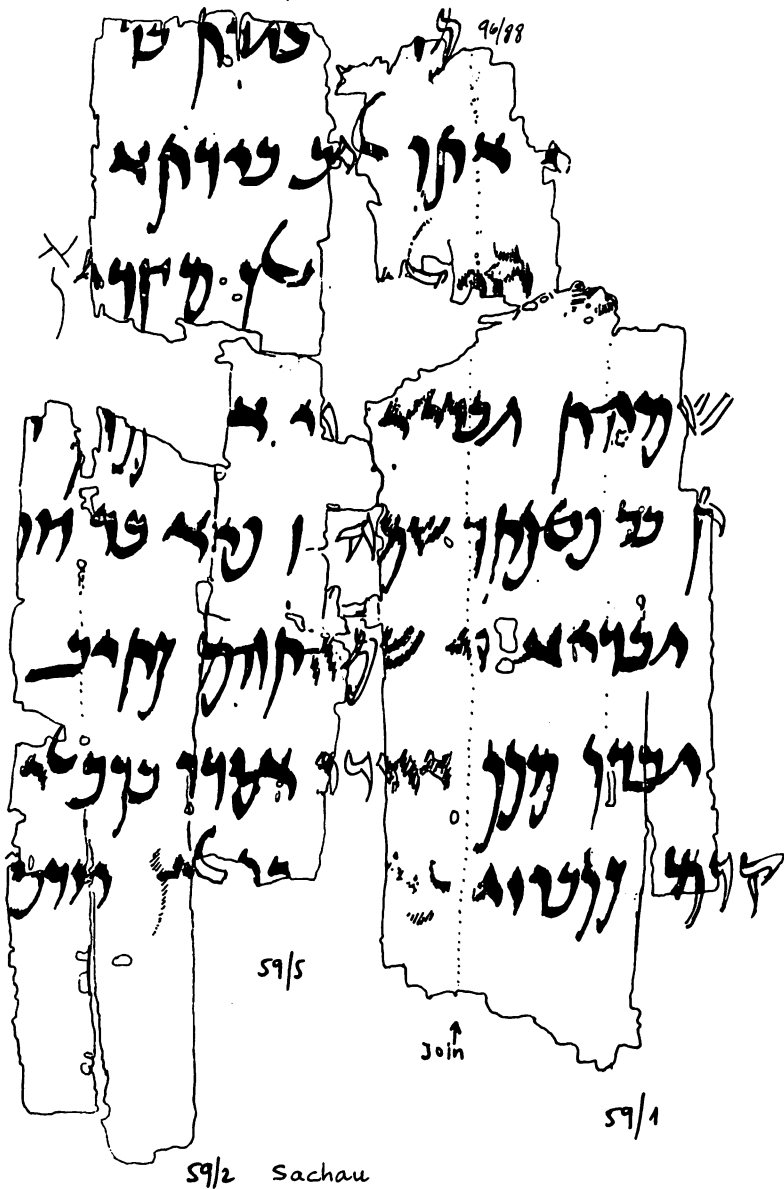
VERSO

18. עביד לן אגרה שלחן מראן ועל יהוחנן כהנא רבא וכנותה כהניא זי בירושלם ועל אוסתן אחוה
19. זי ענני וחרי יהודיא אגרה חדה לא שלחו עלין אף מן ירח תמוז שנת ׀ ׀ ׀ דריוהוש מלכא
20. ועזנה יומא אנחנה שקקן לבשן וצימין נשיא זילן כארמלה עבידין משח לא משחין
21. וחמר לא שתין אף מן זכי ועד יום שנת ׀ ׀ ׀ דריוהוש מלכא מנחה ולבו[נ]ה ועלוה
22. לא עבדו באגורא זך כען עבדיך ידניה וכנותה ויהודיא כל בעלי יב כן אמר
23. הן על מראן טב אתעשת על אגורא זך למבנה בזי לא שבקן לן למבניה חזי בעלי
24. טבתך ורחמיך תנה במצרין אגרה מנך ישתלח עליהום על אגורא זי יהו אלהא
25. למבניה ביב בירתא לקבל זי בנה הוה קדמין ומחתא ולבונתא ועלותא ייקרבון
26. על מדבחה זי יהו אלהא בשמך ונצלה עליך בכל עדן אנחנה ונשין ובנין ויהודיא
27. כל זי תנה הן כן עבדו עד זי אגורא זך יתבנה וצדקה יהוה לך קדם יהו אלה
28. שמיא מן גבר זי יקרב לה עלוה ודבחן דמן כדמי כסף כנכרין ולף ועל זהב על זנה
29. שלחן הודען אף כלא מליא באגרה חדה שלחן על דליה ושלמיה בני סנבלט פת שמרין
30. אף בזנה זי עביד לן ארשם לא ידע בר למרחשון שנת ׀ ׀ ׀ דריוהוש מלכא

Sachau 61/12

Sachau 59/6

A4.6 Cowley 68,12 + 66,3 + No 88 of 96 Frags. + Cowley 66,6+1+5+2
קאולי 2+5+1+6,66+96/88+3,66+12,68

RECTO

1. עבדיך ·]
2. בי ·]
3. ארת]
4. בלב ·]
5. כל דָּ]
6. כל דָּ]
(כ־ 3 שורות חסרות)
10.] מ · [בגדת בר]
11.] י אתו ליב בירתא]
12.] ·· חיל [·לך מצרי] אָ
13.] שמהת גבריא [ז] י א[··] ··
14.] ת בר פטנתר שמ[ה] | פיא בר חו] שמה |
15.] גבריא זי ש[מ]התהם כתיב]
16.] גברן מגן אח[ד]ו אסרו בכבלין]
17.] ק[דם כנבוזי ·· [·· לי ·· חָם]

Fragmentary Letter re Egyptians Imprisoned
Ca. 410 B.C.E.

RECTO (WRITING PARALLEL TO FIBERS)

¹Your servants [...] ²...[...]³Arta[...] ⁴...[...]⁵all/every [...] ⁶all/every [...]

(CA. 3 LINES MISSING)

¹⁰[...] Bagadates son of [...] ¹¹... came to Elephantine the fortress [...] ¹²...] ... (the) force
... Egypt(ian) ... ¹³[... the na]mes of the men [w]ho ... [...] ¹⁴...

1 name[d PN] son of Peteneter,

[1 named] Pia son of Ho[...]

¹⁵the men whose n[am]es are written [...] ¹⁶... men from us they se[i]zed (and) bound in chains of
... ¹⁷... [be]fore Cambyses ....

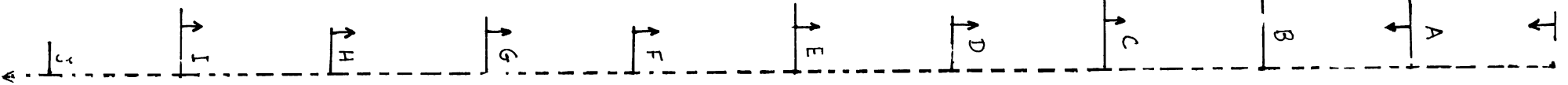
אגרת מקוטעת אודות מעצר מצרים

¹עבדיך [...] ² [...] ³ארת [...] ⁴ [...] ⁵כל [...] ⁶כל [...] ⁷ [...] ⁸ [...] ⁹ [...] ¹⁰ [...] בגדת בן
[...] ¹¹ [...] באו ליב הבירה [...] ¹² [...] חיל [...] מצרי]ם [...] ¹³ [...] שמות הגברים [אש]ר [...] ¹⁴ [...]]
... בן פטנתר, (זה) שמ[ו], 1
פיא בן חו] , (זה) שמו, 1
¹⁵ [...] הגברים אשר ש[מ]ותיהם כתוב(ים) [...] ¹⁶ [...] גברים מאתנו אח[ז]ו אסרו בכבלין [...] ¹⁷ [...] לפני
כנבוזי [...] [...] [...] .

A4.5

C21
Verso
↓

אלהינו בראשית דבר
 ויהי ערב ויהי בקר
 ויהי לילה ויהי יום
 והיום הראשון פתח
 האלהים את המים
 אשר על פני הארץ
 והמים נתתם למים
 אשר תחת והמים
 אשר תחת נתתם
 למים אשר על פני
 הארץ והמים אשר
 על פני הארץ נתתם
 למים אשר תחת

	VERSO
[ךָּהפניא זי ביב ב]ירתא	] .11
]ן אנחנה רבין ·	] .12
]ה לא אשתכח ל	] .13
·[יא להיתיה מנח]ה	] .14
] למעבד תמה ליהו א]להא	] .15
]מ·[...·בגו ·לה]	] .16
] להן אתרודן חדה]	] .17
] אשרנא לקחו לנפש]הום עבדו	] .18
]הן על מראן ^{טב} שגיא עשן	] .19
]ךָּ אנחנה מן חילא]	] .20
]הן על]מראן טב יתשים]טעם	] .21
]אנחנה הן על מ]ראן טב	] .22
]ה]גנון למנדעמתא זי א·]	] .23
]אגור]א זי לן זי נדשו ל]מבניה	] .24

VERSO

¹¹[...]דְּהַפְּנִיָּה which are in Elephantine [the] fo[r]tress ... ¹²... we grew/increased [... ¹³...] was not found in [... ¹⁴...] to bring meal-offer[ing ... ¹⁵...] to OFFER there to YHW [the] G[od]... ¹⁶... in which ...[... ¹⁷ ...] but a brazier [... ¹⁸...] the FITTINGS they took (and) [made (them) their] own [...]

¹⁹[I]f it^{please} our Lord, ... much [... ²⁰...] we from/of the garrison [...]

²¹[If it] please our lord, may [an order] be issued [... ²²...] we.

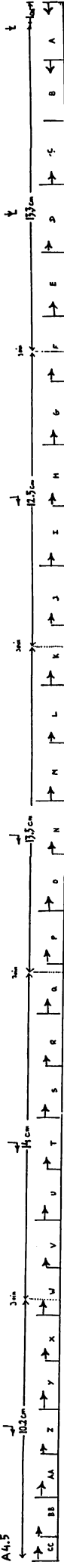
If it [please our] l[ord ... ²³...] they [*pro*]tect the things which[...²⁴...] to [*build*] our [*Temp*]le which they demolished.

אחור

¹¹[...] אשר ביב [ה]ב[ירה] ...¹²... אנחנו גידלנו/גדלים ... [...¹³...] לא נמצא
 [...]...¹⁴...] להביא מנח]ה [...¹⁵...] לעשות שם ליהו [ה]א[ל]...¹⁶... בתוך [...]...¹⁷... אך אח
 ...[אחת [...¹⁸...] אבזרים לקחו (ו)לעצמ]ם עשו (=נטלו) ...
¹⁹א[א]ם על אדוננו מאור/הרבה ...²⁰... אנחנו מן החיל]...²¹...
 אם על] אדוננו טוב יושם [צו...²²...] אנחנו.
 אם על] אדוננו טוב...²³... [י]גנו (ע)ל הדברים אשר...²⁴...ה[מקדש] שלנו אשר נתצו
 ל]בנותו...

Dion, "Types", 569; Dion, "Lettre", 547, 550-52, 563, 567; Fitzmyer, "Epistolography", 186; Grelot, *Documents*, 398ff; Naveh, "Aramaic Script", 35; Porten, *Archives*, 29, 36, 43-53, 132, 201, 278f, 284, 294; Porten, "Jedaniah I", 171-73; Verger, *Ricerche*, 24f, 68.

A 4.5

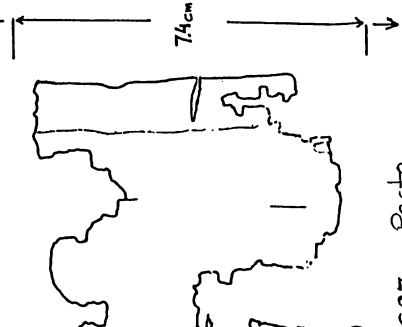
וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע הַיְיָ אֶת-קוֹל יְהוֹנָדָב
 בְּנֵי אִיזַבְבֶּה בְּעֹדוֹתָא דְּמִלְחָמָא
 וְיִשְׁמַע אֶת-קוֹל יְהוֹנָדָב בְּנֵי
 אִיזַבְבֶּה בְּעֹדוֹתָא דְּמִלְחָמָא וְיִשְׁמַע

אֶת-קוֹל יְהוֹנָדָב בְּנֵי אִיזַבְבֶּה
 בְּעֹדוֹתָא דְּמִלְחָמָא וְיִשְׁמַע אֶת-קוֹל
 יְהוֹנָדָב בְּנֵי אִיזַבְבֶּה בְּעֹדוֹתָא דְּמִלְחָמָא

Arch. Yardeni

C 27 Recto

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע הַיְיָ אֶת-קוֹל יְהוֹנָדָב
 בְּנֵי אִיזַבְבֶּה בְּעֹדוֹתָא דְּמִלְחָמָא

C 27 Recto

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע הַיְיָ אֶת-קוֹל יְהוֹנָדָב
 בְּנֵי אִיזַבְבֶּה בְּעֹדוֹתָא דְּמִלְחָמָא

Arch. Yardeni

A4.5 Cowley 27 (Strasbourg P. Aram. 2 = Sachau Plate 75) קאולי 27

RECTO

- טור 1
1. [תגנן] אנחנה רבין דגלן זי מצריא מרדו אנחנה מנטרתן לא שבקן
  2. אמנדעם מחבל לא אשתכח לן בשנת [מל] כא כזי מראן ארשם
  3. אזל על מלכא זנה דושכרתא זי כמריא זי חנוב אלהאן [עבד] ו ביב בירתא
  4. המונית עם וידרנג זי פרתרן תנה הוה כספ ונכסן יהבו לה איתי קצת
  5. מן יודנא זי מלכא זי ביב בירתא נדשו ושוור חד בנ[ו] ב[מנציעת בירת יב
- טור 2
6. וכען שורא זך בנה במנציעת בירתא איתי באר חדה זי בניה
  7. בג[ו] ב[ני]רתא ומין לא חסרה להשקיא חילא כזי [הן] הנדין יהוון
  8. בכרא [ז]ך מיא שתין כמריא זי חנוב אלך ברא זך סכרו[ן] הן אוד
  9. יתעבד מן דיניא תיפתיא גושכיא זי ממנין במדינת תשטרס
  10. יתי[דע] למראן לקבל זנה זי אנחנה אמרן אף פרישן אנחנה

Draft Petition for Reconstruction of Temple (?)

410 B.C.E. or slightly later

RECTO COLUMN 1

(CA. 3 LINES MISSING)

¹...we grew/increased, detachments of the Egyptians rebelled. We did not leave our posts
²(ERASURE: and anything of) damage was not found in us.

In year 14 of [Ki]ng Darius, when our lord Arsames ³went to the king, this is the evil act which the priests of Khnub the god [di]d in Elephantine the fortress ⁴in agreement with Vidranga who was Chief here: They gave him silver and goods. There is part ⁵of the royal BARLEY-HOUSE which is in Elephantine the fortress – they demolished (it) and buil[t] a wall [in] the midst of the fortress of Elephantine....

(AT LEAST 3 LINES MISSING)

COLUMN 2

(CA. 3 LINES MISSING)

⁶And now, that wall (stands) built in the midst of the fortress.

There is a well which was built ⁷with[in] the f[or]tress and (which) did not lack water to give the garrison drink so that whenever they would be GARRISONED (there) ⁸they would drink the water in [th]at well. Those priests of Khnub stopped up that well.

If inquiry ⁹be made of the judges, police and hearers who are appointed in the province of Tshetres, ¹⁰it would be [known] to our lord in accordance with this which we say.

Moreover, we are separated ....

(CA. 3 LINES ARE MISSING)

טיוטת עתירה לשיקום המקדש(?)

פנים

טור 1

(כש'לש שורות חסרות)

¹[...] אנחנו גידלנו/גדלים, דגלים של המצרים מרדו. אנחנו משמרתנו לא עזבנו ²ודבר חבלה לא נמצא בנו.

בשנת 14 (ל)דריוש ה[מלך], כאשר אדוננו ארשם ³הלך אל המלך, זהו הפשע אשר כמרי חנוב האל [עש]ו ביב הבירה ⁴בעצה אחת עם וידרנג אשר קצין היה פה: כסף ונכסים נתנו לו. יש חלק ⁵מבית השעורים אשר למלך אשר ביב הבירה – (הם) נתצו (אותו) וקיר אחד בנ[ו] ב[אמצע בירת יב...]

(כש'לש שורות המדווחות על חורבן המקדש חסרות)

טור 2

(כש'לש שורות המדווחות על חורבן המקדש חסרות)

⁶ועתה, הקיר ההוא בנוי באמצע הבירה. יש באר אחת אשר בנויה ⁷בתו[ך] הב[י]רה ומים לא חסרה להשקות את החיל (די) שאם יתבצרו, ⁸בבאר [ההי]א מים יהיו שותים. כמרי חנוב ההם (את) הבאר ההיא סתמו.

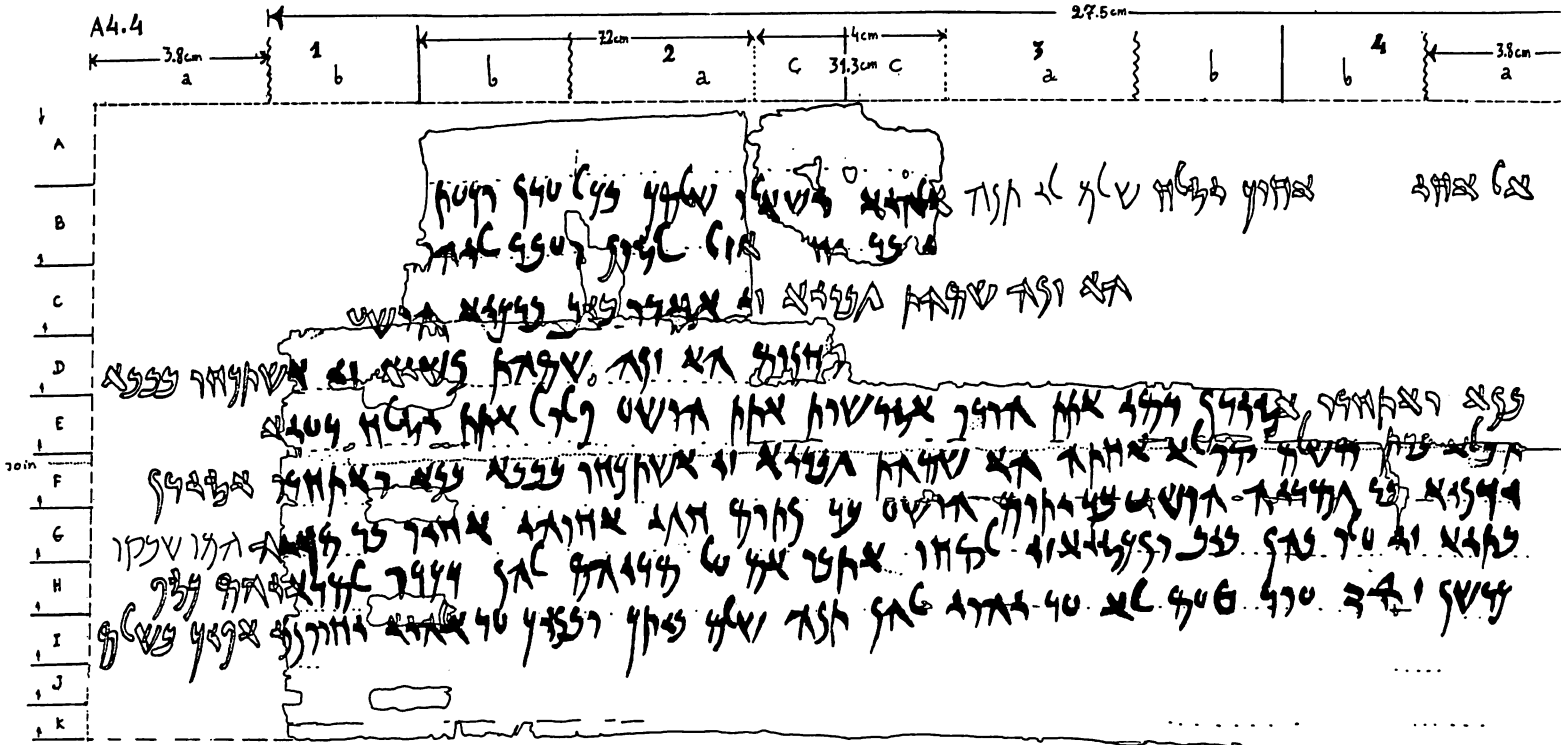
אם חקירה ⁹תיעשה אצל הדיינים, השוטרים והמצותתים אשר ממונים במדינת תשטרס ¹⁰יוו[דע] לאדוננו כפי זה אשר אנחנו אומרים.

אף פרושים אנחנו...

(כש'לש שורות חסרות אולי).

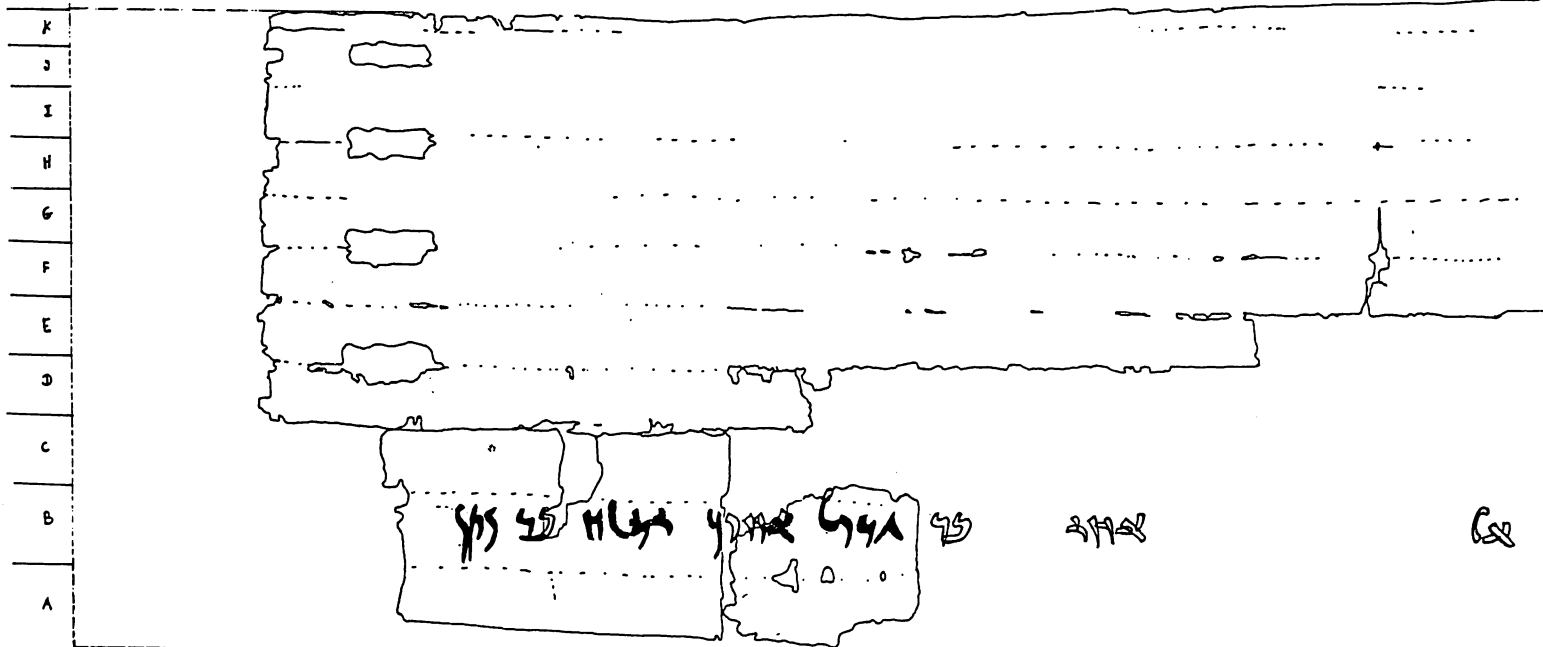

C 34+56

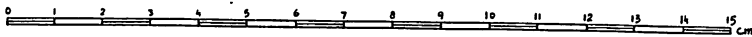

Recto L

Verso J

Ady...em

A4.4 Cowley 56 and 34 (Sachau Plates 37 and 15) קאולי 56 ו-34
(Cowley 56:1-3 = lines 1-3; Cowley 34:1-7 = lines 3-9; Cowley 56:4 = line 10)

RECTO

1. [אל אחי ... אחוך יסלח שלם לי תנה] אלהיא ישאלו שלמך בכל עזן וכעת]
 2.] י בר יה[..] אזל לסון ועבד ליהו-]
 3.] הא זנה שמהת גבריא זי אסירוב[י] ברכיא הוש[ע] •]
 4.] [פחנום הא זנה שמהת נשיא זי א] שתכחו בכבא]
 5.] [בנא ואתחדו א] סירן רמי אתת הודו אסרשות אתת הושע פלול אתת יסלח רעיא]
 6.] תבלא ברת משלם קולא אחתה הא שמהת גבריא זי אשתכחו בכבא בנא ואתחדו [אסירן]
 7.] ידניא בר גמריה הושע בר יתום הושע ברתנם חגי אחוהי אחיו בר מכי [ה המו שבקו]
 8.] 8. בתיא זי עלן בהן ביב ונכסיא זי לקחו אתבו אם על מריהם להן דכרו למרא[יהם כסף]
 9.] 9. כרשן עוד טעם לא עד יהוי להן תנה שלם ביתך ובניך עד אלהיא יחווננ[י אפיך בשלם]

VERSO

10.] אל אחי בר גדול אח[ו]ך יסלח בר נתן

Report of Imprisonment of Jewish Leaders
Last Decade of 5th Century B.C.E.

RECTO

¹[To my brother PN, your brother Islah.

It is well with me here.] May God/the gods seek after your welfare at all times.

And now, [... ²...] PN son of PN went to Syene and did/made ... [... ³...

Behold, these are the names of the men wh[o] were imprisoned in [Ele]phantine: Berechia, Hose[a, ... ⁴...] Pakhnum.

Behold, these are the names of the women who were f[ound at the gate ⁵in Thebes and were seized as p]risoners: Rami wife of Hodo, Isireswet wife of Hosea, Pallul wife of Islah, Reia [wife/daughter of PN,] ⁶Tabla daughter of Meshullam (and) Kavla her sister.

Behold, (these are) the names of the men who were found at the gate in Thebes and were seized [as prisoners:] ⁷Jedania son of Gemariah, Hosea son of Jathom, Hosea son of Nattum (and) Haggai his brother, Ahio son of Micai[ah. *They left*] ⁸the houses into which they had broken in at Elephantine and they surely returned to their owners the goods which they took. However, they mentioned to [their] owners [silver,] ⁹120 karsh. May another decree no more be (delivered) to them here.

Greetings to your house and your children until God/the gods show me [your face in peace.]

¹⁰[To my brother PN son of] Gaddul, your broth[er] Islah son of Nathan. (ADDRESS)

אגרת אודות מאסר מנהיגי היהודים

פנים

¹[אל אחי ... אחיך יסלח.

שלום לי פה.] האלהים ישאלו שלומך בכל עת.

ועתה, [... ²...] בן יח[ו]ן [ה]לך לסון ועשה ליהו. [... ³...

הנה, אלה שמות הגברים א]שר נאסרו ב[י]ב: ברכיא, הוש[ע]... ⁴...] פחנום.

הנה, אלה שמות הנשים אשר נ]מצאו בשער ⁵בנא ונתפשו א]סירות: רמי אשת הודו, אסרשות אשת הושע, פלול אשת יסלח, רעיא [אשת/בת ...], ⁶תבלא בת משלם (ו)קולא אחותה.

הנה שמות הגברים אשר נמצאו בשער בנא ונתפשו [אסירים]: ⁷ידניא בן גמריה, הושע בן יתום, הושע בן נתום, חגי אחיו, אחיו בן מכי[ה. הם עזבו] ⁸(את) הבתים אשר פרצו אליהם ביב והנכסים אשר לקחו השיבו אמנם אל אדוניהם. אך הזכירו לאדונ[יהם כסף] ⁹כרשים 120. עוד צו לא עוד יהי להם פה!

שלום (ל)ביתך ו(ל)בניך עד (ש)האלהים יראונ[י] (את) פניך בשלום.]

אחור

¹⁰[אל אחי ... בן גדול אח[ו]ך יסלח בן נתן.] (כתובת)

A4.3 Cowley 38 (Sachau Plate 12) 38 קאולי 38

RECTO

1. אל מראי ידניה אוריה וכהניא זי יהו אלהא מתן בר ישביה ברכיה בל [ ]
2. עבדך מעוזיה שלם מראי אלה שמיא ישאל שגיא בכל עדן ו[ ] לרחמן הוו קדם
3. אלה שמיא וכעת כזי וידרנג רב חילא מטא לאבוט אסרני עלדבר אבנצרה | זי
4. השכחו גניב ביד רכליא על אחרן צחא וחור עלימי ענני אשתדרו עם וידרנג
5. וחרנופי בטלל אלה שמיא עד שזבוני כען הא אתין תמה עליכם אתם חזו עליהם
6. מה צבו ומלה זי צחא יבעה מנכם אתם קמו קבלהם כן כזי מלה באישה^{חור}
7. לא יהשכחון לכם לכם ידיע זי חנום הו עלין מן זי חנניה במצרין עד כען
8. ומה זי תעבדון לחור לב[ ] כם עבדן [אנ] תם חור עלים חנניה אתם זולו מן בתין

VERSO

9. נכסן לקבל זי ידכם מהשכחה הבו לה לא חסרן הו לכם בזך שלח אנה עליכם הו
10. אמר לי שלח אגרת קדמתי [ ] לו חסרן שגיא^{חור} שים אחרוהי בבית ענני זי תעבדון
11. לה לא יתכסון מן ענני
12. אל מראי ידניה אוריה וכהניא ויהודיא ע[בד] כם מעוזיה בר נתן

Recommendation to Aid Two Benefactors
Late 5th century B.C.E.

RECTO

¹To my lords Jedaniah, Uriah and the priests of YHW the God, Mattan son of Jashobiah (and) Berechiah son of [...]; ²your servant Mauziah.

[May the God of Heaven seek after] the welfare of [my] lords [abundantly at all times and] may you be in favor before ³the God of Heaven.

And now, when Vidranga the garrison commander arrived at Abydos he imprisoned me because of 1 dyer's stone which ⁴they found stolen in the hand of the merchants. Finally, Şeḥa and Ḥor, servants of Anani, intervned with Vidranga ⁵and Ḥornufi, with the help of the God of Heaven, until they rescued me.

Now, behold they are coming there to you. You, look after them. ⁶You, stand by them (in) whatever wish and thing that Şeḥa^{(and) Ḥor} shall seek of you, so that ⁷they shall not find ⁶a bad thing ⁷about you. It is known to you that Khnum is against us since Hananiah has been in Egypt until now. ⁸And whatever you do for Ḥor [y]ou are doing for [...]. Ḥor is a servant of Hananiah. You, lavish from our houses ⁹goods. Give him as much as you can. It is not a loss for you. For that (reason) I am sending (word) to you. He ¹⁰said to me, "Send a letter ahead of me". [...] if there is a great loss, there is backing for it in the house of Anani. Whatever you do ¹¹for him shall not be hidden from Anani.

¹²To my lords Jedaniah, Uriah and the priests, and the Jews; your ser[vant] Mauziah son of Nathan. (ADDRESS)

מכתב המלצה לצחא ולחור

פנים

¹אל אדוני ידניה, אוריה וכהני יהו האל, מתן בן ישביה, ברכיה בן [...] ²עבדך מעוזיה. שלום אדוני [י אלהי השמים ישאל הרבה בכל עת ו[ ] לרחמיים היו לפני ³אלהי השמים. ועתה, כשוידרנג שר החיל הגיע לאבידוס אסרני על דבר אבן-צורף ¹ שמצאו גנוב ביד הרוכלים. לבסוף צחא וחור נערי ענני השתדלו עם וידרנג ⁵וחרנופי, בעזרת אלהי השמים, עד (ש)הצילוני. עתה, הנה (הם) באים שם אליכם. אתם הסתכלו (=השגיחו) עליהם. ⁶מה (ה)חפץ ו(ה)דבר שצחא יבקש מכם, אתם עמדו לפניהם כך שדבר רע ⁷לא ימצאו בכם. לכם ידוע שחנום הוא נגדנו (מזמן) שחנניה במצרין עד עתה. ⁸ומה שתעשו לחור ל... כם עושים [א]תם. חור (הוא) נער חנניה. אתם פזרו מבתינו אחר ⁹נכסים. כפי שמוצאת ידכם תנו לו. לא הפסד הוא לכם. (בדבר) ההוא שולח אני (להודיע) לכם: הוא ¹⁰אמר לי "שלח אגרת לפני". אם (ה)הפסד רב מושם אחר (במקום) בבית ענני. אשר תעשו ¹¹לו לא ייסתר מענני.

¹²אל אדוני ידניה, אוריה וכהני, ויהודים; ע[בד] כם מעוזיה בן נתן. (כתובת)

A4.2 Cowley 37 (Sachau Plate 11) 37 קאולי

RECTO

1. אל מראי ידניה מעוזיה אוריה וחילא עבדכ[ם] שלם מראי אלהיא כלא]
2. ישאלו בכל עדן שלם לן תנה כענת בכל יום זי]
3. הו קבל פתיפרסן חד זיוך הו קבל פתיפרס א[...]
4. איתי לן בזי מצריא שחד להן יהבן ומן זי]
5. זי מצריא קדם ארשם להן גנבית עבדן אף]
6. מדינת נא וכן אמרן מזדיזן הו פקיד למדינא]
7. נדחל בזי זעירן אנחנה ב// כען הא סברו]
8. הנלו גלין אנפין על ארשם לכן לא כזנה הו]ה עביד לן קדמ¹
9. יאמר מלין קדם ארשם פיסן מהשדך אנפין]
10. תשכחון דבש תקם חתילן חבלן משכי צל שפן]
11. מלין לבתכם אתה פסו בר מנכי למנפי והנ]
12. ופתפרסא ויהב לי כסף סתתרון ׀ // וחדה מנה] אנה
13. חורי יהב לי כזי כלוהי על כדא אמר תירי...]
14. בצות מלכא וכלין להן ונזק ארשם וכפר צח]א
15. וחורי זי כלו ביום /// /// לפאפי מטו אגרתא]
16. נעבד מלה]
17. אל מראי יאדניה מעוזיה ע]בדכם

Report of Conflict and Request for Assistance

Late 5th Century B.C.E.

RECTO

¹To my lords Jedaniah, Mauziah, Uriah and the garrison, [yo]ur servant [PN]...

May all the gods] ²seek after ¹[the welfare of my lords] ²at all times. It is well with us here.

Now, every day that [...] ³he complained to the investigators. One Zivaka, he complained to an investigator [...] ⁴we have since the Egyptians give them a bribe. And from the (time that) [...] ⁵of the Egyptians before Arsames, but act thievishly.

Moreover, [...] ⁶the province of Thebes and say thus: Mazdayasna/A Mazdean is an official of the province [...] ⁷we are afraid because we are fewer by 2.

Now, behold, they favored [...] ⁸Had we revealed our presence to Arsames formerly, this(!) wou[ld] not [have happened to us ...] ⁹he will report our affairs before Arsames. Pisina pacifies us (LIT. our presence) [...] ¹⁰you find – honey, castor oil, string, rope, leather skins, boards [...] – send us since] **VERSO** ¹¹they are full of anger at you.

Pasu son of Mannuki came to Memphis and [...] ¹²and the investigator. And he gave me silver, 12 staters and [I am] happy with it. [...] ¹³Hori gave me when they detained him because of the pitcher. Tiri... said: “[...] ¹⁴at the order of the king and they detain them. And the damage of Arsames and the compensation of Şeh[a ...] ¹⁵and Hori whom they detained”.

On the 6th day of Phaophi the letters arrived [...] ¹⁶we will do the thing.

¹⁷To my lords Jaadaniah, Mauziah, y[our] se[rvant ...]

(ADDRESS)

דו"ח על ריב ובקשת עזרה

פנים

¹אל אדוני ידניה, מעוזיה, אוריה והחיל. עבדכ[ם]....

שלום אדוני האלהים כולם] ²ישאלו בכל עת. שלום לנו פה.

עתה, בכל יום אשר] [...] ³הוא קבל (לפני) החוקרים. אחד (בשם) זיוך, הוא קבל (לפני) חוקר [...] ⁴יש לנו, באשר המצרים שוחד להם נותנים ומאז ש] [...] ⁵של המצרים לפני ארשם אבל בגנביה עושים.

אף] [...] ⁶מדינת נא וכן אומרים: עובד מזדא הוא פקיד למדינה] [...] ⁷נירא באשר אנחנו פחותים ב-2.

עתה, הנח הסבירו] פנים] [...] ⁸אילו גילינו פנינו אל ארשם לפני כן לא כך הי]ה נעשה לנו [...] ⁹יאמר דברינו לפני ארשם. פיסן משקיט פנינו] [...] ¹⁰תמצאו דבש, שמן קיק, חוטים, חבלים, עורות, כפיסים] [...] אחור ¹¹מלאים חמה עליכם.

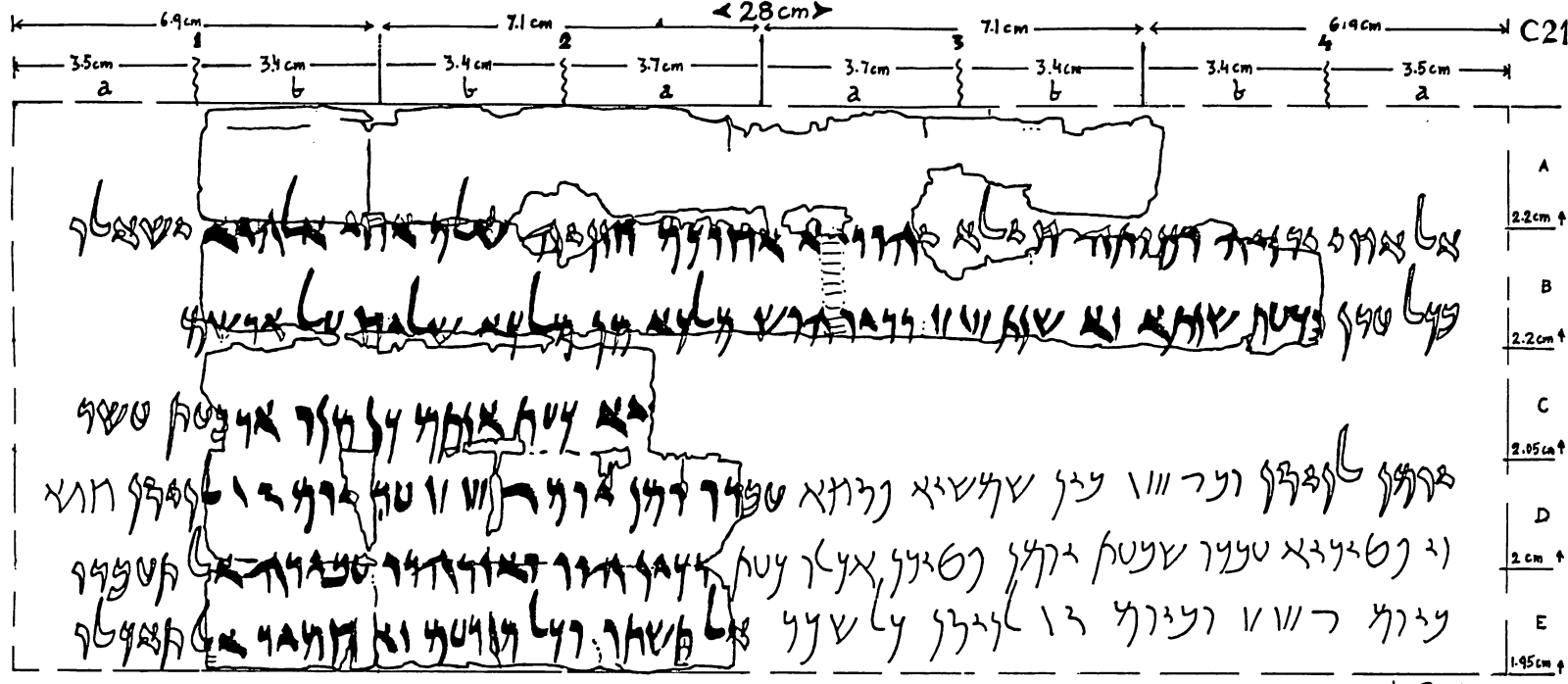
בא פסו בן מנכי למנפי [...] ¹²והחוקר ונתן לי כסף סתתרים 12 ושמה בו] אני [...] ¹³חורי נתן לי כאשר כלאוהו על (דבר) הכר. אמר תירי] [...] ¹⁴במצות המלך וכולאים אותם ונזק ארשם וכופר צח]א [...] ¹⁵וחורי אשר כלאו.

ביום 6 לפאפי הגיעו האגרות] [...] ¹⁶נעשה דבר.

אל אדוני יאדניה, מעוזיה ע]בדכם] [...]. (כתובת)

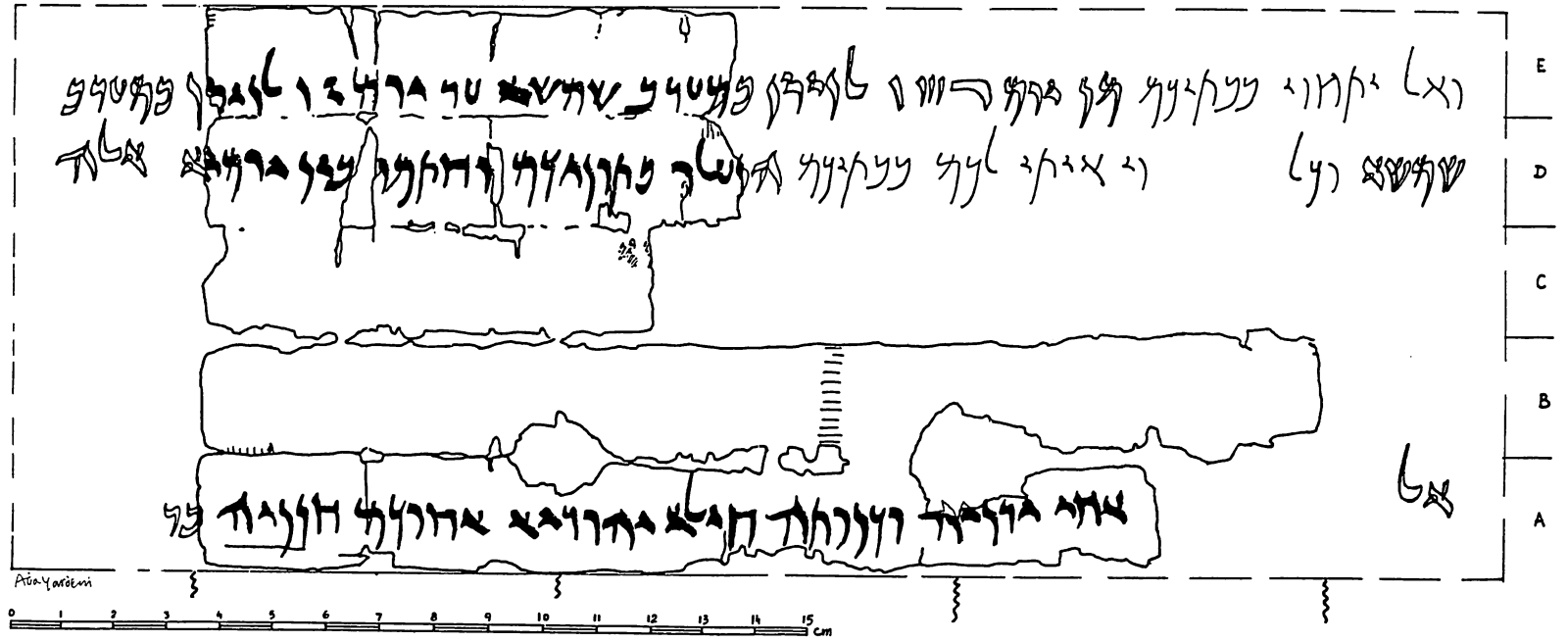
Alexander, "Epistolography", 162, 164, 166; Dion, "Types", 566; Dion, "Lettre", 529-33, 539-40, 549, 554-60, 569; Dion, "Family Letter", 60; Fitzmyer, "Epistolography", 189-90, 192, 195; Grelot, *Documents*, 387ff; Naveh, "Aramaic Script", 33; Porten, *Archives*, 29, 43-48, 53ff, 69, 90, 93, 159f, 262, 270, 276, 278, 282, 314; Porten, "Jedaniah II", 15-17; Verger, *Ricerche*, 41, 153.

A4.1

Recto

verso

A4.1 Cowley 21 (Sachau Plate 6) 21 קאולי 21

- RECTO
1. [אל אחי י]דניה וכנותה ח[ילא] יהודיא אחוכם חננ[י]ה שלם אחי אלהיא [ישאלו]
 2. [בכל עדין] וכעת שנתא זא שנת 5 [דריוהוש מלכא] מן מלכא שליח על ארש[ם] [ ]
 3. [ ] יא כעת אתם כן מנו ארב[ע] עת עשר[ ]
 4. [ ] וזמן לניסן ובר 14 [בין שמיא פסחא עב]דו ומן יום 15 [עד יום 21] לניסן הגא[ ]
 5. [זי פטיריא עבדו] שבעת יומן פטירן אכלו כעת [דכי]ן הון ואודהרו עבדה א[ל] תעבדו
 6. [ביום 15] וביום 21 לניסן [כל שכר] אל תשתו וכל מנדעם זי חמיר אלן תאכלו]
- VERSO
7. [ואל יתחזי] בבתיכם מן יום 14 לניסן [ב] מערב שמשא עד יום 21 לניסן [במערב]
 8. [שמשא וכל חמיר] זי איתי לכם בבתיכם ה[ ] צעלו בתוניכם וחתמו בין יומיא [אלה]
 9. [ ] א
 10. [אל] אחי ידניה וכנותה חילא יהודיא אחוכם חנניה ב[ר]

The Passover Letter
419 B.C.E.

RECTO

¹[To my brothers Je]daniah and his colleagues the Jewish ga[rri]son, [ ] your brother Hanan[i]ah. May God/the gods [seek after] the welfare of my brothers ²[at all times.]
 And now, this year, year 5 of King Darius, it has been sent from the king to Arsa[m]es ...].
³[...] ... Now, you thus count four[teen ⁴days in Nisan and on the 14th at twilight ob]serve [the Passover] and from the 15th day until the 21st day of [Nisan ⁵observe ⁴the Festival ⁵of Unleavened Bread. Seven days eat unleavened bread.
 Now,] be pure and take heed. [Do] n[ot] do work ⁶[on the 15th day and on the 21st day of Nisan.] Do not drink [any fermented drink. And do] not [eat] anything of leaven ⁷VERSO [nor let it be seen in your houses from the 14th day of Nisan at] sunset until the 21st day of Nisa[n at sun⁸set. And b]ring into your chambers [any leaven which you have in your houses] and seal (them) up during [these] days. ⁹[...] ... .
¹⁰[To] my brothers Jedaniah and his colleagues the Jewish garrison, your brother Hananiah s[on of PN]. (ADDRESS)

אגרת הפסח

פנים

¹[אל אחי י]דניה וחבריו [ה]ח[יל] [ה]יהודי, אחיכם חננ[י]ה.
 שלום אחי האלוהים [ישאלו] ²בכל עת].
 ועתה, השנה הזאת שנת 5 (ל)דריוש המלך, מן המלך נשלח אל ארש[ם] ³[...].
 עתה, אתם כן מנו ארב[ע]עשר ⁴ימים לניסן וב-14 בין הערביים פסח ע[ש], ומיום 15 עד יום 21 לניסן חג ⁵המצות עשו. שבעת ימים מצות תאכלו.
 עתה, [טהורים היו והיזהרו. עבודה א]ל תעשו ⁶ביום 15 וביום 21 לניסן. כל שכר [אל תשתו וכל דבר חמץ אלן] תאכלו אחר ⁷ואל ייראה בבתיכם מיום 14 לניסן [ב]שקיעת השמש עד יום 21 לניסן [בשקיעת ⁸השמש וכל חמץ אשר יש לכם בבתיכם ה]כניסו לחדריכם וחתמו (אותם) בין הימים [האלה. ⁹....].
¹⁰[אל] אחי ידניה וחבריו החיל היהודי, אחיכם חנניה ב[ר]...]. (כתובת)

Alexander, "Epistolography", 158, 167; Dion, "Types", 556; Dion, "Lettre", 529-33, 539-40; Fitzmyer, "Epistolography", 186, 189-95, 202, 203 n. 37; Grelot, Documents, 378 ff; Naveh, "Aramaic Script", 25, 33; Porten, Archives, 29, 33, 46f, 53, 76, 82, 128ff, 159f, 262, 267, 278ff, 311ff; Porten, "Papyri", 88-92; Verger, Recherche, 18f, 153.

A4.1-10 The Jedaniah Communal Archive
(419 – post 407 B.C.E.)

The communal archive of Jedaniah contains ten documents (nine letters and one memorandum) dealing with the Passover (A4.1), Egyptian-Jewish relations (A4.2-3), the imprisonment of Jewish leaders (A4.4) and apparently of Egyptian culprits (A4.6), and the efforts to secure the reconstruction of the destroyed Jewish Temple (A4.5, 7-10). The Passover Letter was sent to Jedaniah by Hananiah (A4.1) and one of the letters on Egyptian antagonism was addressed to him by Mauziah son of Nathan (A4.3). The letter reporting Jedaniah's imprisonment was sent to a son of Gaddul by Ishaḥ son of Nathan (A4.4). The letter reporting the Egyptians' imprisonment (A4.6) and one reporting the destruction of the Temple (A4.5) are fragmentary and lack address. Both are written parallel to the fibers and the script is very similar. The other letter reporting the destruction of the Temple is addressed by Jedaniah to Bagohi governor of Judah and is preserved in two preliminary drafts (A4.7-8). The memorandum records the joint replay of Bagohi and Delaiah son of Sanballat governor of Samaria (A4.9). The final letter was addressed by Jedaniah and his colleagues to an unnamed official, perhaps Arsames satrap of Egypt (A4.10).

A4.1.	To Jedaniah from Hananiah	Passover Letter	419 B.C.E.	54
A4.2.	To Jedaniah and Colleagues from [...]	Report of Conflict and Request for Assistance	Late 5th Cen. B.C.E.	56
A4.3.	To Jedaniah and Colleagues from Mauziah	Recommendation to Aid Two Benefactors	Late 5th Cen. B.C.E.	58
A4.4.	To [...] from Ishaḥ	Report of Imprisonment of Jewish Leaders	Last Decade of 5th Cen. B.C.E.	60
A4.5.	... ..	Draft Petition for Reconstruction of Temple (?)	410 B.C.E. or slightly later	62
A4.6.	... ..	Fragmentary Letter re Egyptians Imprisoned	Ca. 410 B.C.E.	66
A4.7.	To Bagohi from Jedaniah and Colleagues	Request for Letter of Recommendation (First Draft)	November 25, 407 B.C.E.	68
A4.8.	To Bagohi from Jedaniah and Colleagues	Request for Letter of Recommendation (Second Draft)	November 25, 407 B.C.E.	72
A4.9.	Memorandum of Bagohi and Delaiah	Recommendation for Reconstruction of Temple	After 407 B.C.E.	76
A4.10.	To [...] from Jedaniah and Colleagues	Offer of Payment for Reconstruction of Temple	After 407 B.C.E.	78

ארכיב ידניה, ראש הקהילה
(419-אחרי 407 לפני סה"נ)

בארכיב ידניה עשר תעודות (תשע אגרות וזכרון דברים אחד), הדנות בין השאר בפסח (A4.1), ביחסי יהודים-מצרים (A4.2-3), במאסר מנהיגים יהודים (A4.4) ואולי במעצר מצרים (A4.6) ובמאמצים להבטחת שיקום המקדש היהודי ההרוס ביב (A4.5,7-10). את אגרת הפסח שלח חנניה לידניה (A4.1) ואגרת אחת, על התנגשות עם מצרים, אף היא מיועדת לידניה מאת מעוזיה בן נתן (A4.3). את האגרת העוסקת במאסר ידניה שלח יסלח בן נתן לבנו של גדול (A4.4). האגרת על מאסר מצרים (A4.6) והאגרת על הריסת המקדש (A4.5) מקוטעות וחסרות כתובת. שתיהן כתובות במקביל לסיבים והכתב שלהן דומה. את האגרת האחרת על הריסת המקדש שלח ידניה לבגוהי, הפחה של יהודה, והיא נשמרה בשתי טיוטות (A4.7-8). זכרון הדברים דן בדברים שאמרו בגוהי ודליה בן סנבלט, הפחה של שומרון, בעניין בניית המקדש ביב (A4.9). את האגרת האחרונה כתבו ידניה וחבריו לפקיד ששמו אינו נזכר, אולי ארשם, האחשדרפן של מצרים (A4.10).

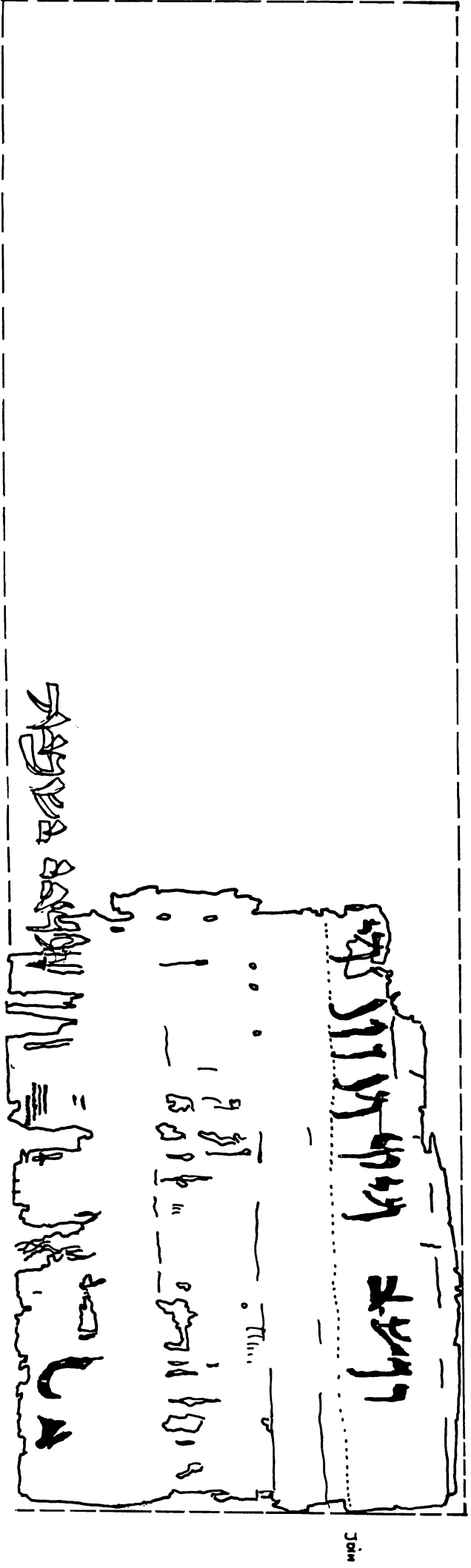
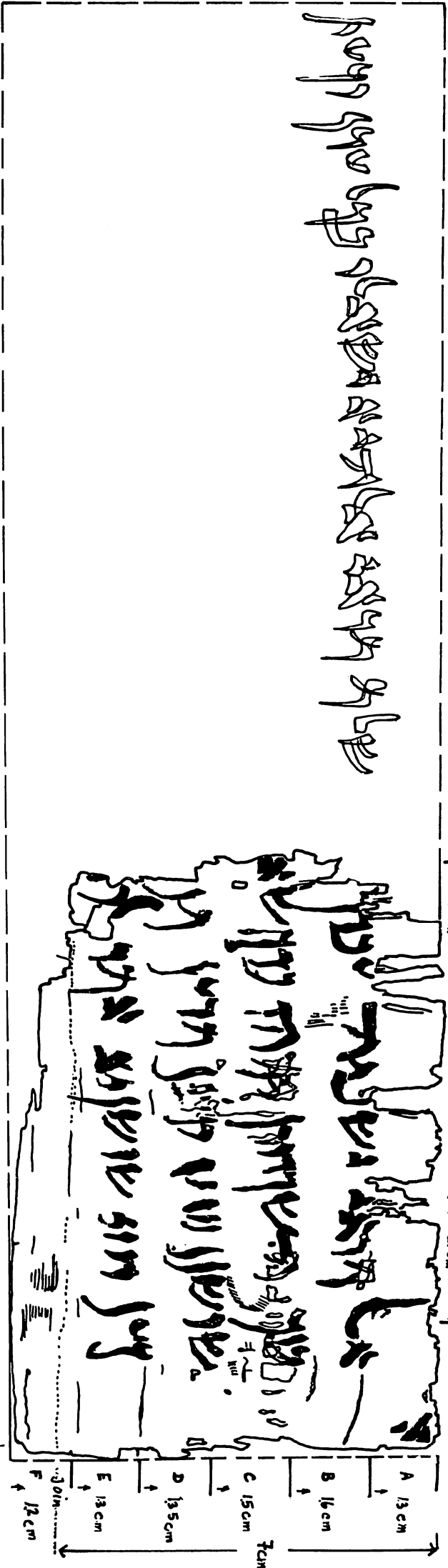
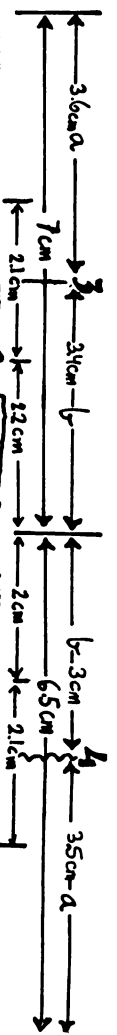
54	419 לפני סה"נ	אגרת הפסח	אל ידניה מחנניה	A4.1
56	סוף המאה ה-5 לפני סה"נ	אגרת אודות ריב ובקשת עזרה	אל ידניה וחבריו מ[...]	A4.2
58	סוף המאה ה-5 לפני סה"נ	המלצה לסיוע לצחא ולחור	אל ידניה וחבריו ממעוזיה	A4.3
60	סוף המאה ה-5 לפני סה"נ	איגרת אודות מאסר מנהיגים יהודים	אל [...] מיסלח	A4.4
62	410 בקירוב לפני סה"נ או מעט אחר כך	טיוטת עתירה לשיקום המקדש (?)	... ..	A4.5
66	410 בקירוב לפני סה"נ	אגרת מקוטעת אודות מעצר מצרים	... ..	A4.6
68	25 בנובמבר 407 לפני סה"נ	עתירה לשיקום המקדש (טיוטה ראשונה)	אל בגוהי מידניה וחבריו	A4.7
72	25 בנובמבר 407 לפני סה"נ	עתירה לשיקום המקדש (טיוטה שנייה)	אל בגוהי מידניה וחבריו	A4.8
76	אחרי 407 לפני סה"נ	המלצה לשיקום המקדש	זכרון דברים של בגוהי ודליה	A4.9
78	אחרי 407 לפני סה"נ	הצעה לתשלום תמורת שיקום המקדש	אל [...] מידניה וחבריו	A4.10

< 27 cm >

EL HIBEH

A3.11

Handwritten text in a cursive script, likely Arabic or Hebrew, located at the top of the page.

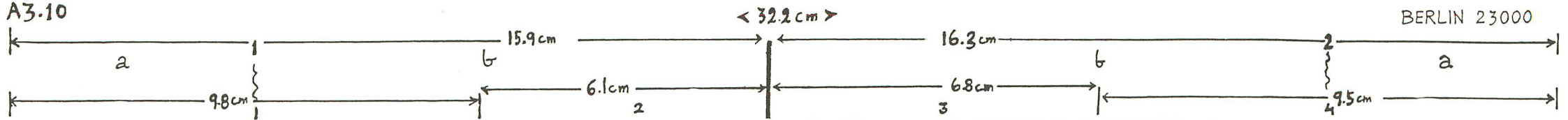

Aba Yon'asi

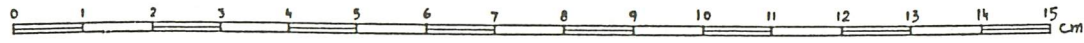

A3.10

BERLIN 23000

א ל אנה מוהי נטעמור גונוה צעקוה של אנה אלהי א אשחא טעל טען קען
 אנה אל אל מוהי צעקע טע ופון צעקע חוה מוהי אנה א אשחא טעל טען קען
 אשחא טעל טען קען אנה א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען
 א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען
 א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען
 א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען
 א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען

↓ Recto
 ↓ Verso

טען אנה א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען
 א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען
 א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען
 א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען
 א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען א אשחא טעל טען קען

Ad. Yarden

A3.10 Berlin 23000 ברלין

RECTO

1. אל אחי חורי ופטמחו אחוכם ספנתדת שלם אחי אלהיא כ[ל]א ישאלו בכל עדן וכעת
2. איתי לי אלף חדה בידכם ביני ובין מריה חזו חלקא זילי זי יאמר לכם ארמנתידת
3. למטען בה וזי צבי יעבד לה אף חלקי באגר אלפא [זך זילן] הבו על ידה איתי כסף
4. ש // /// // יהבת ל... למנתן בעבור למובל לביתי ואיתי כסף כרש / זי אנה יהבת
5. לך למזבנה עבור ליתמא כל כסף כרש \ ש // /// // [הן] זבנתון המו עבור ויבלתון
6. על בתינ טב והן לא כספא הבו ליד אר[מנתי]דת ה[ו]יה[ית]ה עלין והן עבו[רא זך]
7. קים בידכ[ם] ה[ודעו] לארמתידת עלוהי [וה]בוהי לה[ו]יז[בנהי] פטמחו י[ ]

VERSO

8. עמך באלפ[א] אל ירחק מנכם עד ימטא[ע] לי
9. אל אחי חורי בר כמן ופטמחו אחוכם ספנתדת בר פרורתפת

Letter re Boat, Silver, Grain
End 5th – early 4th century B.C.E.

RECTO

¹To my brothers Ḥori and Peṭemachis, your brother Spentadata.

May a[l]l the gods seek after the welfare of my brothers at all times.

And now, ²I have in your possession a boat (held) by me and by its master. Regard my share ³to load on it ²what Armantidata will tell you ³and (regard) what he wants to do to it (OR: and what is desirous, let him do to it). Moreover, give to him my share of the rent of [that] boat [of ours].

There is silver ⁴8 sh(ekels). I gave (it) to [...] to give (in exchange) for grain to bring to my house. And there is silver 1 karsh which I gave ⁵to you to buy grain for Jathma. Total silver: 1 karsh, 8 sh(ekels). I[f] you bought (with) them grain and brought (it) ⁶to our houses, good. And if not, give the silver to Ar[manti]data. H[e will b]ring (it) to us. And if [that] gra[in] ⁷is in you[r] possession, [in]form Armatidata about it [and g]ive it to him[that he may s]ell it.

Let Peṭemachis [...] ⁸VERSO with you on [the] boat. Let him not be far from you until he comes [to] me.

⁹To my brothers Ḥori son of Kamen and Peṭemachis, your brother Spentadata son of Fravartipata. (ADDRESS)

אגרת אודות סירה, כסף ותבואה

פנים

¹אל אחי חורי ופטמחו, אחיכם ספנתדת.

שלום אחי האלהים כו[ל]ם ישאלו בכל עת.

ועתה, ²יש לי סירה אחת בידכם, ביני ובין אדוניה. ראו (=השגיתו על) החלק שלי, אשר יאמר לכם ארמנתידת ³להטעין בו, (ועל) אשר הוא רוצה לעשות לו (או: אשר רצוי (ש)יעשה לו). אף חלקי בשכר הסירה [ההיא שלנו] תנו על ידיו.

יש כסף ⁴(שקלים) 8 (ש)נתתי ל[...] לתת בתבואה להוביל לביתי. ויש כסף כרש 1 שאני נתתי ⁵לך לקנות בו תבואה ליתמא. (סך) כל (ה)כסף כרש 1 (שקלים) 8. א[ם] קניתם בהם תבואה והובלתם ⁶לביתנו – טוב. ואם לא – הכסף תנו לידי א[רמנתי]דת. ה[וא יב]או אלינו. ואם התבו[א]ה היא ⁷עומדת בידכ[ם] [הו]דיעו לארמתידת עליה [ות]נוה ל[ו] ויקנ[ה] וימכר[ה].

פטמחו [...] ⁸אחור עמך בסירה. אל ירחק מכם עד (ש)יגיע[א] לי.

⁹אל אחי חורי בן כמן ופטמחו, אחיכם ספנתדת בן פרורתפת. (כתובת)

A3.9 Kraeling 13 קריילינג

	RECTO
[	1. [אל מראי יסלח עבדך] שוא שלם מראי אלהיא כלא [ישאלו] שגיא בכל עדן כע[ת]
[	2. [ע]ל דבר אפוחס א...א... לאמר [הו מט] אני כזי תמטנך אג[רתא זא
[	3. [י]היתון מנפי מלכא אמורטי[ס] [מלכא נפעורת יתב [ב]אפף [ג]
[	4. [עד אלהיא יחורנני] אנפין בשלם בי[ת] פ[נ] [חק מלכא נפעורת] [כספא זי הושרת לי ביד
[	5. [וון מליא אלה זבנה מנחם] [לעליא הב] [הנ]פק מני נחשא זי
[	6. [שלם ענני בר נריה שלם כל בני] [תנה אל ת]צף לן [ע]לדבר [מלה מלה
[	7. [מ]טאת ספינתא תנה עלין יפטרונ[ני על ד]בר וידרנג [חיל א] [תךדי על
[	8. [ב] // // לאפף כתיב אגרתא ז[א]
	VERSO
	9. [א]ל [מראי יסלח בר] [עבדך שוא בר זכריה

Letter re Change of Dynasties
399 B.C.E.

RECTO

¹[To my lord Islah, your servant] Shewa.

May all the gods [seek after] the welfare of my lord abundantly at all times.

No[w, ... ²... i]n the matter of ... saying: [It/He rea]ched me. When [this] le[tter] will reach you [... ³...] they [will] bring (to) Memphis the king, Amyrtae[us(?) ...] the king Nephertites sat (upon the throne) [in] Epiph [... ⁴... until the gods show me] your face in peace ...[...]. The silver which you sent me by the hand of ⁵[...] ... these things/words. Menahem bought/sold it [...] above ... [...] ... bronze which ⁶[...].

Greetings to Anani son of Neriah. Greetings to all the sons of [...] here. Do not be [concerned about us. In] the matter of [...] each word/thing ⁷[...] the boat has [re]ached/will [re]ach us here, they will release [me in the matt]er of Vidranga [...] force [...] ... ⁸[...].

On 5 Epiph th[is] letter was written.

VERSO

⁹T[o] my lord Islah son of [PN,] your servant Shewa son of Zechariah. (ADDRESS)

אגרת אודות החלפת שלטון ועוד

פנים

¹[אל אדוני יסלח עבדך] שוא.

שלום אדוני האלהים כולם [ישאלו] הרבה בכל עת.

[ע]תה, [ע]ל דבר ... לאמר [הוא הגי]עני. כאשר תגיעך [ה]אג[רת הזאת ... ³...] יביאו [ל]מנפי [את] המלך אמורטי[ס] [המלך נפעורת ישב [ב]אפף. [ע]ל [ש]האלהים יראני/יראוני] פניך בשלום ...[...]. [המלך נפעורת] [הכסף ששלחת לי ביד] ⁵[...]הדברים האלה. מכר/קנה אותו מנחם [...] למעלה [...] נחושת אשר ⁶[...].

שלום [ל]ענני בן נריה, שלום [ל]כל בני [...] פה. אל ת[דאג לנו על] דבר [...] דבר-דבר ⁷[ה]גיעה הספינה פה אלינו ישחררו[ני על ד]בר וידרנג [...] חיל [...] על ⁸[...].

ב-5 לאפף נכתב[ה] האגרת [ה]זאת.

אחור

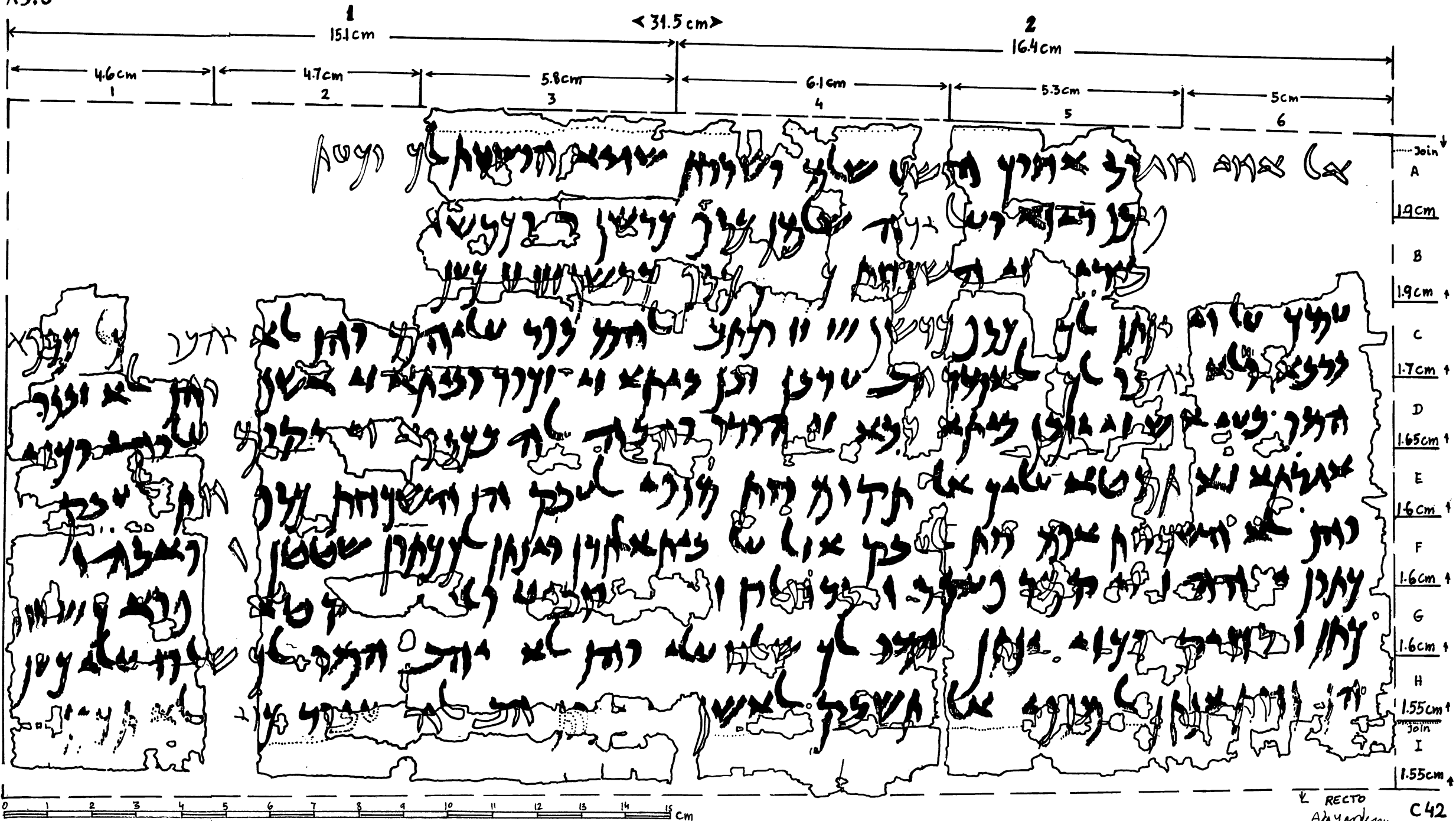
⁹[א]ל [אדוני יסלח בן] [עבדך שוא בן זכריה] (כתובת)

A3.8

A3.8 Cowley 42 (Sachau Plate 16) 42 קאולי

RECTO

1. [אל אחי חג]וס אחוך ה[וש]ע שלם ושררת שגיא הושרת לך וכעת
2. [פי]סן דינא ועלן יד[ה] שלמן כסף כרשן ׀ וכרש ׀
3. [בידי]זי ה[ש]כחת כ[...]. כסף כרשן /// כען]
4. עמך על זי [י]נתן לך כסף כ[ר]שן /// וכתב להם ספר עליהם והן לא [יהבו] כל כסף [א]
5. ברבא ולא [יה]בו לך לאמר הב ערבן זבן ביתא זי זכור וביתא זי אשנן [ו]הן לא זכור
6. המו בעי אש זי יזבן ביתא [ר]בא זי הודו והבה לה בכספא זי יקום עלוהי וכזי
7. אגרתא זא [ת]מטא עליך אל תקום חת מנפי לעבק הן השכחת כסף [ח]ת לעבק
8. והן לא השכחת אפם חת לעבק אזל על ביתאלתדן וינתן לך כתון שטון [א] ואסה ׀
9. כתון י[...]. זי קמר פעקס ׀ סרחלץ ׀ [....] צביע פל[...]. קטא[...]. פ[...]. כ[...].
10. כתן ׀ סחיק וכזי ינתן המו לך שלח עלי והן לא יהב המו לך [ש]לח עלי כען
11. הן נחת אנת ׀ למנפי אל תשבק לאשנן[.....] ות[ה]ב לה עבזר כ[זי] לא ת[...]

Letter re 10 karsh, Borrowing Money and Selling Houses, Bringing Objects to Memphis
Last quarter of 5th century B.C.E.

RECTO

¹[To my brother Hagg]us, your brother H[ose]a.

I send yo[u] abundant (greetings) of welfare and strength.

[And now,...²... Pi] sina the judge and in his [hand] we paid silver 10 karsh, and 1 karsh [...³...] in ... hands which ... f[o]und ... silver, 5 karsh.

Now, [...] ⁴with you that he [gi]ve you silver, 5 ka[r]sh. And write for them (= the creditors) a document about them (= the money). And if they will not [give] all [the] silver ⁵at interest or will not [gi]ve (it) to you, saying, "Give a pledge" (i.e. a loan on security), sell the house of Zaccur and the house of Ašn. [And] if they (i.e. Zaccur and Ašn) will not sell ⁶them, seek a man who will buy the [b]ig house of Hodo and give it to him for the silver that is fixed upon it.

And when ⁷this letter [shall] reach you, do not stand (still). Come down to Memphis immediately. If you find silver, [come] down immediately, ⁸and if you do not find (any), still come down immediately.

Go to Betheltaden and he will give you [1] ... tunic, 1 w'sh-garment, ⁹1 woolen ... tunic, 1 p'qs, 1 ... dyed srhls, [1] pl[....]qt' [...] p^d, 7 k, ¹⁰1 worn tunic. And when he gives them to you, send (word) to me. And if he does not give them to you, [s]end (word) to me.

Now, ¹¹if you come down alone to Memphis, do not leave Ašn .... Give him grain so [that] you will not ....

אגרת אודות כסף, בתים ובגדים

פנים

¹[אל אחי חג]וס אחיך ה[וש]ע.

שלום ובריאות הרבה שלחתי לך.

ועתה, ²... [פי]סן הדין ועלן יד[ו] שלמנו כסף כרשים ¹⁰, וכרש ¹[...] [בידי] [...]

שמצאתי/מצאת [....] כסף כרשים ⁵.

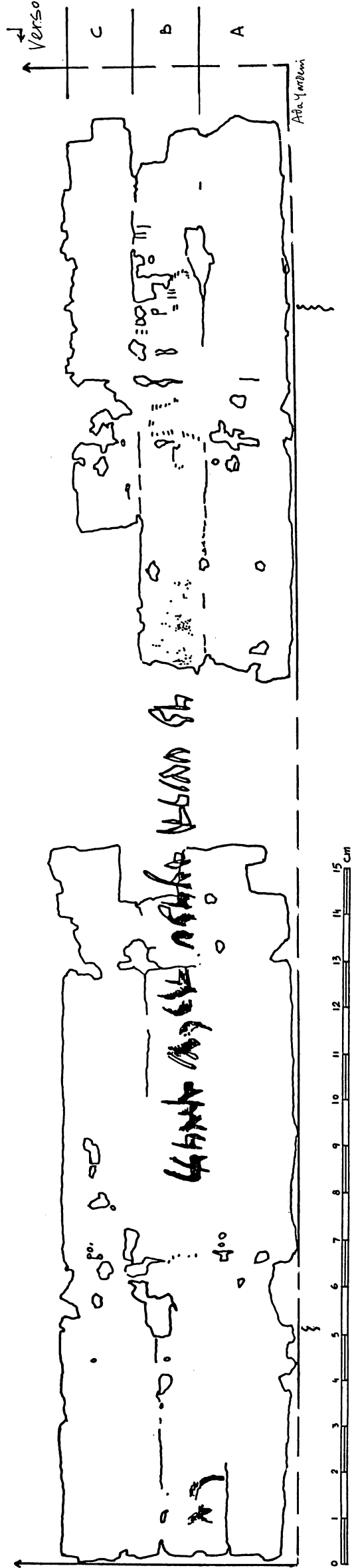
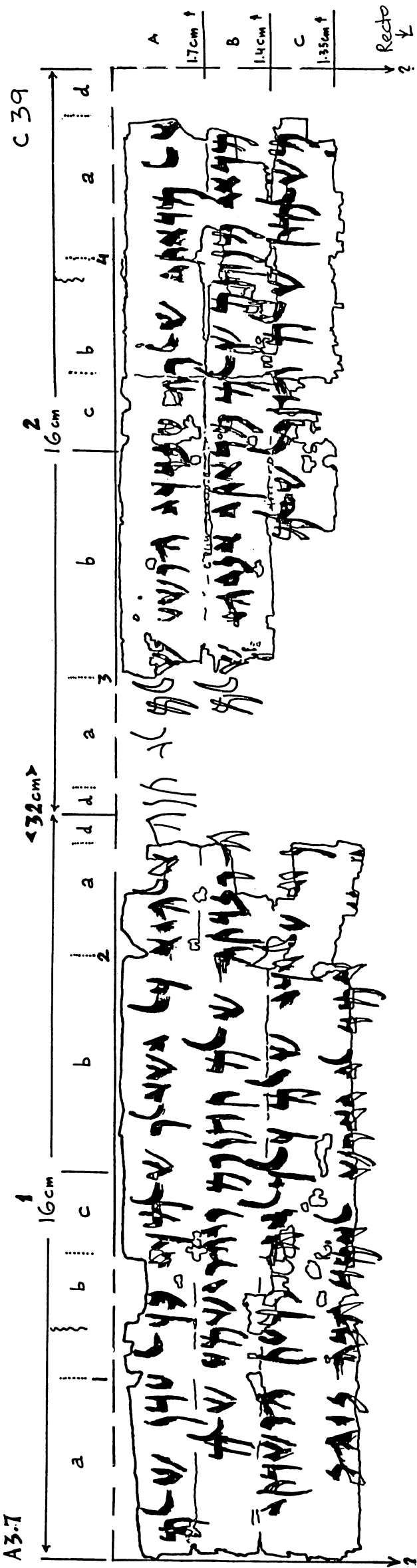
עתה, ⁴[...] עמך על אשר [י]תן לך כסף כ[ר]שים ⁵. וכתוב להם שטר עליהם. ואם לא [יתנו] כל [ה]כסף ⁵בריבית ולא [ית]נו לך, לאמר: "תן ערבון", מכור הבית של זכור והבית של אשנן. [ו]אם לא ימכרו ⁶אותם בקש איש שיקנה הבית ה[ג]דול של הודו ותנהו לו בכסף שיעמוד עליו (=במחיר שייקבע לו).

וכאשר ⁷האגרת הזאת [ת]גיע אליך אל תעמוד. רד (ל)מנפי מיד. אם מצאת כסף – [ר]ד מיד ⁸ואם לא מצאת – גם כן רד מיד.

לך אל ביתאלתדן ויתן לך כתונת [1]...¹, ⁹כתונת ... 1 של צמר, 1 ... 1 [....] צבוע, 7 ... ¹⁰כתונת 1 שחוקה. וכשיתן אותם לך שלח (להודיע) לי ואם לא יתן אותם לך [ש]לח (להודיע) לי.

עתה, ¹¹אם יורד אתה לבד למנפי אל תעזוב את אשנן[....] תן לו תבואה כ(די) [ש]לא ת[...]

A3.7

A3.7 Cowley 39 (Sachau Plate 13) קאולי 39

- RECTO
1. אל מראתי שלוה עבדכי הושע ש[לם לי תנה] אלהיא כל ישאלו שלמכי בכל עדן שלם
  2. מראי מנחם שלם מראתי אביהי ש[לם ...] ה וברתה שלם תחנום ויהוישמע שלם
  3. משלמת שלם הצול שלם] ון זי עליכי שלם כלכליה וכעת הושרתי
  4. ל] ל[. . .] אמר לי יאוש לאמר הבה בזהב
- VERSO
5. אל מראתי שלוה עבדכי] הושע בר[...]

Fragmentary Letter re Gold
Last quarter of 5th century B.C.E.

RECTO

¹To my lady Shalwah, your servant Hosea.

[*It is*] w[ell for me here]. May all the gods seek after your welfare at all times.

Greetings ²to my lord Menahem. Greetings to my lady Abihi. Gr[eetings to ...ia] h and his/her daughter. Greetings to Takhnum and Jehoishma. Greetings ³to Meshullemeth. Greetings to Hazzul. Greetings to [...] who are upon you. Greetings to Kilkeliah.

And now, you sent ⁴[...] Jaush said to me, saying: "Give it for gold ...."

(BOTTOM MISSING)

VERSO

⁵To my lady Shalwah, your servant [Hosea son of]... (ADDRESS)

אגרת קטועה מהושע לשלוה

פנים

¹אל גברתי שלוה, עבדך הושע.

ש[לום לי כאן]. האלהים כולם ישאלו שלומך בכל עת.

שלום ²(ל)אדוני מנחם, שלום (ל)גברתי אביהי, ש[לום (ל)...]ה ורתה, שלום (ל)תחנום ויהוישמע,

שלום ³(ל)משלמת, שלום (ל)הצול, שלום [(ל)...] שעליר, שלום (ל)כלכליה.

ועתה, שלחת ⁴ל[...] אמר לי יאוש לאמר: תנהו בזהב....

אחור

⁵אל גברתי שלוה עבדך [הושע בן]... (כתובת)

Alexander, "Epistolography", 162, 165; Dion, "Types", 566; Dion, "Lettre", 529-35, 539-40, 554-60; Dion, "Family Letter", 60; Fitzmyer, "Epistolography", 189-92, 195; Grelot, *Documents*, 128-29; Naveh, "Aramaic Script", 33; Porten, *Archives*, 48, 129, 134, 136, 139-44, 159-60, 250-51, 262, 272-73, 314.

A3.6 Cowley 40 (Sachau Plate 13) 40 קאולי

RECTO

1. אל אחי פלטי אחוך הושעי[ה שלמך אל]ה שמיא [י]שאל בכל עדן שלם שוא ובנוהי שלם אבי[הי וכעת]
 2. שמעת כעמלא זי עמלת כזי ...]
 3. ושלה אגרה עלדברכן לצא יח]
 4. מ·א מלה זילך תנה שלח על]
 חזי [על ינקיא עליך לבבי שדיק כל זי יהוה על]

VERSO

5. אל אחי פל[טי בר יא]וש אחוך הושעיה בר נתן

Letter re Special Efforts, Action with Şeḥa
 Last quarter of 5th century B.C.E.

RECTO

¹To my brother Pilti, your brother Hoshai[ah.
 May the Go]ld of Heaven seek after [your welfare] at all times.
 Greetings to Shewa and his sons. Greetings to Abi[hi.
 And now,] ²I heard of the very effort you made when ..[....] I/you went. I and Şeḥa son of
 Paḥa said to Pisina and [...] ³and he sent a letter in this matter to Şe(h)a ..[....
 Look]after the children. My heart is torn for you. Everything that will be upon [...] ⁴... (As
 for) your matter here, send to [...]
 (BOTTOM MISSING)

VERSO

⁵To my brother Pil[ti son of Jau]sh, your brother Hoshai[ah son of Nathan. (ADDRESS)

אגרת קטועה מהושעיה לפלטי

פנים

¹אל אחי פלטי אחיך הושעי]ה.
 שלומך אל]הי השמים [י]שאל בכל עת.
 שלום (ל)שוא ובניו, שלום (ל)אבי]הי
 ועתה,] ²שמעתי אכן (על) העמל שעמלת כאשר ...[...]. הלכת/הלכתי. אני וצחא בן פחה אמרנו
 לפיסן ...[...]. ³ושלח אגרת על (ה)דבר (הזה) לצ(ח)א ...[...]
 הסתכל (=השגח) [על התינוקות. עליך לבבי סדוק. כל אשר יהיה על] [...] ⁴... דבר שלך פה
 שלח (להודיע) אל] [...]

אחור

⁵אל אחי פל[טי בן יא]וש אחיך הושעיה בן נתן (כתובת)

A3.5   15.5cm   32cm   16.5cm
 1   2   3   4
 a   b   c   d   a   b   c   d   a   b   c   d

אֲנִי הָיִיתִי מְשֻׁבָּבֵת וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת
 שֶׁכִּי אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת
 וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת
 וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת
 וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת
 וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת

Recto

F   E   D   C   B   A
 וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת
 וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת
 וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת
 וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת
 וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת

Verso
 וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת
 וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת
 וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת וְעַתָּה אֲנִי מְשֻׁבָּבֵת

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 cm
 Ada Yardeni

A3.5 Cowley 41 (Sachau Plate 14) קאולי 41

RECTO

1. אל אחי מח[סיה אחוך מעוזיה שלם אחי אל]היא כלא ישאל[ו] שגי בכ[ל עד]ן [ו]כ[ע]ת[ ]
2. ות[ ] וכזי אגרת מן [כ]ן מטאת עלי שלמך שמעת שגיא חדית שמעת
3.] וכל מ[ן] זי הוה י[א]תה עליך הוית אשלח שלמך כען
4.] ה לא אמרו [לי] מנכך הוית מלא לבתך קדם דלה
5.] מן יום זי נפק[ת] מן סון אגרת חדה בשלמך לא שלחת עלי

VERSO

6.] חזי על עלימיא וביתי כזי תעבד לביתך
7.] [כ]ן עבד לביתי אזדהר ב מן יהוי [רחיק מנה מ[ן]] זי יעבד לעינוהי שלמך וטעמך
8.] הוי שלח לי עד זי אלהיא יחוונני אפוך [בשלם
9.] אל [אחי מחסיה בר..... ו....]יה בר גדו[ל] אחוכם [מעוזיה בר נתן]

Letter re Lack of Correspondence, Household
Late 5th century B.C.E.

RECTO

¹To my brother Mah[seiah, your brother *Mauziah*].

May all the [go]ds see[k after the welfare of my brother] abundantly at al[1 time]s.

[And] n[o]w, ².... [*And when a letter from PN*] indeed came to me, I heard of your welfare (and) I rejoiced abundantly. I heard ³[...] and I would send (to inquire) about your welfare [*with whomeve*]r would be co[m]ing to you.

Now, ⁴[...] they did not tell [me]. Consequently, I was full of anger at you before Dallah. ⁵[... *From the day I left*] t Syene, you did not send me one letter about your welfare.

VERSO

⁶[...] Look after the servants and my house. As you would do for your house ⁷[*so do for my house. Take care of (=protect) PN₁ from (=against) PN₂. Let him (=PN₁) be]far from him (=PN₂) fr[om] what he would do before his eyes.*

⁸[*Do send me*] ⁷your welfare and your instruction ⁸[until the gods show me your face]in peace.

⁹To [my brothers Mahseiah son of PN and ...]iah son of Gaddu[1], your brother [*Mauziah son of Nathan*]. (ADDRESS)

אגרת טרוניה על אי קבלת מכתב

פנים

¹אל אחי מח[סיה אחיך מעוזיה.

שלום אחי]ה[אל]הים כולם ישאל[ו] הרבה בכ[ל ע]ת.

[ו]ע[ת]ה,ה[...].²...[...]. וכאשר אגרת מ[...]. כן הגיעה אלי שלומך שמעתי. מאוד שמחתי. שמעתי ³...

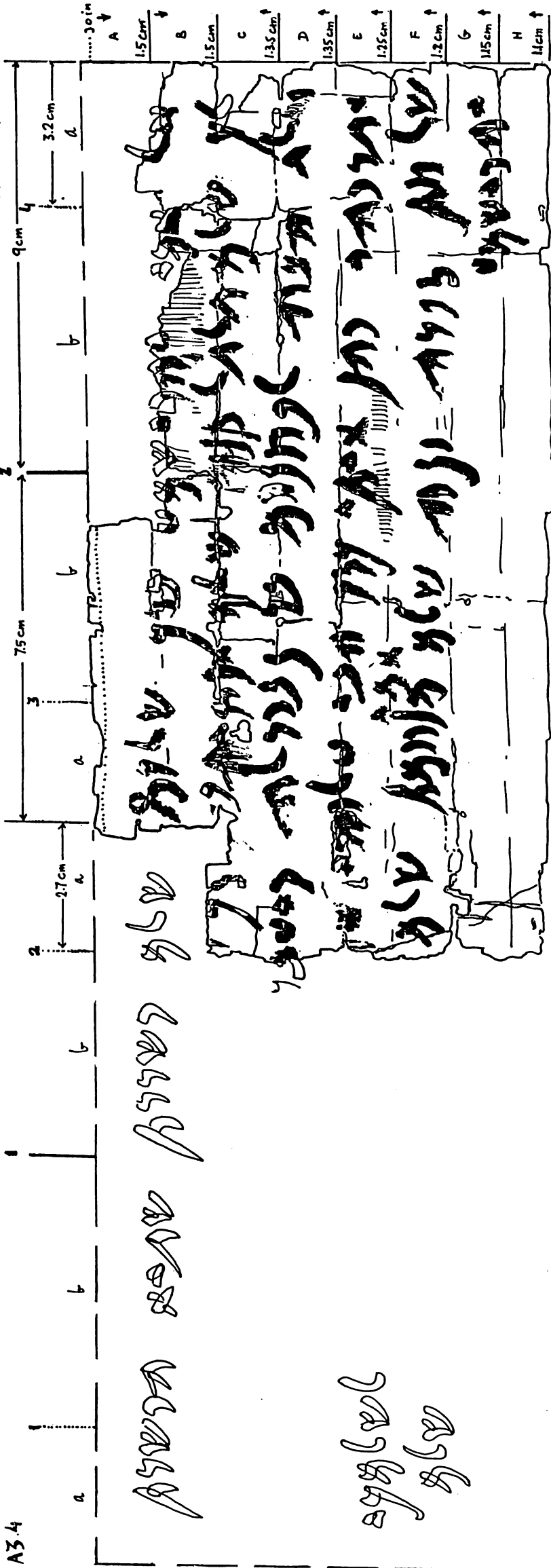
וכל מ[ן]י שהיה [ב]א אליך הייתי שולח (לשאל ב)שלומך. עתה, ⁴[...] לא אמרו [לי]. לכן הייתי מלא חמה עליך לפני דלה ⁵[... מיום שיצא]תי מסון אגרת אחת בשלומך לא שלחת אלי.

אחור

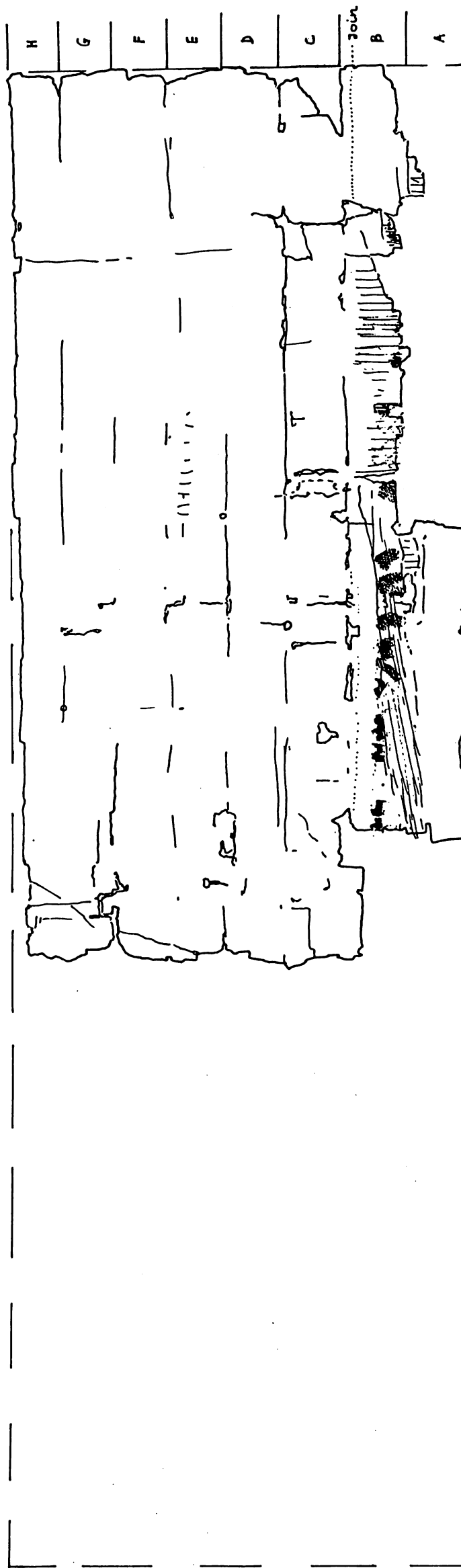
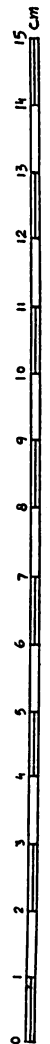
⁶[...] הסתכל (=השגח) על הנערים וביתי. כאשר תעשה לביתך ⁷[כ]ן עשה לביתי. היזהר בפלוני מאלמוני. יהי [רחוק ממנו מ(מה) שיעשה ל(נגד) עיניו.

שלומך וצורך ⁸[היה שולח לי עד שהאלוהים יראוני פניך] בשלום.

⁹אל [אחי מחסיה בן ... ו...]יה בן גדו[ל] אחיכם [מעוזיה בן נתן]. (כתובת)

RECTO
VERSO

A3.4 Padua 2 פרובה

RECTO

1. אל אמ[י] יהוישמע ברך שלום] שלם ושררת שגיא הושרת]
 2. לך שלם גלגל תנה שלם ינקיה ו[כ]ע[ת] זך .]
 3. זילי הבה לפחננום בר נבודלה ויעב[ד]
 4. יגרוהי והן איתי כסף הבי עלוהי ..]
 5. שלחת ספרה זנה שלם מנחמת שלם]
 6. יהוישמע
 VERSO
 7. אל אמ[י] יהוישמע בר[ת]

Letter re Unknown Object, Legal Suit
 Last quarter of 5th century B.C.E.

RECTO

¹To [my] mother Jehoishma, your son Shallum.
 [I send] ²you ¹[abundant (greetings) of welfare and strength].
²Galgul is well here. Greetings to the children.
 And [n]o[w], that [...] ³of mine give it to Pakhnum son of Nabudalah and he will mak[e it for...] ⁴they will sue him. And if there is money, give (it) to him..[...].
⁵I have sent this letter ⁴[(to inquire) about your welfare.] ⁵Greetings to ^{my mother} Menaḥemeth.
 Greetings [to PN. ... Greetings to] ⁶Jehoishma.

VERSO

⁷[Tò] my [mother] Jehoishma daugh[ter .... (ADDRESS)

אגרת אודות חפץ ותביעה משפטית

פנים

¹אל אמ[י] יהוישמע בנך שלום.
 [שלום ובריאות הרבה שלחתי] ²לך.
 שלום (ל)גלגל כאן, שלום (ל)ילדים ו[...] הוא [...] ³שלי תניהו לפחננום בן נבודלה ויעש[ה] [...] ⁴איטענו נגדו ואם יש כסף תני לו [...] ⁵לשלומך [שלחתי מכתב זה.
 שלום מנחמת, שלום [...] ⁶(ל)יהוישמע.
 אחור
⁷[אל אמ[י] יהוישמע ב[ת] ...] (כתובת)

A3.3

PADOVA 1

← Verso

?

G

F

E

D

C

B

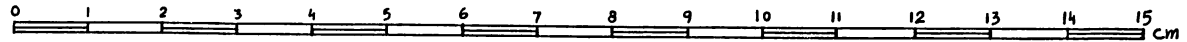
A

קרה

קרה

ג

יוד קרית ירושלים ואלו ש עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו
 עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו
 עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו
 עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו
 עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו
 עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו עתה רלעו

Adn Yardeni

VERSO

8. [ ]
 9. [כזי כתבם] באגרתא זילך על כתון ולבש כתונך ולבשך עבידן.
 10. [לאמך עבדת אל תמלי לבת בזי לא איתתאמו מנפי כזי ת] [אתה תמה]
 11. [איתי] [המו קדמתך כעת זמנת לי אנה כתן \ זי כתן כעת]
 12. [ ] [כן ולבש עד תאתה שלם אמך וינקיא כלא כעת תנה הוין]
 13. [ב] [למחר כתבת אגרתא זא כזי כן שמיע לן לאמר תתפטרן]
 14. אל אחי שלמם בר א[ו]שע אהוך אושע בר פטן

VERSO

⁸[...]

⁹(concerning what you wrote) in your letter about a tunic and a garment, your tunic and your garment are made [... ¹⁰...] for your mother I made. Do not be full of anger because I did not bring them to Memphis. When you will c[ome there ¹¹I shall bring] them ahead of you.

Now, I bought for me myself 1 linen tunic.

Now, [...¹²...] ... and a garment until you come.

Your mother and all the children are well.

Now, here we have been [...].

¹³[On the ...] of Mehir I wrote this letter when we heard thus, saying: "You will be released [...]"

¹⁴To my brother Shelomam son of Osea, your brother Osea son of Peṭe[...]. (ADDRESS)

אחור

⁸[...] ⁹[כאשר כתבת] באגרת שלך על כתונת ולבוש, כתונתך ולבושך עשויים [...¹⁰...] לאמך עשיתי. אל תימלא חמה באשר לא הבאתי אותו (ל)מנפי. כאשר ת[בוא שמה ¹¹אביא] אותם לפניך.

עתה, קניתי לי, אני, כתונת פשתה 1.

עתה, [...¹²...] ולבוש עד (ש)תבוא.

שלום (ל)אמך ו(ל)ילדים כולם.

עתה, כאן היינו [...].

¹³[ב...] למחיר כתבתי האגרת הזאת כאשר כן שמענו לאמר תשתחררו [...].

¹⁴אל אחי שלמם בן א[ו]שע אחיך אושע בן פטן (כתובת)

Alexander, "Epistolography", 162-67; Bresciani, "Papiri", 11-22; Dion, "Types", 563-73; Dion, "Lettre", 538, 554, 556; Dion, "Family Letter", 62-63, 69; Fitzmyer, "Epistolography", 188-95, 203 n.49; Fitzmyer, "Padua", 219-26; Gibson, *Textbook*, 143-47; Grelot, *Documents*, 125-28; Naveh, "Aramaic Script", 36; Porten, *Archives*, 42, 90, 109, 159, 267, 270-74; Porten, in *Studi Bresciani*, 429-33.

A3.3 Padua 1 פדובה 1

- RECTO
1. [שלם ב] ית יהו בני אל ברי שלמם [מ]ן אחוך אושע שלם ושררת [הושרת לך]
  2. [וכעת] מן יום זי אזלת באלהא וך לבכי לא טיב אף אמך כעת ברך אנת] ליהו אלהא
  3. [זי יה] וני אנפך בשלם כעת מן יום זי נפקתם מן מצרין פרס לא י [היב לכן תנה]
  4. [וכזי] קבלן לפחותא על פרסכן תנה במגדל כן אמיר לן לאמר על זנה] אנתם קבלן
  5. [קדם] ספריא ויתיהב לכן כעת כזי תאתון מצרין על]
  6. [פ]רסכן זי כלי כלה כעת איך ביתא עבד ואיך נפקת הן יהו]
  7. [ש]לם ומחבל לא איתי גבר הו אל תתאשד עד תאתה]

Letter re Salary, Garments and Journey
Second quarter of 5th century B.C.E.

RECTO

- ¹[Greetings] to the [T]emple of YHW in Elephantine.
To my son Shelomam [fr]om your brother Osea.
[I send you (greetings)] of welfare and strength.
²[And now,]from the day that you went on that way, my heart is not glad. Likewise, your mother.
Now, blessed be you[by YHW the God ³that He may sh]ow me your face in peace.
Now, from the day that you left (Lower) Egypt, salary has not been g[iven to us/you here].
⁴And when]we complained to the OFFICIALS about your salary here in Migdol, we were told thus, saying: "About this [you must complain ⁵before]the scribes and it will be given to you".
Now, when you come to (Lower) Egypt ...[...⁶...] all your [s]alary which has been withheld.
Now, how is the household doing and how was your leaving? If [...] will be ⁷[...w]ell and there is no injury. Be a man. Do not WEEP until you come [...]

אגרת אודות קצבה, לבוש ונסיעה

פנים

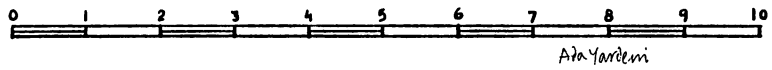
- ¹[שלום ב]ית יהו בניב.
אל בני שלמם [מ]ן אחיך אושע.
שלום ובריאות [שלחתי לך].
²[ועתה,]מיום שהלכת בדרך ההיא לבבי לא טוב. אף אמך.
עתה, ברוך אתה] ליהו האל ³אשר יר]אני פניך בשלום.
עתה, מיום שיצאתם ממצרים קצבה לא נ]תנה לנו/לכם פה ⁴וכאשר]קבלנו לפחות על קצבתכם כאן במגדל כן נאמר לנו לאמר: על זה] אתם קבלו ⁵לפני] הסופרים וינתן לכם.
עתה, כאשר תבואו (ל)מצרים ...[...⁶...]ק]צבתכם שעוכבה כולה.
עתה, מה שלום הבית ואיך יצאת? אם...⁷...]ש]לום וחבלה אין. היה גבר, אל תבכה, עד (ש)תבוא [...]

A3.2

C55

Recto(?) ↓

Ala Yaršemi

Verso(?) ↓

A3.2 Cowley 55 (Sachau Plate 36) 55 קאולי

RECTO (?)	
[ביתאלנדר]	.1
[משאן \ זי]	.2
[ ] [ ] [ ]	.3
[חת \ ]	.4
[זי] [כתן]	.5
[וכרבלה \ ]	.6
[צאָנן \ ]	.7
VERSO (?)	
[ותפסה \ ]	.8
[ויהב לי]	.9
[זכריה כרש]	.10
[זי]	.11
[ ] [ ] [ ]	.12
[אמרת לי]	.13
[יהב לְגִידְךָ]	.14
.....	?

Fragmentary Letter re Sandals, Clothing, Silver
First half of 5th century B.C.E.

RECTO (?; PARALLEL TO FIBERS)

¹[...] Bethelnadar ²[...] 1 [pair of] sandals of ³[...] ... [...] ⁴1[...] ... ⁵[... of] linen. ⁶[...] and 1 hat ⁷[...] 2 [...]

VERSO (?; PERPENDICULAR TO FIBERS)

⁸[...] and 1 *tpsh* ⁹[...] and he gave me ¹⁰[...] Zechariah (1) karsh ¹¹[...] which ¹²[...] ... [...] ... ¹³[...] you said to me ¹⁴[...] he gave to PN.

אגרת קטועה אודות חפצים שונים

פנים (?)

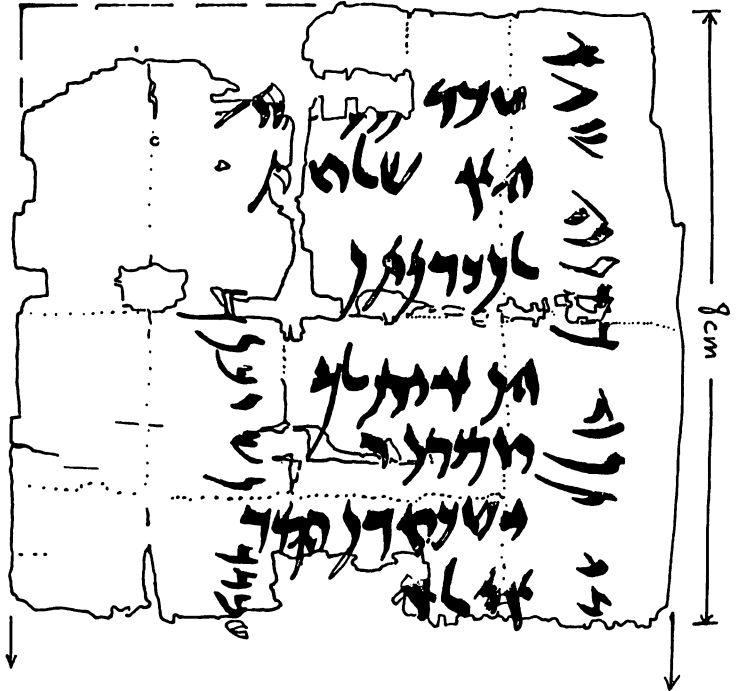
¹[...] ביתאלנדר ²[...] זוג] סנדלים 1 של ³[...] ... [...] ⁴[...] 1 [...] של] פשתים ⁶[...] וכובע 1 ⁷[...] 2 [...]

אחור (?)

⁸[...] ו"תפסה" 1 [...] ונתן לי ¹⁰[...] זכריה כרש ¹¹[...] של/אשר ¹²[...] ... [...] ¹³[...] אמרת לי ¹⁴[...] נתן ל...

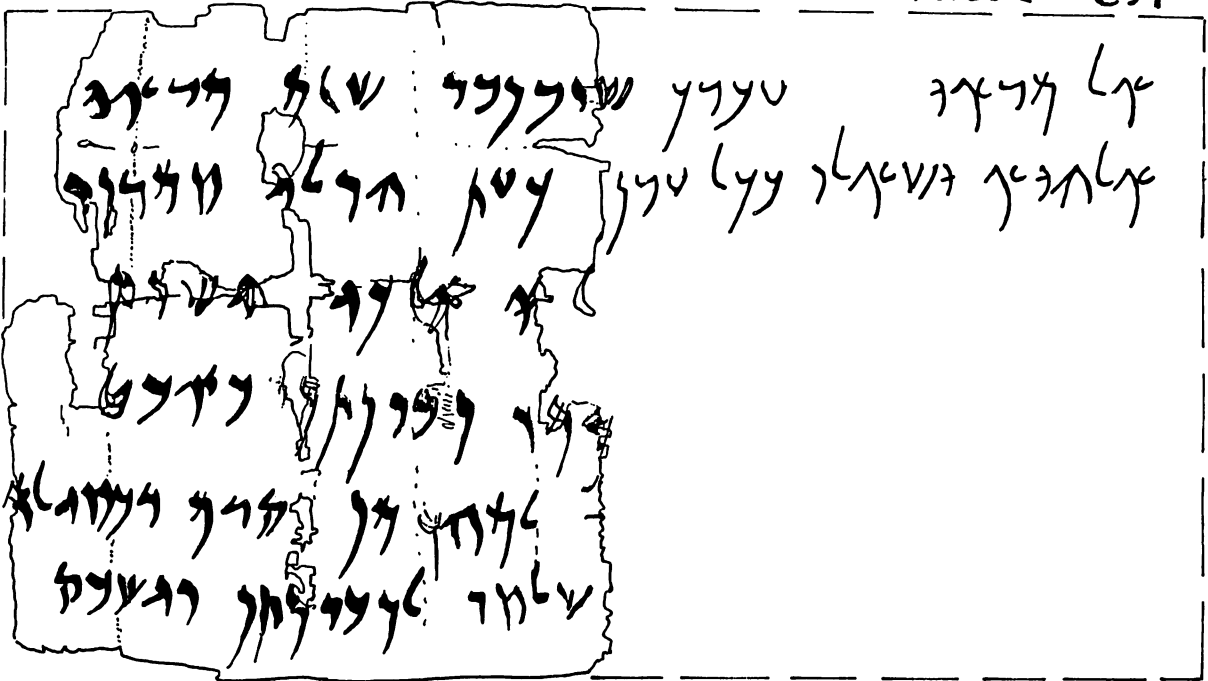
A3.1

Recto? ↙

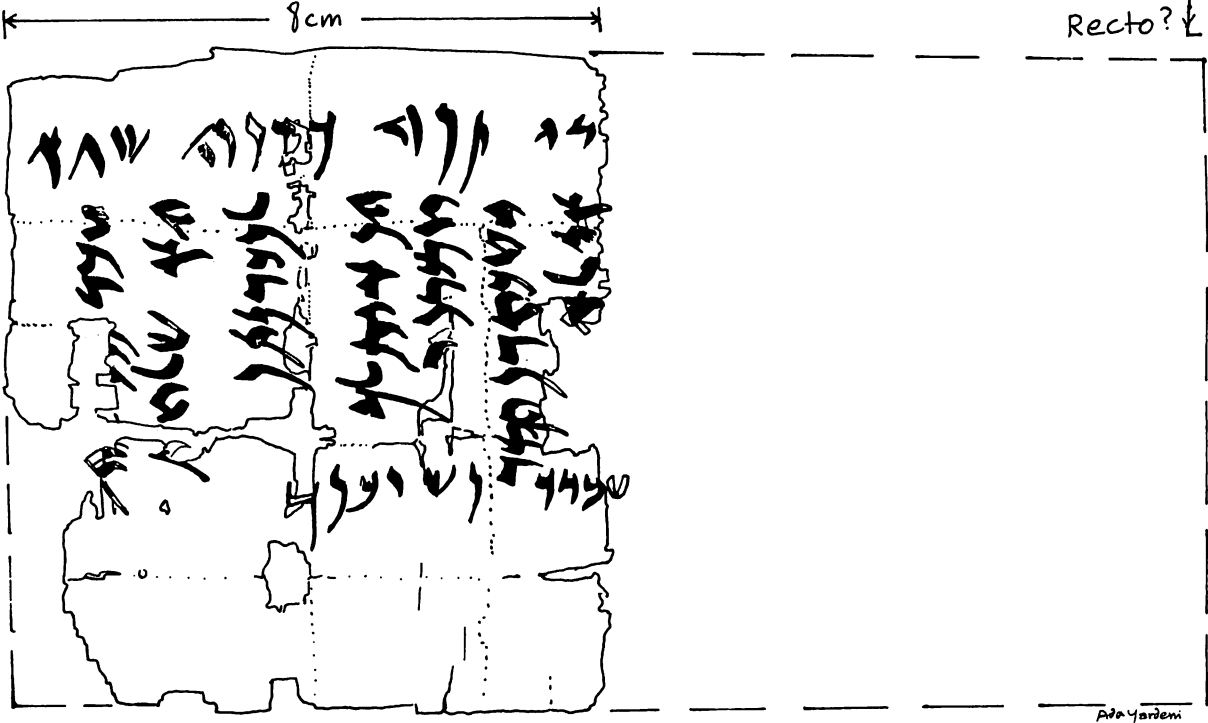
Join ↑

Verso ↙ C54

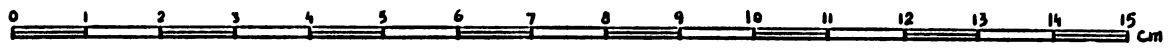

< 16 cm >

Recto? ↙

Prof. Yardeni

A3.1 Cowley 54 (Sachau Plate 36) קאולי 54

RECTO

1. עבד ...ה
2. הא שלחת
3. לנבונתן
4. הן אית לך
5. חמרן ׀
6. ישבקון המו
7. א·לא]

VERSO

1. [אל מראי עבדך] שזבנבו שלם מראי
2. [אלהיא ישאלו בכל עדן] כעת הו לי חמרן ׀
3.]ל[א אלכּי הַשְׁתּ
4.]מר נבונתן באבט
5.]למהך מן קדם רבחילא
6.]שלחו לנבונתן וישבק

RECTO

7.]ךי תנה כדנה שגא
8.]ע[בדו נשזבנך

Exchange of Letters re 10 Asses
First half of 5th century B.C.E.

FIRST LETTER: (PARALLEL TO THE FIBERS AND TO THE JOIN)

¹Servant of (OR: do!/he did) [...]

²Behold, I sent (word) ³to Nabunathan: ⁴"If you have ⁵10 asses, ⁶let them release them.
⁷Moreover, not, [...] (THE REST MISSING)

SECOND LETTER: (PARALLEL TO THE FIBERS AND PERPENDICULAR TO THE JOIN)

¹[To my lord PN, your servant,]Shezibnabu.

²[May the gods seek after] ¹the welfare of my lord ²[at all times.]

Now, ... *I have* 10 asses ³[...] those that *I sent* ⁴[...] ... Nabunathan at Abydos ⁵[...] to go from before the garrison commander ⁶[...] send (word) to Nabunathan that he release (IN RIGHT MARGIN OF FIRST LETTER) ⁷[...] here like this very much (IN LEFT MARGIN OF FIRST LETTER) ⁸[...d]o/make. We shall save you.

התכתבות אודות עשרה חמורים

אגרת ראשונה

¹עבד (או: עשה)...

²הנה שלחת/תי (להודיע) ³לנבונתן: ⁴אם יש לך ⁵חמורים 10 ⁶יעזבו אותם ⁷...

אגרת שניה

¹[אל אדוני ... עבדך] שזבנבו.

שלום אדוני ²[האלהים ישאלו בכל עת].

עתה, יש לי חמורים 10 ³[...] ההם שגרת ⁴[...] נבונתן באבידוס ⁵[...] ללכת מלפני שר החיל ⁶[...] שלחו (להודיע) לנבונתן ויעזב ⁷פנים ⁸[...] פה כזה הרבה (או: מאוד) ⁸[ע...ש] נצילך.

A3.1-11 Private Letters
(Mid 5th – early 4th Century B.C.E.)

According to their script the eleven private letters span a century – mid-5th to mid-4th century B.C.E. None is dated but one deals with an historical event which allows for a certain date (A3.9). One comes from el-Hibeh in Middle Egypt (A3.11), the rest from Elephantine. Two were among the earliest Aramaic papyri discovered in Egypt (A3.3-4), one was acquired by Wilbour (A3.9) and the other Elephantine papyri were uncovered by Rubensohn. Not one is fully intact. Some have minor (A3.10) or major (A3.8) lacunae. The rest have whole sections missing, either the bottom, the middle, or the edges, or a combination of these. Were they wholly intact, one or two (A3.1, 11) might be reclassified as official. One appears to be a letter and reply written on the same papyrus (A3.1). One lacks address and it is not certain which side is recto and which verso (A3.2). It may not even be a letter. One letter of the end of the century was written by Hoshaiiah son of Nathan (A3.6) and two other letters by Hosea (A3.7-8) may be by the same person.

A3.1.	... ..	Exchange of Letters re 10 Asses	First half of 5th Century B.C.E.	26
A3.2.	... ..	Fragmentary Letter re Sandals, Clothing, Silver	First half of 5th Century B.C.E.	28
A3.3.	To Shelomam from Osea	Letter re Salary, Garments, Journey	Second quarter of 5th Century B.C.E.	30
A3.4.	To Jehoishma from Shallum	Letter re Unknown Object, Legal Suit	Last quarter of 5th Century B.C.E.	34
A3.5.	To Mahseiah from <i>Mauziah</i>	Letter re Lack of Correspondence, Household	Late 5th Century B.C.E.	36
A3.6.	To Pilti from Hoshaiiah	Letter re Special Efforts, Action with <i>Ṣeḥa</i>	Last quarter of 5th Century B.C.E.	38
A.3.7.	To Shalwah from Hosea	Fragmentary Letter re Gold	Last quarter of 5th Century B.C.E.	40
A.3.8.	To Ḥaggus from Hosea	Letter re 10 Karsh, Borrowing Money and Selling Houses, Bringing Objects to Memphis	Last quarter of 5th Century B.C.E.	42
A.3.9.	To Islaḥ from Shewa	Letter re Change of Dynasties	399 B.C.E.	46
A.3.10.	To Ḥori from Spentadata	Letter re Boat, Silver, Grain	End 5th – early 4th Century B.C.E.	48
A.3.11.	To Jashobiah from [...]	Fragmentary Letter re Horses, and Lilies/Susians	Mid-4th Century B.C.E.	50

אגרות פרטיות

(אמצע המאה ה-5 – ראשית המאה ה-4 לפני סה"נ)

לפי הכתב זמנן של אחת-עשרה האגרות הפרטיות שלהלן הוא מאמצע המאה החמישית עד אמצע המאה הרביעית לפני סה"נ. אף לא אחת מהאגרות מתוארכת, אך אחת דנה במאורע הסטורי המתיר את תיארוכה בוודאות (A3.9). אגרת אחת מוצאה מאל-היבה שבמצרים התיכונה (A3.11) והיתר מיב. שתי אגרות היו בין הפפירוסים הארמיים המוקדמים ביותר שנתגלו במצרים (A3.3-4), אחת נרכשה עלידי וילבור (Wilbour) (A3.9) ושאר הפפירוסים מיב נתגלו עלידי רובנזון (Rubensohn). כל האגרות מקוטעות, מעט (A3.10) או הרבה (A3.8), ובקצתן חסרים חלקים שלמים – הסוף, האמצע או הקצוות או גם זה וגם זה.

אחת או שתיים מן האגרות המקוטעות (A3.1, 11) אפשר שהן רשמיות. האחת היא כנראה מכתב ותשובה הכתובים על אותו הפפירוס (A3.1). אגרת אחת חסרה כתובת וקשה להבחין איזה צד הוא פנים ואיזה אחור (A3.2) ואפשר שכלל אין זו אגרת. אגרת אחת, מסוף המאה, נכתבה בידי הושעיה בן נתן (A3.6) ועוד שתי אגרות שכתב הושע (A3.7-8) אפשר שהן מאת אותו האדם.

26	המחצית הראשונה של המאה ה-5 לפני סה"נ	התכתבות אודות 10 חמורים	A3.1
28	המחצית הראשונה של המאה ה-5 לפני סה"נ	אגרת מקוטעת אודות סנדלים, לבוש וכסף	A3.2
30	הרבע השני (?) של המאה ה-5 לפני סה"נ	אגרת אודות קצבה, לבוש ונסיעה	A3.3
34	הרבע האחרון (?) של המאה ה-5 לפני סה"נ	אגרת אודות חפץ לא ידוע, ואודות תביעה משפטית	A3.4
36	סוף המאה ה-5 לפני סה"נ	אגרת אודות אי קבלת מכתב, ואודות אנשי הבית	A3.5
38	הרבע האחרון (?) של המאה ה-5 לפני סה"נ	אגרת אודות מאמצים מיוחדים ופעולה בקשר לצחא	A3.6
40	הרבע האחרון (?) של המאה ה-5 לפני סה"נ	אגרת מקוטעת אודות זהב	A3.7
42	הרבע האחרון (?) של המאה ה-5 לפני סה"נ	אגרת אודות 10 כרשים, הלואת כסף ומכירת בתים והבאת דברים לממפיס	A3.8
46	399 לפני סה"נ	אגרת אודות החלפת שלטון ועוד	A3.9
48	סוף המאה ה-5 לפני סה"נ ראשית המאה ה-4 לפני סה"נ	אגרת אודות סירה, כסף ותבואה	A3.10
50	אמצע המאה ה-4 לפני סה"נ	אגרת מקוטעת אודות סוסים ושושנים/אנשי שושן	A3.11

A2.7

< 27.5 cm >

Hermopolis VII

אָל אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר
 אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר
 אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר
 אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר

Recto ↑
Verso ↓

אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר
 אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר
 אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר אַהאַר

A2.7 Bresciani-Kamil 7 ברשיאני-כאמל 7

RECTO

1. אל אמי עתרדמרי מן אחוכי אמי ש[לם ו] חין שלחת לכי
2. שלם אחתי אסורי וזבבו וככי וכען עליכי מתכל אנה הוי
3. חזית על ינקיא אלכי שלם וסרוז ושפנית ובניה ופטמון שלם
4. הריוטא ואחתהה לשלמכי שלחת ספרא זנה

VERSO

5. אל אחתי עתרדי מן אחו[ן כי א] מי אפי יובל

Letter re the Children
Late 6th – early 5th Century B.C.E.

RECTO

¹To my mother Atardimri from your brother Ami.

I have sent you (blessings of) [welfare and]life.

²Greetings to my sister Isiweri and Zababu and Kake.

And now, I am relying upon you. Do ³look after those children.

Greetings to Vasaraza, and Shepeneith and her children, and Peṭeamun. Greetings to ⁴Heryuta and her sister. I have sent this letter (to inquire) about your welfare.

VERSO

⁵To my sister Atardi from [your] brother [A]mi. To be delivered (to) Luxor.

(ADDRESS)

אגרת אודות ילדים

פנים

¹אל אמי עתרדמרי מאחיק אמי.

[ברכות) שלום וח]יים שלחתי לך.

²שלום (ל)אחותי אסורי ו(ל)זבבו ו(ל)ככי.

ועתה, עליך סומך אני. היי ³משגיחה על התינוקות ההם.

שלום (ל)וסרוז ו(ל)שפנית ו(ל)בְּנִיָּהּ ו(ל)פטמון. שלום ⁴(ל)הריוטא ו(ל)אחותה. לשלומך שלחתי מכתב זה.

אחור

⁵אל אחותי עתרדי מאחיק [א]מי. (ל)אפי יובל. (כתובת)

A2.6 Bresciani-Kamil 6 ברשיאני-כאמל 6

RECTO

1. אל אחתי תבי מן א[חוכי ...] ר ברכתכי לפתח זי
2. יחוני אפיכי בש[לם ..... ב]רי שאל שלמכי
3. וכעת יהב מ[כבנת לבנתסר] חתנה זי נבשה כסף
4. ש /// /// וזו א[תה עלי בנתסר] ואפקני אנה וברי
5. וכתבת לה ע[לה ספרה אזלי] וזבני עמר כזי תמט
6. ה ידכי ואו[שריהי לתשי ס] ון הלו כספה זי הוה
7. בידה יהב ש[/] לכי נבשה ומכ[בנת שאלן שלמכי

VERSO

8. ושלם תרו ו[... ו... ו... וכ]עת שלם בנתסר תנה
9. וברה אל ת[צפי לה וכעת הלו] אנחן בען אלף
10. ויתונה לכן ל[שלמכי שלחת ס] פרה זנה
11. אל אמי [תבי מן ... ר בר] סרה אפי יבל

Letter re 6½ Shekels, Wool and a Trip
Late 6th – early 5th Century B.C.E.

RECTO

¹To my sister Tabi from [your] b[rother PN.]

I have blessed you by Ptaḥ that ²he may let me behold your face in pe[ace].

...] my son seeks after your welfare.

³And now, Ma[kkibanit] gave [to *Banitsar*] son-in-law of Nabusha silver, ⁴6 sh(ekels) and a zuz. [*Banitsar came to me*] and brought me forth, me and my son, ⁵and I wrote [*a document*] ab[out it] for him. [*Go*] and buy wool as much as ⁶you are able and se[nd it to Tashi at Sy]ene. Behold, ⁷he gave [*you 1*] sh(ekel) ⁶(from) the silver which was ⁷in his hand.

[*Nabusha* and Makki] banit seek after your welfare **VERSO** ⁸and the welfare of Taru and [...

And n]ow, Banitsar is well here. ⁹And (as for) his son, do not be co[ncerned about him. *And now, behold,*] we are seeking a boat ¹⁰that they may bring him to you.

[I have sent] this [le]tter [(to inquire)] about [your welfare.]

¹¹To my mother [Tabi from PN son of] *Srh*. To be delivered (to) Luxor. (ADDRESS)

אגרת אודות ששה וחצי שקלים, צמר ונסיעה

פנים

¹אל אחותי תבי מא[חוך ...] ר.

ברכתך לפתח אשר ²יראני פניך בש[לום. ... ב]ני שואל (ל)שלומך.

³ועתה, נתן מ[כבנת לבנתסר] חתנו של נבושה כסף ⁴(שקלים) 6 וזו. ב[א אלי בנתסר] והוציאני אותי ו(את) בני ⁵וכתבתי לו ע[ליו שטר. לכי] וקני צמר כ(כל) אשר תשיג ⁶ידך ושג[ריהו לתשי (ל)ס]ון. הרי (מן) הכסף שהיה ⁷בידו נתן ש(קל) [1 לך].

נבושה ומכ[בנת שואלים (ל)שלומך] אחור ⁸ו(ל)שלום תרו ו[... ו....

וע[תה, שלום (ל)בנתסר פה. ⁹ו(באשר ל)בנו – אל ת[ראגי לו. ועתה, הרי] אנחנו מבקשים סירה ¹⁰ויביאווהו לכם. ל[שלומך שלחתי מ]כתב זה.

¹¹אל אמי [תבי מ... בן] סרה. (ל)אפי יובל. (כתובת)

Alexander, "Epistolography", 158-67; Dion, "Types", 559-73; Dion, "Lettre", 557; Dion, "Family Letter", 60-71; Fitzmyer, "Epistolography", 186-95, 202 n. 23, 204 n. 58; Gibson, *Textbook*, 140-42; Grelot, *Documents*, 164-67; Hillers, "Redemption", 379-82; Naveh, "Aramaic Script", 16, 18; Porten, *Archives*, 18, 137, 159, 166, 251, 264ff, 273, 276, 312; Porten-Greenfield, "Hermopolis 6", 14-30.

A2.5 Bresciani-Kamil 5 ברשיאני-כאמל 5

RECTO

1. אל אחתי תרו ותבי מן אחוכן נבושה ומכבנת ברכנכן
2. לפתח זי יחזני אפיכן בשלם וכעת תדען זי מדעם
3. לה מפקן לן מן סון ואף מן זי נפקת מן סון שאל
4. לה הושר לי ספר ומנדעם וכעת יהתו לן ארון
5. ובינכן והן תכלן תהיתן לן תקם יתו ביד חרוץ
6. בר ביתאלשזב זי אתה למחתה לבמרשרי אתריה
7. ומהי דה זי ספר לה הושרתן

VERSO

8. לי ואנה נכתני חויה והות מית ולה שלחתן
9. הן חי אנה והן מת אנה לשלמכן שלחת ספרה זנה
10. אל תרו מן נבושה בר פטחנם אפי יבל

Letter re Vessels, Oil, and a Snake Bite
Late 6th – early 5th Century B.C.E.

RECTO

¹To my sisters Taru and Tabi from your brother Nabusha and Makkibanit.

We have blessed you ²by Ptaḥ that he may show me your face in peace.

And now, you should know that ³no²thing ³is brought to us from Syene. And moreover, since I left Syene, Shail ⁴has not dispatched me a letter or anything (else). And now, let them bring us a chest ⁵and *bynbn*. And if you can bring us castor oil let them bring (it) through Ḥarudj ⁶son of Bethelshezib who is coming to bring down ... to *Bmršry*.

⁷And what is this that you have not sent a letter **VERSO** ⁸to me?! And as for me, a snake had bit me and I was dying and you did not send (to inquire) ⁹if I was alive or if I was dead. I have sent this letter (to inquire) about your welfare.

¹⁰To Taru from Nabusha son of Peṭekhnum. To be delivered (to) Luxor. (ADDRESS)

אגרת אודות כלים, שמן ונשיכת נחש

פנים

¹אל אחיותי תרו ותבי מאחיכן נבושה ומכבנת.

ברכנכן ²לפתח אשר יראני פניכן בשלום.

ועתה, תדענה כי דבר ³אין מוציאים לנו מסון. ואף מאז יצאתי מסון שאל ⁴לא שיגר לי מכתב ודבר(ימה). ועתה, יביאו לנו ארון ⁵ו"בינכן" ואם תוכלנה להביא לנו שמן קיק יביאו ביד חרוץ ⁶בן ביתאלשזב שבא להוריד ל"במרשרי" את ה...ים.

⁷ומה זאת אשר מכתב לא שלחתן אחר ⁸לי? ואני נשכני נחש והייתי מת ולא שלחתן (לדעת) ⁹אם

חי אני או אם מת אני. לשלומכן שלחתי מכתב זה.

¹⁰אל תרו מנבושה בן פטחנם. (ל)אפי יובל. (כתובת)

A2.4 Bresciani-Kamil 3 ברשיאני-כאמל 3

VERSO	RECTO
9. והוי לקה שערן מן תשי ויהב בגשרן	1. שלם בית בנת בסון על מראי פסמי עבדך מכבנת ברכתך
10. ושבק כל גשר זי תשכח לממה זכנת חטבת ומשח	2. לפתח זי יחזני אפיך בשלם שלם אמי ממה שלם
11. בשם למתיה לכן ולה אשכחת אש למיתית לכן וכעת	3. אחי בתי ואנשתה ובנוהי שלם רעיה אל תצף לחרוץ
12. תקם יתו לי חפנן // // אל תצפו לי לכן אנה יצף	4. לה שבק אנה לה / כדי מטאה ידי וכעת עבד אנה לה
13. לשלמכן שלחת [·] ספרה זנה	5. אל אחי וחפרע מן אחך מכבנת שלם וחין שלחת לך וכעת
14. אל אבי פסמי מן מכבנת בר פסמי סון יבל	6. הן מטאך סרחלצה שלח לי ביד עקבה בר וחפרע
	7. וכעת כל זי תצבה שלח לי הושר לי משכן
	8. מסת לבש משך /

Letter re Skins, Beams, and Oil
Late 6th – early 5th Century B.C.E.

RECTO

¹Greetings to the Temple of Banit in Syene.
To my lord Psami, your servant Makkibanit.
I have blessed you ²by Ptaḥ that he may show me your face in peace.
Greetings to my mother Mama. Greetings to ³my brother Bitia and his household and his children. Greetings to Reia. Do not be concerned about Harudj. ⁴As much as I am able, I am not leaving him alone. And now, I am doing (=providing) for him.
⁵To my brother Waḥpre from your brother Makkibanit.
I have sent you (blessings) of welfare and life.
And now, ⁶if the *shlḥ* has reached you, send (word) to me through Akbah son of Waḥpre.
⁷And now, whatever you desire, send (word) to me.
Dispatch to me skins ⁸enough for 1 leather garment. **VERSO** ⁹And do take barley from Tashi and give (it in exchange) for beams ¹⁰and leave with Mama every beam which you find.
I have bought striped cloth and ¹¹scented ¹⁰oil ¹¹to bring to you but have not found a man to bring (them) to you. And now, ¹²let them bring me 5 handfuls of castor oil.
Do not be concerned about me; I am concerned about you. ¹³I have sent this letter (ERASURE: to) (to inquire) about your welfare.
¹⁴To my father Psami from Makkibanit son of Psami. To be delivered (to) Syene.
(ADDRESS)

אגרת אודות עורות, קורות ושמן

פנים

¹שלום (ל)בית בנת בסון.
אל אדוני פסמי עבדך מכבנת.
ברכתך ²לפתח שיראני פניך בשלום.
שלום (ל)אמי ממה. שלום ³(ל)אחי בתי ו(ל)אנשי ביתו ו(ל)בניו. שלום (ל)רעיה. אל תדאג לחרוץ.
⁴אינני עוזב אותו לבד כל עוד ידי משגת. ועתה אני עושה (בשבי)לו.
⁵אל אחי וחפרע מאחיק מכבנת.
(ברכות) שלום וחיים שלחתי לך.
ועתה, ⁶אם הגיע לידך "סרחלצה" שלח (להודיע) לי ביד עקבה בן וחפרע. ⁷ועתה, כל אשר תרצה שלח (להודיע) לי.
שגר לי עורות ⁸די לבוש-עור 1. אחור ⁹והיה לוקח שעורים מתשי ונותן בקורות (=תמורת קורות) ¹⁰והשאר כל קורה אשר תמצא לממה.
קניתי בד פסים ושמן ¹¹בושם להביא לכם ולא מצאתי איש להביא (אותם) לכם. ועתה, ¹²יביאו לי שמן קיק חופנים 5.
אל תדאגו לי, לכם אני דואג. ¹³לשלומכם שלחתי [·] מכתב זה.
¹⁴אל אבי פסמי ממכבנת בן פסמי. (ל)סון יובל.
(כתובת)

Alexander, "Epistolography", 158-67; Dion, "Types", 559-73; Dion, "Lettre", 560, 565; Dion, "Family Letter", 60-71; Fitzmyer, "Epistolography", 186-95, 202 n. 23, 204 n. 58; Gibson, *Textbook*, 135-37; Grelot, *Documents*, 157-60; Naveh, "Aramaic Script", 16, 18; Porten, *Archives*, 33, 48, 84, 90, 93, 101, 129, 137, 148ff, 159, 165, 250-51, 264ff, 312.

A2.3 Bresciani-Kamil 1 ברשיאני-כאמל 1

VERSO	RECTO
8. ארה לא אחי הו חרוץ וכעת הלו קב להו פרס	1. שלם בית נבו אל אחתי רעיה מן אחי מכבנת
9. תנה ויתלקה קדמתהו בסון וכעת הו את ערב עליכי	2. ברכתכי לפתח זי יחזני אפיך בשלם. שלם בנתסרל ואר'ג
10. אתיה לתפמת וכעת מדעם אל תזכני דכסת ותשרי לה	3. ואסרשת ושךדר חרוץ שאל שלמהו וכעת שלם
11. שלם יקיה הוי שלחת לה וכעת הוי חזית על תשי ועל	4. לחרוץ תנה אל תצפי לה כזי תכלן תעבדן לה עבד אנה
12. ברה ושלחי כל טעם זי הוה בבתי לשלמכי שלחת ספר	5. לה ותפמת ואחתסן מסכלן לה וכעת ארה ספר לה שלחתי
13. ה זנה	6. בשמה וכעת זי בלתי לאמר לה שאל על חרוץ כעת
14. אל אבי פסמי בר נבונתן מן מכבנת סון יבל	7. מלו כזי עבד אנה לחרוץ כות תעבד בנת עלי

Letter re Welfare of Ḥarudj, a Guarantor, and Clothing
Late 6th – early 5th Century B.C.E.

RECTO

¹Greetings to the Temple of Nabu.

To my sister Reia from your brother Makkibanit.

²I have blessed you by Ptaḥ that he may show me your face in peace.

Greetings to Banitsarel and Arag ³and Isireshut and Shurdur. Ḥarudj seeks after their welfare.

And now, it is well (ERASURE: for) ⁴for Ḥarudj here. Do not be concerned about him; as you could do for him, I am doing ⁵for him. Both Tapamet and Aḥatsin are supporting him. And now, verily, you have not sent a letter ⁶(addressed) in his name. And now, that you were full of saying: "No one asks about Ḥarudj", now ⁷as much as I am doing for Ḥarudj thus may Banit do for me. **VERSO** ⁸Verily, is not Ḥarudj my brother?!

And now behold, salary has been given to them ⁹here and it will be taken ahead of them at Syene. And now, if a guarantor have (a claim) against you, ¹⁰bring him to Tapamet. And now, do not buy anything as clothing that you might dispatch to her. ¹¹Do send her greetings from Yekia.

And now, do look after Tashi and after ¹²her son and send (word about) every matter which was in my house. I have sent ¹³this ¹²lette¹³r ¹²(to inquire) about your welfare.

¹⁴To my father Psami son of Nabunathan from Makkibanit. To be delivered (to) Syene. (ADDRESS)

אגרת אודות שלום חרוץ, אודות ערב ובגדים

פנים

¹שלום (ל)בית נבו.

אל אחותי רעיה מאחיק מכבנת.

²ברכתיך לפתח שיראני פניך בשלום.

שלום (ל)בנתסרל ו(ל)ארג ³ו(ל)אסרשת ו(ל)שרדר. חרוץ שאל (ל)שלומם.

ועתה, שלום ⁴(ל)חרוץ פה. אל תדאגי לו. כאשר תוכלו לעשות לו, עושה אני ⁵לו. ותפמת

ואחתסן מכלכלות אותו.

ועתה, הרי מכתב לא שלחת ⁶על שמו. ועתה, אשר מלאת לאמר "אין שואלים על חרוץ", עתה,

⁷ככל אשר עושה אני לחרוץ כך תעשה בנת לי. אחר ⁸הרי הלוא אחי הוא חרוץ?

ועתה, הרי ניתנה להם קיצבה ⁹פה ותילקח לפניהם בסון. ועתה, אם יש (ל)ערב (כלום) עליך

¹⁰הביאיהו לתפמת. ועתה, דבר אל תקני (בתור) בגד (אשר) תשגרי אליה. ¹¹שלום (מן) יקיה היי שולחת לה.

ועתה, היי משגיחה על תשי ועל ¹²בנה ושלחי (להודיע אודות) כל עניין שהיה בביתי. לשלומך

שלחתי מכתב ¹³זה.

¹⁴אל אבי פסמי בן נבונתן ממכבנת. (ל)סון יובל. (כתובת)

Alexander, "Epistolography", 158-167; Dion, "Types", 559-73; Dion, "Lettre", 556, 558, 560, 568; Dion, "Family Letter", 60-71; Dion, "Letter", 79-80; Fitzmyer, "Epistolography", 186-95, 202 n. 23, 204 n. 58; Gibson, *Textbook*, 129-32; Grelot, *Documents*, 150-53; Naveh, "Aramaic Script", 16, 18; Porten, *Archives*, 18, 33-34, 72, 79, 129, 137, 159, 165-66, 250-51, 264ff, 312; Porten and Greenfield, "Hermopolis", 225ff.

A2.2 Bresciani-Kamil 2 ברשיאני-כאמל 2

<p>10. והלה יהב לכי שלחי לי ואקבל עליהן תנה 11. וכעת זבנת משה זית ליקה וכתן ואף לכן תקבת 12. / שפרת ואף משה בשם לבת בנת ולעד אשכח 13. אש למושרתהם לכן וכעת הושרי לי תקם הפנן 14. / והוי יהבת עבר לוחפרע ויהוי עבן גשרן 15. ושבק בבתה אל תקמי קדמתה כל גשר זי ישכח 16. יזבן והן יהב לכי רעיה עמר שלחי לי שלם 17. תטסרי אזדהרי בה לשלמכן שלחת ספרה זנה VERSO 18. אל תשי מן מכבנת בר פסמי סון יבל</p>	<p>RECTO 1. שלם בית בנת בסון אל אחתי תשי מן אחכי מכבנת 2. ברכתכי לפתח זי יחזני אפימי בשלם שלם נבושה 3. תנה אל תצפו לה לה מנס אנה לה מן מפני שלם 4. פסמי יקה שלם נניחם וכעת הלו מסת כספה זי 5. הוה בידי ופֶתַח לבנתסר בר תבי אחת 6. נבושה כסף ש / / / / וזו כסף זו וכעת שלחי 7. על תבי ותושר לכי עמר מן קצתה זי כסף ש / 8. וכעת הן יהב לכי נקיה וגזתה שלחי לי 9. והן יהב לכי עמרה זי על מכי שלחי לי</p>
--	--

Letter re 6½ Shekels, Wool, Oil, Beams, etc.

Late 6th – early 5th Century B.C.E.

RECTO

¹Greetings to the Temple of Banit in Syene.

To my sister Tashi from your brother Makkibanit.

²I have blessed you by Ptaḥ that he may show me your face in peace.

Nabusha is well ³here. Do not be concerned about him. I am not making him leave Memphis. Greetings to ⁴Psami (and) Yake. Greetings to Nanaihem.

And now behold, an AMOUNT of money that ⁵was in my hand(s) I gave as *wp^dt* to Banitsar son of Tabi sister of ⁶Nabusha – silver, 6 sh(ekels) and a zuz, silver zuz (to the ten). And now, send (word) ⁷to Tabi that she dispatch to you wool from part of the silver 1 sh(ekel's worth). ⁸And now, if you be given a lamb and its wool, send (word) to me; ⁹and if you be given the wool owed by Makki, send (word) to me. ¹⁰And if you not be given (anything), send (word) to me and I will complain against them here.

¹¹And now, I bought olive oil and a tunic for Yake, and also ¹²pretty ¹¹vessel for you, ¹²and also perfumed oil for the Temple of Banit. But I have not yet found ¹³a man to dispatch them to you.

And now, dispatch ¹⁴ ¹³handfuls of castor oil. ¹⁴And do give grain to Wahpre; and let him buy beams ¹⁵and leave (them) in his house. Do not stand in his way; every beam which he finds ¹⁶he should buy.

And if the shepherd (OR: Reia) gives you wool, send (word) to me.

Greetings to ¹⁷Tetōsiri; take care of her. I have sent this letter (to inquire) about your welfare.

VERSO

¹⁸To Tashi from Makkibanit son of Psami. To be delivered (to) Syene. (ADDRESS)

אגרת אודות ששה וחצי שקלים, צמר, שמן, קורות וכו'

פנים

¹שלום (ל)בית בנת בסון.

אל אחותי תשי מאחיק מכבנת.

²ברכתיך לפתח שיראני פניך בשלום.

שלום (ל)נבושה ³פה. אל תדאגו לו. לא מניס אני אותו ממנפי. שלום ⁴(ל)פסמי (ול)יקה. שלום (ל)נניחם.

ועתה, הרי מכסת הכסף אשר ⁵היה בידי נתתי (אותה) (כ) "ופֶתַח" (?) לבנתסר בן תבי אחות נבושה, כסף (ש)קלים) 6 וזו כסף זו (= זו אחד לעשרה). ועתה, שלחי (להודיע) ⁷לתבי שתשגר לך צמר מקצת הכסף, (ש)קל) 1. ⁸ועתה, אם ניתנה לך כבשה וגזתה שלחי (להודיע) לי. ⁹ואם ניתן לך הצמר (ש)מוטל) על מכי שלחי (להודיע) לי. ¹⁰ואם לא ניתן לך שלחי (להודיע) לי ואקבול עליהם פה. ¹¹ועתה, קניתי שמן זית וכתונת ליקה ואף לך כד ¹²1 יפה ואף שמן בושם לבית בנת, ועוד לא מצאתי ¹³איש לשגרם לכם.

ועתה, שגרו לי שמן קיק חפנים ¹⁴5. והיי נותנת תבואה לוחפרע ויהיה קונה קורות ¹⁵ומשאיר (אותן) בביתו. אל תעמדי בפניו. כל קורה שימצא ¹⁶ליקנה. ואם יתן לך הרועה (או: רעיה) צמר שלחי (להודיע) לי.

שלום ¹⁷(ל)תטסרי. שמרי עליה. לשלומכם שלחתי מכתב זה.

אחור

¹⁸אל תשי ממכבנת בן פסמי (ל)סון יובל. (כתובת)

Alexander, "Epistolography", 158-67; Dion, "Types", 559-73; Dion, "Lettre", 560-61, 565; Dion, "Family Letter", 60-71; Fitzmyer, "Epistolography", 186-95, 202 n. 23, 204 n. 58; Gibson, *Textbook*, 132-35; Grelot, *Documents*, 154-57; Hillers, "Redemption", 379-80; Naveh, "Aramaic Script", 16, 18; Porten, *Archives*, 33, 67, 90, 93, 129, 137, 159, 165f, 250f, 264ff, 312.

A2.1 Bresciani-Kamil 4 ברשיאני-כאמל 4

<p>9. בביתאלנתן מן חבב וכעת אן אשכחת אש מהימן 10. אתה לכן מדעם שלם שבתי בר שוג שלם פסי</p> <p style="text-align: center;">VERSO</p> <p>11. שלם עדר בר פסי שלם שאל בר פטחרטיס ואשה 12. בר פטחנם שלם סחתה כלה לשלמכן שלחת ספרה 13. זנה שלם אבי פסמי מן עבדך נבושה שלם אמי 14. ממה ושלם אחי בתי ואנשתה שלם וחפרע 15. אל נניחם מן נבושזב בר פטחנם סון</p>	<p>RECTO</p> <p>1. שלם בית בתאל ובית מלכת שמיין אל אחתי נניחם 2. מן אחתי נבושה ברכתכי לפתח זי יחוני אפיך בשלם 3. שלם ביתאלנתן שלם נכי ועשה ותשי וענתי ואטי ורע 4. וכעת מטנתי כתנה זי אושרתי לי ואשכחתה שנטת כלה 5. ולכבי לה דבק לה הן חזית מה אתרתן אתננה בתקבה 6. / לאטי וכעת כתנה זי התתי לי סון הי מלבש 7. אנה וכעת תקם יתו לן ונתנהי במשח וכעת אל 8. תצפי לן לי ולמכבנת לכן אנחן יצפן אזדהרי</p>
---	--

Letter re Garments and Oil
Late 6th – early 5th Century B.C.E.

RECTO

¹Greetings to the Temple of Bethel and the Temple of the Queen of Heaven.

To my sister Nanaihem ²from your brother Nabusha.

I have blessed you by Ptaḥ that he may let me behold your face in peace.

³Greetings to Bethelnathan. Greetings to Nky and Ashah and Tashi and Anathi and Aṭi and Re(ia).

⁴And now, the tunic which you sent me has reached me and I have found it completely FRAYED ⁵and my heart is not attached to it (=I do not like it). If I saw what you had in abundance, I would give it (in exchange) for ⁶1 ⁵vessel ⁶for Aṭi. And now, the garment which you brought for me (to) Syene – it ⁷I ⁶am wearing. ⁷And now, let them bring us castor oil and we shall give it (in exchange) for oil.

And now, do not ⁸be concerned about us, me and Makkibanit; we are concerned about you. Take care of (=protect) ⁹Bethelnathan from (=against) Ḥabib. And now, if I find a trustworthy man, ¹⁰I shall bring (=dispatch) something to you.

Greetings to Shabbethai son of Shug. Greetings to Pasai. **VERSO**¹¹Greetings to Eder son of Pasai. Greetings to Shail son of Petehortais and Ashah ¹²son of Petekhnum. Greetings to the whole NEIGHBORHOOD. I have sent ¹³this ¹²letter (to inquire) about your welfare. ¹³Greetings to my father Psami from your servant Nabusha. Greetings to my mother ¹⁴Mama (ERASURE: and). Greetings to my brother Bitia and his household. Greetings to Waḥpre.

¹⁵To Nanaihem from Nabushezib son of Petekhnum. (To) Syene. (ADDRESS)

אגרת אודות בגדים ושמן

פנים

¹שלום (ל)בית ביתאל ו(ל)בית מלכת שמים.

אל אחותי נניחם ²מאחיך נבושה.

ברכתך לפתח שיראני פניך בשלום.

³שלום (ל)ביתאלנתן. שלום (ל)נכי ו(ל)עשה ו(ל)תשי ו(ל)ענתי ו(ל)אטי ו(ל)רע(יה).

⁴ועתה, הגיעה אלי הכתונת אשר שגרת לי ומצאתיה פרומה כולה ⁵ולבי אינו דבק בה (=אינה מוצאת חן בעיני). אם אראה מה (ש)הותרתם אתננה בכד (=תמורת כד) ⁶1 לאטי. ועתה, הכתונת אשר הבאת לי (ל)סון – אותה לובש ⁷אני. ועתה, שמן קיק יביאו לנו ונתנהו בשמן (=תמורת שמן).

ועתה, אל ⁸תדאגי לנו, לי ולמכבנת. לכם אנחנו דואגים. שמרי ⁹על ביתאלנתן מחבב. ועתה, אם אמצא איש נאמן ¹⁰אביא (=אשגר) לכם דבר (=מה).

שלום (ל)שבתי בן שוג. שלום (ל)פסי. אחור ¹¹שלום (ל)עדר בן פסי. שלום (ל)שאל בן פטחרטיס ו(ל)אשה ¹²בן פטחנם. שלום (ל)שכונה כולה. לשלומכם שלחתי מכתב ¹³זה. שלום (ל)אבי פסמי מעבדך נבושה. שלום (ל)אמי ¹⁴ממה. ושלום (ל)אחי בתי ולאנשי ביתו. שלום (ל)וחפרע.

¹⁵אל נניחם מנבושזב בן פטחנם. (ל)סון. (כתובת)

Alexander, "Epistolography", 158-67; Dion, "Types", 559-73; Dion, "Lettre", 558-60; Dion, "Family Letter", 60-71; Fitzmyer, "Epistolography", 186-95, 202 n. 23, 204 n. 58; Gibson, *Textbook*, 137-39; Grelot, *Documents*, 160-62; Naveh, "Aramaic Script", 16, 18; Porten, *Archives*, 18, 33, 90, 93, 125ff, 137, 148f, 159, 165f, 177, 250f, 264ff, 312, 330.

A2.1-7 A Parcel of Family Letters discovered at Hermopolis
(Department of Archeology, University of Cairo)
(Late 6th – early 5th Century B.C.E.)

Six of the seven letters were written by three individuals to members of their family at Syene and Luxor. The four letters sent to Syene all bear greetings to temples there, Bethel and the Queen of Heaven (A2.1), Banit (A2.2, 4), and Nabu (A2.3). One letter was sent by Nabusha (A2.1) and three by his younger stepbrother Makkibanit (A2.2-4). Of the two letters sent by this family to Luxor, one was jointly written by Nabusha and Makkibanit (A2.5) and the sixth letter, addressor's name missing, contains greetings from Makkibanit and probably from Nabusha as well (A2.6). All six letters were written by the same scribe, probably from the same papyrus roll, one after another in the order herein arranged. The seventh letter was written by a different scribe on behalf of Ami and sent to Atardimri at Luxor (A2.7). The letters may be dated according to script to the late 6th or early 5th century B.C.E.

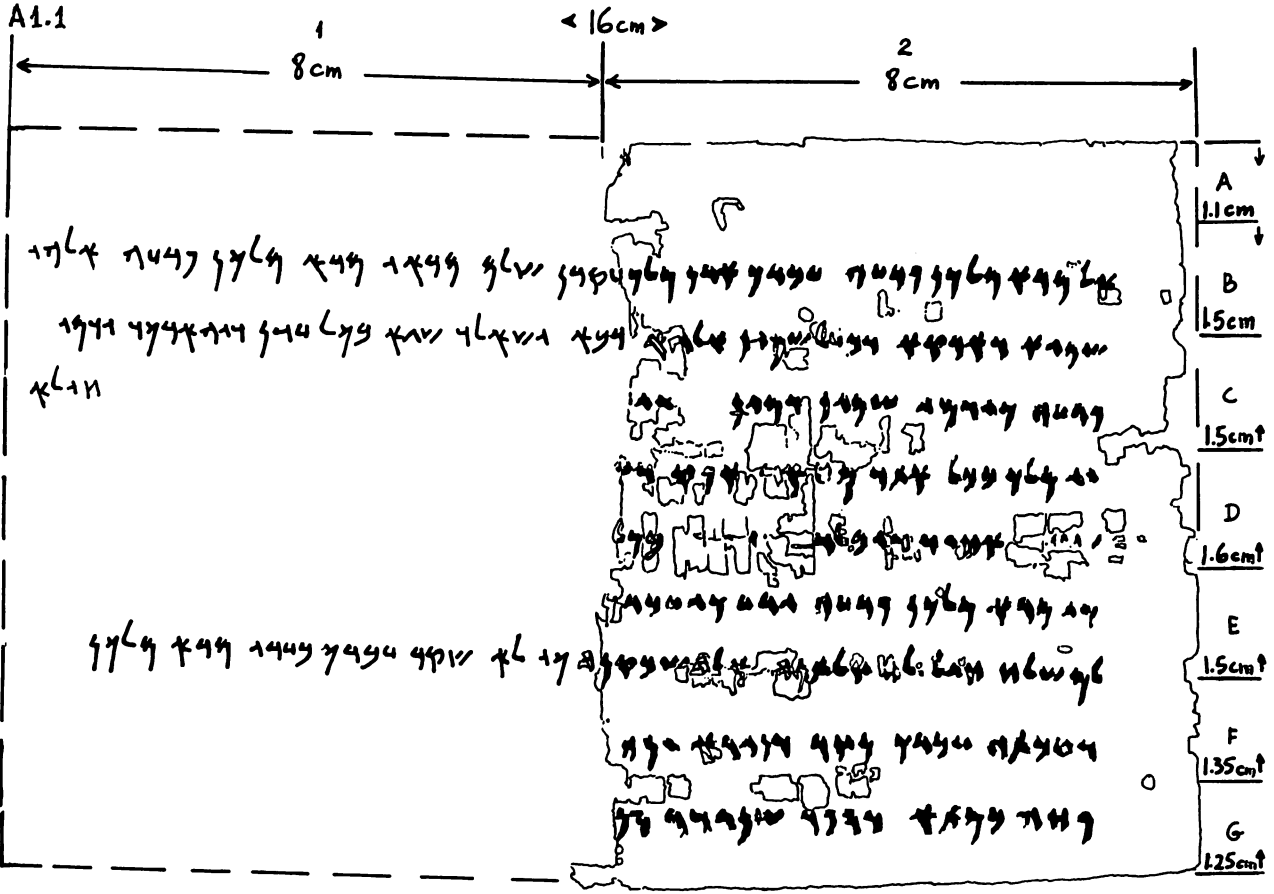
A2.1. To Nanaihem from Nabusha	re Garments and Oil	10
A2.2. To Tashi from Makkibanit	re 6½ Shekels, Wool, Oil, Beams, etc.	12
A2.3. To Reia from Makkibanit	re Welfare of Harudj, a Guarantor, and Clothing	14
A2.4. To Psami from Makkibanit	re Skins, Beams, and Oil	16
A2.5. To Taru and Tabi from Nabusha and Makkibanit	re Vessels, Oil, and a Snake Bite	18
A2.6. To Tabi from [...]	re 6½ Shekels, Wool, and a Trip	20
A2.7. To Atardimri from Ami	re the Children	22

צרור אגרות משפחתיות שנתגלה בהרמופוליס
(סוף המאה ה-6 – ראשית המאה ה-5 לפני סה"נ)

שש מתוך שבע האגרות כתבו שלושה אנשים לקרובי משפחתם בסוּן ובאפי (לוקסור). ארבע האגרות שנשלחו לסוּן נושאות ברכות למקדשים שם – בית ביתאל ובית מלכת שמים (A2.1), בית בנת (A2.2, 4) ובית נבו (A2.3). אגרת אחת שלח נבושה (A2.1) ושלוש שלח אחיו החורג הצעיר, מכבנת (A2.2-4). אחת משתי האגרות ששלחה משפחה זו לאפי כתבו במשותף נבושה ומכבנת (A2.5) ובאגרת הששית, החסרה את שם השולח, ברכות ממכבנת וכנראה גם מנבושה (A2.6). כל שש האגרות נכתבו בידי אותו הסופר, כנראה על אותה מגלת פפירוס, אחת אחרי השנייה, בסדר המוצג כאן. את האגרת השביעית כתב סופר אחר והיא נשלחה מאמי לעתרדמרי באפי (A2.7). זמנן של האגרות, לפי הכתב, הוא סוף המאה הששית או ראשית המאה החמישית לפני סה"נ.

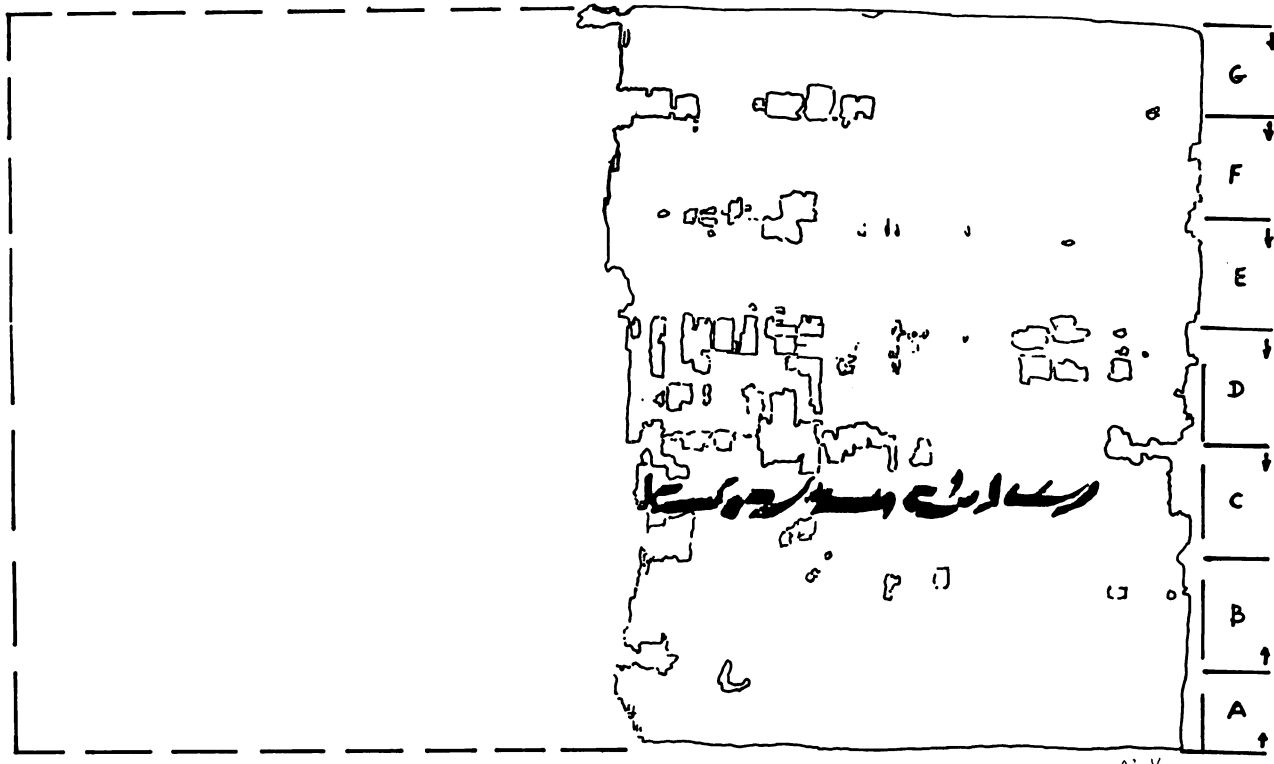
10	אגרת אודות בגדים ושמן	אל נניחם מנבושה	A2.1
12	אגרת אודות ששה וחצי שקלים, צמר, שמן, קורות ועוד	אל תשי ממכבנת	A2.2
14	אגרת אודות שמירת שלום חרוץ, אודות ערב, ואודות לבוש	אל רעיה ממכבנת	A2.3
16	אגרת אודות שלום חרוץ, אודות עורות, קורות ושמן	אל פסמי ממכבנת	A2.4
18	אגרת אודות כלים ושמן ואודות הכשת נחש	אל תרו ותבי מנבושה ומכבנת	A2.5
20	אגרת אודות ששה וחצי שקלים, צמר וסירה	אל תבי מ[...]	A2.6
22	אגרת אודות השגחה על תינוקות	אל עתרדמרי מאמי	A2.7

A1.1

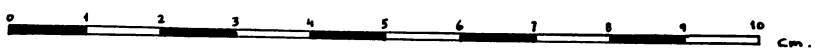

Recto

Verso

Abu Yardeni

A1.1 The Adon Letter (End 7th Century B.C.E.)

This is the earliest Aramaic letter on papyrus; it dates from the end of the 7th century B.C.E., though an attempt has been made to predate it by a century. The letter is fragmentary and the provenance of the sender is missing. If the demotic line on the verso is correctly interpreted, his city is Ekron.

אגרת אדון (סוף המאה ה-7 לפני סה"נ)

זו האגרת הארמית המוקדמת ביותר שבידנו הכתובה על פפירוס. זמנה הוא כנראה סוף המאה השביעית לפני סה"נ, הגם שהיו שסברו שהיא קדומה במאה שנה. האגרת מקוטעת ומוצא השולח חסר. אם נכון פירוש השורה הדמוטית בגב האגרת מוצאו מעקרון.

A1.1 The Letter of King Adon (J. 86984 = 3483) אגרת אדון

RECTO

1. אל מרא מלכן פרעה עבדך אדן מלך ע[קרון שלם מראי מרא מלכן פרעה אלהי]
2. שמיא וארקא ובעל שמין אלה[א רבא ישאלו שגא בכל עדן ויהארכו יומי]
3. פרעה כיומי שמין ומין י[חילא]
4. זי מלך בכל אתו מטאו אפק ו[חילא]
5. ... אחזו ויבלו [בכל]
6. כי מרא מלכן פרעה ידע כי עבדך]
7. למשלח חיל לחצלתני אל ישבקני כי לא שקר עבדך בעדי מרא מלכן]
8. וטבתה עבדך נצר ונגףא זנה]
9. פחה במתא וספר שנדור סנ]

VERSO

10. r·ty Ꞁ p; wr Ꞁ (n) 'qrn Ꞁ n Ꞁ ...]

An Appeal for Military Assistance

Ca. 604 – 603 B.C.E.

RECTO

¹To Lord of Kings Pharaoh, your servant Adon King of E[kron].

²May ¹the gods of] ²Heaven and Earth and Beelshmayin, [*the great*] god [*seek after ¹the welfare of my lord, Lord of Kings Pharaoh, ²abundantly at all times, and may they lengthen the days of] ³Pharaoh like the days of (the) heavens and (the) waters.*

[...*the force*]⁴of the King of Babylon has come (and) reached Aphek and ...[...]⁵... they have seized and brought [...] in all [...] ⁶for the Lord of Kings Pharaoh knows that your servant [...] ⁷to send a force to rescue me. Do not abandon [me, *for your servant did not violate the treaty of the Lord of Kings*]⁸and your servant preserved his good relations.

And (as for) this commander [...] ⁹a governor in the land.

And (as for) the letter of Sindur ...[...]

VERSO (DEMOTIC)

¹⁰What the Great One of Ekron gave to .... [

בקשה לעזרה

פנים

¹אל אדון מלכים פרעה, עבדך אדן מלך ע[קרון].

שלום אדוני, אדון מלכים, פרעה, אלהי ²השמים והארץ, ובעל-שמים [ה]אל [הגדול ישאלו הרבה בכל עת ויאריכו ימי] ³פרעה כימי שמים ומים.

...[...החיל] ⁴של מלך בכל באו, הגיעו (ל)אפק ו[...]⁵... אחזו והובילו [...] בכל[...]⁶ כי אדון מלכים פרעה יודע כי עבדך [...] ⁷לשלוח חיל לחצני. אל יעזבני כי לא שיקר עבדך בברית אדון מלכים] ⁸וטובתו עבדך נוצר. והנגיד (?) הזה [...] ⁹פחה בארץ. ומכתב שנדור [...]...

חוץ (דמוטית)

¹⁰אשר נתן הגדול (של) עקרון ל...]

Alexander, "Epistolography", 158; Dion, "Lettre", 530, 532, 540, 547-54; Fitzmyer, "Epistolography", 189-90; Naveh, "Aramaic Script", 16 and Fig. 3/1; Porten, "Adon", 36-52; C.R. Krahmalkov, *BA* 44 (1981), 197-98; W.H. Shea, *JBL* 104 (1985), 401-18.

מקרא סימני הדפוס Explanation of type styles

English	עברית	ארמית
Certain text	טקסט ודאי	טקסט ודאי
[Restored text]	[טקסט משוחזר]	[טקסט משוחזר]
(Addition required by English style)	(תוספת המתחייבת מן הסגנון העברי)	
[<i>Probable restoration</i>]	[שחזור משוער]	[שחזור משוער]
supralinear addition	תוספת בין השיטין	תוספת בין השיטין
WORD OF UNCERTAIN MEANING	מלים שמשמעותן אינה ודאית	
... = missing or uncertain text	... = טקסט חסר או לא מובן	• = אות חסרה
(EDITORIAL NOTATION)	(הערות עריכה)	
d_r = alternate readings	$\overline{\text{ד}}$ = קריאות אלטרנטיביות	$\overline{\text{ד}}$ = קריאות אלטרנטיביות
Extra space: original with scribe (usually in address for seal and cord)	ריוח גדול: מעשה יד הסופר (לרוב בכתובת לחותם ולחוט)	ריוח גדול: מעשה יד הסופר (לרוב בכתובת לחותם ולחוט)
⁵ Line numbers of Aramaic text	⁵ מספרי השורה בטקסט הארמי	1. מספרי השורה בטקסט הארמי
(ERASURE: or)	(א) = אות מחוקה בידי הסופר	א = אות מחוקה בידי הסופר א = אות פגומה שקריאתה אינה ודאית
		\ / = 1
		/// = 3
		~ = 10
		~ = 20
		~ = 100

חמשים האגרות, הכתובות על פפירוס ועל עור מפוזרות, כאמור, במוזיאונים ובספריות ברחבי העולם – בברוקלין, בקאהיר, בברלין המזרחית והמערבית, באוקספורד, בפירנצה, בפדובה, בטורינו, בפריס ובשטרסבורג. כל אגרת נבדקה במקור פעמים מספר והועתקה בציור. לרוע המזל נמנעה מאתנו האפשרות להעתיק מן המקור את הפפירוסים של הרמפוליס (A2.1-7) ונאלצנו להסתפק בינתיים בהעתקה ובריטוש של התצלומים מן הפרסום של ברשיאני-כאמל.

הבדיקות המדוקדקות הניבו הרבה קריאות חדשות והאירו סתומות מרובות. כל התרגומים הם מקוריים. כן נעשה בתרגומים חלוקה לסעיפים (בעקבות דרייבר) ופיסוק להקלת ההבנה. מלים או אותיות ששחזרן משוער צוירו בקו יחיד ונדפסו בתעתיק ובתרגום העברי בכתב קטן, ובתרגום האנגלי בכתב נטוי. ואילו מלים או אותיות ששחזרן קרוב לודאי צוירו בכתב חלול. תרגום המלים שמשמעותן אינה מחוורת לגמרי נדפס באותיות "אניב" בתרגום העברי וב־ SMALL CAPITALS באנגלית.

סטינו מן התרגום המילולי ומן התחביר הארמי רק במקרים שתרגום כזה עשוי היה לערפל את משמעות הכתוב.

את בדיקת הפפירוסים במקור עשו במשותף ב. פורטן וע. ירדני, העריכה והתרגום לאנגלית הם מעשה ידיו של ב. פורטן, את התרגום לעברית עשו במשותף ב. פורטן וע. ירדני; טיוטה ראשונה של תרגום לעברית של כמה מכתבים עשה אהרון מאיר. הציורים הם מעשה ידיה של ע. ירדני.

פירוש ותרגום של המלים הפרסיות נעשו בהתייעצות עם פרופ' שאול שקד. כן הגיש סיוע רב בשלבי העבודה השונים פרופ' יוסף נוה. אנו מודים מאוד לשניהם. תודתנו נתונה גם למנהלי הספריות והמוזיאונים הרבים והשונים שפתחו את שערי אוצרותיהם לפנינו ולמשקמי הפפירוסים שהיו לנו לעזר רב. אנו מודים להוצאת קורן על הרשות לצלם את קטעי המקרא הארמיים מתוך תנ"ך קורן. את תרגום השורות בדמוטית עשו פרופ' ג'ורג' ר. יוז ופרופ' קארל צאוציש. יבואו כולם על הברכה.

האוסף המוגש כאן הוא ראשון לסדרה מתוכננת של ארבעה כרכים שתכיל תעודות ממצרים העתיקה. כרך ב' יוקדש לשטרות, כרך ג' – לרשימות ולטקסטים ספרותיים והסטוריים וכרך ד' – לחרסים.

אוסף זה הוא פרסום מוקדם של "קורפוס של טקסטים ארמיים מן התקופה הפרסית" שאמור לכלול מבוא, תרגום ופירוש מפורט של כל תעודה, מפתחות ותצלומים משובחים.

מבוא

הפפירוסים הארמיים הראשונים שנתגלו היו אגרות. את הפפירוסים של פדובה (A3.3-4) רכש ג'. ב. בלצוני (Giovan Battista Belzoni) ביב בין השנים 1815 ו-1819; פפירוס טורינו (A5.3) היה באוסף דרובטי (Drovetti), (1824), וקטע פפירוס, שגילה פ.א. מארייט (François Auguste Mariette) בסרפיאום של ממפיס (נרשם ב-1862) (A5.4), מצא את דרכו אל המוזיאון המצרי לעתיקות בקאהיר. שני קטעים אחרונים אלה היו בין עשרת הפפירוסים הארמיים שנכללו ב-CIS (Corpus Inscriptionum Semiticarum) ב-1893 (מס' 144 ו-151). באותה השנה רכש צ'.א. וילבור (Charles Edwin Wilbour) כמה פפירוסים, ובהם היתה גם אגרת ארמית (A3.9). ב-1898 הגיע קטע פפירוס מיב אל ספריית האוניברסיטה של שטרסבורג, כיום Bibliothèque Nationale (A4.5). ב-1902 גילה ג. מאספרו (Gaston Maspero) שני קטעים - האחד בסקארה (A5.1) והשני ביב (A5.5) - והם הונחו למשמרת ב-Académie des Inscriptions et Belles-Lettres בפריס. כמה ממסמכים אלה פורסמו רק כעבור שנים רבות ואחדים לא פורסמו כלל.

קבוצה ראשונה של אגרות ארמיות גילו א. רובנזון (Otto Rubensohn) ופר. צוקר (Fr. Zucker), שחפרו ביב במשך שלוש עונות חפירה ב-1906 - 1908. הם מצאו תשע אגרות הידועות היום כארכיב של מנהיג הקהילה היהודית ביב, ידניה בר גמריה (A4.1-4, 6-10), שש אגרות פרטיות (A3.1-2, 5-8). ושלוש אגרות שאפשר לכנותן רשמיות (A5.2, A6.1-2). ארבע בלבד משמונה עשרה אגרות אלה (A4.1, 6, 7, 9) וקטע מאגרת חמישית (A4.4 = קאולי 34) הובאו ל-Staatliche Museen שבמזרח ברלין. יתר האגרות שמורות במוזיאון המצרי לעתיקות שבקאהיר.

את ממצאי המשלחת הגרמנית פירסם א. זכאו (Eduard Sachau) ב-1911. אגרת אחת (A3.10) מצאה את דרכה אל המוזיאון המצרי (Ägyptisches Museum) שבמערב ברלין ולא פורסמה אלא ב-1970 על ידי ז. שונר (Zuhair Shunnar). ב-1923 פירסם ארנסט קאולי (Ernest Cowley) את כל הפפירוסים הארמיים שהיו ידועים אז. הסימון שנתן להם תקף עד היום.

ב-1942 גילה ז. סעד (Zaki Saad) אגרת, שתוכנה קריאה לעזרה ואשר נועדה לפרעה מאת המלך אדון, כנראה מלך עקרון (A1.1). זמנה המשוער הוא סוף המאה השביעית לפני סה"נ ולפיכך היא הקדומה באגרות שבחוברת זו. היא מצויה כיום במוזיאון המצרי לעתיקות שבקאהיר.

התגלית הראשונה של אגרות שלמות, שלא נמסרו לתעודתן ושלא נפתחו, נעשתה על-ידי ס. גברה (Sami Gabra) ב-1945 בהרמופוליס. את שמונה האגרות האלה פירסמו א. ברשיאני (Edda Bresciani) ומ. כאמל (Murad Kamil) ב-1966. הן נמצאות כיום במוזיאון של הפקולטה לארכיאולוגיה שבאוניברסיטת קאהיר.

בינתיים פירסמה א. ברשיאני ב-1959 אגרת (A3.11) שהיתה במוזיאון הארכיאולוגי בפירנצה (Museo Archeologico), וב-1960 פירסמה גם את הפפירוסים של פדובה (A3.3-4).

ב-1947 הושמו למשמרת במוזיאון של ברוקלין הפפירוסים של וילבור, וביניהם האגרת (A3.9), וב-1953 פירסם אותן א.ג. קריילינג (Emil G. Kraeling). נראה שעוד קטע שפירסם קריילינג אף הוא אגרת (מס' 16. אינו נכלל כאן).

ב-1971 פירסם מ. שניצר (M. Szyner) כמה פפירוסים המוחזקים באקדמיה (Académie) הצרפתית (A5.1), ועוד קטעים (קאולי 80 ו-RÉS 248) צורפו ביחד לאגרת (A5.5).

נוסף על שלושים ושש האגרות הללו (ועוד קטעים רבים), הכתובות על פפירוס, יש ארבע עשרה אגרות ארמיות (ועוד קטעים) הכתובות על עור. את אלה רכש ל. בורכרדט (Ludwig Borchardt) ב-1933 והן הועברו לספריית הבודלי (Bodleian Library) באוקספורד, ופורסמו על ידי ג.ר. דרייבר (Godfrey Rolles Driver) ב-1954 (A6.3-16). אלה נוגעות כולן באחשדרפן מצרי - ארשם - וזמנן סוף המאה החמישית לפני סה"נ.

הארמית היתה לשון התקשורת הרשמית - *Lingua Franca* - בממלכה האשורית (מל"ב י"ח, 26=ישע' ל"ו, 11), בבבל (אגרת אדון) ובממלכה הפרסית (אגרות ארשם). גם בספרי התנ"ך עזרא ודניאל נכללות אגרות רשמיות (A7.2-6) ואפוקריפיות (A7.7-8) בארמית, התואמות בנוסח ובסגנון את הממצאים האפיגרפיים.

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למדעי הרוח — החוג להיסטוריה של עם ישראל

אוסף תעודות ארמיות ממצרים העתיקה

עריכה, ציור
ותרגום מחדש לעברית ולאנגלית
בצלאל פורטן • עדה ירדני

א

אגרות

נספח: אגרות ארמיות מן המקרא

תצלום העטיפה העברית: **Cover photo:**
תשובה לעתירה [קאולי 32, A4.9] (A4.9, 32, Cowley 32, A4.9) Reply to Petition

© 1986 כל הזכויות שמורות למחברים

סדר דפוס: סי.טי.אס - ירושלים

מסח'ב 965-222-075-2

בצלאל פורטן ועדה ירדני
אוסף תעודות ארמיות ממצרים העתיקה

כרך א'
אגרות

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למדעי הרוח — החוג להיסטוריה של עם ישראל

אוסף תעודות ארמיות ממצרים העתיקה

ערוכה, ציור
ותרגום מחדש לעברית ולאנגלית

בצלאל פורטן • עדה ירדני

א

אגרות

נספח: אגרות ארמיות מן המקרא